

VIÊN GIÁC

SỐ NR 248 TẠP CHÍ CỦA KIỀU BÀO VÀ PHẬT TỬ VIỆT NAM TỰ NẠN TẠI CỘNG HÒA LIÊN BANG ĐỨC
Zeitschrift der Vietnamesen und Buddhistischen Vietnamflüchtlinge in der Bundesrepublik Deutschland
PL. 2.565 NĂM THỨ 43 - THÁNG 4 NĂM 2022 - JAHRGANG 43. APRIL 2022 - AUSGABE IN VIETNAMEISCH

Cuộc chiến tranh xâm lược của Putin vào xứ sở an bình Ukraine kể từ ngày 24 tháng 2 năm 2022 đến nay đã trên dưới 1 tháng đánh và đàm, nhưng vẫn chưa có một kết quả nào cụ thể. Tất cả chỉ mới bắt đầu và cũng có thể là sự chấm dứt cũng không xa lắm nếu cả hai bên đều tỏ ra thiện chí với nhau - nhất là thái độ độc tài của Putin phải tự chính mình rõ biết. Nếu Putin không hiểu mình là ai và làm như thế để làm gì, thì thế giới cũng không cách nào giải quyết chiến tranh giữa Nga và Ukraine được. Người xưa đã nói rằng: "Kẻ gây ra tội ác, tuy quả ác chưa gặt liền; nhưng quả ác đang đến gần kề. Người gieo nhân thiện, tuy việc lành chưa đến; nhưng đã lia xa cái ác". Lời dạy này của người xưa đang ứng với Putin trong hiện tại. Nước Nga không thiếu nhân tài, nhưng vốn là kẻ độc tài, tàn ác, đầy tham vọng; nên Putin đã tìm mọi phương cách đàn áp hay thủ tiêu những thành phần đối lập để ngự trị trên ngai vàng suốt hơn 20 năm qua, mà còn muốn ngồi lâu làm vua đến suốt đời nữa; cũng trong thời gian đó Hoa Kỳ đã thay đổi 5 nhiệm kỳ Tổng Thống.

Ngày xưa tại Á Châu khi chế độ quân chủ còn hiện hữu vào những thế kỷ trước, các vua đều muốn được tung hô là Vạn Tuế. Có nghĩa là mong mỗi Vua hay Thiên Hoàng sống lâu đến 10.000 tuổi để trăm họ được nhờ. Putin chắc chắn không muốn lặp lại chế độ cộng sản như trước năm 1990; nhưng chắc rằng Putin muốn khôi phục lại chế độ Nga Hoàng của Nga trước cuộc cách mạng năm 1917 để trị vì thiên hạ. Lâu nay lịch sử đã trải qua nhiều triều đại; nhưng đâu có Ông Vua hay Bà Hoàng Hậu nào sống được 100 năm trên ngai vàng; chứ nói chi đến 1.000 hay 10.000 năm. Chuyện không tưởng như vậy mà nhiều Ông Vua vẫn tin; trong đó có Putin ngày nay. Thế giới đã lên án ông chủ trương diệt chủng, giết chết dân lành vô tội của Ukraine. Trường học, bệnh viện, khu dân cư, nhà hát v.v... đều bị quân đội Nga tấn công, nã bom lửa vào khiến cho rất nhiều người chết và không ít người bị thương; thế giới phải quan tâm đặc biệt về số phận của người dân Ukraine cũng như người dân Nga. Cho đến cuối tháng 3 năm 2022 Âu Châu đã đón nhận trên dưới 3 triệu người dân Ukraine xin tỵ nạn. Ba Lan là nước NATO láng giềng của Ukraine đón tiếp nhiều nhất và sau đó là các nước Âu Châu. Nước Đức trong hiện tại đã đón nhận gần 200.000 người Ukraine đến các thành phố lớn như: Berlin, Magdeburg, Hannover, Muenchen v.v... họ đang dần dần ổn định cuộc sống thường nhật như chỗ ăn, chốn ở và sẽ được nước Đức cho ở lại trong vòng 3 năm để đi học, làm việc, lánh nạn và đặc biệt là bảo hiểm xã hội, nhà thương sẽ được chính phủ Đức cư mang. Hy vọng sau 3 năm họ sẽ trở về lại được quê hương của họ để xây dựng lại mái nhà xưa, quê hương, tình người cũ.

Những người tỵ nạn Ukraine đa phần là đàn bà và trẻ con. Còn đàn ông tự nguyện ở lại quê hương mình để chiến đấu với quân Nga theo lệnh của Tổng Thống Zelensky; một Tổng Thống trẻ, tuổi đời chưa đến 50; nhưng nhiệt huyết và sự dũng cảm của Ông có thừa; nên thế giới đã ngưỡng mộ Ông cũng như dân tộc Ukraine. Tổng Thống Zelensky đã kêu gọi những người Ukraine đang sinh sống tại ngoại quốc nên trở về quê hương để chống lại người Nga dưới sự xâm lược của Putin và lời hiệu triệu này đã được đáp ứng một cách nhanh chóng, mạnh mẽ và có hiệu quả. Ngay như việc dân thường, nếu ai xung phong chống lại sự xâm lăng của quân đội Nga, đều được Tổng Thống Zelensky cấp phát súng để tự vệ hay chống trả quân xâm lược Nga trên lãnh thổ Ukraine. Do sự kháng cự mãnh liệt của dân Ukraine; nên Quốc Hội Âu Châu, Đức Quốc, Hoa Kỳ, Canada, Úc Châu v.v... khắp nơi trên thế giới đều một lòng hỗ trợ cho dân Ukraine về vũ khí, đạn dược cùng thuốc men, thức ăn và những nhu yếu phẩm khác hằng ngày; nên hy vọng rằng họ sẽ cầm cự được lâu hơn; nhất là những khí giới tân tiến của phương Tây và Hoa Kỳ có thể giúp cho dân tộc Ukraine anh hùng sẽ chiến thắng nhà độc tài Putin trong lịch sử của đầu thế kỷ thứ 21.

Nhìn về lịch sử cổ kim, sau trước, rồi từ Đông sang Tây, từ Nam chí Bắc chưa có một nước ngoại xâm nào mang quân vào đánh một nước có chủ quyền mà cai trị dân tộc ấy suốt một dòng lịch sử được. Bởi lẽ người ngoại nhập rất dị ứng với văn hóa, tôn giáo, phong tục, tập quán của nước sở tại. Ví dụ vào thế kỷ thứ 13 quân Nguyên Mông từ Trung Quốc đã sang đánh chiếm Đại Việt vào những năm 1257, 1285 và 1287. Cả 3 cuộc xâm lăng này quân dân Đại Việt dưới sự chỉ huy của các Vua nhà Trần như: Trần Thái

Tông, Trần Thánh Tông, Trần Nhân Tông cùng các tướng sĩ tài ba qua các cuộc Hội nghị Bình Thang và Diên Hồng, đã khiến cho quân Nguyên Mông thất bại ê chề và Việt Nam đã ca khúc khải hoàn từ đạo ấy. Ngày nay ở thế kỷ thứ 21 tại Âu Châu cũng có một dân tộc anh hùng như thế, quyết tâm đánh đuổi quân xâm lược Nga ra khỏi bờ cõi của mình và hy vọng người dân Ukraine sẽ thành công như lịch sử đã chứng minh. Rồi người Pháp đến cai trị Đông Dương gần 100 năm và cuối cùng cũng đã lui về bốn quốc. Chế độ Daitoa (Đại Đông Á) của Thiên Hoàng Showa Nhật Bản sau đệ nhị thế chiến tại Á Châu đã thất bại hoàn toàn. Hitler, nhà độc tài của Đức Quốc Xã cũng đã lùi bước không thể tấn công vào St. Peterburg khi đông thiên lạnh giá, khiến cho binh sĩ Đức và đồng đội đã không thể chịu đựng được thời tiết khắc nghiệt ở xứ sở của Nga. Cuối cùng rồi đầu trở về đó theo trật tự của xã hội đã định hình từ lâu nay. Nhưng câu hỏi được đặt ra ở đây là: tại sao những người lãnh đạo thế giới lại chủ trương diệt chủng nông cuồng như vậy?

Sẽ có nhiều cách trả lời khác nhau; nhưng tựu trung đều có những điểm chính sau đây. Đó là lòng tham lam vị kỷ của con người. Ví dụ như tham quyền cố vị, tham danh, tham tiền, tham địa vị, v.v... kể đến là chiến tranh kinh tế. Bởi lẽ những vũ khí đã được sản xuất từ thời đệ nhất, đệ nhị thế chiến, nếu nay không đi gây hấn, không có chiến trường để tiêu thụ thì làm sao có tiền để sản xuất những loại vũ khí tối tân khác được? Từ đó suy ra, tất cả đều do cái ăn, cái mặc và cái tham vọng của con người mà ra; chứ tuyệt nhiên không có lý do nào chính đáng hơn nữa cả. Bởi lẽ trong chúng ta ai cũng sợ chết, ngay cả Putin trong hiện tại; nhưng tại sao làm cho hàng ngàn, hàng vạn người chết mà tự thân mình không tỉnh thức là sao? Chỉ có những nhà độc tài, máu lạnh mới cư xử giữa con người với con người, giữa dân tộc này và dân tộc khác như vậy. Nếu người có lương tâm và sự hiểu biết thì chẳng ai dám ngược đãi nhân loại bao giờ. Bởi lẽ luật nhân quả vẫn còn đó, chưa sai khác mây may. Đôi khi con vật còn có tình đồng loại hay khác loại với nhau, mà con người không làm được. Quả là điều thật bất hạnh. Hãy nhìn con gà Mẹ, chăm đàn con; trong đó có cả gà lẫn vịt. Gà Mẹ biết vịt thích lội nước; nên gà Mẹ đã dẫn vịt con ra bờ sông. Trong khi đó gà không biết lội nước nên gà Mẹ cho gà con ở trên bờ để bơi chải kiếm ăn; nhưng Putin và những nhà độc tài khác trên thế giới thì đã không làm được như vậy.

Cuối cùng rồi cũng sẽ có kẻ thắng người thua; nhưng chiến tranh nào cũng vậy, hậu quả của nó do bom đạn và lòng thù hận của con người gây ra thì không thể hàn gắn trong vòng 10 năm, 20 năm hay nhiều năm hơn thế nữa. Chỉ tiếc rằng nước Nga sau 70 năm chế độ độc tài cộng sản đã được chính những người Nga giải thể Liên Bang Xô Viết để trở thành nước Nga tự do sau gần 30 năm, dưới sự lãnh đạo của Putin lại dẫm lên vết xe cũ thời Nga hoàng, thì liệu dân tộc Nga có hưởng được hạnh phúc được là bao nhiêu? Trong khi đó nước Ukraine đang sống yên bình dưới một thể chế tự do gần các nước NATO trong vòng 30 năm nay, tự nhiên đất bằng sóng dậy, khiến cho mấy chục triệu người dân Ukraine khổ khổ. Đây là cái giá quá đắt để người dân Ukraine phải gánh chịu và người dân Nga không can hệ gì với chủ trương của Putin cũng bị họa lây, vì bị cấm vận kinh tế. Nào vật giá leo thang, đời sống bất ổn, thanh niên lính tráng ra đi ở chiến trường Ukraine không có ngày trở lại với gia đình vợ con. Chỉ ngần ấy việc thôi, chúng ta cũng đã hiểu ra hậu quả của chiến tranh và lệnh trừng phạt của thế giới lên Nga có ảnh hưởng không nhỏ về lâu về dài ở thời điểm sau này nữa. Ngoài ra tòa án Liên Hiệp Quốc đã lên án Putin, lên án chiến tranh và đòi hỏi Putin phải cho ngưng bắn lập tức. Đây là vụ kiện thành công của Ukraine tại Liên Hiệp Quốc.

Từ đó Trung Hoa cộng sản cũng sẽ rút ra được một bài học. Nếu cộng sản Trung Hoa và Bắc Triều Tiên cũng như Việt Nam vẫn còn cấu kết với nhau để đi đến con đường chuyên chính cộng sản này, thì nạn diệt vong của nhân loại chắc cũng không còn xa tầm tay với lắm. Do vậy mỗi người trong chúng ta hãy tự kiểm điểm lại tư cách và hành hoạt của mình để thế giới này được tồn tại dài lâu hơn nữa; nhất là những người đang lãnh đạo các quốc gia trong hiện tại, hãy giải thể sự chấp thủ của chính mình, trước những sự giải trừ vũ khí thì thế giới mới hòa bình thịnh vượng lâu dài trên quả địa cầu này.

Giáo Hội Phật Giáo Việt Nam Thống Nhất tại các châu lục đã ra văn thư phản đối sự xâm lược của Nga trên lãnh thổ Ukraine và các Giáo Hội địa phương đang tận dụng thời gian cũng như khả năng để lo những công tác từ thiện xã hội giúp đỡ cho những người dân Ukraine đang được tỵ nạn tại Âu Châu. Trong đó cũng có không ít người Việt Nam nhân cơ hội này đã chạy sang Ba Lan, Tiệp Khắc, Đức, Pháp để tìm đường sống. Có người thì quay lại Việt Nam; nhưng cũng có rất nhiều người Việt Nam đang làm ăn sinh sống tại Ukraine nhân cơ hội này cũng đã tìm cách thoát ly những thiên đường tạm bợ ở Việt Nam cũng như vì chiến sự tại Ukraine càng ngày càng khốc liệt hơn. Tôn Giáo dùng lòng từ bi để hóa giải hận thù; nên cho dù là người nào đi chẳng nữa, khi còn sống thì phân biệt Đông Tây Nam Bắc; nhưng khi gặp hoạn nạn và chết chóc thương đau thì mọi người đều bình đẳng trong sự ban vui cứu khổ cho nhau.

Kính nguyện Tam Bảo gia hộ cho cuộc chiến tranh này càng sớm kết thúc chừng nào thì nhân dân Ukraine càng bớt khổ đau chừng ấy.

● Ban Biên Tập Báo Viên Giác

NGÀY TRỌNG ĐẠI

• Cư sĩ Đông Phương MAI-LY-CANG (Paris)

... Chúng sinh là Phật sẽ thành.

Từ lâu, trong góc nhìn chung về sự lịch sử tiến hóa của con người thì các nhà nghiên cứu sử học thường hay lý giải theo nhận thức của mình trong lãnh vực chuyên môn. Và họ nhất đán cho rằng ngoài những phát minh khoa học, kỹ thuật, thì còn phải kể đến công cuộc chuyển hóa quan trọng về mặt tâm linh do sự xuất hiện của tín ngưỡng tôn giáo trong cộng đồng nhân loại. Và tùy theo triết lý nòng cốt của từng tôn giáo mà người ta có thể để tin theo, nếu cho là phù hợp với quan niệm suy tư của mình trong mục đích muốn truy tìm đường về hạnh phúc ở cõi đời.

Và lại, hiện nay trong đời sống cực đại văn minh của con người không phân chia biên cương chủng tộc thì người ta đều có quyền tự do hành sử tinh thần trí tuệ thông minh của mình, để một khi muốn truy tìm chứng tử về những nguyên nhân đưa đến khổ đau hay hạnh phúc thường xảy ra hằng ngày cho chính họ. Tuy nhiên, trong những công trình dày công nghiên cứu đạt thành khả năng hiệu quả, thì hầu hết mọi người đều biết rằng mình chỉ là những kẻ hiểu biết muộn màng trước khối óc thần thông của một vị minh vương đã từng dày công ứng nghiệm, khám phá ra về chân lý kỳ diệu có giá trị vĩnh hằng từ hơn hai ngàn năm trăm năm về trước.

Do vậy, cho nên sự kiện bây giờ đã có một số quốc gia trên toàn châu lục ngày nay, hằng năm luân phiên nhau tổ chức lễ kỷ niệm ngày trọng đại "**Vesak**"* mừng **Đức Phật** giáng trần là một ý nghĩa nhằm vào mục đích suy tôn tính ưu việt xúc tác tinh thần vô cùng quan trọng của đạo Phật đối với đời sống cá nhân, tập thể của con người qua những mối dây liên hệ buộc ràng hiện hữu trong cộng đồng nhân loại.

Thực vậy, đi trước mọi biến thiên về lịch sử của tôn giáo trên quả địa cầu, và hiện vẫn còn

tiếp tục duy trì ảnh hưởng sâu đậm trong đời sống tinh thần trong cộng đồng xã hội con người hằng ngày. Người ta có thể nói rằng, khởi thủy nhân duyên do yếu tố hoàn cảnh địa lý đặc biệt, rơi đúng vào thời điểm không gian, mà đạo Phật như đã bắt đầu báo hiệu mở màn, khai sinh ra một hiện tượng chuyển hóa tâm linh vô tiền khoáng hậu trong kỷ nguyên lịch sử loài người bằng sự ra đời của Đức Phật.

Hiện tượng đó dần dần đã chính thức được tìm thấy bằng hình ảnh thực tế rõ ràng của một vị Vua uy quyền tuyệt đối. Một vị minh quân chọn lấy quyết định từ bỏ ngai vàng điện ngọc của mình, để ẩn dật vào nơi thâm sơn cùng cốc nhằm mục đích xả thân cầu đạo, để nguyện cứu độ và giải thoát cho hết thảy chúng sinh.

Về sau, với học thuyết "**Tứ Diệu Đế**" sau khi đắc đạo, và trải qua bốn mươi lăm năm hành đạo, giáo lý Thích Ca đã làm tốt được cá tính con người chứng nghiệm bằng phương pháp tu tập. Hiện tại, người ta có thể nói quả quyết không sai, là chính nhờ vào bản tính hiền từ, nhân hậu mà đạo Phật đã đem đến niềm Vui cho người đời và mọi nhà tìm thấy con đường cái quan hạnh phúc. Cũng trên căn bản của một thứ tình thương bao la, tuyệt nhiên không bao giờ có sự hận thù và kỳ thị, cuộc truyền bá tư tưởng của đạo Phật đã thành công, được đánh giá coi như là có rất nhiều hậu quả thuận lợi. Nó không những không làm đổ giọt máu nào của con người mà còn có thêm cơ vận hội, để hễ mỗi khi bành trướng giáo lý đến đâu, thì cũng gồm thu trọn vẹn được nhân tâm trong cái thế bất chiến tự nhiên thành.

Bàn về cuộc cách mạng tâm linh ôn hòa, tinh diệu đó, các sử gia Tây phương thường lấy mô hình thực thể trong triết lý mang sắc thái độ đo của tính chất hiếu hòa, bất bạo động của đạo Phật, để viện dẫn cho nền văn minh tinh thần được phát huy mạnh mẽ ở phương Đông. Và nếu đem so với những nhà hiền triết về vật lý, thông thái của Hy Lạp tự cổ thời như Aristote, Platon, Socrate, thì Đức Phật (Sakyamuni) trước đó cả thế hệ cũng đã là một nhà triết học, thông thái. Chính Ngài là người đầu tiên đã khám phá ra được những nguyên tắc căn bản về ý nghĩa cuộc sống của Con Người, mà ngay đến cả môn khoa học thực nghiệm hiện nay cũng phải chấp nhận, chứng minh cho cái nền tảng của học thuyết cao siêu đó, không đi ra ngoài khái niệm và nguyên tắc căn bản của vật lý, như trường hợp của lý thuyết «**Nhân Quả**» là một trường hợp điển hình.

Cùng với thuyết «*Vô Thường*», đạo Phật có sức bành trướng rộng rãi và đã được sự đón nhận kỳ diệu của dân gian chào mừng một cuộc cách mạng tâm linh có tác dụng chuyển hóa tinh thần, tư tưởng. Với ý nghĩa sáng đạo tốt đời, đạo Phật thủy chung có mặt bên cạnh người giàu sang, kẻ khốn cùng và lúc nào cũng luôn luôn nhắc nhở là họ đang tham gia hưởng ứng lời kêu gọi đi tìm sinh lộ giải thoát cho chính bản thân mình. Và ngay trong công đức tu luyện đó, họ cũng sẽ làm được mọi điều phúc lợi khác hơn với tinh thần vô ngã vị tha, qua biểu tượng của mọi hành động xuất phát từ ở tấm lòng bao dung, xả kỷ.

Tuy nhiên, nhìn vào sự phát triển của đạo Phật cho đến ngày hôm nay (*nói chung*) sau khi trải qua bao giai đoạn thăng trầm, hưng phế thì người ta đều nhận thấy rõ ràng là bất chấp sự thử thách của thời gian, cái cốt lõi trong thực chất của nguồn cội Bồ Đề lúc nào cũng lại là sự thanh tịnh. Chính sự thanh tịnh là một câu trả lời xác định để giải quyết cho mọi vấn đề. Còn về phần tích cực hơn, thì ảnh hưởng tan biến, thấm nhuần của đạo Phật vẫn như một luồng gió mới thổi vào không gian trí tuệ của chúng sinh, làm thức tỉnh những cơn ác mộng bàng hoàng của con người, để kịp thời nhìn lại chân tướng của vạn vật, biết phân biệt điều hay lẽ phải, biết bệnh vực và bảo vệ người hiền từ không may, vô phước. Chính cuộc cách mạng tâm linh, huyền diệu, âm thầm không giới tuyến này, từ lâu đã làm phản ánh được bằng sự sùng kính, thiết tha của con người vốn yêu chuộng tự do, công bằng, nhân ái, không đứng bên lề của trật tự kỷ cương xã hội. Nhờ vậy mà lòng trắc ẩn của ý nghĩa Từ Bi, lúc nào cũng là trọng tâm đạo đức trong hàng quốc sách của các nhà cai trị quốc gia, coi như là bài toán đầu tiên của phương thuốc chữa trị về an sinh xã hội, hầu làm giảm thiểu được nhiều bất công, đau khổ.

Trong lịch sử hoằng pháp lợi sanh của đạo Phật cũng có lắm khi gặp phải nhiều trở ngại, vì không hiếm người đời nông cạn hiểu lầm về ý nghĩa cuộc sống tu hành, phục tùng theo giới luật. Thực ra, hình ảnh của một vị Tu sĩ thoát tục đêm ngày tụng niệm, khẩn đức, cầu an cho bá tánh thập phương ở trong chùa. Hay như hình ảnh của một vị Cư sĩ khả kính thuận duyên tu tập, triệt để thi hành theo lời răn dạy, thì ngoài mục đích đi tìm chân lý giải thoát cho mình, các vị đó lại còn thể hiện ra được ý nghĩa của tinh thần đại hùng lực khi quyết định dẫn thân bảo vệ móng nền đạo pháp. Hành động cao quý đó chẳng khác nào nguyện ước ra đi bảo vệ non

sông của những con người chiến sĩ hiên ngang, hy sinh lao thẳng vào trận mạc, đắp lũy xây thành để giữ vững cho quê hương được độc lập, tự do và đồng bào mình được vui sống yên lành, hạnh phúc.

Tuy nhiên, chừng ấy những sự kiện đó vẫn chưa làm nổi bật được hình ảnh của những con người ngoan đạo, trung thành theo lời Phật dạy, là tùy duyên tận tụy hầu hạ đấng sinh thành, một vai công cha, một tay đỡ mẹ, sớm hôm săn sóc tại nhà. Phải hiểu được như vậy thì mới thấy tác dụng của đạo Phật, là nhằm vào mục đích cố gắng hướng dẫn con người đi lần tới một nền luân lý nhân tính phù hợp với luật tự nhiên trong trời đất. Trong trường hợp khác, ảnh hưởng của đạo Phật làm chuyển hóa được tính tình của một con người biết phục thiện không phải vì sự cám dỗ, mua chuộc. Vì nói cho đúng hơn, mọi hành động của Tăng đoàn truyền bá chánh pháp đi rắc gieo hạt giống Bồ Đề của đạo Phật tuyệt nhiên không hề có mang tính chất đấu tranh, để đòi hỏi đối phương phải dừng gươm xuống ngựa bao giờ. Nhưng bởi vì cái triết lý cao siêu, hướng thượng, mà thực tế từ trong bản chất tinh thần của đạo Phật tự nó có nhiều khả năng lôi cuốn được con số đông người, nên họ dễ dàng chấp nhận như là một sự tự nhiên, nhẹ nhàng, cảm khái.

Chính vì vậy mà người ta chỉ tìm thấy được rõ ràng cái giá trị ưu việt của đạo Phật trải dài ra dưới hình thức của chiều sâu hơn là chiều rộng. Hơn thế nữa, cũng như qua bao nhiêu kinh điển, giáo lý Thích Ca để lại cho đời sau sưu tầm từ học thuyết cách mạng tinh thần sang đến phương thức dẫn thân hành động. Thủy chung, đạo Phật lúc nào cũng chứng minh được ước muốn «**Sống Chung Hòa Bình**» giữa người và người, giữa quốc gia này và quốc gia nọ trong cộng đồng quốc tế, mà trong đó, mọi cuộc tranh chấp về bất cứ nguyên nhân nào cũng có thể dùng đến một loại vũ khí căn bản duy nhất để giải quyết: đó là Tình Thương.

Trở lại vấn đề Đức Phật sáng suốt đã dứt khoát từ bỏ lập trường chánh trị nước nhà để hiến mình vào thiên chức phục vụ văn hóa, nhân

sinh trong cộng đồng nhân loại. Ngài đã hành động bằng cái thể và cái lực của một công dân, một tu sĩ, chớ hoàn toàn không phải lợi dụng vào quyền năng của một vị Chúa tể ở trong nước để mà thành công sự nghiệp ở đời. Hay nói cách khác cho đúng hơn, thì Ngài đã thành công chính nhờ vào ở tài năng, đức độ siêu phàm của cá nhân mình. Điều này, có nghĩa là chúng ta muốn nói đến cái kho tàng pháp điển bao la, vô cùng tận của triết lý đạo Phật mà Ngài để lại cho tất cả con người cùng thừa hưởng. Và một khi đến với đạo Phật, thì ai ai cũng có những phương tiện bình đẳng giống nhau, ai ai cũng có tinh thần tự do hành sử lương tâm trước mọi quyết đoán về chân lý, ai ai cũng có đầy đủ tư cách nhân quyền để chọn lựa đức tin như bao kẻ khác, vì tất cả cùng đều là những tế bào của chung vũ trụ bao la.

Sau Đức Phật, những nhà làm chính trị và văn hóa khác đều có chung khuynh hướng dùng đến bạo lực để mở mang biên cương học thuyết của họ, cho nên vô hình trung vấp phải những cái mốc oan nghiệt của thời điểm không gian, mà chung cuộc phải đi vào bánh xe lịch sử của định mệnh.

Trong kỷ nguyên lịch sử của loài người, sau khi biết khám phá ra được giá trị mẫu nhiệm của lửa thiêng và có ý thức vĩnh hằng về sự chết, thì đến phiên Đức Phật đã sáng suốt thần thông tìm ra chân lý vĩnh cửu để hướng dẫn đời sống con người đi ra khỏi bóng tối đường hầm ở địa ngục. Học thuyết Tứ Diệu Đế do đó trở thành một kho tàng văn hóa của muôn loài, vừa làm bức thành trì kiên cố cho nền tảng phát huy cách mạng đại qui mô về tâm linh, trí tuệ của con người về sau trên mặt đất.

Lại ngược dòng thời gian, trong khi các tôn giáo ở phương Tây chưa từng xuất hiện thời bấy giờ, thì đạo Phật đã một mình hùng cứ trên một vùng địa lý lớn lao trong quả địa cầu, song tầm ảnh hưởng phát huy nền hóa Thích Ca lúc nào cũng được coi như là khiêm tốn. Tuy nhiên, sự bành trướng chậm chạp đó phải hiểu một phần vì do phương châm căn bản hiểu hòa theo con đường chỉ đạo của lượng hỷ xả, đức từ bi. Và một phần khác, là đạo Phật đã phải tạm dừng chân để khai sinh ra nền văn hóa Ấn Độ và làm phong phú thêm cho nền văn minh Trung Quốc. Còn nữa, đạo Phật lại mất thêm khá nhiều thời gian để chờ tiêu hóa tín ngưỡng vào khắp cả Á Châu vào những năm trước Tây lịch. Do vậy, nếu ngày nào mà người ta còn được hiểu quá trình văn minh duy linh và duy tâm ở Ấn Độ và Trung

Quốc như là tuyệt hảo, thì tức là ngày đó người ta còn phải mặc nhiên công nhận cái giá trị tinh thần thực tế, hiển nhiên của một nền văn hóa về vang, phát triển đi lên theo đường tung độ trong lịch sử mở mang của đạo Phật. Vì thế mà đạo Phật đã từng có dịp bén rễ, ăn sâu vào từng các tế bào của chúng sinh trong đời sống xã hội dân gian ở phương Đông.

Ngoài trường hợp cực thịnh của đạo Phật dưới thời kỳ của A Dục Vương (*Ashoka*) ở Ấn Độ và dưới đời Đường ở Trung Quốc. Nói riêng, chính trong lịch sử xã hội của Việt Nam dưới triều đại Lý Trần, thì cuộc chuyển hóa tâm linh của đạo Phật cũng đã ảnh hưởng đến biết bao nhiêu về quan niệm nhân sinh từ thành phần Vua tôi cho tới hàng dân dã và đã cảm hóa, thấm nhuần, thu phục được tuyệt đại đa số tín đồ trong cả nước *thiên hạ Lý Trần bán vì tăng*. Cái thể thượng phong của đạo Phật trong Tam Giáo đồng nguyên (*Thích Nho Lão*) từ đó lưu truyền đến mãi về sau hãy còn được dịp chứng minh hùng hồn qua các tác phẩm văn chương, điêu khắc và kỹ thuật kiến trúc. Và điển hình là dấu tích của ngôi Chùa Một Cột, các báu vật của Thăng Long thành còn sót lại bây giờ là những chứng tử quốc bảo đã tiêu biểu cho nền văn hóa đặc thù của đạo Phật hiện diện lâu đời trên vòm trời đất Việt.

Khoảng cách với thời đại của chúng ta trên hai mươi lăm thế kỷ dài, mỗi đại duyên Đức Phật giáng trần báo hiệu điềm lành đổi thay cuộc sống tâm linh nhằm cứu độ con người thoát ra khỏi cảnh trầm luân bể khổ ở trên đời. Do vậy, cho nên sau khi Đức Phật nhập Niết Bàn thì các đệ tử của Ngài liền đem cái kho báu tư tưởng, tinh thần từ trong núi Tuyết ra để mà tiếp tục sự nghiệp đầu tư vào phúc lợi của chúng sinh thể theo tấm lòng ước nguyện thương người của Ngài như non cao biển cả. Trải qua bao lần dâu bể, tang thương thế sự thăng trầm đã có biết bao nhiêu Phật tử không phân biệt quốc tịch, màu da lần lượt đứng lên đóng góp, hy sinh bảo vệ và phát huy cho Phật pháp được mãi mãi trường tồn. Giờ đây, thừa hưởng được di sản tinh thần thiêng liêng vô giá đó, người Phật tử bốn phương không sao quên được công ơn của Đức Thế Tôn trong những ngày đại lễ giáng sinh khắp nơi nơi nghi ngút hương trầm.

Tuy nhiên, ngoại trừ nhiều trường hợp *vô sở bất tại* đặc biệt hiển linh từng đã có xảy ra trong thế gian, thì phút giây kêu đòi cứu rỗi của chúng sinh và của riêng mình mong chờ vào sự báo ứng thị hiện ra ngay tức khắc của Đức Phật sẽ

không bao giờ có, và mãi mãi tuyệt nhiên không bao giờ có !

Bức tượng hình uy vệ trên bàn thờ nhang khói đó chỉ là chân dung tôn nghiêm, biểu tượng cho tài năng, đức độ của một đấng siêu phàm.

Thương người đời tục lụy, Ngài đã ban cho thế gian một con đường cái quan **giải thoát** trợ giúp cả thầy chúng sinh cùng đi đến cuối nẻo cực lạc vĩnh hằng. Phần còn lại, là tùy duyên hạnh ngộ của mỗi chúng ta mà tôi luyện công phu đạt thành đạo quả. Trong tinh thần đó, ánh hào quang trong ngày trọng đại "**Vesak**" hôm nay lại còn có thêm ý nghĩa khác thường là nhắc nhở ý thức tự giác, khuyến bảo con người hãy ráng tu hành, cố gắng đứng dậy tự thắp đuốc mà đi về hướng rạng đông - *nơi mặt trời vẫn mọc dù không tiếng gà gáy sáng...* Cùng với niềm hy vọng mới bắt đầu, chúng ta hãy nghĩ đến những hình ảnh của một sự đổi thay lúc nào cũng được coi như là cần thiết để sám hối diệt ngã, thể hiện tinh thần bất nhả bao dung, lục hòa, vị tha, công ích.

Và cơ hội thực tế, để cho cho mọi người Phật tử Việt Nam được vui mừng thể hiện sắt son tinh thần tôn sư trọng đạo của mình. Là hãy tiếp tục giương cao sứ mạng truyền thống giữ gìn, phát huy những thành quả đóng góp hài hòa của Phật Giáo từ lâu vào những phúc lợi hòa bình thế giới trong ý nghĩa lý tưởng tự do, và trật tự công bằng trong đại cộng đồng xã hội văn minh, tiến bộ.

Cư sĩ Đông Phương MAI-LÝ-CANG (Paris)

* - Đại Hội Đồng Liên Hiệp Quốc trong ngày 15.12.1999 công nhận **Ngày trọng đại Phật Đản ("Vesak")** là một lễ hội văn hóa, tôn giáo quốc tế chính thức của Liên Hiệp Quốc.

* - Bài tụng
Nễ hỷ ngã bất hỷ
Quân bi ngã bất bi
Nhạn tư phi hàn bắc
Yến ức cự sào qui
Thu nguyệt xuân hoa vô hạn ý
Cá trung chi hứa tự gia tri.

Người vui ta chẳng vui
Người buồn ta chẳng buồn
Nhạn bay về biển bắc
Yến nhớ tổ trời nam
Xuân hoa thu nguyệt vô cùng ý
Lãnh hội sao cho tự biết mình.
(Ngài Xuyên Thiên Sư)

TẤM HÌNH XƯA

*Tấm Hình Xưa ! Cả một trời kỷ niệm
Bỗng trở về như suối chảy triền miên...
Như giấc chiêm bao hiền! Thật êm đềm!
Dòng suối mát! chập chờn trong ký ức...*

*Nhớ mùa xuân năm ấy... Sau vài tuần lễ cưới!
Tôi cùng chàng về thăm mẹ buổi đầu xuân,
Hình ảnh xa xưa! Nhưng lại rất gần,
Cứ như thế! Lan man... lòng đầy hoài niệm thân
thương...*

*Bức hình gia đình, Trân quý biết bao nhiêu,
Có mẹ, có các em, tôi hạnh phúc thật nhiều
Niềm vui ấy, tôi cất trong hồn... Mừng xuân êm ả*

...
Dòng đời qua nhanh! Như bóng mây qua cửa,

*Cùng con cháu hân hoan... Lòng tôi cũng hân
hoan...*

*Chiều sang thu, tôi chải tóc soi gương!
Tóc đã điểm sương! Mai hoa trắng xóa...
Tấm Hình Xưa! Đã 69 Năm, tôi còn cất giữ... bên
đời*

*Đời biển dâu! Gió, mưa! Phận số!
Người Trở Về! PHƯƠNG HỒ đã yên giấc ngàn
thu!*

*Đất trời âm u... Xót xa niềm ly biệt!
Tôi thăm hiểu Nghĩa Vô Thường,*

*Thật buồn! Thật buồn!
Văn chương mà cũng đoạn trường...
Lên đèn mây trắng... Phiến buồn! rưng rưng...
Non cao sương phủ chập chùng...*

*Dòng đời như huyễn! Bâng khuâng nỗi hàn...
Xin đừng xáo động thời gian!
Cánh thơ thả gió! Mang mang sầu dài...
Trăm năm một giấc trần ai.
THƠ SAY GỬI GIÓ! GIÓ TRỜI HƯ VÔ!*

• Tuệ Nga

Mùa Xuân Miền Tây Bắc,
Oregon, Ngày 11.2.2022

TẤM HÌNH XƯA (Thơ Tuệ Nga - Nhạc Vĩnh Điện)
Ca Sĩ Vân Khánh
<https://www.youtube.com/watch?v=ZLpyc6pvtJw>

CÓ NHỮNG CHỮ TÌNH

• Thích Như Điển

Mới vào đề chắc có người sẽ thắc mắc tại sao một người tu sao lại nói đến chữ Tình để làm gì? Xin quý vị hãy từ từ đọc vào nội dung sẽ hiểu. Hôm nay tôi sẽ viết về các loại Tình: tình bạn, tình người, tình yêu, tình thương, tình cảm v.v... Nếu viết bằng chữ Hán về chữ Tình này thì bên trái viết bộ tâm đứng, có nghĩa là những tình này đều khởi đi từ tâm của mỗi con người; bên phải viết chữ thanh là màu xanh hay cũng còn có ý là rõ ràng, trong sáng v.v..., hai chữ này ghép lại gọi là chữ Tình. Sau này tiếng Việt chúng ta dùng chữ tình yêu, tình cảm, tình thương, tình ý v.v... cũng đều sử dụng chữ tình này để ghép chung vào chữ Tâm của chúng ta, trở thành tiếng Việt thuần túy.

Khi còn nhỏ chúng ta có bạn bè chơi chung trong xóm và khi đến tuổi cắp sách đến trường, chúng ta có thêm những người bạn học cùng lớp hay cùng trường. Từ mẫu giáo đến tiểu học rồi trung học, đại học, hậu đại học chúng ta đều có rất nhiều bạn thân cũng như sơ. Có người sống suốt đời vì bạn hơn là vì tình riêng. Đôi khi tình bạn còn lâu bền hơn những loại tình cảm khác nữa. Ví dụ như trong tình bạn người ta có thể chia cho nhau thẻ kẹo, đổi nhau chiếc áo cũ hay tặng cho nhau những trò chơi lành mạnh. Đôi khi tình bạn này gắn chặt suốt cả cuộc đời của nhiều người. Ở đời có nhiều người thay đổi tình cảm với người yêu nhiều lần, nhưng đối với tình bạn thì có thể không có gì ngăn cản và làm cho lòng họ thay đổi được, đâu cho người bạn ấy sau này có giàu hay nghèo bao nhiêu đi chăng nữa, thì

tình bạn thưở ấu thơ cho đến lúc bạc đầu ít làm cho người ta lao tâm khổ tứ, mà lại còn gần gũi hơn xưa. Khi một trong hai hay nhiều người sống cách xa nhau ở nhiều khoảng thời gian và không gian khác nhau, thì bạn bè bao giờ cũng luôn tìm cách hỏi han nhau khi bình an cũng như khi bệnh hoạn.

Tình người là một loại tình chung chung của người đồng loại. Khi một dân tộc khác bị nạn đói hay chiến tranh, chúng ta nghĩ lại thân phận của mình cũng đã trải qua một thời gian khó khăn như vậy, nên chúng ta dùng tình người để đối xử với nhau, giúp nhau tiền bạc hay thuốc men, thực phẩm v.v... để vượt qua cơn hiểm nghèo. Nhiều nước rất giàu có, nhưng khi tai trời ách nước xảy ra, các chính phủ hay kêu gọi các cơ quan từ thiện vì tình người mà hỗ trợ qua các trận động đất, Tsunami, lụt lội, Haricain v.v... Lúc này là lúc mà chúng ta có thể sử dụng cụm từ "Một miếng khi đói bằng một gói khi no" là vậy. Người ta không thể sống riêng lẻ chỉ một mình trên quả địa cầu này. Do vậy khi tai trời ách nước xảy ra, mỗi người trong chúng ta đều nên có bổn phận tương trợ lẫn nhau, để cho quốc gia và quốc tế có được tình người chung trong tai ương hoạn nạn. Đây cũng là tình cảm của con người đối với con người, khi giúp đỡ nhau chúng ta không phân biệt Nam, Trung, Bắc hay người Hoa, người Nhật, người Mỹ, người Đức, người Pháp, người Úc v.v... Khi dùng tình người để đối xử với nhau, lúc sống có khi còn phân biệt ta, người, chính kiến khác nhau, nhưng khi chết đi tất cả chúng ta đều được bình đẳng, vì sự chết không phân biệt cao thấp sang hèn hay giàu nghèo v.v... Đây cũng là cái tình, cái ý mà giữa người với người nên đối xử với nhau như vậy; cho nên người Việt Nam chúng ta thường hay nói: "nghĩa tử là nghĩa tận", có nghĩa là khi chết là cái nghĩa cuối cùng. Chúng ta không vì bất cứ lý do gì mà đối xử với nhau không phải là tình người. Ví dụ hai bên giao chiến với nhau khi còn sống là thù; nhưng khi bị thương hay lúc chết, cả hai bên đều bỏ qua hận thù để có thể giúp đỡ lẫn nhau, lúc này là lúc không phân biệt đây hay kia. Đó là một loại tình người mà chúng ta nên trân quý và bảo vệ.

Còn tình yêu, nếu là tình yêu nam nữ thì có lẽ đây là điều không nên đề cập đến với người xuất gia, nhưng người xuất gia cũng có nhiều loại tình yêu khác đó là tình yêu quê hương, yêu đồng loại, yêu Tổ Quốc, yêu đạo Pháp v.v... Do vậy Đức Huỳnh Phú Sổ của Phật Giáo Hòa Hảo cũng có một bài thơ nói về tình yêu rất hay như sau:

Tôi có tình yêu rất mặn nồng
Yêu đời yêu đạo lẫn non sông
Tình yêu chan chứa trong hoàn vũ
Chẳng phải yêu riêng khách má hồng.

Nếu khách má hồng muốn được yêu
Thì trong tâm trí phải xoay chiều
Quay về phụng sự cho nhân loại
Sẽ gặp tình chung trong khối yêu.

Ta vốn đã mang một khối tình
Dường như hải thê với sơn minh
Tình yêu không những riêng ai cả
Yêu khắp muôn loài lẫn chúng sinh.

.....

Như vậy tình yêu này là tình yêu vị tha chứ không phải vị kỷ. Nhưng trong tình yêu nam nữ, đa phần khi người con trai đến với người con gái, bao giờ người con trai cũng dùng khuy nh hưởng chiếm hữu và buộc người con gái ấy thuộc về mình. Nếu không được vậy, người con trai có thể đi tìm đối phương khác để thể hiện tình yêu. Còn người con gái bao giờ cũng mang khuy nh hưởng nương tựa. Nếu người đàn ông đó không phải là chỗ nương tựa vững chắc của đời mình thì người con gái kia sẽ tìm nơi khác chắc chắn hơn để nương vào. Cả hai bên đều thủ với nhau. Khi tình yêu không còn nữa thì chia tay, đường ai nấy đi; chỉ tội cho con thơ, chẳng biết ai mà nương tựa. Khi ái tình đến, người ta hay mù quáng. Lúc bấy giờ cái tâm kia không còn trong sáng nữa, nên người đời thường nói rằng: Tình yêu bao giờ cũng mù quáng. Nếu lúc yêu nhau mà sử dụng lý trí, lúc đó chẳng thể gọi là tình yêu nữa. Và sau đây có những bài thơ của người xưa chúng ta có thể đọc lại để chiêm nghiệm về tình yêu nó có thật như thế không?

Đầu tiên là bài "Chữ Tình" của Cụ Nguyễn Công Trứ. Ông là một nhà thơ, một tướng công của triều đình và của làng Uy Viễn và Cụ đã thể nghiệm về chuyện tình này như sau:

Chữ tình là chữ chi chi
Đấu chi chi cũng chi chi với tình
Sầu ai lấp cả vòm trời
Biết chẳng chẳng biết hỏi người tình chung?

Đa tình là dở
Đã mắc vào đở gỡ cho ra
Khéo quấy người một giấc tình ma
Trói buộc kẻ hào hoa biết mấy
Đã gọi người nằm thiên cổ dậy
Lại đưa hồn lúc ngủ canh đi

Nực cười thay lúc phân kỳ

Trông chẳng nói, xiết bao nhiêu biệt lệ.
Tình huống ấy dấu bút thần khôn vẽ
Càng tài tình, càng ngốc, càng si

Cái tình là cái chi chi?

Một tướng công của triều đình khi lâm trận chiến không sợ giặc đối phương mà khi lâm trận tình thì hỏi rằng: Nó là cái chi chi vậy?

Đến Tản Đà Nguyễn Khắc Hiếu cũng đã thể hiện chuyện tình của mình qua nhiều bài thơ khác nhau; nhưng ở đây tôi chỉ trích ra hai bài thơ tiêu biểu để chiêm nghiệm về chuyện tình: bài "Giời mắng"

Tình riêng trăm ngán mười ngơ
Ngồi buồn lấy giấy viết thơ hỏi trời
Xem thơ trời cũng nực cười
Cười cho hạ giới có người oái ăm

Khách hà nhân giả?
Cớ làm sao suồng sã dám đưa thơ
Chốn thiên cung ai kén rể bao giờ?
Chỉ những sự vắn vơ mà giấy má
Chức Nữ tảo tòng giai tế giá
Hằng Nga bất nại bão phu miên

Mở then mây quặng trả bức hồng tiên
Mời khách hãy ngồi yên trong cõi tục
Người đâu kiếp trước Đông Phương Sóc
Ăn trộm đào quen học thói ngày xưa

Trần gian đầy mãi không chừa.

Ông Trời xem thơ của Tản Đà Nguyễn Khắc Hiếu xong trả lời rằng: "Chức Nữ thì đã theo chồng khá lâu rồi; còn Hằng Nga thì không chịu lấy chồng, ngươi hãy về đi, đừng có lời thô chi cả". Thế là Tản Đà đem mộng trở về sau khi ngông cuồng hỏi vợ đến cõi trời cũng chưa được việc.

Sau khi mang tâm trạng sầu muộn tâm tư về lại trần gian thì Tản Đà viết "Thư đưa người tình nhân không quen biết" với nội dung như sau:

Ngồi buồn lấy giấy viết thư chơi
Viết bức thư này gửi đến ai
Non nước xa khơi tình bở ngỡ
Ai tri âm đó? Nhận mà coi

Làn mây biếc long lanh đáy nước
Ánh tà dương ngả gác non đồi
Tranh kia ai vẽ cho giờ?

Ngoài sơn thủy lại một người đứng trơ

*Hồn kiếp trước ngẩn ngơ chưa tỉnh
Mỗi tình riêng vợ vẫn càng thêm
Tuyệt mù tấm cá hơi chim
Nào người nhớ hỏi thăm tìm là đâu*

*Kể từ độ lọt đầu se tóc
Cũng cùng mang tiếng khóc mà ra
Cội sầu ta lại với ta
Lộ quen biết mới gọi là tương tri*

*Cơn gió thảm có khi cùng khóc
Bóng giăng thanh lẫm lúc cùng chơi
Gượng vui cũng một nét cười
Nguyệt hoa cùng trái nước đời như nhau*

*Bể trần hải chẳng sâu mà sóng
Cầu hành tinh đã rộng thêm tròn
Tài tình một gánh con con
Đông, tây, nam, bắc, ai còn gặp ai*

*Nổi bèo nước đã trôi thời thế
Tình cỏ sương chưa để mà khuây
Phòng vẫn giữ lại gót giầy
Chén tương tư rót cho đầy lại với*

*Tấc son giải mấy nhời huê bút
Tờ giấy bay theo ngọn gió đông
Lòng kia hỡi có in lòng?
Nước non khơi cách nghìn trùng chưa xa.*

Sau khi đọc ba bài thơ tình này rồi, chắc nhiều người phải ngẫm nghĩ lại là Cụ Nguyễn Công Trứ và Thi Sĩ Tản Đà Nguyễn Khắc Hiếu diễn tả như vậy có đúng không? Hay lại có những chuyện tình khác? Từ đó mới có thơ tình của Hàn Mặc Tử, của Thế Lữ, của Xuân Diệu v.v..

Tình thương là một loại tình không biên giới và không có sự đối chác, ban cho hay chờ đợi. Tình này phải có nơi những người cao thượng biết tha thứ, không vị kỷ. Tình này chỉ có nơi những bậc trượng phu; nơi các vị Bồ Tát, chư Phật và những người vì sự lợi ích của kẻ khác chứ tuyệt đối không vì sự lợi dưỡng riêng cho chính mình. Tình thương này luôn mang đến sự an vui cho kẻ khác; không sợ hãi, không điều kiện và khi người đối diện nhận ra được tình thương này thì chúng ta có một sự che chở, không sợ hãi bị chiếm đoạt hay bị lợi dụng. Khi con người yêu nhau giữa nam nữ hay sử dụng tình cảm để đối đãi với nhau; nhưng khi không còn chung nhau dưới một mái nhà hay trong một gia đình nữa thì người ta hay dùng lý để giải

quyết nhiều vấn đề tồn đọng như gia tài, con cái v.v... lúc bấy giờ tất cả đều đối xử với nhau bằng lý, còn tình cảm sẽ nhường mặt cho công đường. Trong khi đó tình thương thì không phải như vậy. Trước hay sau việc cứu giúp một người, một vật khi bị đắm chìm trong sinh tử thì Phật hay Bồ Tát không nhìn quá khứ hay tính chuyện tương lai của người ấy như thế nào, mà chỉ nhằm vào mục tiêu trong hiện tại là phải cứu người ấy. Chỉ đơn giản như thế thôi.

Khi hai người về già thì cái tình cảm lúc thanh niên không còn đeo đuổi nữa, mà lúc bấy giờ người ta sống với cái nghĩa của vợ chồng. Lúc này là lúc thể hiện tình cảm của hai người chăm sóc nhau cho đến khi răng long đầu bạc. Do vậy người xưa thường nói rằng: "Sống thì đồng tịch đồng sàng; chết thì đồng quan đồng quách" nhằm nói lên sự chung thủy của hai người và cuối cùng hai người sẽ đi về đâu là do cái nhân thiện hay ác tương ứng khi còn sống sẽ thể hiện lúc thân trung ấm hiện ra.

Dẫu cho có sống đến trăm năm đi nữa và dẫu cho có chung tình suốt đời đời kiếp kiếp đi chăng nữa thì những loại tình bên trên không thể thoát ra ngoài vòng tử sinh sinh tử được. Do vậy ngoài tình đời ra, chúng ta nên thể hiện tình đạo, tình người thì mới mong một mai đây khi thần thức rời khỏi xác thân tạm bợ này, chúng ta có được nơi nương tựa vững chắc hơn. Đó là cảnh giới Tây Phương Cực Lạc của Đức Phật A Di Đà và các vị Thánh chúng đang chờ đợi chúng ta tại đó. Bởi nơi ấy:

...
*Không ân không oán không sầu
Không già không chết có đâu luân hồi
Tánh xưa nay đã tỏ rồi
Gương xưa nay đã lau chùi trần ô*

*Tu hành phải đợi kiếp mô?
Nguồn tình bể ái đã khô bao giờ?
Lựa là phải đợi thiên cơ
Mà đèn trí tuệ để lờ đi đâu?*

*Mấy lời hộ niệm trước sau
Nguyện cho thành Phật mau mau nữa mà
Phân thân ra khỏi Ta Bà
Từ Bi tiếp độ những là chúng sanh.*
(Trích phần cuối của bài Cuộc hồng trần)

• Thích Như Điển

Viết xong vào ngày 2 tháng 3 năm 2022 tại
Phương Trượng Đường Tổ Đình Viên Giác
Hannover, Đức Quốc.

SAO MAI* LẤP LÁNH SAO MAI RỰC SÁNG

• NGUYỄN HIỀN-ĐỨC

(Thành kính tưởng niệm Sư Bà Diệu Tâm nhân Lễ Tiểu Tường, tháng 06 năm 2022)

*Ta từ sinh tử về chơi
Ngồi trên chóp đỉnh, mỉm cười với trăng...
("Đạt Đạo" – Huyền Không)*

Ngay sau khi Sư Bà Diệu Tâm viên tịch (12/6/2021), bác sĩ Văn Công Trâm đã báo tin cho tôi biết. Tuy tôi bị "sốc", rất đau buồn và tưởng tiếc nhưng tôi vẫn lặng im và nén lòng mà không có một lời nào để "chia buồn", để "thành kính phân ưu" với Văn Công Trâm, Văn Công Tuấn theo cách mà ai cũng phải làm. Thưa rằng tính khí của tôi vẫn vậy, từ nhỏ. Trước những mất mát lớn, những đau buồn lớn tôi thường "cẩn rằng" chịu đựng và giấu kín nó trong sâu thẳm tâm hồn. Như khi nhạc mẫu tôi mất ở Hội An, rồi đến thân mẫu tôi mất ở Nam Phước; tôi là người duy nhất trong tang gia "tĩnh như sáo" chỉ tập trung lo cho tang lễ tốt đẹp theo nghi thức Phật giáo. Rồi chờ cho mọi người ra về, tôi thẩn thờ ngồi trước ngôi mộ lạnh lẽo, đặt những cành hoa, những cục đất xuống nắp quan tài và lâm râm đến tháng thốt thưa trình những lời tiễn biệt Mẹ kính yêu. Và đêm khuya, tôi âm thầm đau đớn nằm khóc một mình.

Đó là chuyện lớn, chuyện theo quy luật khắc nghiệt của vô thường. Còn đối với những kỷ

niệm đáng nhớ thì tôi vẫn "im hơi lặng tiếng". Tôi muốn đề cập đến lòng thương tưởng và sự chăm sóc tinh thần quý giá của Thầy Như Điển đối với tôi. Thầy Như Điển khi thực hiện Phật sự đây đó, thường gửi cho tôi các tấm cartes postal. Tôi/con xin phép Thầy được ghi lại ở đây lời Thầy qua thư ngày 05/01/2022:

"Kính gửi anh Nguyên Tánh

Rất mừng là bệnh tình của anh đã hết, nên trong thời gian qua đã tập hợp được 2 tác phẩm giá trị để gửi đến mọi người xa gần.

Hy vọng anh khỏe, có thời gian viết cho báo Viên Giác với.

Xin cầu chúc cho anh và gia đình sang năm Nhâm Dần được mọi điều như nguyện ước.

Kính (ký tên – Thích Như Điển)

Tôi không có ý khoe khoang mỗi quan hệ Thầy-trò giữa Thầy Như Điển và tôi. Tôi nêu điều này chỉ để nhắc nhở chúng tôi là Nguyên Tánh Nguyễn Hiền-Đức, Thị Minh Văn Công Trâm và Nguyễn Đạo Văn Công Tuấn suy nghĩ về bài học vô cùng sâu sắc và quý giá từ những lời lẽ ân cần, thân ái, khiêm cung của một người Thầy lớn đối với người học trò nhỏ của mình để chúng tôi có cách ứng xử tốt đẹp hơn trong đời nhân xử thế.

Qua vài chi tiết nêu trên tôi chỉ mong Văn Công Trâm, Văn Công Tuấn hiểu và lượng thứ cho về việc cho đến nay - sau nhiều lần nhắc nhở, thúc hối của Văn Công Tuấn, tôi mới có thể viết đôi điều lơ phơ dạng hồi tưởng về Sư Bà Diệu Tâm.

Từ năm 1957 đến cuối năm 1964 tôi học ở Trường Trung học Trần Quý Cáp, Hội An - Quảng Nam. Tôi "ở trọ" và "ăn cơm tháng" tại một căn nhà rất gần chùa Sư Nữ (tức chùa Bảo Thắng) - với tên thường gọi là nhà ông bà Quản lý vì ông làm quản lý Trại Tể bần Hội An. Sát vách nhà này là nhà của gia đình Sư Cô Diệu Định (đã vị Pháp thiêu thân trong Pháp nạn 1963), với chiều ngang nhà chưa đầy 5 mét rồi đến cổng sau chùa Sư Nữ.

Ông bà chủ căn nhà này tuy ít đọc kinh, sách Phật học nhưng rất tín Phật, tín Pháp, tín Tăng. Mấy năm sau, ông bà là nhạc phụ, nhạc mẫu của tôi. Những lần đi chùa Sư Nữ về, bà thường kể cho tôi nghe nhiều chuyện, nhiều việc về sinh hoạt nhà chùa, gợi cho tôi hiểu thêm những vấn đề về học Phật, đại để như Sư Bà "thuyết giảng" về ngũ giới, về thế nào là Từ Bi Hỷ Xả v.v... Việc

Sư Diệu Tâm kể nhiều kỳ cho bà nghe về sự tích Đức Phật Thích Ca, về các Thánh tích; rồi đến một Sư người Quảng Trị kể cho bà nghe những mẩu chuyện Đạo... và nhiều nữa. Những việc này bà kể lại một cách say mê, thành tâm và chính xác như đã nhập tâm từ trước vậy. Tôi có một kỷ niệm đẹp đẽ và rất tâm linh. Đó là vào năm 1970, tôi có con gái đầu lòng tại Hội An. Biết nỗi vui mừng đầy thương yêu của bà ngoại con tôi, và với "sự kiện" trọng đại này, tôi muốn bà đặt tên cho em bé. Nghe vậy, bà liền khoác chiếc áo dài màu nâu lên chợ mua hoa quả về cúng Phật rồi bảo má đặt tên cho "bé" là LỘC UYỄN. Tôi rất ngạc nhiên, vì sao bà biết tên Lộc Uyển nhỉ? Trả lời thắc mắc này, bà nói rất đơn giản và nhẹ nhàng rằng: đó là do Sư Diệu Tâm kể cho mẹ nghe về vườn Lộc Uyển từ mấy năm trước. Như thế, Sư Diệu Tâm là người đặt tên cho con gái tôi.

Xin mở ngoặc ghi lại tài liệu này. Đầu năm 2014, khi chuẩn bị qua Maryland, Hoa Kỳ đoàn tụ với gia đình Lộc Uyển, tôi thưa trình điều này với cụ Trụ Vũ. Cụ và tôi "bút đàm":

- Tên anh Hiền và vợ:
- + Thưa Hiền-Đức
- Tên con gái và con rể:
- + Thưa: Lộc Uyển - Trí Thông.

Cụ bảo: Tôi không có quà gì đáng giá để tặng vợ chồng anh. Tôi sẽ làm bức thư pháp để tặng cháu thôi. 2 câu thơ của bức thư pháp này có thể 3 tháng mới xong, cũng có thể 30 ngày và biết đâu chỉ cần 3 giờ, thậm chí 3' thôi. Chỉ mấy phút sau, trên đường về, cụ điện thoại giọng nói rất rõ ràng: Anh Hiền ơi, tôi đọc 2 câu thơ định làm bức thư pháp. Anh cho ý kiến nghe:

Hiền-Đức, Trí Thông ba đời Bụt Lộc Uyển vương phi một bóng rằm

Tôi vui mừng và cảm động, rồi rít thâm tạ tình nghĩa sâu sắc này và thưa: "Quá hay rồi Thầy ơi, học trò không dám có ý kiến gì khác". Sau đó tôi đọc cho nhà giáo dạy Văn cấp 3 suốt 45 năm là Nguyễn Ngọc Hy. Anh Hy cùng Tổ Văn với vợ tôi tại Trường THPT Lê Quý Đôn Sài Gòn. Anh Hy là bạn nối khố, đồng hương cùng học chung với cụ Trụ Vũ từ bậc tiểu học đến trường Quốc Học - Huế, là người bạn tri âm tri kỷ với cụ mãi đến nay. Anh Hy trả lời: "Hiền ơi. Tuyệt bút rồi đấy. Chúc mừng Hiền-Đức."

Mấy ngày sau, cụ gọi tôi. Khi đến nhà cụ; tôi vui mừng và ngạc nhiên đến sửng sốt. Cụ tặng tôi 2 bức thư pháp trên lụa và một bức trên tấm gỗ sơn mài vuông vức, mỗi cạnh 1m. Tôi ái ngại quá bèn hỏi cô thư ký có cách nào kín đáo, tế nhị góp phần vào chi phí vật chất này không nhưng cô bảo: Anh không được làm việc đó, vì cụ rất quý anh; đừng làm cụ bị tổn thương... Bức thư pháp này cùng với bức caricature "Mẹ Con" của họa sĩ Bé Ký thuộc loại báu vật của tôi.

Xin trở lại với nội dung chính:

- Rằng, ở chùa Sư Nữ năm xưa có rất nhiều chuyện để nói đến với sự cảm phục. Trong đó tôi nhận rõ điều này: nhạc mẫu tôi luôn bày tỏ sự kính trọng rất mực chân thành đối với quý Sư Bà Đàm Minh, Như Hường, Diệu Hạnh. Riêng về Sư Diệu Tâm, bà nói rằng Sư Diệu Tâm hiền hòa, chân chất, phúc hậu, kiên tâm trì chí tu học, hành đạo, chắc chắn sẽ trở thành một vị danh Ni.

- Tôi nhớ khi học ở Trường Trung học Trần Quý Cáp, Hội An, có thời gian Văn Công Trâm ở trọ trong một căn nhà tranh gần cổng chính chùa Bảo Thắng, hướng ra sông Hoài. Trâm và tôi thích ngồi ở bờ sông, tắm sông và thích nhất là lên Cồn Bắp, bẻ bắp nướng lên vừa thổi vừa ăn. Ngon ơi là ngon! Sau thời gian ngắn trọ học ở đó, để Trâm có điều kiện tốt hơn cho việc ăn ở, học hành, nhất là tiết kiệm được tiền cơm tháng, tôi xin ông bà Quản lý cho Trâm về ăn ở tại nhà ông bà, cùng ở chung với tôi trong một căn phòng rộng thoáng, tiện nghi. Tôi nghĩ vì quý mến, kính trọng Sư Diệu Tâm nên ông bà đồng ý ngay.

- Sư Diệu Tâm biết tôi rất thương quý Trâm, Tuấn nên thường dặn dò tôi: "Hiền là người anh nên phải gương mẫu với 2 đứa em trong mọi việc". Ba chúng tôi đều học hành, đỗ đạt ngon lành. Chúng tôi hiểu rằng, chúng tôi được thụ hưởng từ Sư Diệu Tâm 2 điều thật quý giá. Đó là: Sư đã dành cho chúng tôi tình thương yêu cao nhất và luôn là tấm gương sáng để chúng tôi noi theo.

- Khi tôi gặp hoạn nạn, Sư Diệu Tâm cứu giúp tôi rất tận tình và đầy hiệu quả. Rõ ràng, nếu không có sự giúp đỡ, cứu vớt kịp thời của Sư Diệu Tâm thì đời tôi, uy tín, danh dự của gia đình tàn tạ, thê thảm và trôi nổi về đâu. Việc làm của Sư thật sự đã cứu tôi và gia đình tôi. Sư Diệu Tâm là đại Ân Nhân, ơn nghĩa của Sư to lớn quá, tôi biết làm sao để đền đáp muôn một đại ân này?

Nhiều năm sau và mãi đến giờ, tôi khắc ghi trong tâm khảm điều mà tôi không thể nào quên được này, và qua đó tôi cung kính và chân thành tri ân ơn sự cứu mạng của Sư Diệu Tâm. Sư là vị cứu tinh, là vị làm hồi sinh và tái sinh tôi. Sư Diệu Tâm thật sự là vị Bồ Tát cứu khổ cứu nạn tôi.

Nam Mô Đại Từ Đại Bi Cứu Khổ Cứu Nạn
Quán Thế Âm Bồ Tát!

* * *

Tôi đọc lại nhiều lần bài "Tiểu Sử Sư Bà Thích Nữ Diệu Tâm...", tôi rất cảm động về bài viết này. Thấm thía, sâu sắc, chân thành và giàu ngữ nghĩa. Rất khó để có thể viết được như thế.

Qua bản Tiểu Sử, tôi cảm nhận được mấy điều mà tôi rất tâm đắc như sau:

- Đời Sư gắn liền với 2 ngôi chùa: một là chùa Bảo Thắng - Hội An và hai là chùa Bảo Quang Hamburg, Đức Quốc mà Sư là Viện Chủ Khai Sơn.

- Đời Sư lấp lánh ánh vàng, thấp thoáng lời kinh từ những ngôi chùa, ngôi già lam có tên BẢO, như Bảo Vân, Bảo Thành ở Koblenz, Bảo Đức ở Oberhausen tại Đức quốc và Bảo Liên ở Odense tại Đan Mạch... do Sư cổ vấn sáng lập và trực tiếp hướng dẫn tinh thần nhiều cơ sở đào tạo Ni chúng.

- Đời Sư là những năm tháng miệt mài xả thân cho cho hoạt động xã hội, cho công tác thiện nguyện khắp nơi, Sư đã hoàn thành tốt đẹp trọng trách của Tổng Vụ Trưởng Tổng Vụ Xã Hội GHPGVNTN Âu châu.

- Sư xứng danh là Hiền Mẫu, là Nhà giáo mẫu mực của rất nhiều em ở Cô Nhi Viện Diệu Định Đà Nẵng, Ký Nhi Viện Bảo Quang, Ký Nhi Viện Thanh Khê Đà Nẵng và trường mẫu giáo chùa Bảo Thắng Hội An. Sư đã dày công tạo dựng Mái Ấm Giá Đình, dạy dỗ, chăm lo cái ăn cái học cho các em. Nhờ vậy mà nhiều em đã thành nhân, là những Phật tử tốt, những thiện nam tín nữ.

Tôi nhớ nhà văn, học giả Nguyễn Hiến Lê suốt đời thực hiện phương châm: "Phục Vụ & Phụng Sự Thế Hệ Ngày Mai". Và, tôi khẳng định rằng Sư Diệu Tâm cũng đã thực hiện phương châm đó bằng nhiều tâm huyết và tâm nguyện của mình. Nếu chỉ được quyền chọn một điểm son trong cuộc đời và đạo nghiệp của Sư Diệu Tâm thì tôi chọn ngay điều này và cùng với nhiều

Phật tử khác, chúng tôi vinh danh Hiền Mẫu, Nhà giáo mẫu mực Thích Nữ Diệu Tâm.

Về việc Sư Bà Diệu Tâm viên tịch, tôi xin dẫn câu kinh hình như trong Trường Bộ Kinh mà tôi rất yêu thích. Câu kinh này chỉ chung cho những người đã "rời cõi tạm":

"Gánh nặng đã đặt xuống; những việc cần làm đã làm".

Vâng. Đúng thế. Sư Bà Diệu Tâm đã làm được rất nhiều điều lợi lạc cho Đạo, cho Đời; trong tình cảnh và tình thế mà có lần Sư Bà đã bộc bạch: "*Làm việc Đạo tại xứ Đức này khó khăn giống như người đi gieo hạt Bồ Đề trên nền xi măng*". Gieo trồng cây Bồ Đề, trồng Sen trên nền xi măng mà tốt tươi xinh đẹp thì những việc khác đâu có gì khó. Kính mong Sư Bà an tâm rằng những người hậu học, hàng đệ tử xuất gia và tại gia luôn nhắc nhở nhau để thực hiện lời dạy của Sư Bà rằng: **"Hãy Tinh Tấn Tu Hành, Nghiêm Minh Giới Luật, Vui Sống Lạc Hòa, Tử Bi Với Mọi Chúng Sinh"**.

Cung kính dập đầu đánh lễ mong Sư Bà mỉm cười mãn nguyện ở nơi đó. Con/đệ tử mong và tin rằng nụ cười của Sư Bà xuất phát từ Suối Từ giống như khi Sư hoan hỷ đánh lễ nhận Bằng Tốt Nghiệp Sư Phạm Mẫu Giáo hạng Nhì do Thượng tọa Thích Minh Châu Viện Trưởng Viện Đại Học Vạn Hạnh trao tặng.

Lời cuối bài:

Với tôi, đây không phải là bài tưởng niệm Sư Bà Diệu Tâm theo phong cách và nội dung cần có, đơn giản chỉ là một vài hồi ức, hồi tưởng của riêng tôi về "Chị Mai" của những năm 60's của thế kỷ trước, về Sư Bà Diệu Tâm của tôi. Tôi ghi lại vài điều để thay cho những nén tâm nhang nhân lễ Tiểu Tường của Sư Bà. Mong sao tôi được chia sẻ một vài kỷ niệm đáng nhớ về Sư Bà cùng với Văn Công Trâm, Văn Công Tuấn - La Huệ Phấn và xin phép được đến chấp tay kính chào Sư Cô Tuệ Đàm Nghiêm, Trụ trì chùa Bảo Quang, Hamburg.

Santa Ana, CA, Hoa Kỳ. 02/03/2022
Nguyễn Tánh Nguyễn Hiền-Đức
Cẩn bút.

-----

* Sư Bà Thích Nữ Diệu Tâm là chị ruột của Văn Công Tuấn, có thể danh là Văn Thị MAI - NHD

50 NĂM – CUỘC ĐĂNG TRÌNH (1972 – 2022)

• Tùy Anh

*(Viết về 50 năm xa xứ - 50 năm hành đạo
của Hòa Thượng Thích Như Điển,
Phương Trưởng Tổ đình Viên Giác,
Hannover – Đức Quốc)*

50 Năm, cuộc đăng trình
Được nhiều Đạo quả nhờ tình Thiên môn.

*

[1]

Năm bảy-hai rời Sài Gòn ⁽¹⁾
Hai mươi ba tuổi vẫn còn ngây thơ,
Ghé Teipei, đến Tokyo
Nơi đây xứ lạ bơ vơ một mình
Cũng nhờ thấm nhuần tâm kinh
Tâm vô trụ xứ an bình nơi nơi.
Vào chùa học Đạo, học Đời
Học tinh hoa Nhật nhất thời không quên.
Cử nhân Giáo dục đậu liền
Ghi danh Cao học ưu tiên nhận vào.
Tháng Tư bảy-lăm năm nào ⁽²⁾
Việt Nam Cộng Sản làm sao trở về?
*Quê hương ơi! Đành phụ thể
Chuyến đi miên viễn, chuyến về mù khơi...!*

[2]

Tháng Tư bảy-bảy đổi đời ⁽³⁾
Đến thăm xứ Đức nhờ người bạn thân.
Đúng là tùy thuận chúng sanh
Thầy xin tỵ nạn hoàn thành phúc duyên.
Hannover xứ thần tiên
Đạo tràng Viên Giác đầu tiên hình thành,
Chứng minh: Hòa Thượng Minh Tâm

Lễ An vị Phật tẩy trần độ sanh.
Hội đoàn thành lập cũng nhanh
Sinh viên - Phật tử thành tâm hộ trì.
An vui trong đạo Từ Bi
Bồng Công Chúa hỏi chi li cơ cầu: ⁽⁴⁾
„Giáo đường Ngài ở nơi đâu?
Là câu khích tấn nhiệm màu làm sao!
*Làm sao phục vụ đồng bào?
Làm sao nối được nhịp cầu nhân sinh?*

[3]

Xây chùa, dựng tháp, thuyết kinh
Là phương tiện giải u minh cho đời
Xây chùa: tài lực mọi nơi
Đủ không gian để người người viếng thăm
Ban đầu Hội thiện tương lân
Khi cần kêu gọi, khi cần „ăn xin“ ⁽⁵⁾
Một lòng cùng cố niềm tin
Từ năm „Tám – Bốn“ đi tìm đất mua ⁽⁶⁾
„Tám – Chín“ khởi công xây chùa
Đến năm „Chín – Một“ cũng vừa xây xong.
Khánh thành Phật tử hằng mong
Cùng lễ „Hoàn Nguyện“ đẹp lòng chúng
sanh ⁽⁷⁾

*Hân hoan tâm nguyện đã thành
Tiêu dao gió mát trăng thanh tháng ngày.
Bây giờ Thầy trả lời ngay:
„Giáo đường bốn đạo là đây“ thưa Bà!*

[4]

Trời sinh một vị tài hoa
Văn chương thi phú đều là lầu thông
Bảy mươi tác phẩm in xong
Nhân văn, Phật học, Thiên tông rõ ràng
Tăng - Ni đệ tử danh vang
Tục gia đệ tử hàng ngàn trở lên.
Tại chùa giới hạnh làm nền
Khóa tu Phật pháp tạo duyên cho người,
Căn cơ phúc lộc do trời
Kết duyên cửa Phật đời đời an nhiên.
Báo Viên Giác vẫn hiện tiền ⁽⁸⁾
Văn chương, Phật học là duyên ban đầu.
Bốn mươi ba năm dài lâu
Nửa Đời, nửa Đạo mưu cầu tịnh an.
Đọc cho kiến thức mở mang
Cho tâm thanh thản, cho thân thanh nhàn.
Danh Thầy vọng đến Tích Lan
Bằng Danh Dự đã sẵn sàng trao tay ⁽⁹⁾
Quạt Pháp Sư cũng an bày
Cho hai Hòa Thượng phương này xiển
dương.
Mười năm sau, gió truyền hương

Nước Đức trao tặng Huân Chương cho Thầy ⁽¹⁰⁾

*Vui mừng thay ! Hãnh diện thay !
Đó là Đạo quả của Thầy bao năm !*

Đức Dalai Lama viếng thăm
Cảnh chùa rực sáng hào quang hai lần ⁽¹¹⁾
Rồi nhiều Giáo Hội kết thân,
Tin Lành, Thiên Chúa nhiều năm giao tình.
Liên tôn hòa hợp chí tình,
Tín đồ trọng nghĩa đệ huynh một nhà.
Hội đoàn Việt – Đức hài hòa
Bao năm tranh đấu tuy xa hóa gần.
Cộng đồng người Việt tương thân
Nhìn chung xã hội thêm phần bình an.

[5]

Số Thầy khó được thanh nhàn
Vân du tám hướng, nguyện an mọi miền,
Từ Tu Viện đến Cửa Thiền
Giao du mọi giới, kết duyên mọi người
Chí thành, hòa ái, giữ lời
Kính trên, nhường dưới một đời khiêm cung.
Tuệ Sỹ vì Đại cuộc chung ⁽¹²⁾
Giao Thầy chúc vụ vô cùng gian nan:
Chánh Thư Ký lập các Ban
Chư Tôn, Cư sĩ hân hoan đồng tình.
Hội Đồng Hoằng Pháp thành hình,
Hội Đồng Phiên Dịch Tạng Kinh cũng thành.

*

Đường đời ham chuộng công danh,
Đường tu mong tạo phước lành trợ duyên.
Cuộc đời Pháp lý hiện tiền
Chung vui hành đạo trên miền tạm dung.

• **Tùy Anh**

*Kính tặng Hòa Thượng Thích Như Điển, Kỷ
niệm 50 năm xa Việt Nam không hẹn ngày về.
(Hamburg, 20.02.2022).*

Chú thích:

(1) Ngày 22.02.1972: Thầy Thích Như Điển rời Sài Gòn bằng máy bay Air Việt Nam đến Tokyo - Nhật Bản du học (cùng ngày với Tổng Thống Hoa Kỳ Richard Nixon cũng đến Bắc Kinh Trung Quốc bang giao với Chủ tịch Mao Trạch Đông. Đó là dấu hiệu Mỹ chuẩn bị bỏ rơi miền Nam Việt Nam.

(2) Ngày 30.4.1975 cộng sản Bắc Việt chiếm miền Nam Việt Nam, lập chính phủ Cộng Hòa Xã Hội Chủ Nghĩa.

(3) Ngày 22.4.1977: Thầy rời Tokyo - Nhật Bản đến Kiel – Đức Quốc do bạn cũ Văn Công Trâm bảo lãnh.

(4) Sau khi thành lập Niệm Phật Đường Viên Giác năm 1978, Thầy gặp Bà Công Chúa Viktoria Luise von Preußen của Hoàng Đế William đệ II hỏi: Wo ist denn Ihr Gotteshaus (Giáo đường của Ngài ở đâu ?). Mãi đến 13 năm sau mới có câu trả lời chính thức cho Bà khi chùa Viên Giác đã xây xong.

(5) Trong thời gian vận động xây chùa Viên Giác từ năm 1984 đến 1991, Thầy Như Điển đã đóng vai hành khất đi xin, quỳ tiền tại các quán ăn, nhà hàng, tiệm buôn...

(6) Từ năm 1981 Niệm Phật Đường Viên Giác ở đường Kestner dời đến đường Eichenkamp; và đổi thành chùa Viên Giác. Khánh thành vào năm 1991.

(7) Năm 1993: lễ hoàn nguyên.

(8) Tháng 12.1979 xuất bản Báo Viên Giác, đến nay 2022 là 43 năm liên tục, ấn hành 2 tháng 1 kỳ.

(9) Ngày 8.7.2011: nhị vị Hòa Thượng Thích Minh Tâm và HT Thích Như Điển được Hội Đồng Tăng Già và chính phủ Sri Lanka trao tặng Bằng Danh Dự và Quạt Pháp Sư cho các vị „Sứ giả Hoằng Pháp“ có công truyền bá Phật giáo cho cộng đồng người Việt và cho dân bản xứ tại các quốc gia Âu châu.

(10) Ngày 8.12.2021 HT Thích Như Điển nhận được Huân Chương Quốc Gia Danh Dự Hạng Nhất (Verdienstkreuz 1 Klasse des Verdienstordens der Bundesrepublik Deutschland) của Tổng Thống Steinmeier CHLBĐ.

(11) Đức Đạt Lai Lạt Ma viếng thăm chùa Viên Giác lần đầu vào ngày 18.6.1995 và lần thứ hai vào 20.09.2013.

(12) - Ngày 8.5.2021: Hòa Thượng Thích Tuệ Sỹ - được truyền thừa ấn tín của Viện Tăng Thống từ Hòa Thượng Thích Quảng Độ, vì Ngài nghĩ đến sự tồn vong của Giáo Hội Phật Giáo VNTN ở trong cũng như ngoài nước nên Ngài đã chọn HT Thích Như Điển ở hải ngoại thành lập Hội Đồng Hoằng Pháp gồm: Cố Vấn Chỉ Đạo: HT Thích Tuệ Sỹ; Chánh Thư Ký: HT Thích Như Điển; Phó Thư Ký: HT Thích Nguyên Siêu.

- Ngày 27.11.2021: Thành Lập Hội Đồng Phiên Dịch Tam Tạng Lâm Thời gồm: Cố vấn: GS. Trí Siêu Lê Mạnh Thát, Chủ tịch: HT Thích Tuệ Sỹ, Chánh Thư Ký: HT Thích Như Điển, Phó Thư Ký quốc nội: HT Thích Thái Hòa, Phó Thư Ký hải ngoại: HT Thích Nguyên Siêu.

NGƯỜI CON ƯU TÚ CỦA XỨ QUẢNG

• Tâm Thường Định

*Chúc mừng 50 năm xuất ngoại
của HT. Thích Như Điển*

Thập niên 1960, Chùa Phước Lâm, sông Thu Bồn
(1)

lặng lẽ đưa tiễn vị lữ tăng
xuất ngoại tìm cầu đạo nghiệp pháp đăng (2)
Người con ưu tú, hiền tài xứ Quảng
Năm mươi năm, hơn nửa đời người ở hải ngoại
Hơn 50 năm hành đạo
Nổi nghiệp đăng Cha lành
Thong dong khắp Đông Tây
Gieo rắc yêu thương và trí huệ
Cho bao nhiêu người
Giờ lưng còng gối mỏi
Vẫn ngày đêm đem đạo vào đời
Bao kinh điển đã dịch (3)
Hơn 70 cuốn sách người viết
Biết bao nhiêu bài pháp thoại đã ban
Thầy cũng một đời an nhiên thanh thản
Những nơi cần đi, thầy đi
Những nơi cần đến, thầy đến
Những việc cần làm, đang làm
Bậc trượng phu nước Việt.

Thầy chạm cả thế giới mà không đụng với thế
giới

Nay 22, tháng 2, 2022 - kỷ niệm 50 năm
ngày Thầy xuất ngoại hành đạo

Chúc mừng Thầy và cầu nguyện an lành.

Cũng như cánh hạc qua sông, không để lại tí
tích *

Đông Tây tự tại, hành vô hạnh hạnh.

Thầy vẫn luôn,

tác Như lai sứ

hành Như lai sự

kính Điển Viên Giác

luận Điển giác viên. **

Chú thích:

* "Nhạn quá trường không Ảnh trãm hàn thủy
Nhạn vô di tích chi ý Thủy vô lưu ảnh chi tâm" "Nhạn
bay trên không Bóng chìm đáy nước Nhạn không có ý
để dấu Nước không có tâm lưu bóng"

** Trích trong câu cuốn của bài

HOA TRONG ĐÁ, LÁ MUÔN NGÀN

<https://phebach.blogspot.com/2018/11/hoa-trong-la-muon-ngan.html>

(1) Rời Hội An cuối năm 1969 vào Sài Gòn

(2) Sang Nhật Bản du học vào ngày 22.2.1972

(3) Gồm các ngôn ngữ: Việt, Hán, Anh, Đức và Nhật ngữ.

THƠ ĐƯỜNG HT. THÍCH NHƯ ĐIỂN DỊCH

Nguyệt

Nguyên tác:

月

半窗燈影滿床書，

露滴秋庭夜氣虛。

睡起砧聲無覓處，

木樨花上月來初。

Hán Việt: Nguyệt

Bán song đăng ảnh mãn sàng thư

Lộ trích thu đình dạ khí hư

Thụy khởi châm thanh vô mịch xứ

Mộc tê hoa thượng nguyệt lai sơ

(Vua Trần Nhân Tông)

Trăng

Đèn soi nửa cửa, sách đầy giường

Đêm vắng sân thu lác đác sương

Thức dậy đâu đây chày đập vải

Trên bông hoa quế, ánh trăng non

Trăng

Đêm nay đọc sách bên đèn,
Bóng trăng chiếu dội thân quen đầu giường.

Sương khuya lạnh buốt sâu vường,
Sân thu vắng vẻ cảnh thường xưa nay.

Giấc nồng tỉnh lại mắt cay,
Đâu đây giã gạo tiếng chày khua vang.

Ta trông hoa quế bên đàng,
Trăng non phủ kín như nàng chúa tiên.

(Thích Như Điển)

TRÂN CHIẾN THÂM LẶNG

• Chúc Thanh

Từ hơn hai năm nay, kể từ khi đại dịch covid 19 hoành hành, như mọi người lớn tuổi, tôi ít khi ra ngoài nhà, trừ phi bắt buộc đi mua chút đồ ăn, đi bác sĩ, đi chích ngừa... phần lớn thời gian là cách ly với mọi người, một hình thức như là mort sociale. Nhưng không mình vẫn sống nhàn và phải sống để thấy thương hải biến vi tang điền...

Tôi có nhiều thì giờ rảnh, ngày rộng tháng dài, tôi lang thang vào internet, đi từ Âu sang Á, về Việt Nam xem VC tạo dựng vụ bán test covid Việt Á tịnh thất Bồng Lai... tôi sang Nam Phi coi omicron hoành hành dữ dội ra sao, rồi trở lên giường, dựa tường mở tablette đọc hồi ký miền Nam của anh Nguyễn Tài,

*Bên lề cuộc chiến
Nổi đau trên chiến trường
Lạc mất nhau rồi
Ngày đầu cuộc chiến
Những người lính cũ etc v.v...*

Càng đọc tôi càng thấm thía, chinh chiến điều linh, trong cuộc chiến dài dằng dặc ấy, toàn dân tham chiến, cuộc chiến điều linh ở chỗ chúng ta vừa thắng vừa thua, và bên địch cũng vừa thua vừa thắng.

Chúng ta thua nên chúng ta không muốn sống với CS, chúng ta chạy tản mát ra ngoài VN, ra sống định cư rải rác khắp mặt địa cầu. Còn phe CS ư? Chúng bảo là « đánh cho Mỹ cút Ngụy nhào »... rồi chúng cũng muốn loay hoay « cút » theo Mỹ, bám theo Ngụy mới lạ kỳ !

Tôi nhớ mãi khi xưa trước 1975 có một chị bạn dạy học cùng trường, năm 1970 chị bỏ đi mất dạng. Sau 1975 về lại Sài Gòn, về làm trưởng phòng giáo dục quận I đô thành.

Chị thường lên lớp chúng tôi trong những buổi học chính trị mở đầu. Ngại thì có ngại, nhưng vì là bạn cố cựu xưa, nên có lần có một anh bạn cắc cớ hỏi chị là:

- Chị Dung này, chị vô Đảng chưa ?
- Anh hỏi chi vậy ?
- Ý tôi muốn khuyên chị nếu chị vô Đảng rồi, thì chị nên xin Đảng cho chị một cái vé máy bay khứ hồi, chị sẽ bay đi tham quan sang Mỹ, Tây Đức, Canada...
- Để làm chi ?
- Để xem tụi tư bản nó giãy chết ra làm sao !

- Anh ăn nói chi mất lập trường...
- Úi chao, tụi tôi có lập trường đâu mà mất...

Ôn lại những kỷ niệm xưa, tôi lại cười một mình dù đã vui đầu vô trong chăn ấm mùa đông xứ người. Tôi cũng chạnh lòng thương Dung, vì trước ngày tôi bỏ VN ra đi, có lần Dung đã tâm sự vụn cùng tôi là, Dung rất muốn cho con gái Dung đi du học ngoại quốc, vì giáo dục hậu chiến lộn xộn quá !

Rồi bằng đi hàng bao năm lận đận, tôi, như đã nói, tôi sang Pháp đoàn tụ gia đình.

Chồng tôi, một chiến binh miền Nam, sau ngày quốc hận, cải tạo 5 năm vất vả khổ nhục, về lại thành phố, loay hoay tất bật lắm nổi đoạn trường, vượt biên, sau cùng sang Paris và may mắn là mang được cả các con theo.

Năm 1985 đặt chân lên xứ người, tôi mày mò làm nhiều nghề để cùng chồng nuôi con, có lúc tôi đi bán bông, tưởng làm cô hàng hoa thì khỏe ru, nào ngờ nó vất vả quá, không chỉ bán, còn lau chùi, thay nước các bình hoa lớn và nặng, mang vác cây thông Noël è cổ trong mùa lễ Noël và năm mới dương lịch...

Tiệm bán bông không có lò sưởi, nhà vệ sinh cũng để chứa hoa, ôi chao là khó khăn, giờ vắng khách, ngồi uốn dây kẽm kết hoa vòng. Sau một mùa giáng sinh, tôi phải vô nhà thương vì treo chân.

Khi rời bệnh viện, tôi làm việc khác, đi gác áo quần ở hồ bơi, lúc đó tôi cổ hủ và quê ơi là quê... nhìn thấy tây đầm trần trường đi qua đi lại hà rầm trước mặt, tôi lại có ý đổi nghề, hồ tắm cũng ướt át trơn trượt dễ dàng lắm.

Quả thật là tôi không thể làm nghề tay chân cật lực ở xứ sở người ta với cái vóc dáng còm cõi nặng chừng 40 kí lô, cao không quá 1m50.

Tôi không chê nghề mà nghề chê tôi.

Tôi quay ra đi học, vì hồi đấy nhà nước Tây còn khá giả, nên nếu tôi là mẹ một gia đình đông con mà đi học sẽ có trợ cấp khá, được đi học được trả lương mà không đi học thì đại quá.

Tôi cắp sách về lại trường lớp.

Sau 3 năm giùi mài kinh sử, tôi vẫn phải đi chệch sang một bên, tôi vẫn không được gọi làm cô giáo như ở bên nhà, tôi được gọi làm thư ký phụ tá cho bộ đại học, collège de France.

Làm việc ở môi trường đó, tôi tiếp xúc với nhiều giáo sư từ mọi xứ sở đến, tôi cũng gặp cơ may là các em sinh viên mọi miền mọi nước. Sinh viên Tàu đông nhất, sinh viên Việt Nam cũng đến nhiều, chỉ hầu hết là các em sinh viên miền Bắc và miền Bắc trung phần... lác đác rất ít, có thể nói đếm trên đầu ngón ta là sinh viên Việt Nam miền Nam.

Sinh viên miền Bắc VN phần lớn con em cán bộ đảng viên cao cấp, tôi đã là thầy một thời, tôi không chấp nhất trẻ con, nhưng tôi buồn buồn cho phần thiệt thòi của các em học sinh miền Nam thân yêu của tôi.

Tôi cứ ngồi đó, ở văn phòng Campus France nhận hồ sơ du học và chờ, chờ mãi, 1 năm, 2 năm, 3 năm mà rất ít, rất ít, họa chừng lắm mới có một em sinh viên miền Nam... còn toàn là người của phe thắng cuộc.

... Ngày nào, ra khỏi sở tôi cũng ngao ngán thở dài: « Các em ơi, bây giờ em ở đâu, Bến Hải hay Cà Mau góc biển hay rừng sâu? »

Tôi nhớ học trò của tôi lắm, nhớ mặt và nhớ cả họ tên, nhớ cả đứa giỏi và đứa dốt...

Nhớ cả đứa chăm chỉ và đứa lười học...

... Lòng buồn rười rượi, chán mớ đời, tôi rảo bộ ra phố Tàu 13 ăn phở. Khi buồn tôi thích ra phố Tàu ăn phở.

Tiệm phở Á Đông có đầy sinh viên phục vụ chạy bàn. Mà lạ lùng, nơi đây chạy bàn cũng toàn là sinh viên Việt cộng, nói như hát, nói líu lo, có lúc gay gắt khó hiểu, chạy trời không khỏi nắng, tôi cũng gọi phở và café sữa... thêm một ly chè 3 màu... ăn cho đỡ buồn mà ! Xung quanh có nhiều tiếng động, nhưng tôi vẫn tò mò nghe được hai cô đang tâm sự với nhau, tôi nghe lóm:

- Này, Tú ơi, mày làm tiệm này đến bao giờ ?

- Mày sắp nghỉ việc, học thi hả ?

- Tao thôi làm, vì tao không cần làm nữa, mẹ tao mới cho tao tiền, làm cực quá...

- Sợ không ?

- Khá lắm, bà via mới bán được cái nhà.

- Bà via mày mới vào Nam mà đã có nhà bán à ?

- Chậc, thì nhà cơ quan cấp cho ông bố tao ở Lê Thánh Tôn, bà via tao xin được hóa giá, lấy được sổ đỏ, bà ra Gò Vấp mua căn nhà nhỏ, dư ra 1500 cây, bà cho tao chút ít, còn đang lo chuyển sang anh tao ! Bà bán nhà lớn mua 2 nhà nhỏ.

... Hai cô lại bá vai bá cổ nhau, sầm sì, sầm sì tiếp... tôi không còn nghe rõ... tôi choáng váng, tụi nó trắng trợn thú tội ăn cướp nhà cửa, tiền của nhân dân !

- Xoàng.

Tôi ngất ngư làm rớt ly chè ba màu, tiếng thủy tinh vỡ sắc cạnh... đau nhói.

... Tôi hơi luống cuống, à mà gia đình nào mà có ông bố bà mẹ kiếm tiền nhanh và nhiều thế thì con cái sướng thật... nhưng hồi ôi, đó lại là những đồng tiền oan nghiệt, những đồng tiền xương máu của dân miền Nam thân yêu !

Chúng ta đau buồn thì giờ phải làm sao ?

Chúng ta có quyền lực gì đâu mà ngăn chặn ?

Họ, bọn cán bộ ăn trên ngồi chốc, lúc nào chúng cũng là kẻ cướp hiện nguyên hình.

- Từ khi tôi sinh ra đời, năm 1945, chúng đã là kẻ cướp, chúng cướp chính quyền của chính phủ Trần Trọng Kim.

- Năm 1975 chúng tràn vào miền Nam, ý thế ngoại cường thu xếp trao đổi, chúng lên chân cướp bóc tiền bạc, của cải của miền Nam chở ra miền Bắc.

Chúng đuổi dân thành phố đi kinh tế mới để cướp nhà kiếm kê tài sản để cướp vàng cướp tiền chúng đánh tư sản, tổ chức vượt biên chính thức.

- Ngày nay, thế kỷ 20 này, nhờ có tiền vàng đã ăn cướp được của miền Nam, chúng mở cửa làm kinh tế thị trường

- Văn hóa thị trường

- Tôn giáo thị trường...

Cái gì cũng thị trường hết, chúng nhắm tới cướp lớn, cướp khoa bảng, cướp trí tuệ !

Cướp lớn, cướp một cách vô tri thức và vô đạo đức. Chúng ráo riết gửi con cái đi du học là thể hiện tất cả âm mưu cướp lớn, để xem chúng ăn cướp được những gì ? Và những gì không bao giờ ăn cướp nổi !

Thưa bạn, tôi chỉ nhớ loáng thoáng, hình như Albert Einstein ? đã nói là «Người lương thiện và thông minh thì không là CS, người CS thông minh thì không lương thiện, người CS lương thiện thì không thông minh».

Ông tác giả này nói hơi vòng vo, tôi chỉ muốn nhớ đại khái và giản dị như ông cha ta khi xưa thường bảo :

«Ở bầu thì tròn, ở ống thì dài».

Ý là còn CS thì muôn đời còn là xấu, xấu hết. Thêm nữa.

Đức DaLai Lạt Ma đã định nghĩa:

«Cộng sản là một loại cỏ dại, độc hại, nó mọc ở đâu, nó làm hư đất ở đó và làm chết hết những cây cỏ mọc xung quanh nó».

Thế thì phải làm sao để nhổ cỏ độc hại hỡi trời ? Nó, chúng nó, đang nảy mầm mọc quanh đây. Tôi có ý ra tay làm cỏ dại... cỏ hại thì đúng hơn là cỏ dại.

Việc này so ra không khó lắm với tôi, tôi làm có tí chút, so ra chả đáng gì bạn ạ... tôi có thể phá đám tụi VC con khi tôi nhận hồ sơ của sinh viên VN du học mang đến nạp ở Campus de France.

Tôi phụ tá bà Tổng thư ký Bonnet, tôi có thể rút bỏ luôn từng xấp hồ sơ của sinh viên miền

Bắc vào máy cắt vụn giấy, rồi ấn nút, là xong, cho khỏi ngứa mắt.

Nhưng suy nghĩ lại, rồi họ sẽ tìm ra tôi thủ phạm. Tôi đâu phải 5, 7 tuổi, dù lòng căm ghét lên ngút trời, tôi lặp lại tôi rất là ghét họ, ghét từ thời CS chấp chúng thời ông HCM, họ đã thủ tiêu cha tôi ! Mẹ tôi góa bụa liêu mạng cống tôi, khi đi xe, lúc đi bộ, vượt ngày, vượt đêm từ Hà Nội vào Sài Gòn. Mẹ tôi tự xoay sở một mình buôn bán nuôi tôi lớn. Tôi được mẹ cho đi học các trường rất nổi tiếng và khi tốt nghiệp xong chương trình trung học, tôi đã có mảnh bằng Tú tài Pháp.

Tôi là người Việt Nam, lai pháp ¼, tôi mang tên họ nửa tây nửa tên thánh Marie le Témoin.

Đúng là Madame le Témoin, tôi đã sinh ra và đã làm chứng cho bao nhiêu sự việc bất công trong cuộc đời này.

Mới lâm trận, tôi áp dụng chiến thuật bombardier tôi dỡ một đồng hồ sơ, xem từng mặt đương sự một, mặt mũi các em cũng sáng sủa, đúng là những đứa trẻ sinh ra đời không được chọn cha mẹ, chúng đẹp và đặc về Việt cộng, về Việt cộng thì tôi không biết nói làm sao cho dễ hiểu, nhưng đặc biệt đó toàn là con của những ông to bà lớn, con ông Tỉnh ủy, con ông Bí thư thành ủy, con bà Chủ tịch, Huyện ủy cao cấp... toàn là miền ngoài, chẳng có một em miền Nam hay một em học sinh nào của tôi được lọt vô sổ vàng...

Cha mẹ chúng đều xin cho con đi du học tự túc. Vì đi theo diện học bổng du học, chúng, hình như không đủ điều kiện.

Chính phủ Pháp hỗ trợ sinh viên ngoại quốc 30 đến 50% tiền chỗ ở.

Tài trợ 60% tiền học phí và y tế. Gần như toàn bộ du học sinh VN sang Pháp từ 1976 đến 1996 đều là sinh viên du học tự túc.

Không hiểu sao họ nhảy lên và đẩy lên quá mau. Nhập cuộc, lâu lâu 1, 2 tháng, tôi rút gọn một hồ sơ như rút loto, nguyên tập giấy đi vào máy cắt, tan nát, tan nát như họ đã làm tan nát cuộc đời của bố tôi khi xưa... tan nát như họ đã làm tan nát bao nhiêu binh đoàn thiện chiến của quân lực Việt Nam Cộng Hòa... tan nát như họ đã làm tan nát bao nhiêu gia đình của xã hội miền Nam thân thương của chúng tôi !

Xong việc, tôi quên băng, nhưng độ chừng nửa năm sau lại nguyên cái tập hồ sơ ấy xuất hiện... tôi cúi tiết, thẳng tay cho vào placard cao sát trên trần nhà, đóng ập lại, cho mày mất đường ra... đáng đời con thòi lòi sáu mắt !

Rồi bao nhiêu lần coi kỹ một số hồ sơ, tôi thấy bắt đầu khinh bỉ và nhờm tởm... hầu hết

toàn xin Campus France đến du học tự túc, nghĩa là ngoài toàn bộ hồ sơ hành chánh, họ đính kèm giấy tờ tài khoản nhân hàng, với những con số dài hàng chục ngàn, hàng trăm ngàn.

- Quái quỷ ở Việt Nam cũng có máy in tiền Euro chẳng ?

Bà Bonnet xoa đầu tôi.

- Ôi, mày lại nổi cơn điên, mày là người VN mà mày không thích cho dân VN mày giàu có sao ?

Rồi bà ngó lơ qua cửa sổ, kể lể:

- Hồi xưa xưa xưa ba và má tao cũng sang Việt Nam làm việc, tao còn nhiều hình ảnh kỷ niệm...

- Xưa xưa xưa đó, gia đình bà có lẽ là thực dân, nhưng đó là chuyện riêng của bà, chuyện riêng của tôi lại khác...

- Khác, giống, thì chúng ta cứ phải làm việc đi, rồi cuối tháng sẽ được lãnh lương...

Tôi cúi xuống, cười thầm, dĩ nhiên tôi cần làm việc để có lương, và còn làm việc riêng kín đáo của tôi nữa, việc này quý hơn việc lãnh lương.

Khoảng thời gian 1985 đến 1995 Tổng Thống Mitterand ưu ái cho khá nhiều dân arabe nhập tịch, rồi sự việc Tòa đại sứ Việt Nam ở Pháp đòi sinh viên VN du học phải nộp cho Tòa đại sứ một nửa số học bổng Pháp chu cấp cho mỗi sinh viên, đoàn sinh viên phản đối phía Việt Nam, họ dọa sẽ không cho sinh viên hồi hương sao đó. Vin vào cố đó, một số em xin ở lại định cư ở Pháp.

Nhiều việc xáo trộn xảy ra giữa Tòa đại sứ VN và Campus, nhưng rồi mỗi ngày tôi và bà Bonnet vẫn ngồi cùng nhau cứu xét từng chồng hồ sơ xin du học, tôi nhìn bà, bà làm việc chăm chỉ và tốt bụng, bà là một người Pháp rất tốt bụng như nguyên thủy và bẩm sinh, nhưng cũng có nhiều giấy tờ nguyên bản dịch ú ớ, nên bà hiểu lơ mơ đại khái, bà có hỏi tôi, tôi cũng không hứng thú mấy, giải nghĩa loằng quằng...

Từ cái loằng quằng đó, tôi tìm ra một cách thức tấn công mới, tôi bắt đầu chiến dịch bắn sẻ, lẻ tẻ...

Nghĩa là thỉnh thoảng, mỗi hồ sơ, tôi rút ra một tờ, một tờ thôi, nắm vô tình tờ nào tôi vất đi tờ đó... đa số hình như bị xé đi giấy của tài khoản ngân hàng... tôi không ưa những tiền bạc gian lận.

Nhưng rồi lại bổ túc, thì loay hoay máy bay qua lại cũng ba đến sáu tháng.

Sáu tháng là trễ một niên khóa. Hồ sơ lại phải chờ cứu xét vào năm học sau. Chẳng ai lưu tâm tìm hiểu tại sao, vì giấy tờ hành chánh phức

tạp rơi rớt là chuyện thường. Đặc biệt thủ tục hành chánh ở Campus rất nặng nề và phiền toái.

Thời gian này tôi loại bỏ nhẹ nhàng địch thủ liên tiếp, hữu hiệu, tuần tự, kéo dài cuộc chiến đơn phương:

Tháng Janvier / tôi rút ra vài mẫu đơn visa xin gia hạn.

Tháng mars / tôi thay đi ít bản sao hộ chiếu so với hiệu lực visa.

Tháng mai / hủy đi một số hồ sơ không có bằng cấp đính kèm.

Tháng juin tháng juillet tháng août / Campus nghĩ hè.

Tháng septembre / khai trường / hồ sơ cần kiểm điểm lại từ đầu.

Tháng oct, nov, déc / chọn rộn lễ giáng sinh và năm mới.

Khi những ngày lễ cuối năm tới liên tiếp và tương bừng chọn rộn, thì hồ sơ du học có thể bị ném đi rất nhiều, như ném giấy lộn vô thùng rác, khỏi cần sử dụng ấn nút máy cắt vụn. Tại sao ? Vì là vì giấy gói quà tặng ở đâu cũng nhiều quá nhiều... làm tôi say máu... như say champagne brut !

Nhưng khi mình say máu, làm quá sức, thì dễ bị phát hiện... tôi lỡ mờ linh cảm sau một mùa Noël, Campus nghi ngờ ra kẻ chủ mưu xáo trộn và vất bỏ giấy tờ của văn phòng.

Năm 2008, tôi nhận được giấy chuyển chuyên nhiệm sở, tôi về làm việc cho Croust ở Cité Université 5.

Campus chẳng phiền hà ai một câu ! Họ thản nhiên mua cho tôi quà tặng khi tiễn tôi sang làm việc bên căng tin là quán ăn sinh viên.

Ở nơi làm việc mới, môi trường mới, tôi không gặp nhiều sinh viên Việt Nam nữa.

Tôi gặp các em của đủ mọi quốc gia... tôi ít việc làm hơn... có lúc ngồi chơi Games như con nít... một đôi khi cũng có một băng sinh viên Việt cộng đi cùng nhau vào quán ăn, họ nói nói cười cười khá ồn ào.

Nghe có người Việt nói tiếng Việt là tôi ngừng đầu lên ngay,

- Cứ liệu hồn đó !

Tôi còn sống là còn nhiều phương cách sấp trận !

Cái hận ngàn đời kể cũng khó hóa giải...

Việt Nam ơi, tôi vẫn thấy tập đoàn CS vẫn còn đó, chúng vẫn mỗi ngày mỗi làm tệ hại hơn, đau khổ hơn cho quê hương cho dân tộc... vì sao ư ? Vì cái kẻ tội đồ vẫn cứ năm chình ình ra đó...

Paris, mùa đông covid càng lên cao 2022

• **Chúc Thanh**

CHỚP TẮT CUỐI CHÂN TRỜI

• **Thuyền nhân Nguyễn Thượng Chánh**
Để tưởng nhớ đến các đồng bào Việt Nam đã bỏ mình trên bước đường đi tìm tự do.

Khi miền Nam vừa đổi chủ, tác giả cũng như hàng trăm giáo sư và nhân viên giảng huấn Đại học "bị mời" đi học tập cải tạo trong một tuần lễ (?). Nơi học là Đại học Khoa học Sài Gòn, cạnh bên trường Trung Học Pétrus Ký.

Cây cột đèn nếu biết đi cũng bỏ nước ra đi

Hắn và vợ, tay bồng tay dắt hai đứa con còn nhỏ, lặng lẽ, bụi ngùi bước ra khỏi nhà cha mẹ, nơi mà hai vợ chồng hắn tá túc từ hơn một năm nay tại Saigon. Đồ đạc chỉ vồn vện có hai cái xách tay nhỏ, đựng một vài bộ quần áo cũ và một ít thức ăn khô. Đó là ngày 23 tháng 3 năm 1980. Hắn vừa tròn được 37 tuổi. Trời còn tối om khoảng ba- bốn giờ sáng. Trong nhà, ngoài một cô em vợ ra thì không còn ai hay biết gì hết. Hắn dặn cô em nhờ nói lại với Ba Má, là Anh Chị cần phải về Cần Thơ gấp để xin lại căn nhà bị tịch thu một năm trước đó vì đã đi không lọt và bị bắt...

Đây là lần thứ ba mà hắn liều mạng lôi vợ con mạo hiểm theo hắn. Chợt một ý nghĩ loé lên trong đầu hắn, coi chừng "nhút quá tam" hay "*j'aimais deux sans trois*" làm hắn cũng thấy ngại ngại...

Lần đầu, tháng giêng năm 1979, xuống cá nhỏ ngay tại bến Ninh-Kiều Cần Thơ, ngay tại nơi có tượng Bác đưa bàn tay (Có nghĩa là giá 5 cây) chỉ ra hướng vàm Cần Thơ để ra biển. (Đây là lời đồn đại của dân Cần Thơ thời đó).

Chẳng may chuyến đi bị gài bẫy từ đầu, nên khi vừa leo qua cá lớn đậu ngay vàm Cần Thơ thì công an đã chờ sẵn trong ghe đón tiếp nồng hậu không sót một mống nào, chẳng khác nào cá vào

ro.

Hắn và vợ con bị nhốt hết hai ngày ở Chấp Pháp Cần Thơ nằm cạnh bờ sông, xế khỏi Trại Nhập Ngũ số 4 cũ, một quãng trên đường vô Cái Răng. Qua ngày hôm sau, một diễn biến thật bất ngờ xảy ra như một giấc chiêm bao: hắn và vợ con được thả ra. Đây là một cái bất ngờ tuyệt diệu chẳng khác nào cá mắc cạn được đem thả trở lại xuống nước.

Khỏi phải nói hai vợ chồng hắn đều mừng hết lớn. Tưởng đâu là cuộc đời mình đã bị tiêu tủng rồi, nhưng có lẽ nhờ phước đức ông bà để lại hay nhờ có số may mắn gì đó mà gia đình hắn được ban lãnh đạo Đại Học vận động với công an thành phố Cần Thơ để thả gia đình hắn ra thật sớm (2 ngày) và phải về làm tờ... tự kiểm.

Trí thức 3N

Thời điểm đó phong trào vượt biên nở rộ khắp miền Nam. Đặc biệt là đa số giới trí thức cũ, đều bằng mọi giá tìm cách bỏ đi. Anh nào không đi thì bị thiên hạ mỉa mai và liệt vào nhóm trí thức 3N tức là hoặc **nghèo** hoặc **nhát** hoặc **ngu**! Chết xám thất thoát nhiều khiến nhà nước cộng sản phải cấp bách đề ra chánh sách o bế giới trí thức cũ để khuyến dụ họ ở lại phục vụ đất nước, v.v...

Chòm xóm không ai hay biết gì hết, nhà cửa vẫn còn nguyên vẹn. Hú hồn hú vía! Rồi hắn được cho đi làm việc trở lại tại nhiệm sở cũ là trường Đại học Cần Thơ. Vợ hắn, Dược sĩ ngụy, thì cũng được...gởi gắm đi làm tại một nhà thuốc Tây quốc doanh nằm trên đường Nguyễn An Ninh ngay trong thị xã Cần Thơ, dĩ nhiên là dưới quyền sai bảo của chị Thủ trưởng Dược tá giải phóng. Nói là đi làm cho nó ngon vậy đó chứ thật sự ra có làm gì đâu, mà cũng chẳng có ai dám giao cái gì đâu mà làm. Hắn biết là hai vợ chồng hắn đang bị người ta theo dõi và canh chừng gắt củ kiệu lắm. Tối ngày cứ lo luây quây học tập chánh trị, họp tổ, rồi sau đó là lo ba cái vụ châu chực để mua nhu yếu phẩm theo giá chánh thức cũng đã hết thời giờ rồi. Hắn rầu thú vị ruột và hết còn biết tính sao nữa.

Bế tắc hoàn toàn! Chỉ còn có một con đường duy nhất là phải tìm cách bình nữa. Bằng cách nào? Hắn cũng chưa biết được. Chỉ còn biết cầu xin Trời Phật và chờ phép lạ mà thôi.

Ngoan cố đi nữa... lại kẹt nữa

Rồi một dịp may khác lại xuất hiện vài tháng sau... Xuống bãi tại Phong Điền. Ghe là một loại tam bản lớn không có mui gì hết, ớn quá chừng nhưng lờ rờ. Ghe được thả theo dòng nước sông Hậu, tà tà hướng xuống Cà Mau để tìm đường ra biển. Nhưng than ôi! Kỳ này lại bị tổ trát một lần

nữa, xui xẻo hết cỡ ngoài dự tính. Đúng là mưu sự tại nhân, nhưng thành sự tại thiên. Một trạm kiểm soát trên sông Ông Đốc thỉnh linh gọi ghe tấp vào bờ để xét hỏi. Thế là bế! Cả ghe bị tóm. Hắn và tất cả bạn đồng hành đều bị áp giải vô Rạch Ráng ở Cà Mau.

Trong chuyến đi này, ngoài nhóm bạn bè của hắn trong Đại học Cần Thơ như Anh Chị PL (nay còn ở bên nhà), Dược sĩ TĐB (hành nghề tại Bắc Cali), hai vợ chồng Dược sĩ C & D. Và mấy đứa con, và vợ chồng Trung tá Bác sĩ HNT cũng có mặt trong chuyến vượt biên này. Nghe nói mấy năm trước đây Bs ở Houston, Tx.

Hắn lo cho hắn thì ít nhưng lo cho vợ và hai đứa nhỏ thì nhiều. Tất cả nhóm đàn bà con nít đều bị nhốt trong vựa lúa phía sau lán của đàn ông chừng trăm thước. Ăn uống làm sao đây? Lỡ có bệnh hoạn thì lấy thuốc đâu mà chữa trị. Nhưng cũng may, một hai tuần sau, thì gia đình bên vợ hắn ở Saigon hay được hung tin là chuyến đi bị vướng. Tội nghiệp, Ông bà ngoại các cháu phải cực khổ tức tởm lặn lội từ Sài Gòn xuống thị xã Cà Mau, rồi từ đó đón đò máy đi cả buổi mới vô tới Rạch Ráng để xin lãnh hai đứa cháu nhỏ (3 tuổi và 5 tuổi) về nhà...Trời ơi! Nhớ lại thuở đó sao mà trần ai lai khổ vô cùng tận vậy.

Sau vài tuần bị nhốt, thì vợ hắn cũng được thả về trước, còn hắn thì bị giam thêm một thời gian nữa.

Ban ngày, họ bắt bọn hắn đi lội nước nhỏ cỏ ngoài ruộng cho bỏ ghét và cũng để cho biết thế nào là lao động. Tối về lán, hắn và các bạn tù bị xiềng một chân lại với nhau qua một thanh sắt dài khóa lại ở một đầu phía ngoài cửa vào. Tiểu tiện phải "làm" trong lon ngay tại chỗ, xong thì chuyền cho người nằm sát vách phía bên trong, vạch tấm phen ra và hất đại xuống mương. Nhớ lại có một hôm nhân lúc đi lao động, vì đói, ai nấy lúc về cũng ham nhổ theo cả bó rau muống ruộng để ăn sống. Tối bữa đó thì đa số đều bị tào tháo rượt, phải làm ren rét tùm lum ngay tại chỗ. Cuộc đời tù tội là thế đó. Thê thảm quá. Nhưng có lẽ là cảnh khổ cực của bọn hắn không nhằm nhò gì so với hoàn cảnh của các anh em "ngụy quân ngụy quyền" bị CS trả thù và đi về tinh thần lẫn thể xác trong những trại tù cải tạo. Muối Cà Mau nhiều không thể tưởng tượng được. Mới 4-5 giờ chiều là chúng bay vo vo đen nghệt thấy mà phát sợ. Vướng lẫn thứ hai này hắn nghĩ rằng chắc phải bị kẹt lâu lắm chứ không mong gì được thả ra sớm đâu.

Hắn thuộc gia đình ngụy quyền mà. Vợ hắn thuộc loại "tư sản mại bản" vì có nhà thuốc Tây

ở Sài Gòn. Mặc dù đã bị họ kiểm kê ộp hết ráo hết trội, của thiên trả địa, nhưng gia đình hẳn vẫn nằm trong diện không được thiện cảm của chế độ đương thời cho lắm!

Lúc bị nhốt, tin bên ngoài từ Cần Thơ cho biết là có vài người không đồng ý xin cho hẳn ra vì hẳn thuộc loại quá ngoan cố hết thuốc chữa. Chắc cũng không mấy sai đâu. Người ta đã tha cho một lần rồi mà không tởn. Hẳn rầu thúí ruột đi. Tương lai mù mịt. Nhưng rồi hẳn thăm nghĩ, đây là một canh bạc, có lúc ăn thì cũng có lúc phải thua, đó là lẽ thường tình ở đời mà thôi. Cũng hên, sau khi bị nhốt hết ba tháng thì cả nhóm được Thành Hội Trí Thức Yêu Nước Cần Thơ cử Anh ba T. xuống lãnh hết ra... (Anh ba T ngày xưa là nhân viên nằm vùng trong Tòa Án Cần Thơ). Đây là việc nằm trong kế hoạch chánh trị của họ trong thời điểm đó mà thôi.

Lần này thì mất hết tất cả. Te tua. Lỡ leo lên lưng cọp rồi thì không thể xuống được!

Nhà cửa của cải bị mất hết, mất luôn cả hộ khẩu, nên gia đình hẳn chẳng còn chỗ nào ở đành phải về tá túc một cách bất hợp pháp tại nhà ông bà già vợ tại Sài Gòn. Vốn liếng, nữ trang và bao nhiêu cây dành dụm từ bấy lâu nay đều được đem chum hết trong hai chuyến đi hụt vừa qua. Căn nhà của hẳn ở đường Mậu Thân gần cầu Rạch Ngỗng Cần Thơ cũng bị mất luôn và nghe đâu được họ biếu cho Năm P. trưởng ty Nông nghiệp Cần Thơ thời đó.

Te tua lảng túi sạch sẽ

Để kiếm sống qua ngày, vợ hẳn phải nấu xôi, pha cà phê bán ngay bên lề đường cạnh tiệm thuốc Tây cũ của mình tại góc đường BC/HTT Sài Gòn. Còn hoàn cảnh của vợ chồng người bạn là Dực sĩ C. và D. cũng bi đát lắm. Họ cũng mất nhà và mất cả nhà thuốc CD ở đường Tự Đức Cần Thơ nên đành phải dẫn bầy con (nhiều lắm!) về tá túc nhà bố mẹ ở khu sân vận động Cộng Hòa Sài Gòn. Để kiếm sống, anh chị C & D làm bánh cam rồi mỗi ngày Anh C. từ nhà, cong lưng hì hục đạp xe ra bỏ mỗi cho vợ chồng hẳn bán tại quán cà phê lề đường.

Đây là tình nghĩa bạn bè lúc hoạn nạn...Và đó cũng là hình ảnh thê lương của hầu hết các Dực sĩ nguy một thời le lói hết sức, nhưng lúc sa cơ thất thế thì cũng bị thảm không ai bằng! Lên voi xuống chó là như thế đó! Từ trên 30 năm qua hẳn không thể bắt liên lạc lại được với gia đình anh chị C & D. Năm 2011 có một thân nhân của Dực sĩ C cho biết trên trang mạng Người Việt Boston là cả gia đình người em của họ đã không có cái may mắn đến được bến bờ tự do. Tội nghiệp quá.

Còn hẳn thì chạy tới chạy lui phụ giúp ba cái chuyện lật vật cho bà xã. Hẳn xuống tinh thần mất moral, chán chường thấy rõ, nhất là mỗi khi nghe tin có một người bạn nào đó đã tới nơi yên ổn sướng quá. Hẳn cảm thấy mình là kẻ thua cuộc, bất lực, lẻ loi và cô độc hết sức! Có nhiều người khi xưa là bạn, nay thấy hẳn thì lại lơ lơ là là, có lẽ họ sợ bị liên lụy đến bản thân chẳng? Đời là thế!

Sa cơ thất thế là hoàn cảnh chung của phe thua cuộc. Thôi thì cứ nghĩ đó là một sự cộng nghiệp chung của dân miền Nam phải đồng phải gánh chịu. Hy vọng có ngày rồi trời sẽ sáng trở lại...

Và cũng vào thuở đó, người ta hô hào lao động là vinh quang, lang thang là chết đói, hay nói thì ở tù nên phong trào tăng gia sản xuất bằng cách nuôi heo bùng lên khắp nơi trong các thành phố miền Nam. Bất cứ chỗ nào người ta cũng có thể nuôi heo được hết.

Heo và người ở chung với nhau.

Người ta nuôi heo ngay tại Sài Gòn trong những căn nhà lầu, trong một số villa sang trọng mà lúc đó đã đổi chủ, trong nhà bếp, trong nhà tắm, nơi sàn nước, ngoài sân và thậm chí còn có người nuôi heo cả... trên sân thượng nữa. Hẳn chụp thời cơ nhảy ra làm nghề chích dạo và chữa bệnh cho heo. Phần đông thân chủ của hẳn là những cán bộ quyền thế của chế độ mới. Họ cho xe lại đón hẳn về nhà khám bệnh cho heo, tiền bạc sòng phẳng!

Hẳn sống lây lất qua ngày để chờ thời. Hẳn cảm thấy tuyệt vọng trước một viễn ảnh quá đen tối, bế tắc không còn lối thoát.

Mỗi khi nhìn thấy ghe tàu đậu dưới sông là hẳn thăm mơ tưởng viễn vông và ước ao... phải chi thế này, phải chi thế nọ, v.v... Hẳn mơ, hẳn ước, hẳn cầu nguyện làm sao có thể đưa được gia đình đến một miền đất nào đó. Hẳn sẵn sàng làm bất cứ công việc gì, miễn sao nơi đó hẳn có thể hít thở được không khí thật sự tự do mà thôi...

Tia hy vọng

Rồi một hôm, có một anh bạn đến móc nối hẳn vì biết hẳn đã từng du học nhiều năm tại Bangkok và nói được chút ít tiếng Thái, để làm thông dịch khi cần.

... Ra đến bến xe xa cảng Miền Tây, hẳn lấy vé chợ đen đi Cần thơ, nơi chôn nhau cắt rún và cũng là nơi mà hẳn có rất nhiều kỷ niệm trong suốt 10 năm dạy học tại đó.

Ngủ nhờ qua đêm tại nhà của một em học trò cũ trong một tâm trạng hết sức phập phồng lo sợ bị phường khóm xét hỏi bất tử. Trời vừa hừng

sáng thì gia đình hẳn lật đật ra Bến Xe Mới ở lộ 19 Cần Thơ thật sớm để lấy vé đi Sóc Trăng. Hẳn rất sợ phải chạm mặt bất ngờ với mấy em sinh viên hay người quen thì coi như bề hết.

Tại Sóc Trăng, gia đình hẳn đổi xe đông tuốt xuống Cà Mau. Tối thị xã Cà Mau khoảng 4-5 giờ chiều. Còn đang đứng lơ ngơ ở bến xe chưa định hồn không biết phải làm gì bây giờ, vừa hồi hộp lo sợ tụi cách mạng 30 và công an xét giấy đi đường và cũng vừa lo lắng không biết người liên lạc có đến đúng hẹn hay không, thì may thay hẳn gặp được một hai người quen ở Đại học Cần Thơ. Họ cũng đồng một cảnh ngộ như gia đình hẳn vậy. Trong chuyến đi này còn có cả nhạc sĩ PMC dẫn theo hai đứa con (anh PMC và các cháu hiện đang sống tại Montréal). Hẳn cảm thấy hơi bớt lo âu chút.

Mướn chiếu ngủ đỡ giữa trời ngay tại bến xe. Nằm trần trọc, lăn qua lăn lại suốt đêm, đầu óc thật căng thẳng, mãi đến 4 giờ sáng thì có người đến ra dấu cho từng tổ nhỏ đi theo họ xuống bãi một cách thật là lạng lẽ. **Xuống cá lớn** Nổi gót theo người dẫn đường đi một khoảng xa ở phía trước, hẳn lôi vợ con hấp tấp bước theo, xuyên qua những con hẻm quanh co giữa các xóm nhà bình dân còn chìm đắm trong đêm khuya.

Trống ngực hẳn đánh thình thịch liên hồi. Hẳn sợ tất cả: sợ gặp phải tổ dân phố, sợ công an, sợ người lạ, sợ con nít và sợ luôn cả mấy con chó trong xóm.

Tâm trạng hẳn lúc đó thật là phức tạp. Hẳn vừa hồi hộp, vừa lo lắng, vừa bùi ngùi đứt ruột vì phải xa lìa đất mẹ, nhưng đồng thời hẳn cũng cảm thấy vô cùng phấn khởi náo nức khi nghĩ đến mỗi bước đi tới sẽ là những bước đưa gia đình hẳn đến gần một chân trời mới đầy tự do và hy vọng... Hẳn niệm Phật thầm trong bụng. Rồi kia, "Cá lớn" đậu chình ình ngay tại bờ sông trước mắt. Đây là loại ghe bầu để chở hàng trên sông, dài cỡ 12 mét là cùng, có mui bịt kín khoang và ở phía đằng sau là cabine nhỏ cao lên để tài công lái. Hẳn không nói ra nhưng trong bụng hơi lo vì không biết loại ghe này đi biển có được không?

Thôi thì đành chịu vậy, và lại đài radio tiên đoán tình hình thời tiết ở biển Đông và vịnh Thái Lan khá tốt. Có người còn nói tháng ba bà già đi biển vì biển rất êm vào mùa này. Mấy người tổ chức cho biết là họ đã chuẩn bị kỹ lưỡng đừng có lo. Máy ghe là máy Yanmar loại mới, 6 hay 7 blocs gì đó?

Nói vậy thì nghe vậy chớ hẳn nào có biết ắt gặp gì đâu.

Tất cả mọi người đều bị ém hết trong khoang ghe, không được gây tiếng động. Mấy cháu bé đều bị cho uống thuốc ngủ trước đó hết. Trong khoang ghe, tất cả được chia nhau ngồi chen chúc dọc theo hai bên vách. Mọi người đều im lặng. Sợ lắm. Trên cabine thì chỉ có tài công và Ba P. "*người hướng dẫn*" địa phương mà thôi (nghe đâu anh ta là Đại úy công an địa phương gì đó?) Tất cả có 69 người khách vừa lớn vừa nhỏ. Ghe mở máy chạy bình bịch một cách thông thả xuôi theo giòng nước Sông Ông Đốc đổ ra biển để vào vịnh Thái Lan.

Vĩnh biệt đất mẹ yêu dấu

Hai bên sông, xóm làng khi ẩn khi hiện sau những rặng cây bần xanh tươi. Dưới nước, ghe xuồng và tặc ráng xuôi ngược không ngơi. Càng ra gần cửa biển lòng sông càng mở rộng ra. Bà con trong ghe thì không ai nói với ai lời nào cả, tinh thần mọi người đều rất ư là căng thẳng vì chưa ra tới biển. Trời đã bắt đầu tối. Đến khoảng 11 giờ khuya, thành linh từ trong màn đêm lóe lên tia sáng chớp tắt của ánh đèn Pile nào đó, rồi chẳng bao lâu không biết từ đâu đến, một chiếc xuồng nhỏ cặp sát vào ghe một cách nhẹ nhàng. Sau khi nhận một cái túi do người tổ chức giao, "người hướng dẫn" từ cabine tuột xuống xuồng và biến mất trong đêm tối.

Sắp tới trạm biên phòng rồi, mọi người đều im lặng, ghe tắt máy tắt hết đèn và thả trôi theo dòng nước. Mọi người đều nín thở im lặng và cầu nguyện thầm trong bụng. Thật là đứng tim trong 25 phút dài bất tận trong đời hẳn.

Qua khỏi trạm kiểm soát một đổi khá xa, máy ghe được mở trở lại xả hết tốc lực về hướng cửa biển. Nhưng không bao lâu thành linh ghe bị khựng lại, hình như đụng phải vật gì ở dưới nước. Mọi người đều xanh mặt hồn vía lên mây. Có 1-2 anh em khỏe mạnh nhảy xuống nước để xem tình hình thế nào. Trời ơi ghe bị vướng đáy rồi, xui ơi là xui. Biết làm sao bây giờ?

Nhưng Trời cũng còn thương, lỗi một tiếng đồng hồ sau, nhờ con nước lớn chiếc ghe tự nhiên sút ra khỏi đáy và tiếp tục vọt ra biển với hy vọng có thể ra tới hải phận quốc tế trước khi trời sáng tỏ. Láng cháng dầm dập đám tàu đánh cá quốc doanh thì phiến phức lắm.

Biển đầy ròi, gió ào ào, trời nước mênh mông vô tận

Ghe nhảy sóng một cách chòng chành, lắc lư làm nhiều người bắt đầu bị say sóng ói mửa tùm lum. Chạy theo hướng nào đây?

Nhiệm vụ này đã được phân công cho anh T. Trung úy Hải quân, nhưng ra tới biển là anh ta bị say sóng như chết rồi nên không giúp ích gì được

hết. Té ra anh ta chỉ làm việc trong văn phòng mà thôi chứ không có kinh nghiệm về hải hành gì hết. Có bạn nóng mũi, văng tục Đ.M. đòi quăng anh ta xuống biển cho đỡ tức. Nhưng rồi cũng bỏ qua thôi.

Cái la bàn nhỏ xíu được lôi ra để định hướng. Người bàn thế này, người nói thế kia, cãi cọ om sòm. Cuối cùng thì nhắm hướng mặt trời lặn mà chạy cầu may.

Đến quá trưa, thỉnh linh tiếng máy nổ khác thường, lạch cạch lạch cạch rồi êm ru bà rù. Anh thợ máy bắt đầu nhảy xuống tháo các bộ phận máy ra, xem cái này, mò mẫm cái kia, mở ra lắp vào cả tiếng đồng hồ, mồ hôi nhuế nhại, rồi thử quay máy cho chạy. Mọi người đều nín thở. Một lần, hai lần, ba lần, bốn lần... Tất cả đều im lặng chỉ có tiếng gió thổi ào ào bên ngoài ghe mà thôi. Vô ích: máy hư rồi! Mọi người đều vô cùng thất vọng ra mặt. Trời ơi! Làm sao đây Trời? Gió càng lúc càng thổi mạnh, trời bắt đầu kéo mây đen kịt. Những con sóng to nổi tiếp nhau đợt này đến đợt khác, nhồi chiếc ghe lên xuống, lắc qua lắc lại như một cái hột vịt vậ. Ai nấy cũng đều điếng hồn hết. Thế này thì cái chết cầm chắc trong tay thôi.

Cũng may là trên ghe có một chị đã từng đi sông đi biển rồi nên có một chút kinh nghiệm. Chị ta hướng dẫn các anh tài công bắt đầu đi về cách bẻ còng lái để chọt sóng.

Trước tình thế thập tử nhất sinh, hấn và một số anh em trên ghe phải thay phiên nhau ra phía sau ghe ráng sức kềm cái còng lái. Đó là một cái cán gỗ rất dài để điều khiển bánh lái. Kềm nó cho đúng hướng rất nặng nề và rất khó khăn, vì sóng to và gió quá mạnh.

Những lúc ghe nghiêng thì rất nguy hiểm, không khéo là bị cái còng lái gạt té xuống biển như chơi. Nhiều lúc hấn cũng xém bị hất xuống biển. Trời kéo mây đen thêm nữa. Gió bắt đầu nổi lên ào ào càng lúc càng mạnh hơn đẩy chiếc ghe đi rất nhanh, nhồi lên hụp xuống, thật kinh hãi vô cùng.

Đàn ông hiện rõ dần dần bóng dáng lơ mơ của một hòn núi mà có người cho biết đó là đảo Thổ Châu, cách đảo Phú Quốc 100km về hướng nam. Tâm trạng của anh em lúc đó thật phức tạp, mừng lo lẫn lộn vì nếu ghe tấp vào đảo thì khỏi phải chết, nhưng lại phải bị đi tù mút chỉ cà tha.

Nhưng tự nhiên lối một giờ sau thì gió lại đổi hướng thổi bạt chiếc ghe trở ra, đi mãi và đi mãi ra khơi... Thỉnh thoảng có những con cá nước phóng theo hai bên ghe như muốn lội đua cùng chiếc ghe khốn khổ.

Nam mô Đại Từ Đại Bi cứu khổ cứu nạn

Hấn cảm thấy mình bất lực hoàn toàn trước hoàn cảnh bi đát này. Chỉ nằm chờ chết. Ôm vợ con vào lòng mà đầu óc thật ngổn ngang trăm ngàn ý tưởng không mạch lạc.

Hấn lâm râm niệm chú... Nam mô Đại từ Đại bi cứu khổ cứu nạn, quảng đại linh cảm Bạch Y Quan Thế Âm Bồ Tát...

Trước cái chết gần kề mình mới cảm nhận được giá trị của cái sống. Hấn nghĩ đến lúc ghe bị lật úp chắc hải hùng lắm. Hấn cảm thấy thật ân hận khi nhìn vợ và hai đứa con còn quá nhỏ tuổi. Không lẽ nghiệp quả của mình nặng nề như thế này sao? Không lẽ số mình là số con rệp hay sao?

Rồi hấn nhớ lại lá số tử vi do một thầy tử vi lập cho hấn hơn 15 năm về trước, lúc hấn vừa mới ra trường chưa có vợ con gì hết. Lá số đâu có nói là hấn sẽ phải chết thảm như vậy đâu. Hấn nhớ ông thầy có nói hấn sau này phải ở xa nơi chôn nhau cắt rún gì đó, ngoài ra cung mạng và cung phúc đức của hấn cũng khá tốt. Trước khi đi một ngày, vợ chồng hấn cũng có lên chùa ở miệt Phú Nhuận để trước lễ Phật sau là nhờ Thầy trụ trì xem coi có đi được hay không. Sau khi bấm độn, Thầy nói: Được! Nhớ tới đây, hấn lại lên tinh thần. Hấn nghĩ chết sống đều do số mạng cả, lo làm chi cho mệt mắt công... Mọi người trên ghe đều kiệt sức, đói khát, ngủ gà ngủ gật, chỉ chờ một phép lạ đến cứu mình mà thôi. Bao nhiêu tàu bè nhấp nhô ở chân trời để rồi cũng rẽ sang hướng khác. Tới đến, mỗi khi thấy ánh đèn đàng xa, thì bọn hấn đột ngột lên làm hiệu, nhưng cũng chỉ toi công vô ích, thất vọng hoàn toàn.

Đổi mặt với cướp biển Thái Lan

Rồi thì chuyện gì sẽ đến thì nó phải đến. Qua ngày thứ ba, có một chiếc tàu đánh cá Thái Lan xầm xầm tiến tới. Đây là loại tàu khá lớn và có cả radar. Mọi người đều kinh hoàng và hồi hộp. Đàn bà con gái lo tìm dầu mỡ bôi lên mặt lên mày cho nó thú tha ghê tởm. Tàu Thái xấp gần, trên bong lổ nhỏ 5-7 tên có vẻ dữ dằn, rồi thì tàu cặp vào sát ghe kêu một cái rầm. Ghe bị chòng chành dữ dội và nút một bên hông. Thật khiếp đảm không lường. Mọi người trên ghe đều ngồi yên thính thính và hồi hộp, im lặng chờ đợi. Bọn Thái nhảy qua ghe, 4-5 tên cầm mã tấu, còn một tên thì cầm súng lục.

Nhờ biết chút ít tiếng Thái lúc đi du học mấy năm ở Bangkok, nên hấn lãnh nhiệm vụ làm thông dịch và thương thuyết với bọn hải tặc. Lúc đầu, tụi nó hơi giật mình không hiểu tại sao trên ghe có người lại biết nói tiếng Thái. Hấn cắt

ngĩa, hẳn tả oán hoàn cảnh bi đát và xin tụi nó giúp đỡ. Thăng cầm súng, có lẽ là tên đầu đảng, chĩa con chó lửa vào đầu hẳn và bắt buộc hẳn nói lại với tất cả là phải nộp hết vòng vàng tiền bạc, bằng không thì tụi nó sẽ bụp một phát là đời hẳn tiêu tùng luôn. Hẳn rất lạnh xương sống. Hẳn năn nỉ huyệt hơi thiếu điều lạy lục tất cả mọi người trên ghe nên đưa hết tiền bạc ra để đổi lấy mạng sống. Tụi nó lục lạo, tung bới tất cả đồ đạc, mò xét khắp nơi, đổ bỏ cả thùng nước ngọt để tìm kiếm nữ trang cất giấu trong đó. Cũng may là tụi nó không có làm hỗn với ai hết. Xong rồi thì rút đi rất nhanh. Ghe bị vô nước, tuy chưa nhiều nhưng cũng phải lo tạt ra.

Không bao lâu sau thì có một chiếc tàu đánh cá khác lại đến để... ăn mót. Có lẽ là bọn hải tặc dùng máy radio thông báo với nhau trước khi đi. Tụi sau này còn oái oăm bắt theo một cháu bé 2-3 tuổi gì đó, không biết để làm gì khiến cha mẹ đưa trẻ quá khiếp đảm kêu gào khóc la thảm thiết. Nhưng may thay, độ một giờ sau thì tụi nó quày trở lại trả đứa nhỏ.

Giữa trưa hôm đó thì lại có một chiếc tàu đánh cá thứ ba đến, nhưng lạ thay, tụi nó không xáp vô mà chỉ đậu ở ngoài xa cách ghe vài chục thước và ra hiệu biểu mình qua.

Một lần nữa, hẳn lại xung phong lãnh nhiệm vụ này. Nhảy xuống biển lội thiếu điều huyệt hơi hẳn mới qua được bên tàu Thái. Tụi này có vẻ hiền hơn mấy đám kia. Hẳn trở tài ngoại giao, quọt quẹt lỏm bỏm ba mớ tiếng Thái, nhờ họ giúp kéo ghe vào bờ. Tụi nó chịu nhưng đòi ăn tiền. Hẳn lại trở về ghe, bàn với mọi người và năn nỉ người nào còn giấu được tiền bạc thì xin làm ơn làm phước bỏ ra chớ không thì chết hết cả đám. Cuối cùng thì cũng gom góp được thêm một số ít tiền đem nạp cho tụi cướp. Bọn chúng suy nghĩ sao đó không biết, nhưng cuối cùng cũng chịu. Chúng nhảy qua ghe quan sát tình hình một lúc, xong cha con chúng hè nhau hì hục tháo cái máy ghe đem về tàu đánh cá và ra lệnh cho tất cả mọi người phải leo qua tàu của chúng, chỉ chừa lại hai người ở lại để điều khiển chiếc ghe. Sau đó thì chúng thả dây cột chặt chiếc ghe để tàu đánh cá kéo đi. Đến đây thì mọi người đều thở phào, phần khởi lên tinh thần thấy rõ.

Chúng nấu cơm cho ăn. Thức ăn chính là món cá chiên, ăn ngon ơ là ngon. Nước đá uống thả giàn, vì có cả hầm lặn. Chúng nói chưa vô bờ liền được vì còn phải đi kéo lưới thêm một ngày nữa. Muốn sao thì mình đành phải chịu vậy. Tối đến, mưa trút xuống dữ dội như thác nước, ai nấy đều ước lo ngại như chuột và lạnh cóng run cầm cập. Thăng nhỏ con trai ba tuổi của hẳn bắt đầu

sốt nóng và ho nhiều. Chắc là nó bị cảm nặng hay bị sưng phổi gì đó. Vợ hẳn đề nó ra lấy dầu cù là cạo gió, rồi sau đó hẳn mò được trong túi xách một hũ *ampicilline*, đem ra lụi cho thăng nhỏ mấy phát nó mới bớt sốt...

Giữa đêm có tiếng la thất thanh từ chiếc ghe ở phía sau: Anh S. té dưới biển rồi. Mọi người đều hốt hoảng. Hẳn báo động cho bọn Thái hay liền. Tàu bớt máy và quay ngược trở lại, rọi đèn pha rà tới rà lui khắp mặt biển. Sau một hồi tìm kiếm thì thấy nạn nhân đang ngụp lặn dưới nước. Chúng thả phao xuống và kéo anh ta lên. Khỏi phải nói người mừng nhất là vợ con của anh ta.

Ánh đèn chớp tắt cuối chân trời

Qua đêm hôm sau, khoảng 1-2 giờ khuya, thành linh chúng ngưng tàu lại. Ai nấy đều nhốn nháo lên. Có chuyện gì đây? Chúng kêu hẳn lại và chỉ ở chân trời phía trước có một đốm đỏ cỡ lớn hơn đầu điều thuốc một chút, chớp tắt đều đặn từng chập. Chúng bảo đó là ánh đèn của ngọn hải đăng nằm trên một hòn đảo nhỏ không mấy xa bờ Thái Lan cho lắm. Chúng bảo là không thể kéo mình vô đất liền được vì sợ cảnh sát Thái bắt, nên ra lệnh bắt buộc tất cả phải trở về ghe ngay lập tức.

Ai nấy đều nhao nhao lên quá sợ vì ghe đã bị bể rồi, lại nữa đất liền còn xa quá, làm sao đây? Mọi người xúm nhau năn nỉ bọn chúng bằng đủ các thứ ngôn ngữ để xin chúng kéo tiếp vào bờ. Vô ích. Có hai ba chị giằng co khóc la dữ quá khiến chúng nổi dóa phải đề khiêng thả qua ghe. Khi mọi người trở về hết bên ghe, bọn Thái liền chặt dây và rờ máy vọt mất trong đêm tối... Ghe tiếp tục trôi chậm chậm theo sóng nước. Biển rất yên. Trời dần dần sáng tỏ. Đàng xa, bóng dáng của một trái núi bắt đầu xuất hiện mờ ở chân trời phía trước và càng lúc càng rõ nét thêm hơn. Hầu như tất cả bọn đàn ông con trai đều kéo róc nhau lên ngồi trên mũi ghe, hồi hộp chờ đợi...

Chậm chậm và chậm chậm chiếc ghe định mệnh từ từ trôi về hướng núi... 10 giờ, rồi 11 giờ, trái núi lần lần hiện ra rõ nét thêm, có thể nhìn thấy những đám rừng trên cao chen lẫn những tảng đá to tướng xám xịt... 11 giờ rưỡi mọi người hết sức hồi hộp.

Tưởng chừng như chết đi sống lại

Còn khoảng 200 mét thì tới bờ. Rồi 100 mét... Rồi 50 mét... thành linh lườn ghe chạm đá ngầm kêu ròn rột, chòng chành lắc qua lắc lại, nghiêng qua một bên và rồi dừng hẳn lại.

Hẳn và các bạn cùng phóng xuống nước chỉ tới ngang ngực mà thôi. Chân hẳn vừa chạm đất

thì... nước mắt hắt cũng tuôn trào ra vì quá vui mừng và quá xúc động.

Khi tất cả mọi người trên ghe đều vô được trong bãi cát, hắt và vài người bạn mới đi vòng qua các đồi nhỏ, len lỏi giữa đám cây rừng hoang dã, theo đường mòn vòng qua phía bên kia núi. Thành linh, ngược lên vách núi ở đằng xa bọn hắt thấy có bóng dáng một người đang đi lơn tơn. Hắt và mấy người bạn đều đồng loạt la lên, ra dấu bằng cách quơ tay quơ chân tới tấp. Người đó đã nhận thấy và đi chậm chậm về hướng của bọn hắt. Đó là một anh lính Thái có nhiệm vụ gát trạm đèn pha trên đảo hoang này. Ngoài ra không có nhà cửa của dân cư nào khác tại đây hết. Hắt bèn trình bày sơ sơ hoàn cảnh cho anh ta biết. Anh ta lập tức trở về đồn và điện vô đất liền. Anh cho biết đây là một đảo nhỏ của Thái Lan nằm ngoài khơi, không mấy xa thành phố duyên hải Rayong, 150km về phía nam Bangkok.

Thế là kể như thoát nạn rồi, nhưng để cho chắc ăn, tối hôm đó hắt và vài người bạn lên xuống chiếc ghe và dùng búa đập phá cho nước vào thêm trong hầm khoang để khỏi bị cưỡng bách kéo ra khơi trở lại.

Nhập cảnh Thái Lan

Sáng ra, một tàu cảnh sát Thái ra đón tất cả 69 người về sở cảnh sát Rayong để lấy lời khai và làm thủ tục nhập cảnh. Chấm dứt một cuộc vượt sóng kinh hoàng! Cái giá phải trả cho sự Tự Do!

Ngủ tại đây một đêm, hôm sau thì tất cả mọi người đều được đưa về trại tỵ nạn Laem Sing. Đó là ngày 31 tháng 3 năm 1980. Ngày 22 tháng 6 năm 1980, hắt cùng vợ và hai đứa con được bốc đi định cư tại Canada, xứ lạnh tình nồng, đất lành chim đậu.

Cuộc đời trước mặt đổi thay và hắt vẫn tiếp tục đi...

Tự Do là vô giá!

Xin cảm ơn TRỜI PHẬT. Thank you CANADA

- Lời bạt

Chuyến bay charter Wardair ngày 22/6/1980 cất cánh từ Bangkok đã đưa trên 300 người dân tỵ nạn Việt Nam qua định cư tại Canada. Sau khi ghé Nhật Bản (căn cứ Guam hay Okinawa?) để lấy thêm nhiên liệu, phi cơ tiếp tục bay đến Canada. Đáp xuống phi trường Edmonton (Alberta) một giờ, xong bay tiếp đến phi trường Mirabel, phía Bắc Tp Montreal.

Một cảm giác mừng vui, lo âu, bồi hồi, hoang mang, xúc động không thể nào tả hết cho được. Đây là đất tự do, là tương lai của con của cháu

mình. Trên mười chiếc xe bus quân sự loại lớn đón tất cả người tỵ nạn về tạm trú tại căn cứ quân sự Longue Pointe nằm ngay trên đường Hochelaga, Montreal. Đây là một Immigration processing center hay nơi làm thủ tục định cư. Gia đình người gõ thuộc diện "mồ côi" nên được hội nhà thờ bảo trợ. Một tuần sau tất cả được đưa ra phi trường Dorval (nay là phi trường Trudeau) để đi định cư tại Montague. Đây là một thành phố 2000 dân cư thuộc tỉnh bang PEI (Prince Edward Island) nằm về phía Đông Canada.

Nhà thờ Công giáo St Marys Parish và nhà thờ Tin Lành United Hillcrest Church tại Montague đã đứng ra bảo trợ trong một năm. Họ là những ân nhân đã dang rộng vòng tay nhân ái đón tiếp gia đình mình trong buổi ban đầu tại miền đất hứa. Người gõ xin mượn lời suy tư của nhà văn Phạm Tín An Ninh (định cư tại Na Uy) đã nói lên lòng biết ơn sâu xa của người tỵ nạn Việt Nam đối với thế giới tự do:

"Họ là những kẻ xa lạ, không cùng màu da, màu tóc, không cùng ngôn ngữ, mà lòng thông cảm yêu thương họ đã dành cho chúng tôi lớn lao biết đến dường nào. Trong lúc những "người anh em" cùng một nhà thì lại hành hạ đuổi xô chúng tôi đến bước đường cùng để phải đành lòng bỏ nước mà đi".(Ngưng trích: *Cô con gái quá giang đêm mồng một Tết* - Phạm Tín An Ninh) Montague là một thành phố nhỏ nên buồn lắm.

Tại nơi đây, người gõ đi làm lặt vặt như hái thuốc lá, hái dâu Tây và làm công nhân lao động trong nhà máy biến chế thủy sản George Town Seafoods, nhưng chỉ được 2 tháng thì bị cho nghỉ việc vì mùa Đông nhà máy đóng cửa. Tháng 3 năm 1981, gia đình quyết định dọn về Montreal để lập nghiệp. Trong một hai năm đầu, hai vợ chồng đều đi làm trong hãng xưởng với lương tối thiểu 3.75\$/giờ. Chồng làm cho một hãng dụng cụ, phụ tùng điện và plastic tại Ville Mont Royal, Montreal. Vợ thì đi làm cho một xưởng sản xuất nữ trang rẻ tiền tại Ville Saint Laurent, gần phi trường Montreal.

Sau đó thì hai vợ chồng tìm cách đi học lại. Cuộc đời trước mặt và hắt vẫn tiếp tục đi./.

Nguyễn Thượng Chánh
Montréal, tháng tư 2014

Nguồn: <http://nguoiphuongnam52.blogspot.com/2021/04/chop-tat-cuoi-chan-troi-thuyen-nhan.html>

ĐƯA CON LAI... HẢI TẶC

• Nguyễn Cát Thịnh

Xong Tú tài, tôi vào Sài Gòn cư ngụ trong Đại học xá Minh Mạng, Chợ Lớn để tiếp tục việc học. Sau này có một anh sinh viên Dự Bị Y Khoa được xếp chung phòng. Khi ra trường phải động viên vào quân đội, tôi nhường anh chân gia sư dạy kèm hai học sinh trung học, một trai một gái. Họ là con của một ông trung tá Bộ Tổng Tham Mưu và bà chủ một công ty nhập cảng vải lụa.

Cuộc biến đàu xảy ra. Tôi và ông Trung tá đều bị nhập trại "tập trung học tập cải tạo." Tôi "học tập" một thời gian không dài lắm, có lẽ vì cấp bậc nhỏ ít „nợ máu". Ông Trung tá bị chuyển ra trại tù miền Bắc. Được trả tự do nhưng không việc làm, lê lết ở các quán cà phê vỉa hè, một ngày nọ tôi tình cờ gặp lại bạn. Bấy giờ anh đã là Bác sĩ tại một bệnh viện thuộc quận nhất của thành phố.

Và câu chuyện bắt đầu từ đây.

Chuyện kể, khi cô học trò nhỏ không còn nhỏ nữa thì quan hệ giữa cậu cựu gia sư và tiểu thư tân sinh viên văn khoa đã bước vào giai đoạn anh anh-em em (âu cũng là điều dễ hiểu). Gia đình cả hai bên đều hoan hỉ, trông đợi ngày đại đăng khoa và tiểu đăng khoa. Thế nhưng thời cuộc đã đảo lộn tất cả. Ông bố Trung Tá đi không biết ngày về. Bà mẹ mất cơ sở kinh doanh. Cậu con trai lớn tìm lăng quên trong những con hẻm nhầy nhụa. Tiểu thư tuy vẫn còn đậm nét tiểu thư nhưng chớm trầm cảm vì cuộc sống đã nhuộm đỏ giấc mơ hồng. Cậu bác sĩ chung tình đeo thêm gánh nặng phiền muộn.

Rồi phong trào vượt biển rầm rộ khắp nơi.

Trong lần đi thăm nuôi cuối cùng, bà Trung Tá đưa tiểu thư và cậu bác sĩ ra tận trại tù Hoàng Liên Sơn dò hỏi ý chõng. Ông Trung Tá bỗng trở nên lạc quan sau những năm tháng tuyệt vọng. Ông biết sức khỏe và bệnh trạng của ông, biết ngày tàn không còn xa. Ông không những đồng ý với vợ mà còn mong vợ phải thực hiện chuyến đi cho các con bằng mọi giá.

Bà đã được cha mẹ cậu bác sĩ thuận kết sui gia. Nhân tiện gặp ông, bà và ông tác thành luôn cho đôi trẻ. Đối với cả hai gia đình, họ đã nên duyên vợ chồng. Ông xin các con hứa, trong bất kỳ hoàn cảnh nào, lúc vui buồn hay lúc cùng cực cũng phải gắn bó, không được chõi bỏ nhau. Đôi

trẻ kín đáo cúi đầu quỳ lạy thay lời thề chung thủy.

Bạn tôi cùng vợ và người anh vợ đăng ký chuyển đi bán chính thức của người Hoa. Khi ra đến bến bãi, một sự việc diễn ra ngoài dự tính của nhóm tổ chức. Chỉ những người Hoa chính gốc mới được nhận. Người Hoa giả mạo bị loại ra. Chủ tàu là một đại gia có mẹ già mang bệnh kinh niên nên cần thầy thuốc. Hấn hồi lộ để xin đặc ân cho hai vợ chồng bạn tôi nhưng họ chỉ chấp nhận một người. Dùng đẳng mãi, cuối cùng một mình bạn tôi lên tàu. Chuyển hải hành tương đối êm ả đưa người chồng đến đảo Bidong Mã Lai. Người anh vợ và người vợ trở về buồn hiu hắt.

Anh bạn tôi may mắn được gia đình một luật sư làm việc trong chính quyền tiểu bang Michigan bảo lãnh qua Mỹ. Sau hơn hai năm ôn luyện bài vở, anh được nhận vào nội trú để hoàn tất bằng hành nghề Y Khoa.

Người vợ đi thêm hai chuyến nữa không thành công. Chuyển sau cùng chủ tàu gọi đi khẩn cấp. Người anh trai của cô còn mãi vui chốn giang hồ không kịp nhận tin, đành đi chuyển sau. Tôi đến chơi đúng thời điểm. Bà Trung Tá cho tôi trạm chỗ, đồng hành với vợ người bạn.

Đâu có ai ngờ một chuyến đi định mệnh đang chờ đợi! Con tàu chạy vòng vo hai ngày ba đêm vẫn chưa nhìn thấy đất đảo như hoạch định. Tàu trôi, trôi như vô tận. Tài công thú nhận không có kinh nghiệm lái đường biển.

Buổi trưa, vừa nhai xong một nhúm cơm và uống một nắp nước do tàu cấp phát thì mọi người dưới hầm nghe nhiều tiếng chạy thình thịch náo động trên boong tàu. Qua kẽ hở, biết tàu đã bị hải tặc xâm chiếm không biết từ lúc nào. Họ hoàn toàn làm chủ tình hình. Trong vòng một tiếng đồng hồ không gặp kháng cự, những tên hải tặc đã đủ thì giờ lục lọi tìm kiếm vàng bạc và giở trò khả ố với những đàn bà con gái nằm la liệt trên sàn tàu mà trước đó đã được ưu tiên dời lên vì kiệt sức.

Sau khi đã chiến thắng được sự sợ hãi tột cùng ban đầu, một số thanh niên còn khỏe mạnh họp lại tính chuyện phản công. Đám hải tặc vẫn còn e dè, chặn cửa hầm chưa dám xuống. Để chiến đấu, mỗi người tự trang bị vũ khí cho mình. Với kim búa gậy sắt gậy gỗ, họ phá bật nắp cửa hầm, reo hò vùng lên quyết sinh tử khiến đám hải tặc rúng động. Biết không địch nổi số đông áp đảo, không đợi lệnh, các tên hải tặc chen nhau nhảy xuống biển bơi về tàu của chúng, xả máy rút lui.

Tôi cố tìm người vợ của bạn. Một tên hải tặc mang vết sẹo dài trên vai trái bước ra từ phòng lái đầu hàng. Cô gái trong phòng nằm trên tấm nệm cao su vẫn còn lỏa thể chính là người tôi tìm. Một tên nữa cũng chậm chân nên bị bắt giữ vì còn mãi nhập thiên thai. Tên có sẹo có lẽ là đầu đảng, xá lỵ xin đóai công chuộc tội bằng cách hướng dẫn tài công lái đúng đường, cập vào đảo Tarempa Nam Dương.

Ngoại trừ những người bị nhốt dưới hầm, tất cả đàn ông đều bị trói gô chân tay. Một phụ lái bị giết chết vì kháng cự. Chủ tàu bị ném xuống biển vì cố che chở cho con gái nhỏ sắp bị hãm hiếp. Hai phụ nữ hoảng hốt nhảy xuống biển tự vận để bảo toàn trinh tiết... Mười một phụ nữ trẻ bị liên tục thay phiên hãm hiếp, riêng người vợ của bạn tôi được tên đầu đảng giành độc quyền. Một thanh niên trượt chân rơi xuống biển và năm thanh niên khác bị thương khi chiến đấu. Hai hải tặc bị bắt giữ nhưng trốn thoát khi tàu vừa cập bến vào đảo Tarempa.

Chính quyền địa phương đưa tàu qua đảo Kuku tạm trú. Một tháng sau được chuyển sang đảo Galang. Chút vốn liếng tiếng Anh sót lại từ thời trung học giúp tôi tìm được một việc làm trong văn phòng Cao Ủy Tỵ Nạn Liên Hiệp Quốc. Có cơ hội thuận tiện, tôi tường trình trung thực những gì đã xảy ra.

Tôi thuyết phục các phụ nữ bị làm nhục ra trước ủy ban điều tra quốc tế đối chứng với lời khai của tôi. Nhưng chỉ có người vợ của bạn và một người vợ của anh thợ máy đồng ý. Tiếng kêu tuy yếu ớt được ghi nhận. Người vợ của bạn tôi suy sụp khủng hoảng tinh thần cực độ khi biết đã mang thai. Cô nài nỉ tôi tìm mọi cách giúp phá nếu không sẽ tự vận. Tôi thật sự khổ sở giữa nên hay không nên. Nếu nên thì cũng không biết làm sao. Phương tiện y tế hạn chế, dễ gây hậu quả xấu cho người mẹ.

Sau một đêm dài trăn trở tôi quyết định viết một lá thư kể toàn bộ sự việc diễn tiến trên tàu, nhờ gửi khẩn cho người chồng. Năm tuần lễ sau nhận được hồi âm. Anh cho biết vị luật sư bảo lãnh anh đã tích cực vận động với các dân biểu và Nghị sĩ tiểu bang cũng như liên bang lên tiếng với Bộ Ngoại Giao Hoa Kỳ, thỉnh cầu can thiệp trực tiếp trường hợp của vợ anh để xin được đi định cư trong thời gian sớm nhất trước khi tiên liệu xấu xảy ra. Anh tha thiết xin vợ đừng phá thai, sẵn sàng nhận vai trò làm cha.

Tôi đã được phái đoàn Canada chấp nhận và thông báo ngày đi định cư nhưng phải xin đình hoãn. Sáu tháng vận động đã có kết quả. Anh bạn tôi đi cùng với nhân viên lãnh sự quán Hoa

Kỳ tại Singapore đến Galang. Qua thủ tục đặc biệt, mang được người vợ đến Mỹ. Đứa bé được sinh ra trên đất Mỹ với khai sinh mang họ của bạn tôi.

Trong buổi hội ngộ tiệc thôi nôi, vợ chồng anh bạn và người anh vợ cùng tôi đồng thuận tuyệt đối giữ bí mật mọi chuyện để sự phát triển tâm sinh lý của đứa trẻ không bị ảnh hưởng và sẽ lớn lên như một người Việt Nam trong một gia đình Việt tỵ nạn. Thỉnh thoảng có dịp thăm viếng tôi tưởng như nhìn thấy hạnh phúc thật sự trong gia đình họ. Cậu bé lớn lên trong tình yêu tràn đầy của cha lẫn mẹ.

Sinh kế đã làm giảm tần xuất liên lạc giữa chúng tôi một thời gian. Mỗi năm chỉ còn nhớ đến nhau qua những tấm thiệp xuân. Cho đến một lần, thay vì nhận được thiệp thì là một lá thư dài kể lại tai nạn thảm thương cướp mất người vợ.

Thường ngày người chồng nhắc nhở vợ dùng thuốc đều đặn vì hậu chấn thương trên biển cả khiến người vợ cần được săn sóc tâm thần và tâm lý trị liệu lâu dài. Lần đó người chồng đi dự hội thảo chuyên môn ở tiểu bang xa nhà... Người vợ đã bỏ thuốc nhiều ngày, giữa đêm mưa gió đi lang thang ngoài bờ sông không tự kiểm soát được, ngã xuống nước trôi mất tích...

Vợ chết. Bệnh trầm cảm truyền qua anh. Mặc cảm có tội luôn luôn ám ảnh. Anh dồn hết tình thương cho đứa bé, nay đã trở thành một thiếu niên. Đến lúc đứa con phải xa nhà vì học vấn anh không thể đương đầu với nỗi buồn gặm nhấm, trầm cảm nặng hơn.

Nhiều năm nữa trôi qua. Tin buồn khác lại đến. Bạn tôi qua đời sau một thời gian ngắn nhuộm bệnh. Anh biết bệnh mình trầm kha, nhưng buông xuôi không quan tâm chữa trị, có lẽ muốn gặp vợ để giữ trọn lời thề năm xưa.

Đứa con từ chuyển vượt biển của người vợ bạn tôi năm xưa nay đã là người lớn. Cha mẹ đều mất. Bác ruột di cư sang Úc theo vợ. Tôi trở thành người thân duy nhất để chàng thanh niên, tức đứa bé ngày xưa, xả tâm tình. Chúng tôi xem nhau như chú cháu. Những lá thư qua lại làm tôi lấy những ưu tư của một người trẻ nghĩ về thân phận mình. Sau đây là một số trích đoạn từ những lá thư của cháu từ nước Mỹ với ông chú, thư viết bằng Anh ngữ, và do tôi trích dịch:

"Chú ơi! Từ lúc bắt đầu hiểu biết cháu đã linh cảm có điều gì rất nghịch lý trong gia đình cháu. Hạnh phúc như con bướm lượn lờ trên những bông hoa mời chào, ngập ngừng muốn đậu rồi lại bay đi.

Cha cháu chiều chuộng cháu hơn những đứa trẻ cùng trang lứa. Mẹ cháu hay vuốt tóc, hôn cháu trong không gian tĩnh lặng, nói nhỏ, con của mẹ, mẹ yêu con, lặp đi lặp lại. Nhưng cũng có đôi lúc cháu bắt gặp cặp mắt thất thần của mẹ nhìn ra cõi xa xăm. Mẹ rất sợ sông, biển. Những kỳ đi nghỉ hè cha luôn luôn tránh vùng biển.

Cha săn sóc mẹ từ miếng ăn giấc ngủ. Mẹ biếng ăn, cha bỏ bữa. Mẹ mất ngủ, cha "hầu quạt." Mẹ buồn, cha làm hề, dí ngón tay lên trán gọi mẹ là cô bé bướng bỉnh, mẹ mỉm cười gọi cha là cậu giáo khó tính, thế là buồn tiêu tan. Cha biết làm cho mẹ vui vẻ hoạt bát qua những viên thuốc mà cha gọi là thuốc tiên, bắt mẹ uống mỗi ngày (sau này cháu mới biết là những thuốc trị tâm thần).

Mấy đứa bạn của cháu thắc mắc tại sao cha mẹ cháu đều có nước da sáng, cao lớn, mũi thẳng mà cháu thì sạm da, người tròn thấp, cánh mũi to. Cháu muốn quên mà không quên được cái hình hài không giống ai của cháu. Có phải cháu là con ngoại hôn của mẹ không chú? Hay cháu là con nuôi? Hay là cháu đến từ một hành tinh khác?"

"Chú không hiểu tại sao cháu lại có những suy nghĩ lảm cẩm như thế. Chuyện giống hay không giống là quyền của... ông trời. Cố học thành tài nối nghiệp cha."

"Chú ạ. Cháu báo cho chú tin động... ông trời! Cháu đã xin thử DNA. Ông trời đã sụp đổ trước mắt cháu! Kết quả đúng như cháu hoang mang lo sợ. Cháu không có liên quan phụ hệ với cha cháu!"

"Chú hiểu tâm trạng của cháu. Nếu chia sẻ được xin cho chú chia sẻ. Chú nhớ có đọc ở đâu đó:

Cha không được định nghĩa như người đã tạo ra đứa trẻ, mà khác hơn thế, là người dang rộng vòng tay và dành thì giờ nuôi nấng đứa trẻ bằng cả tâm trí và tình yêu. Huyết thống không luôn luôn làm nên người cha. Chử cha phải thoát ra từ tấm lòng. Ai cũng có thể tạo ra một đứa trẻ nhưng cha đúng nghĩa nhất chính là người đã nuôi nấng đứa trẻ. Không liên hệ máu mủ không làm cho người cha kém tình phụ tử. Xác nhận một người cha đích thực, không phải ở DNA, mà ở trong trái tim người ấy."

"Cháu cảm ơn chú đã mở mắt cho cháu. Nghĩ lại, cháu không còn vướng mắc chuyện... ông trời nữa. Nhưng chú ơi! Dòng máu đang chảy trong người cháu là của ai? Cháu muốn biết và cháu biết chắc chắn chú biết."

Lá thư của chàng trai khiến tôi phải trần trố thao thức. Không thể chối cãi là tôi và cha mẹ cháu đã giấu giếm nguồn gốc của cháu.

Tôi sẽ tiếp tục giữ hay phá lời thề khi phải trả lời cháu? Tôi đặt lên bàn cân, một bên là sự đòi hỏi chính đáng của cháu, một bên là lời cam kết với vợ chồng bạn. Cháu đã trưởng thành, có suy nghĩ chín chắn... Sẽ mang tội với cháu nếu vẫn giữ điều bí mật. Vì thế tôi khẩn vái vong linh hai người bạn, xin được giải lời thề giúp tôi thanh thản tiết lộ sự thật, từ tình sử thơ mộng của hai người cho đến thảm kịch trong chuyến đi định mệnh.

"Cháu xin lỗi đã ngừng liên lạc với chú khá lâu. Cả năm nay cháu đi đi về về giữa Mỹ và Thái Lan. Cháu thuê thám tử tư quyết tìm ra tên hải tặc đã mang tai họa cho gia đình cháu.

Bà ngoại cháu trước khi qua đời vẫn tin tưởng cha mẹ cháu sống hạnh phúc và rất hãnh diện về đứa cháu ngoại. Ông ngoại cháu đã chết trong trại tù không lâu sau lần thăm nuôi, chắc không yên tâm nhắm mắt. Ông bà nội từng kỳ vọng ở đứa cháu đích tôn một ngày về vinh quy bái tổ, làm rạng danh dòng họ. Ở bên kia thế giới hai cụ có phần nộ vì chi nhánh con cháu chính thống đã thay máu từ đây?"

Mọi người đều bị lừa dối.

Cháu có nhờ cô thông dịch viên, đang theo học khoa ngôn ngữ đại học Chulalongkorn, trợ giúp. Cô này có hoàn cảnh hơi giống cháu. Cha là hải tặc hoàn lương. Mẹ là thuyền nhân suýt bị nạn trên biển như mẹ cháu.

Nhờ thám tử và cô bạn, cháu đã tìm thấy và trực diện với người gieo giọt máu oan nghiệt cho mẹ cháu. Bây giờ ông ta đã trở thành một nhà sư, trụ trì ngôi chùa nhỏ trong một làng đánh cá. Cháu tham khảo các luật sư của Mỹ và Thái với ý định đưa ông ra tòa án để đòi lại công lý cho các nạn nhân, trong đó có mẹ cháu. Chú ơi giúp cháu."

Tiến thoái lưỡng nan! Nếu bị kết án, ông sư già có thể phải vào tù, trả giá cho tội lỗi trong quá khứ. Nhưng điều đó có đổi lại bình an cho cháu không? Nên hay không nên tiến hành thủ tục pháp lý?"

Cháu lâm vào tình trạng y hệt như chú khi xưa, phân vân giữa việc nên hay không nên giúp mẹ cháu phá thai. Chú ơi, có bao giờ chú hối hận vì đã không giúp mẹ trực thai nhi cháu không? Nếu không có cháu trên đời thì sao chú nhỉ? Cha mẹ cháu sẽ sống trong thiên đàng hạnh phúc với những đứa con kết tinh từ tình yêu.

Chú có nghĩ rằng cháu đang nuôi đau khổ vì nan giải? Chú ơi, cháu là ai? Việt Nam hay ngoại tộc Việt Nam? Thái Lan ư? Ô nhục! Mỹ ư? Chỉ trên giấy tờ! Những đứa con lai Mỹ dù có bị kỳ thị nhưng vẫn không bị khước từ dòng máu Việt. Còn cháu, cháu có được cái hãnh diện giới thiệu với mọi người "tôi là người Mỹ gốc Việt?" Cháu muốn ra biển hét thi với sóng, gào lên, hỏi ông trời! Tôi là ai? Tôi là ai? Tôi là ai?"

"Chú rất thán phục sự quyết tâm và ý chí của cháu. Có lương tâm dẫn dắt, cháu hãy đi theo, làm những gì cháu thấy nên làm. Nếu cháu muốn được tư vấn thì đừng chê quan niệm lỗi thời của chú nhé.

Thời của cha mẹ cháu cũng như chú, không thiếu những chứng tích của tội ác man rợ. Cũng không thiếu những chứng tích đau thương bị thảm. Trong số này, có số phận của những đứa con lai hải tặc.

Người ta thường tìm cách che giấu thứ mà người ta muốn quên. Nhưng cháu, một trong những đứa con đó, đã dũng cảm nói lên tiếng nói của con người, bình đẳng như mọi người của thế gian này.

Giáo lý Phật Đà dạy ta dùng từ bi và tha thứ để đối phó với nghịch cảnh. Lòng từ bi không chấp nhận hành động sai nhưng có thể tha thứ cho người làm sai. Chính cháu là người đau khổ nhất, không được gì, đúng không? Mong cho ông sư hải tặc rục xương trong tù? Tất cả chỉ làm tinh thần cháu kiệt quệ.

Cháu ạ, Kinh Pháp Cú 5 có câu:

*Hận thù diệt hận thù,
Đời này không có được,
Từ bi diệt hận thù
Là định luật ngàn thu.*

Có phải cháu muốn tìm sự bình an? Nếu cháu chưa sẵn sàng mở lòng bao dung thì cũng đừng để tâm bị xáo trộn. Tâm là cốt lõi của cuộc sống. Với tâm thanh tịnh thì hạnh phúc sẽ tìm đến. Với tâm bất ổn thì đau khổ sẽ bám không rời.

Vị sư già cũng đi tìm bình an như cháu. Câu kinh tiếng kệ là những tiếng than khóc tạo thành một vòng kín vô hình nhốt ông. Ông ta đang thi hành hình phạt nặng nề nhất của lương tâm. Cứ để ông ta thụ án. Cháu đâu cần phải cố sức bắt tội người có tội. Vào tù hay thoát khỏi tù là quyền của... ông trời!"

"Thưa chú, chú đã giải tỏa đám mây u ám vẫn vũ trên đầu cháu. Cho cháu thấy ở phía

trước một con đường sáng sủa hơn. Hành trang đeo trên vai cũng nhẹ hơn.

Cháu hồi tiếc những ngày còn cha mẹ, cháu đã không mang đến cho các người tiếng cười hạnh phúc. Không có dịp thăm thì bên tai các người, cha mẹ ơi con yêu cha mẹ."

"Cha cháu đã đón nhận cháu như một quà tặng quý giá của tạo hóa. Mẹ cháu cũng mang nặng đẻ đau như các bà mẹ khác. Chú tin rằng ơn này còn nặng hơn ơn nghĩa sinh thành.

Phải vinh danh những người cha vĩ đại có trái tim thánh. Phải cúi đầu ngưỡng mộ và cảm thông cho những người mẹ bất hạnh. Người mẹ can đảm, mạnh mẽ đứng dậy sau khi bị vùi dập, cùng với người cha cứu mạng, nuôi nấng sinh linh 'lạ', thay dòng máu ô nhiễm trong hài nhi bằng dòng máu vô nhiễm của tâm hồn.

Chú đọc cho cháu thống kê của Liên Hiệp Quốc, tìm thấy trong thư viện, để cháu có cái nhìn tổng thể. Khoảng 839.000 người Việt Nam đã vượt biển trên những chiếc thuyền mong manh từ 1975 đến 1997. Phòng chừng 300.000 đến 400.000 người không đến được bến bờ tự do.

Chỉ riêng năm 1981, Cao Ủy Tỵ Nạn Liên Hiệp Quốc báo cáo: 15.479 thuyền nhân đến Thái Lan đi trên 452 con tàu. Trong đó 349 tàu đã bị hải tặc tấn công, trung bình mỗi tàu ba lần. 578 phụ nữ bị hãm hiếp. 228 phụ nữ bị bắt cóc. 881 chết hoặc biệt tích. Con số thai nhi do hải tặc không được báo cáo chính xác vì bản chất phụ nữ Việt hiền lành, chịu đựng. Đa phần do xấu hổ nhục nhã nên không khai báo."

"Cháu đoán, những bào thai ấy nếu sống sót bây giờ đã trở thành những thanh niên, trung niên bằng hoặc hơn tuổi cháu. Họ có thể đã lập gia đình và có con cái. Chú ơi, có ai mang cùng tâm trạng như cháu? Hỏi mãi một câu hỏi 'Tôi là ai?'"

"Thảm trạng lịch sử đã sang trang chưa? Có nên hâm lại chuyện cũ không? Chú không biết. Tội ác, theo thời gian, có thể dần dần bị quên lãng nhưng chứng tích tội ác là những đứa con lai... hải tặc hiện hữu khắp nơi. Chú nêu vấn đề với cộng đồng, mong câu hỏi 'Tôi là ai?' của cháu sẽ được trả lời. Bằng lòng với số phận? Sống để bụng chết mang theo? Nghĩ sao?"

Nguyễn Cát Thịnh

Ngày 30 Tháng Tư, 2018

(Nguồn: Báo Người Việt, 10.5.2021)

NHỮNG TÊN CƯỚP CẠN

• Trần Thị Nhật Hưng

Sau 1975, chồng đi tù cải tạo, không còn lương, tôi không thể nằm chờ sung rụng từ sự tiếp tế dài hạn của cha mẹ ruột khi tuổi cha mẹ đã già, lại còn gánh thêm nhà chồng của mình, tôi mon men ra chợ trời kiếm sống.

Trên con hẻm chợ Bàn Cờ, cách nhà tôi độ hai mươi phút đạp xe đạp, nơi tập trung nhiều gian hàng hầu hết bán ly, tách, chén, đĩa v.v... Cũng như bao người, tôi trải tấm nệm lông trước hiên nhà của người nào đó rồi bày hàng ra bán.

Hàng ban đầu từ đồ gia dụng trong nhà, coi những gì không cần thiết đem ra bán hết. Khách hàng hầu hết là những bộ đội, cán bộ hay người ngoài Bắc vào Nam mua mang về. Ngoài đó thiếu thốn mọi bề, nên bất kể cái gì cũng bán được, kể cả chén mè!

Ngày đầu tôi chở hai giỏ chén, đĩa... ra chợ. Bán được vài hôm, có người đem hàng tới chào tôi mua, lúc thì chục chén, lúc thì chục cái ly, khi thì vài cái rổ rá, khay, mâm... tôi mua rồi bán lại cho người khác để kiếm lời, vô hình trung nghề dạy nghề, tôi... nự luôn tại đó trở thành dân chuyên nghiệp chợ trời. Lai rai vậy cũng vui và vui nhất là kiếm được vài đồng tiền chợ đắp đổi qua ngày. Thời gian không lâu, buôn bán phát triển, tôi đến tận nhà những người thân quen lòng thêm hàng hóa. Hàng càng lúc càng nhiều, chở tới chở lui không nổi, vừa vất vả, vừa dễ bị bể nên tôi tìm nhà người quen ngay đường Cao Thắng gần đó chiều tối gửi nhờ trước khi về nhà rồi sáng hôm sau ra nhận lại đem bán. Dân miền Nam lúc đó cùng hoàn cảnh như nhau nên thông cảm giúp đỡ nhau.

Tôi bán như thế, dễ chừng đã hơn nửa năm. Tự lực được nên lòng tôi vui, an tâm từ đây không phiền đến cha mẹ nữa. Thế nhưng, cuộc đời không luôn như mình muốn, nhất là sống dưới chế độ cộng sản, rất bất bênh, giai đoạn mà chính sách nhà nước thay đổi xoèn xoẹt, vừa khắc nghiệt vừa quái đản không ai lường nổi.

Hôm đó, nhân sinh nhật Hồ Chí Minh, ngoài đường mọi nhà treo cờ san sát đến nỗi không thấy phố, không thấy nhà, chỉ thấy đỏ rực một màu cờ máu. Nhà nước còn muốn làm sạch đường phố, nên ra sắc lệnh càn quét mọi gian hàng chợ trời, tịch thu tất cả hàng hóa của dân. Bao thanh niên với băng tay đỏ cùng tên công an súng ống guồng sẵn tủa ra, lừa hết mọi người cùng hàng hóa về ban quản lý chợ.

Tôi không ngoại lệ. Nghĩ mình không làm gì sai trái, tôi... ngoan ngoãn theo họ lập biên bản kê khai hết... tài sản để họ chuyển về phường tôi giải quyết.

Hôm ra phường tại địa phương, tôi cầm theo tờ báo "*Giải Phóng*", của họ, bày ra trước mặt tên trưởng phòng thương nghiệp, rồi nói:

- Ông xem, hàng của tôi không nằm trong quốc cấm. Tờ báo viết rành rành ra đây, nhà nước chỉ cấm buôn bán: Vũ khí, Ma túy, Hóa chất thuốc men, Kim loại, vòng vàng, Vải vóc. Còn tôi bán chén đĩa ly tách... đồ gia dụng trong nhà, tại sao lại bị tịch thu?

Tên trưởng phòng ngửa người dựa vào ghế khật khà, bình thản, làm như rất hiểu chuyện, không có gì quan trọng xảy ra:

- Chính xác. Hàng của cô không bị tịch thu.
- Thế thì, xin ông hoàn trả lại cho tôi.
- Hoàn trả lại?... Gã nhíu mày, tưng tưng nhìn

tôi, nói:

- Trả lại, để rồi cô tiếp tục bán tiếp à?

Tôi thản nhiên:

- Tôi không dùng nữa thì bán chứ sao.
- Cô có biết buôn bán là trái với qui định chính sách nhà nước không? Là "*bóp nghẹt kinh tế quốc doanh*", là "*người bóc lột người*" không?

- Ô hay, buôn bán có thương lượng đàng hoàng, ai bóc lột được ai? Có mỗi cái gian hàng vỉa hè mà nhà nước... sợ đến bóp nghẹt được kinh tế nhà nước sao?

Gã không trả lời tôi, gã nhìn chăm chăm vào mặt tôi, chậm rãi... phán:

- Hàng cô không bị tịch thu, nhưng bị thu mua!

- Tại sao?
- Vì tội cô bán chợ trời!

Biết chúng lật lọng, bày trò ăn cướp. "Thu mua" với "tịch thu" đối với xã hội cộng sản đồng nghĩa như nhau. Chỉ khác cách nói, cách dùng chữ. Tôi bắt đầu nóng mặt:

- Không, tôi không bán... chợ trời. Tôi bán... chợ đất. Rõ ràng tôi ngồi bán dưới đất!

Gã lườm và nhìn tôi từ đầu xuống chân, soi mói.

Từ sau 1975, nhiều phụ nữ miền Nam thay đổi cách ăn mặc, cắt hay lòi ra bán hết những chiếc áo dài, những bộ đầm, giày dép, quần tây sang trọng, thay vào những bộ đồ lù xì lèn xèn che giấu thân phận... giàu sang để khỏi bị đê ý và cho... hợp thời trang lúc bấy giờ. Những chiếc áo dài hồi đó bị kết tội "tư sản". Hai tà áo dài thừa thãi là tội đồ phung phí tài sản nhà nước, đi ngược lại chính sách vô sản chuyên chính mà cộng sản chủ trương. Thế nhưng, nghịch lý ở chỗ, bán vẫn có người mua, đa phần người mua lại là dân miền Bắc! Xã hội lúc đó làm như kéo cái giàu của dân miền Nam xuống và nâng đời sống miền Bắc lên sao cho ngang nhau, hay nói cho rõ ra cùng nghèo đói như nhau mới xứng với câu "san bằng xã hội". Riêng tôi, sau 1975, tuy gia đình sa sút (cả nước chứ chẳng riêng nhà tôi) nhưng tôi có cái suy nghĩ riêng, vẫn giữ phong cách phụ nữ miền Nam, không để mình thê thảm bệ rạc cần cộng sản vào... giải phóng mình. Do vậy, dù đi bán chợ trời, tôi vẫn mặc quần jean, áo Pull (áo thun có hàng chữ tiếng Anh trước ngực) mắt đeo kính cận thị, đầu đội nón lưỡi trai, bộ dáng của một cô sinh viên "tiểu thư" đi học, và ngay khi tới phường, tôi vẫn mặc như thế. Gã trưởng phòng "ngắm" tôi xong, hỏi:

- Chắc cô là sinh viên trường luật?

Đang bực mình vì hai chữ "thu mua" đồng nghĩa với mất trắng, vì rõ ràng biết bao người hàng hóa từng bị... thu mua mà nhà nước có trả tiền đâu, tôi cay cú:

- Không, tôi mù chữ! Đang theo đuổi lớp bình dân học vụ buổi tối!

Biết nói chuyện với tôi chỉ bằng thừa, gã kết thúc câu chuyện:

- Thôi nhé, hàng của cô không bị tịch thu, chỉ bị thu mua thôi.

Tôi nhìn gã:

- Nếu mua thì xin ông trả tiền!

Gã mở tròn mắt:

- Hàng chưa bán được lấy tiền đâu trả cho cô?

- Nếu thế thì bán cho tôi, tôi mua!

Gã lắc đầu:

- Tôi không cãi với cô nữa. Cô về đi, một tuần sau, hàng bán xong sẽ trả tiền cho cô.

Biết có nói thêm cũng vô ích, tôi thất vọng ra về, lòng buồn hiu hắt. Bao nhiêu "tài sản" vốn cũng như lời gây dựng bấy lâu năm hết vào sổ hàng hóa đó, coi như bao công trình mồ hôi nước mắt của mình đều nuôi béo bọn cướp cạn.

Tôi thất thế bước ra cổng, dắt xe đạp, đạp về nhà. Nắng Sài Gòn hôm đó rực sáng soi rõ con đường dài mệnh mông trước mặt mà sao tôi thấy tôi như đi vào ngõ cụt, tương lai mịt mờ. Thành phần "nguy quân, nguy quyền" như tôi, muốn có một đời sống lương thiện cũng không thực hiện nổi trong chế độ, xã hội này. Buôn bán cũng cấm, xin một chân thư ký hay công nhân quèn cũng không ai dám nhận. Cái lý lịch "vợ nguy" đen thui, như bản án tử hình treo trước ngực chờ ngày hành quyết, giết dần mòn đời tôi. Họ chỉ muốn đuổi tôi đi vùng kinh tế mới, nơi vùng sâu, vùng xa, rừng sâu nước độc. Trời ạ, tôi vốn "liều yếu đào tơ" quen cầm bút hơn cầm cuốc, bắt tôi cuốc đất, thì năng suất cuốc được bao nhiêu đất trong ngày, hay mắc công khiêng tôi vô nhà thương khi tôi bị xiù?! Tôi buông tiếng thở dài, lững thững đạp xe loanh quanh, vô hồn, không định hướng. Tôi chưa muốn về nhà, dù nhà gần đó. Tôi thần thờ đạp mãi, đạp mãi không biết đi đâu, về đâu, cho đến lúc tôi đâm xăm vào một người băng qua đường. Cả hai lăn cù, tôi mới trở về thực tại.

Một tuần sau tôi trở lại theo lời hứa hẹn của ông ta. Gã gặp lại tôi, cười giả lả:

- Vẫn chưa bán được cô. Hẹn cô một tuần sau nữa nhé.

Về nhà, tôi lại nằm, chờ... sung rụng từ sự tiếp tế của ba tôi. Thời gian dài lê thê, không biết làm gì hơn ngoài sự theo đuổi lời hứa cuội của gã trưởng phòng thương nghiệp phường. Hết tuần này, gã lại hẹn tuần khác. Bao người bị thu mua như tôi, không còn thời gian theo đuổi đành bỏ cuộc, còn tôi, rảnh mà, tôi theo đuổi cho tới cùng.

Một ngày, tôi trở lại theo lời hẹn của gã, cũng chỉ nhận những lời hứa cuội, tôi lại thất thế ra về. Hôm đó, vừa ra khỏi cổng, tôi bắt gặp một cô gái ngang tầm tuổi tôi bước vào. Tôi vội hỏi:

- Chào chị, chị cũng bị tịch thu hàng hóa như tôi hả?

Cô gái ngạc nhiên, lắc đầu:

- Không, tôi là công nhân viên, tôi sắp lập gia đình nên cơ quan cấp cho tôi một danh sách cho

phép mua một số đồ gia dụng theo giá nhà nước.

Tôi tần ngần một lát, rồi lên tiếng:

- Chị có thể cho tôi đọc danh sách chị được phép mua những gì không?

Biết mình tọc mạch tò mò một cách đường đột quá bất lịch sự, tôi giải thích mọi nỗi cho cô gái hiểu hoàn cảnh tôi đến đây. Cô gái vốn dân miền Nam hiểu ra, dễ thông cảm với tôi, rồi tự động lấy trong túi xách một tấm giấy nhỏ liệt kê toàn bộ hàng cô được mua, nào mùng mền, chăn, gối, ly, tách, chén, đĩa, đũa, muỗng, dao kéo, nồi niêu v.v... Tôi mừng rơn, nhắc cô gái:

- Chị vào nhớ hỏi, những bát chén đĩa ly tách... chị được mua là đồ kiểu hay đồ sành nhé. Họ tịch thu của tôi và nhiều bạn hàng khác toàn đồ kiểu đấy.

Cô gái gạt đầu, bước vào phòng gặp gã trưởng phòng, cô hỏi y chang những lời tôi dặn. Gã ta ngửa người dựa ra sau ghế, cười hi hỏ:

- Nhà nước làm gì có đồ kiểu mà bán cho cô. Chỉ đồ sành thôi!

Gã không ngờ, tôi đang lấp ló ngoài cửa. Vừa nghe gã nói xong, tôi bước ngay vào phòng, đứng trước mặt gã, nghiêm mặt nói:

- Ông tịch thu đồ của tôi toàn đồ kiểu, nay có người mua, sao ông không bán để trả tiền cho tôi?

Biết gặp thứ... dữ (mà tôi cũng "dữ" thật, con giun xéo quá cũng quắn thôi mà!), gã hạ giọng:

- Thôi cô về đi, ngày mốt cô trở lại, tôi trả tiền cho cô.

Để không bị gạt gẫm, hứa trắng hứa cuội như bao lần rồi quịt, tôi yêu cầu gã viết giấy ghi đúng nội dung gã vừa nói ra. Để yên chuyện, gã làm theo yêu cầu của tôi, và trước mặt gã, tôi còn xin cô gái cho tôi biết tên tuổi và địa chỉ nhà cô nữa. Nằm sẵn các chứng tích, tôi mới an tâm ra về.

Đúng hai ngày sau, tôi trở lại. Lần này, thấy tôi đến, gã không nói lời nào với tôi mà gọi nhân viên ra làm việc với tôi. Tên nhân viên như đã chuẩn bị sẵn từ bao giờ, có lệnh, hẳn mang tờ giấy ghi chú toàn bộ hàng mà tôi bị tịch thu cùng giá cả từng món ghi bên cạnh đưa tôi đọc qua rồi trao cho gã trưởng phòng ký duyệt. Số tiền trả cho tôi, theo định giá của họ chỉ còn 150 đồng trong khi vốn của tôi mua vào hơn 500. (Giá trị tiền tệ lúc đó, lương bác sĩ 100 đồng, cán bộ công nhân viên 65, và công nhân lao động chỉ 30 đồng).

Trời ạ, ông Trời thấu chăng, ai bóc lột ai? Trên thế gian này, có chính sách quái gở nào (chắc chỉ có từ bọn cộng sản Việt Nam) người mua có quyền định giá trả cho người bán?! Quyền hành nằm trong tay kẻ cướp "*Cướp đêm là giặc, cướp ngày là quan*" rất đúng trong trường hợp của tôi. Không còn cách nào khác, tôi đành ký nhận, dù gì có vẫn hơn không!

Tôi cầm tiền ra về, sức nhớ còn năm cái giỏ chứa hàng hóa của tôi, giỏ nào cũng tốt và giá trị, tôi lại trở vô, gặp gã trưởng phòng, nói:

- Ông thu mua ly tách, chén đĩa... Còn năm cái giỏ chứa, xin ông trả lại tôi.

Gã không trả lời trực tiếp với tôi, quay vào trong, nói với vô:

- Anh em nào lấy năm cái giỏ trả cho cổ.

Có tiếng hỏi với ra.

- Màu gì thưa anh?

Tôi vội đáp thay:

- Ba cái màu xanh dương, hai cái màu đỏ.

- Không thấy giỏ nào có màu đó hết.

Bấy giờ, gã trưởng phòng mới nói với tôi:

- Cô vào trong kho, lấy năm cái giỏ khác thay thế.

Được lệnh, tôi bước vào trong. Mắt tôi hoa lên, chao ôi, không biết cơ man nào là giỏ không, năm la liệt chồng chất cả một góc phòng. Những giỏ này chắc chắn là của những người bị tịch thu hàng hóa như tôi. Tội nghiệp dân tôi, những kẻ thấp cổ bé miệng, biết kêu ca vào đâu, đồng tiền kiếm đã khó khăn còn bị cướp ngày cướp đêm hoành hành, kêu Trời sao thấu?!

Tôi chọn năm giỏ ưng ý rồi bước ra ngoài, chìa cho gã trưởng phòng thấy rồi lẳng lặng ra về. Tôi khinh bỉ gã ra mặt, nguyệt mắt đi, không một lời chào gã. Tôi lăm lăm trong đầu, đúng là "**Những Tên Cướp Cạn**" đội lốt chính quyền!

Cuối cùng, không thể sống và không còn con đường sống trong chế độ cộng sản khắc nghiệt, man rợ trên chính quê hương mình, bằng mọi cách, tôi tìm đường ra đi.

Nơi xứ người, oái ăm thay, dù khác chủng tộc, màu da, tiếng nói, nhưng với tấm lòng nhân hậu và chính sách nhân bản, họ đã mở rộng vòng tay đón nhận và cứu mang tôi, cho tôi hít thở không khí tự do với một cuộc sống bình yên, được sống đời tôi muốn sống, thoải mái từ vật chất lẫn tinh thần, và tôi đã nhận nơi này làm quê hương thứ hai với niềm tri ân vô bờ bến trong tôi.

Trần Thị Nhật Hưng

TUỔI THƠ NGÀY ẤY

• Lam Ngọc

Thằng Tý chạy hùng hục vào nhà, tóc tai ướt đầm mồ hôi, mồ kê, mặt đỏ bừng giận dữ, quần áo lấm lem xốc xếch. Vừa nhìn thấy, con bé Na, chị nó đã biết ngay chuyện gì xảy ra:

- Tý! Em vừa "ra tay nghĩa hiệp" với ai hả?

- Chị Na biết không? Nó ỷ nó là con của Chủ tịch Phường dám chửi em là đồ nguy quân nguy quyền còn đòi lục cặp lấy đồ của em nữa.

Con bé Na đưa tay lên suýt suýt rồi liếc lên trên lầu khẽ nói:

- Bà nội đang ngủ, nói nhỏ chứ. Thôi vào đây chị tắm rửa, thay đồ cho kéo lát nữa mẹ về mang cho đây.

Vừa dắt tay em vào nhà tắm, cô chị vừa dịu dàng hỏi:

- Thế nào? Cuối cùng thì thằng đó có xin lỗi em không? Hay là ngày mai cô giáo mời mẹ lên làm kiểm điểm? Hay là em bị đuổi học?

Nghe chị nói, thằng Tý bắt đầu hơi sờ sợ, máu "anh hùng" của tuổi lên tám trong nó nguội lạnh. Nó lo lắng hỏi:

- Làm sao bây giờ hả chị? Em lỡ "đục" nó tím mặt, em còn ngồi đê lên bụng nó và hét lên: mày còn dám nói tao như thế nữa là tao còn đánh cho mày... bể bụng. Ơ mà chị Na nè! mấy đứa bạn trong lớp của em còn bênh em, đứng ngoài vỗ tay rần rần.

Con Na im lặng trầm nghĩ: "nếu mình có mặt lúc đó chắc mình cũng... vỗ tay cái thứ nức mắt ra mà đã ỷ quyền cậy thế như thằng bé kia bị

em mình trừng trị là đúng rồi". Nghĩ là nghĩ vậy, nó vẫn lo lo thế nào thằng nhỏ kia cũng trả thù. Từ ngày bố bị đi học tập cải tạo mút mùa đến nay, bà con cô bác đến thăm đều nói là tụi Việt cộng này mất nhân tính, thù dai lắm, không biết bố có còn mạng mà về không nữa. Mẹ đi dạy học mà bị "đi" quá nên đành về khóc lóc thưa với bà nội xin nghỉ dạy để đi theo bạn bè buôn bán thuốc tây ngoài chợ trời kiếm tiền nuôi con. Bà nội cũng đành phải chịu. Tuy "mất dạy" nhưng vốn là cô giáo lại sinh trong một gia đình gia giáo, gia đình chồng cũng có học thức gia phong nghiêm khắc nên mẹ giáo dục hai chị em Tý rất kỹ lưỡng. Na là con gái lớn nên mẹ tuy thương nhưng vẫn để ý từng chút một. Thằng Tý còn bé bà nội lại chiều cháu "đích tôn" nên mẹ có để dãi hơn một chút. Tuy nhiên lời cảnh báo của Na với em đã thành sự thật: hôm sau mẹ bị mời lên phường làm giấy kiểm điểm vì không biết dạy con. Bé Na sau khi tắm rửa cho em sạch sẽ, nó lơ luôn chuyện đánh nhau của em không mách mẹ. Còn cô giáo chủ nhiệm lại quý thằng Tý vì nó ngoan, học giỏi lại dễ thương nên cô bảo với ba thằng nhỏ bị Tý đánh là cô không biết sự vụ này vì tụi nó đánh nhau ở đâu đó ngoài đường chứ không phải trong trường. Cả lớp không ai ưa thằng "cộng sản con" hống hách, học dốt nên hòa nhau bảo không biết gì về việc này. Lẽ ra, khi mẹ hỏi, thằng Tý chối bay biển thì chắc cũng chẳng sao, nhưng khi nhìn vào đôi mắt nghiêm nghị của mẹ nó rụt rè thật thà kể hết sự thật. Mẹ im lặng một lát rồi nhẹ nhàng bảo:

- Mẹ biết là con đánh bạn ấy là có lý do nhưng mà đó không phải là cách tốt nhất làm người ta phục mình đâu con. Dùng bạo lực trị bạo lực chỉ gây thêm thù oán, con biết không? Hành động của con sẽ làm gia đình mình khó sống với ông Chủ tịch phường. Tuy rằng ở lớp con được tất cả che chở ủng hộ.

Na lo lắng nhìn mẹ khẽ hỏi:

- Nhưng chuyện đã lỡ rồi mà mẹ! Làm sao bây giờ?

Mẹ nhìn sang Tý thở dài, tuổi lên tám, biết giải thích như thế nào cho nó hiểu mà không bị ầm ứ trong lòng:

- Tý! Bây giờ đổi lại, con bị bạn đó đánh cho một trận, ngồi lên bụng năm đầu con rồi hét lên. Liệu con có biết lỗi ngay không?

Thằng Tý gãi đầu gãi tai ấp úng:

- Con... con... nhưng mà nó gây ra trước.

- Thì mẹ đang nói đây! Đổi lại con gây chuyện trước, bạn ấy đánh con như thế, con sẽ làm gì?

Thằng Tý cúi đầu im lặng, mẹ lại ôn tồn tiếp:

- Lần sau như thế, con hãy nắm chặt tay bạn đó mà nói rằng: nếu bạn tiếp tục, bạn sẽ mất điểm "cháu ngoan Bác Hồ" vì tôi sẽ nói với cô giáo và cả lớp là con ông Chủ tịch phường lục cặp ăn cướp đồ của người khác. Bạn nghĩ sao?

Tuy mẹ nói rất bình thường nhưng con bé Na vẫn nghe được chữ "cháu ngoan Bác Hồ" đầy mai mỉa trong giọng nói của mẹ, nó quay đi tùm tùm cười.

Hôm nay, con bé Na đi sắp hàng mua thịt, tiêu chuẩn của gia đình nó được ba lạng, chậm chân không ra sớm, người ta mua hết còn lại toàn bạc nhạc làm sao mà nuốt được. Vì nó ra sớm quá, hàng thịt quốc doanh vẫn chưa dọn ra, tuy thế vẫn có vài người đã xếp hàng ở đó rồi. Loanh quanh mãi nó chán quá bèn khệ nệ ôm một cục gạch để vào chỗ đang đứng để... đánh dấu rồi bỏ đi chơi. Khi nó quay về thì đã thấy... nguyên một hàng gạch xếp ở đó, nó đứng lạng ngẩn ngơ biết chắc là khi tới phiên mình thì sẽ hết thịt. Cuối cùng, nó đành lúi thủi quay về kể lể cho bà nội nghe sự việc, bà không mắng mà chỉ ôn tồn bảo:

- Không sao đâu cháu! Có rau thì ăn rau, có cháo thì ăn cháo, ngày xưa ở làng, cả tháng mới có phiên chợ mà cũng đâu phải ai cũng có tiền mua thịt. Nhưng mọi người vẫn sống vui vẻ khỏe mạnh đấy thôi.

Mặc dù bà nói thế, Na vẫn tiu nghỉu than thở:

- Bà ơi! Thế hôm nay mình lại ăn cơm trộn bo bo với rau muống luộc hả bà?

Bà nội ôm cháu vào lòng an ủi:

- Thôi để chiều bà sang nhà bà Phán làm đậu, mua óc đậu về nấu canh cà chua vậy.

Mặt con bé tươi hẳn lên:

- Thật hả bà? Cháu với thằng Tý thích ăn món đó lắm. Bà hứa nhé!

Bà nội gật đầu âu yếm nhìn hai đứa cháu bé dại, lòng xót xa nghĩ ngợi: khổ thân không biết bao giờ bố chúng nó về?

Tối mịt mẹ mới xong việc, vừa đến cửa hai đứa đã chạy ào ra rồi rít ôm lấy mẹ. Mẹ cười cười:

- Hôm nay mẹ có mua trứng gà, 1kg chôm chôm. Na mang chôm chôm lên để bà nội thắp hương cúng Phật.

Thằng Tý hớn hờ reo lên:

- Hoan hô mẹ, mẹ muôn năm!

Mẹ cau mày nhìn làm nó sững người im bật:

- Mẹ không thích con dùng những chữ như thế! Con nên nói như thế này: con rất vui, con cảm ơn mẹ. Con ngoan! Mẹ biết ở trường không giống ở nhà. Nếu con yêu bà nội, bố mẹ thì nên nghe lời, con có hiểu không?

- Dạ! Con hiểu!

Buổi tối, mẹ gọi Na đến đưa cho nó vài cuốn truyện của nhóm "Tự lực văn đoàn" mà mẹ mua lại đầu đó của mấy người quen lén bán. Na thích mê tới tuổi 13, 14 của nó bắt đầu có thiên hướng về văn chương, mẹ biết rõ nên không muốn nó bị "đầu độc" bởi những Trường Chinh, Tố Hữu, Lê Duẩn mà nó bị ép phải học ở trường. Bà nội thì hay kể chuyện xưa ngoài Bắc bà thuộc lầu lầu truyện Kiều, Phạm Công Cúc Hoa, Lục Vân Tiên... Tối nào ba bà cháu cũng quăn quýt bên nhau. Nhà không có tivi, những ngày trăng sáng, bà nằm võng kể chuyện ngày xưa bố còn bé suýt chết vì sinh thiếu tháng còi cọc. Bà phải đem đi "khoán" ở miếu Thành hoàng như thế nào. Thằng Tý hồi hộp hỏi:

- Thế... thế cuối cùng bố cháu có chết không hở bà?

Con Na bật cười to:

- Bố chết thì làm gì có thằng Tý?

Bà nội cũng phải phì cười. Nhìn thằng Tý chắc bà lại nhớ bố nó lắm, bà bảo thằng Tý từ tính tình đến mặt mũi là một khuôn của bố. Nhà có bốn người nhưng lúc nào cũng êm đềm hạnh phúc, bà nội và mẹ quý nhau lắm. Mẹ nói gì, bà nội cũng nghe, trừ có một lần thằng Tý ngủ dậy muộn trốn học đi chơi, mẹ biết được, bắt nó nằm trên giường, vừa lấy chổi lông gà quạt vừa khóc:

- Con có biết con làm như vậy là bố cũng buồn lắm không? Bố mẹ cực khổ muốn con nên người chứ không phải nuôi con vô học.

Bà nội vừa đi đâu đó về nghe tiếng thằng Tý khóc rống lên xin mẹ tha tội. Bà vội vàng chạy lại đỡ ngọn roi của mẹ nhẹ nhàng bảo:

- Thôi! Con nghe mẹ tha cho cháu nó một lần đại đột. Tý! Khoanh tay xin lỗi mẹ đi cháu!

Thằng Tý lồm cồm bò dậy, vừa xoa mông vừa khóc thút thít:

- "Xin lỗi mẹ! Từ nay con không dám nữa."

Bà nội dắt Tý lên nhà, con Na biết chắc bà sẽ tìm đầu xoa cho nó. Bà nội có bốn người con, tám đứa cháu nhưng bà thương bố nhất vì bố là con cả và thằng Tý đương nhiên cũng được quý nhất. Bà bảo vì nó sau này sẽ làm giỗ ông bà. Mẹ buông roi, thử người nhìn bà dắt thằng Tý lên lầu khẽ thở dài. Na đến bên mẹ an ủi:

- Mẹ ơi! Đừng buồn nữa! Con tin em nó sẽ không dám nữa đâu.

- Mai mẹ đi thăm nuôi bố, chắc mất một thời gian hơi lâu lâu vì đi xa lắm. Thằng Tý nó ham vui, bà nội lại chiều nó. Mẹ không yên tâm.

- Còn con nữa mà! Mẹ cứ đi lo cho bố! Con hứa ở nhà trông em cẩn thận. Mẹ tin con!

Mẹ nhìn Na trùi mển, tội nghiệp! Tuổi 13, 14 ngày xưa của mẹ hồn nhiên vô tư chứ có đâu mà già dặn, chín chắn như nó bây giờ.

- Mai mẹ đi! Đến ngày mua gạo rồi! Con có làm nổi không?

- Được mà mẹ! Con sẽ nhờ mấy người lớn ở đó chất gạo lên xe đạp. Đến nhà, con cùng bà nội sẽ kéo xuống. Con đã làm mấy lần rồi mà mẹ.

Mẹ cảm động quá ôm Na vào lòng thì thầm:

- Khổ thân con gái của mẹ!

- Mẹ ơi! Con xin mẹ một chuyện này.

- Gì đấy con?

Na nhìn mẹ ngập ngừng một lát rồi nói nhỏ:

- Mẹ nhớ con Nga bạn con không? Con bé hay đến nhờ con chỉ bài đấy. Bố nó đi học tập cải tạo, mẹ nó ở nhà bị mất trí hay đi lang thang ra ngoài khóc lóc. Nó khổ lắm! Con xin mẹ cho nó... hai ký gạo cho nhà nó được không mẹ?

Mẹ ứa nước mắt nhìn Na:

- Được chứ con! Mình nghèo tiền nhưng không nghèo tâm con ạ! Con cứ chia sót cho bạn những gì con muốn. Mẹ không cấm cản con đâu. Mẹ rất vui và hạnh diện vì có một người con gái giàu có như con.

Na thắc mắc:

- Con đâu có tiền, con làm gì đâu mà giàu hả mẹ?

- Con giàu tình thương, giàu đạo đức, đó là của cải vô tận của con rồi.

Na nép mình vào mẹ và rất muốn nói rằng: Mẹ của con cũng thế!

Mẹ đi thăm nuôi bố, con bé Na ở nhà đem số gạo đến cửa hàng. Nó ì ạch đẩy xe đạp chở bao gạo về nhà. Thăng Tý vừa thấy lằng xằng định ra giúp chị thì bị nó quát:

- Nặng lắm đấy! Em không làm được đâu. Tránh ra để chị tính nào!

Nó loay hoay dựng xe thế nào mà cả xe lẫn gạo đều đổ xuống trước cửa nhà. May mà chú Tư hàng xóm nhìn thấy vội chạy ra giúp nó dựng xe, đem gạo vào nhà. Chú Tư cũng làm mãi mới xong vì chú là thương binh của chế độ Việt Nam Cộng Hòa, chỉ còn có một chân. Bà nội hay giúp đỡ gia đình chú bằng cách sai chị em con Na đem cơm, gạo, thức ăn sang cho nhà chú. Thịnh thoảng nhà có giỗ nấu xôi, chè gì bà cũng biểu gia đình chú Tư. Bà nội bảo: "Thôi thì lá lành đùm lá rách, mình còn có chút hơn người thì nên giúp đỡ cho người khác". Thăng Tý chơi thân với con chú Tư, hai đứa hay đi bắt dế, tạt lon, tắm mưa chung với nhau, toàn những trò chơi chẳng

tốt một xu nào. Con Na không thích trò chơi đá dế của em, nó cắn nhả:

- Tý nè! Nếu chị nắn tóc em lên, quay vòng vòng cho em chóng mặt rồi bảo em đá thằng Bi bạn em đi! Đá nó đi! Thì em nghĩ sao? Chơi trò gì mà ác thế!

Thăng Tý gân cổ cãi:

- Sao chị so sánh em với... con dế? Con dế nó đâu biết gì.

Na nghiêm nghị nhìn em:

- Em không nghe bà nội kể chuyện ông gì đó ở làng hay giết heo, sau này lúc sắp chết bị heo đến đòi mạng rồi rống lên như heo bị chọc huyết đó sao? Em vặt cánh châu chấu, xoay đầu con dế, chúng nó cũng biết đau chứ, có điều chúng nó không nói được mà thôi.

Thăng Tý cúi đầu suy nghĩ một lát rồi ìu xìu nói:

- Vậy thì từ nay em với thằng Bi không chơi đá dế nữa.

- Ngoan lắm! Đây chị cho mấy đồng, hai đứa đi mua kem ăn đi!

- Em không ăn kem đâu! -thăng Tý ngập ngừng thú nhận- Hôm qua, em than học bài bị đau đầu quá, bà nội cho tiền đi ăn phở, em xuống bếp ngắt cọng hành nhét vào răng rồi về nói với bà là đã đi ăn phở nhưng em với thằng Bi lấy tiền đó hai đứa đi ăn kem với nhau rồi.

Con Na bật cười dí tay vào trán em:

- Mà còn lừa cả bà nội cơ đấy. Hư quá!

Thăng Tý năn nỉ chị:

- Chị đừng mách bà nhá, tại em thấy thằng Bi tội quá! Có lần nó nói với em cả đời nó chỉ mơ ước ăn một cây kem cho biết. Nó vừa được sinh ra thì ba nó bị thương, mẹ nó nghèo khổ đi bán rau, chị thấy đó! Chú Tư đâu có tiền.

Con Na nhìn em trùi mển:

- Chị không mách đâu, đừng lo! Nhưng lần sau em không được lừa bà nội như thế. Chị hỏi này, giá dụ sau này Tý giàu, Tý có nhớ giúp thằng Bi không?

Thăng Tý gơ tay hùng hồn nói:

- Có chứ! Chị Na biết không? Lớp em cũng có nhiều bạn nghèo lắm, sau này em có tiền, em giúp hết trơn. Em sẽ cho tụi nó đi ăn kem bất ngán luôn.

Con Na ôm bụng cười ngặt nghẽo làm thăng Tý ngơ ngác chẳng hiểu mình có chọc trúng "huyết cười" của bà chị không?

Tám năm sau, bố ra tù, cả nhà đi Mỹ diện H.O. Chẳng biết thăng Tý bây giờ có còn nhớ đến đám bạn nghèo ngày xưa không nữa?

• Lam Ngọc

VIỆT NAM CỘNG HÒA LỪNG LỮNG ĐI VÀO LÒNG ĐẤT NƯỚC

• Trần Doãn Nho

1.

• 30/4/1975, Việt Nam Cộng Hòa (VNCH) [1] tức tử chiến!

Độc được từ một email tình cờ lạc vào inbox tôi: "Còn nhớ trưa ngày 30/4/1975 dưới bầu trời u ám như muốn đổ lệ, tôi đứng ngay cổng xe lửa số 6 trên đường Trương Minh Giảng - Phú Nhuận. Lúc đó lính Cộng hòa đã trút bỏ quần áo đi bộ từng đoàn thất thủ. Súng ống, ba-lô, quân phục họ vất đầy lề đường. Xe tăng và các binh đoàn Motolova của Cộng sản đã tràn vào Thủ đô Sài Gòn, chạy rầm rầm hướng về Bộ Tổng Tham Mưu. Chung quanh ai cũng hết hoảng lo tìm đường chạy về nhà, giờ này đi di tản kể như đã quá trễ. Lâu lâu lại thấy một vài đứa khốn nạn Cách mạng 30/4 đeo băng đỏ ngồi trên xe Jeep cầm súng chia lên trời, chúng bắn từng tràng đạn chào mừng ngày Giải phóng. (...) Sau ngày 30/4 vào khoảng tháng 5 khi có chiến dịch Bài trừ văn hóa đồi trụy Mỹ Ngụy, có một vụ chấn động Sài Gòn là vụ nổ ở một tiệm cho mượn sách cũ. Chủ tiệm lừa hết bọn đeo băng đỏ vào trong rồi mở kíp lựu đạn tự sát cho dính chùm. Nghe đầu chết vài móng Cách mạng 30/4, ông chủ cũng chết. Tiệm này nằm trong phường 10, quận Phú Nhuận (chung với phường của nhà mình bên đường Thiệu Trị - Nguyễn Huỳnh Đức). Còn một vụ khác vào khoảng năm 1976, có một gia đình bên khu đường rầy xe lửa hướng đi ra Cổng Bà Xếp. Gia đình này có hai vợ chồng và tám đứa con. Vì cảm phần chế độ Cộng sản, họ đã tìm ra đường thoát. Hôm đó, họ nấu một nồi cháo vịt, bỏ thuốc giết chuột vô, cả nhà cùng ăn chung bữa cuối cùng rồi nắm tay nhau chết hết.[2]

Độc được từ một nữ bộ đội miền Bắc, sau này là nhà văn nổi tiếng Dương Thu Hương: "Lần thứ nhất khi đội quân chiến thắng vào Sài Gòn năm 1975, trong khi tất cả mọi người trong đội quân chúng tôi đều hớn hờ cười thì tôi lại khóc. Vì tôi thấy tuổi xuân của tôi đã hy sinh một cách ồng phí. Tôi không choáng ngợp vì nhà cao cửa rộng của miền Nam, mà vì tác phẩm của tất cả các nhà văn miền Nam đều được xuất bản trong một chế độ tự do; tất cả các tác giả mà tôi chưa bao giờ biết đều có tác phẩm bày trong các hiệu

sách, ngay trên vỉa hè; và đầy rẫy các phương tiện thông tin như TV, radio, cassette. Những phương tiện đó đối với người miền Bắc là những giấc mơ".[3]

2.

• Chao ôi, đã bốn mươi lăm năm rồi kể từ cái ngày tang thương 30/4/1975!

Trong những ngày này, khi tất cả chúng ta ngậm ngùi nhớ lại thời điểm bi thảm đó, thì trên diễn đàn Liên Hiệp Quốc, chính quyền Cộng sản Việt Nam đang cố gắng vô hiệu hóa Công hàm nhượng bộ Trung Quốc của Thủ tướng Phạm Văn Đồng năm 1958 bằng cách khẳng định tính cách hợp pháp của chế độ VNCH trong cuộc đấu tranh pháp lý giành lại hai quần đảo Hoàng Sa và Trường Sa qua hai Công hàm 257-HC năm 2016[4] và A/72/692 năm 2018 do họ gửi cho Liên Hiệp Quốc.[5] Xin dẫn một trích đoạn liên hệ: "Từ khi quân đội Pháp rút khỏi Việt Nam năm 1956, chính quyền VNCH đã tiếp quản quần đảo Trường Sa từ Pháp. Bằng Sắc lệnh số 143-NV để ngày 22 tháng 10 năm 1956, Chính phủ nước Việt Nam Cộng hòa đã chuyển quần đảo Trường Sa từ tỉnh Bà Rịa về tỉnh Phước Tuy. Trong khoảng thời gian giữa 1954 và 1975, Việt Nam tạm thời bị chia thành hai phần. Do vị trí địa lý, vào thời gian này, các quần đảo Hoàng Sa và Trường Sa được đặt dưới quyền cai trị của Chính phủ VNCH (Miền Nam Việt Nam). Như thế, sự kiện Chính phủ VNCH hành xử việc cai trị lãnh thổ hai Quần đảo trong thời điểm đó là phù hợp với thực tế và luật pháp trong bối cảnh của giai đoạn này. Thông lệ quốc tế chỉ rõ rằng trong thời Chiến tranh Lạnh, có sự hiện diện của hai quốc gia giống Việt Nam như Đức, Yemen...(…) Vào năm 1975, sau khi Trung Quốc sử dụng vũ lực để chiếm cứ quần đảo Hoàng Sa (vào tháng 1 năm 1974), Chính phủ VNCH đã công bố một Bạch thư đưa ra những bằng chứng lịch sử xác định một cách rõ ràng và đầy thuyết phục chủ quyền lâu dài của Việt Nam trên hai quần đảo này".[6]

Trong lúc nguy cấp, rối loạn, nhà cầm quyền Cộng sản buộc phải bỏ cái thói kiêu ngạo cổ hữu, chính thức thừa nhận sự hiện hữu hợp pháp của VNCH như một cái phao cứu sinh.

Thực tế là, VNCH đã từng là một quốc gia có cương thổ, có quân đội, có chủ quyền pháp lý, được 87 quốc gia trên thế giới công nhận và đã là thành viên của nhiều Ủy Ban trong Liên Hiệp Quốc, trong lúc vào thời điểm đó, chính quyền Việt Nam Dân chủ Cộng hòa của miền Bắc chỉ được một số rất ít các quốc gia trong khối Cộng sản thừa nhận. Khi nói đến VNCH, thường thì

người ta chỉ nghĩ đến các chính quyền: chính quyền Ngô Đình Diệm, chính quyền Nguyễn Khánh, chính quyền Nguyễn Cao Kỳ, chính quyền Nguyễn Văn Thiệu... Và khi nghĩ đến các chính quyền, người ta chỉ nhìn thấy một VNCH đầy những hình ảnh tiêu cực: tham nhũng thối nát, thay ngôi đổi chủ xoành xoạch, lệ thuộc ngoại bang... và dựa vào đó, quy cho VNCH là phần vinh giả tạo, là đầy dẫy các tệ nạn xã hội, là bất công, áp bức, vùn vụt và vùn vụt. Thực ra, cũng như những quốc gia khác, VNCH là một tổng thể, có cái tiêu cực, nhưng không thiếu những điều tích cực. Và những điều tích cực đó là hình ảnh của một VNCH khác, đẹp đẽ, nhân bản, dân tộc, thường bị che giấu bởi thiên kiến hay bị xuyên tạc một cách bất công.

Với riêng tôi (mà cũng là cả thể hệ chúng tôi) sinh trưởng trong lòng chế độ VNCH, nơi chúng tôi được trưởng thành như những con người tự do, được học hành, được mơ ước, được tranh đấu chống bất công, áp bức, nói tóm lại, được tự hào là người Việt Nam, thì VNCH không chỉ là một quốc gia, một dân tộc mà hơn thế nữa, đó là một quá khứ thân thuộc, êm đềm, sinh động, đa dạng và phong phú. VNCH tuy không còn nữa, nhưng với chúng tôi, VNCH không hề biến mất.

3.

Người bạn học thời trẻ của tôi, Lê Hiếu Đằng, một cán bộ Cộng sản hoạt động nằm vùng, trong "Suy nghĩ trong những ngày năm bình...", kể lại: "*Nhắc đến đây tôi có một kỷ niệm khó quên: ba tôi và mẹ Lý Thiện Sanh nóng lòng vì đã đến kỳ thi Tú tài II nhưng chúng tôi vẫn bị nhốt trong tù. Vì vậy ông bà làm đơn hú họa xin hai chúng tôi ra thi. Thế mà chính quyền Thừa Thiên-Huế lúc đó lại giải quyết cho ra thi. Tôi theo Ban C Triết học nên chỉ còn vài ngày nữa là thi, ba tôi gửi một số sách vào cho tôi. May mắn lúc đó tôi đã đọc nhiều sách triết học của các Giáo sư Nguyễn Văn Trung, Trần Văn Toàn và các tạp chí Sáng Tạo, Hiện Đại của nhà văn Thanh Tâm Tuyền, Mai Thảo, nhà thơ Nguyên Sa, Tô Thùy Yên, v.v., kể cả quyển sách viết về Nietzsche của Nguyễn Đình Thi trước năm 1975. Gặp đề thi triết khá hay tôi tán đủ điều, đậu hạng thứ dễ dàng. Còn Lý Thiện Sanh học ban B vốn rất giỏi nên đậu hạng bình thứ. (...) Tôi không biết với chế độ gọi là "ưu việt" hiện nay có người tù nào đã được cho ra đi thi như chúng tôi hay không?"[7]*

Những chi tiết Lê Hiếu Đằng trình bày ở trên là hoàn toàn chính xác, theo tôi. Lê Hiếu Đằng học Đệ nhất C, Lý Thiện Sanh và tôi Đệ nhất B,

dù không ngồi cùng lớp, nhưng thường hay đi cà phê cà pháo, bàn luận chuyện văn chương thế sự với nhau. Các bạn nào đã từng học Quốc Học vào thời điểm đó (1964) đều ít nhiều biết rõ vụ Lê Hiếu Đằng và Lý Thiện Sanh bị bắt giam vì bị nghi là hoạt động cho Cộng sản, nhưng được chính quyền địa phương cho mang sách vở vào lao Thừa Phủ học thi, được ra đi thi như những học sinh bình thường khác và rồi đậu Tú tài II. Được phóng thích sau gần nửa năm bị cầm tù, Lê Hiếu Đằng tiếp tục tham gia hoạt động cho Cộng sản ở các trường Đại học Sài Gòn, còn Lý Thiện Sanh theo học Y Khoa, tốt nghiệp Bác sĩ, làm việc tại Bệnh viện Nguyễn Văn Học, Gia Định. Thành thật mà nói, trong nhiều bài viết có tính cách phản tỉnh một cách triệt để vào lúc cuối đời của Đằng, thì những dòng này khiến tôi cảm động, vì anh nêu ra một chi tiết rất nhỏ nhưng lại nói được một điều khá lớn và đầy ý nghĩa. Những cái "ưu việt" của Cộng sản mà Đằng đã từng vì chúng mà theo suốt cuộc đời, hóa ra không thể so sánh được với cái "nghĩa cử" đầy tình người của chính quyền Thừa Thiên-Huế hồi đó. Nghĩa cử này chắc chắn không xuất phát từ lòng xót thương của một cá nhân, hay từ lỗ hổng của luật pháp mà từ cái cơ chế bình thường của nó, của VNCH. Biết đâu chính cái chi tiết nhỏ nhỏ này đã ám ảnh Đằng và là động lực khiến anh chọn lựa ra khỏi Đảng Cộng sản vào lúc cuối đời!

Nhân chi tiết khá lý thú đó, tôi thấy cần phải giới thiệu lại một bài viết, đúng hơn là một phần trong tập hồi ký của một trong những khuôn mặt trí thức tả khuynh nổi tiếng hàng đầu ở miền Nam trước năm 1975, Giáo sư Nguyễn Văn Trung: "*Tưởng niệm Việt Nam Cộng Hòa*" (In memoriam Việt Nam Cộng Hòa); hồi ký này được viết từ năm 1993 và được công bố lần đầu tiên trong *Tạp chí Văn Học* (Cali) năm 2000.[8] Giới thiệu phần hồi ký đặc biệt này, *Tạp chí Văn Học* viết, "*Chúng tôi xem bài viết của Giáo sư Trung là một biểu hiện của sự liêm khiết và can đảm của người trí thức, vì cho đến nay, trên toàn cầu, giới trí thức khuynh tả vẫn chưa có can đảm "tự phán" một cách sòng phẳng, rất ráo. Họ không dám nhận rằng chỗ đứng an toàn của họ không đâu khác hơn là xã hội cho phép họ được công khai bày tỏ lập trường khuynh tả, và khi chế độ bị họ khinh miệt tiêu vong, để thay thế bằng một chế độ toàn trị, thì số phận của họ cũng bị tiêu vong theo. Hay nói như Giáo sư Nguyễn Văn Trung, "tham gia Cách mạng là tham gia vào một quá trình tự tiêu diệt sau này". (Thư tòa soạn)*

Qua hồi ký, Nguyễn Văn Trung đã phác họa lại hình ảnh chân xác của VNCH bằng cách hướng cái nhìn vào một số nét cụ thể khá đa dạng và phong phú không lệ thuộc vào các Chính phủ, thường bị bỏ quên hay bị che mờ bởi thiên kiến hay bởi một nhãn quan lệch lạc, thậm chí có tính cách thù nghịch. Một trong những nền tảng của VNCH là cơ chế công chức. Theo ông, "*Khi người Pháp ra đi, một trong những điều tích cực của họ để lại là một số thể chế nhà nước, cụ thể là một nền hành chính và một giới công chức được đào tạo theo tinh thần phân biệt tôn giáo và nhà nước*".[9] Trong vòng 20 năm (1955-1975), dù có nhiều thay đổi trong Chính phủ, cái hệ thống hành chính, guồng máy đó vẫn như thế, vẫn chạy đều như không có gì xảy ra. Công chức cấp dưới có trình độ văn hóa tương đối, còn công chức cao cấp tối thiểu cũng có bằng Tú tài hay tốt nghiệp Đại học. Và dù ở cấp nào, giới công chức vẫn giữ phong cách của những người làm việc công: mực thước, tôn trọng của công, tôn trọng luật pháp và phục vụ công chúng.

Một đặc điểm khác của VNCH là "xã hội dân sự". "*Những "chính quyền" hay [những] thay đổi ở miền Nam cần phân biệt với "chế độ xã hội" miền Nam ít nhiều vẫn duy trì và phát huy những sinh hoạt của điều mà ta gọi là xã hội dân sự (société civile)*".(...) "*Nếu phân biệt "xã hội công" (le social public) với "xã hội tư" (le social privé) thì "xã hội dân sự" là một loại hình xã hội trong đó nhà nước không can thiệp vào xã hội tư về các quan hệ nghề nghiệp, giáo dục, tư tưởng, văn hóa, cứu tế, liên đới xã hội và các quan hệ về mặt tình cảm (gia đình, họ hàng, bè bạn, thầy trò...)*". Xã hội dân sự miền Nam, do đó, là một xã hội đa dạng với vô số tổ chức, hội đoàn tư nhân lớn, nhỏ hoạt động độc lập và hợp pháp, được chính quyền tôn trọng và giúp đỡ từ tôn giáo, nghề nghiệp, cho đến kinh doanh, văn nghệ, vân vân. Lợi dụng điều này, người Cộng sản đã đứng ra thành lập nhiều hội đoàn, tổ chức hợp pháp để nguy trang cho các hoạt động của mình. Có thể đây chính là lý do khiến nhà cầm quyền Cộng sản hiện nay rất sợ hình thức "xã hội dân sự".

Đề cập đến pháp lý và đạo lý, Nguyễn Văn Trung viết, "*Một trường hợp cũng khá phổ biến trước đây ở miền Nam: Trong cái thể đôi lập giữa hai trật tự: trật tự pháp lý chính trị và trật tự đạo lý tình người, có những lựa chọn trật tự cao hơn (đạo lý tình người), chẳng hạn anh em, con cháu, bạn bè theo Việt Cộng trà trộn trong cơ quan, trong dân chúng, biết mà không tố cáo, thậm chí còn cho tá túc trong nhà vì coi tình nghĩa ruột thịt, bạn bè cao hơn quyền lợi chính*

trị, pháp luật...". Mặt khác, một người có người thân hay họ hàng đi theo Cộng sản, con cái họ chẳng gặp khó khăn gì trong việc học hành, thi cử và những quyền lợi hợp pháp khác và khi lớn lên, nếu không trực tiếp tham gia hoạt động cho Cộng sản thì vẫn được đi làm việc bình thường, không bị phân biệt đối xử. Có người còn được cấp học bổng đi du học nước ngoài, và về sau lại hoạt động chống đối kịch liệt VNCH. Chính vì thế, "*Dù người dân có khinh ghét chính quyền Sài Gòn thế nào đi nữa, có lẽ ít ai nghĩ rằng mình đang sống trong vùng Mỹ-ngụy, vùng tạm chiếm mà chỉ nhìn nhận: Việt Nam là một dân tộc, nhưng hiện đang bị chia cắt, có hai thể chế chính trị: Việt Nam Cộng hòa và Việt Nam Dân Chủ Cộng Hoà, và mong muốn một ngày nào đó có thống nhất trong hòa bình,*" theo ông.

Nói về quân đội, Nguyễn Văn Trung nhận định, "*Trong quân đội ngay từ những khóa Hạ sĩ quan Nam Định hồi 1951-1952 đến các khóa học của trường Võ Bị Đà Lạt, Nha Trang, Thủ Đức hồi đầu thời Đệ nhất Cộng hòa cũng dần dà tạo được một giới sĩ quan có trình độ tú tài hay đại học không hề mặc cảm là lính đánh thuê của quân đội viễn chinh, trái lại họ có được một điều mà nền Đệ nhất Cộng hòa đã tạo cho họ đó là một bản sắc, một căn cước quốc gia (identité nationale)*".

Một trong những mặt xuất sắc nhất của VNCH là văn học nghệ thuật. Nó thoát thai từ sự kiện: VNCH là một xã hội mở, xã hội tự do. Theo Nguyễn Văn Trung, trong kinh nghiệm rất riêng của mình, những nhà văn, nhà trí thức miền Nam viết bất cứ cái gì mà không bận tâm mấy về an ninh bản thân. Họ chỉ bận tâm về "*viết cái gì*" và "*viết thế nào*", chứ không phải về "*có thể viết được hay không*". Có được như thế là nhờ phong cách làm việc trí thức của giới công chức trong các Bộ liên hệ: Bộ Văn hóa, Bộ Thông tin và Bộ Nội vụ. Về điểm này, cũng theo Nguyễn Văn Trung, trong một bài viết khác, "*Hướng về Miền Nam Việt Nam*", thì dưới chế độ VNCH, "*Báo thì không phải kiểm duyệt nhưng có thể bị tịch thu đưa ra tòa. Trong khuôn khổ chính sách hạn chế tự do chính trị như vậy, nếu không xuất bản công khai, hợp pháp, vẫn có thể in ronéo, phổ biến, bày bán ngay cả trên các sạp báo và có thể bị tịch thu... Người cầm bút viết những điều cấm kỵ, phê phán chính sách này, chính sách kia của nhà nước, thậm chí họp nhau viết kháng thư phản đối, đăng trên báo mà không lo ngại về an ninh chính trị của bản thân gia đình bạn bè. Nói cách khác, viết phê phán mà không sợ nhà nước*".[10] Trong bài thuyết trình "Tính "văn

học” trong Văn học Miền Nam”[11] đọc trong buổi hội thảo về Văn học Miền Nam tổ chức tại tòa soạn nhật báo Người Việt vào ngày 6/12/2014, tôi đã phân tích kỹ về tính chất đa dạng, tự do, hiện đại, kể tục, nhân bản... của Văn học miền Nam, những tính chất khiến cho tự bản thân, nền văn học đó đã mang một giá trị bất khả bàn cãi và cao hơn hẳn một nền văn học được chỉ đạo bằng các nghị quyết chính trị.

Xin cụ thể hóa nhận định trên của Nguyễn Văn Trung bằng một trích đoạn đề cập đến việc tiếp quản trường Đại học Vạn Hạnh sau ngày 30/4/1975 trong một bài viết ngắn của một người miền Bắc có tham gia vào công việc này:

“Nhưng miền Bắc không chỉ Giải phóng miền Nam khỏi những văn bản cổ của văn minh nhân loại hay những trước tác nóng hổi nhất trên thế giới nửa thế kỷ trước, miền Bắc chúng ta đã Giải phóng họ khỏi một nền đại học được xây dựng trên ý niệm tự do. Trong số sách Thư viện Vạn Hạnh còn sót lại, có một loại sách đặc biệt, do trường xuất bản, in những bài phát biểu của các diễn giả được mời đến nói chuyện và tranh luận với giảng viên, sinh viên của trường. Đọc những cuốn sách đó, bạn sẽ nhận ra Đại học Vạn Hạnh đương thời giống như một diễn đàn khổng lồ của xã hội dân sự, nơi tất cả các xu hướng tư tưởng khác nhau đều được cất lên tiếng nói của mình, từ chống Cộng sản đến chống Hoa Kỳ, ủng hộ miền Bắc đến ủng hộ VNCH... Tất cả đều có một không gian bình đẳng để giải thích vì sao họ suy nghĩ và hành động như vậy. Lúc đó tôi đã tự hỏi, giữa Sài Gòn thời đó thì có những tiếng nói chống lại hệ thống Cộng sản là đương nhiên, nhưng tại sao chế độ Việt Nam Cộng hòa lại để cho Đại học Vạn Hạnh (và đương nhiên không chỉ Vạn Hạnh) trở thành nơi những người chống lại mình có thể phát biểu tư tưởng? Câu trả lời nằm ở Hiến pháp 1967 miền Nam Việt Nam: Đại học là tự trị. (...) Những trải nghiệm như thế làm cho mọi chàng “miền Bắc có lý luận” cảm thấy mình thuộc về “miền Nam”.[12]

Quy chế “đại học tự trị” quả là một ưu điểm đáng kể của VNCH, góp phần tạo nên một môi trường tri thức thực sự, không thua bất cứ một đại học của một nước tiên tiến nào trên thế giới. Chính vì thế mà dù sống trong thời chiến, các Giáo sư và sinh viên vẫn được hưởng một không khí thoải mái trong nghiên cứu và học tập, thậm chí trong các cuộc đấu tranh đòi dân chủ, hòa bình và chống chính quyền.[13] Tác giả bài viết trên tỏ ra ngạc nhiên về tính cách “tự do tư tưởng” khi tiếp quản trường Đại học Vạn Hạnh, một trường mới được thành lập sau khi chế độ

Ngô Đình Diệm sụp đổ. Thực ra, sự cởi mở của VNCH về phương diện tư tưởng đã hiện hữu từ thời Đế nhất Cộng hòa. Hồi đó, hầu hết các tác phẩm được viết trước năm 1945 của những tác giả đang sống và phục vụ dưới chế độ Cộng sản miền Bắc (trừ một số tác phẩm nặng tính chất tuyên truyền của Tố Hữu, Nguyễn Đình Thi...) từ Xuân Diệu, Huy Cận, Chế Lan Viên, Tô Hoài, Anh Thơ cho đến Thế Lữ, Nguyễn Tuân... đều được tái bản, không những thế, còn được đưa vào chương trình dạy văn của học sinh từ tiểu học đến trung và đại học, được đánh giá xứng đáng với giá trị nghệ thuật và vai trò của chúng trong lịch sử văn học. Các tác phẩm đó được nghiên cứu y như chúng hoàn toàn độc lập đối với lập trường và hành vi chính trị hiện đương của các tác giả. Nhờ thế mà thế hệ chúng tôi lớn lên ở miền Nam biết khá rõ giá trị văn chương của từng tác giả, để làm cơ sở đối chiếu với những sáng tác đầy tính chất tuyên truyền, phi-văn chương sau này của họ. Cũng cần ghi nhận ngay bản “Quốc ca” VNCH (đã đổi lời một phần) được sử dụng tại miền Nam hồi đó và tại hải ngoại hiện nay cũng được ghi tên tác giả là Lưu Hữu Phước vốn là một người Cộng sản. Nhà thơ Nguyễn Đăng Thường đã từng đưa lên trang mạng “Talawas” một Phụ lục “Thay lời phi lộ” là lời của Nhà xuất bản Hoa Tiên khi cho tái bản tại miền Nam các tác phẩm Lửa thiêng của Huy Cận năm 1967, Tiếng thu của Lưu Trọng Lư năm 1968, Quê ngoại của Hồ Dzếnh năm 1969... Lời phi lộ cho thấy nhà xuất bản đã tách rời văn bản ra khỏi con người tác giả.[14]

Sau 1975, nhà nước Cộng sản tìm mọi cách hủy diệt nền văn học nghệ thuật VNCH qua một chiến dịch rất bài bản, liên tục và quyết liệt bằng cách đốt sách báo và bắt bỏ tù nhà văn, nhà báo và cả những người giữ sách báo, nhưng rốt cuộc, chỉ là công dã tràng. Họ chỉ có thể đốt phá cái hữu hình nhưng không thể đốt phá được cái vô hình: tư tưởng và tấm lòng. Rốt cuộc, không những nền văn học đó không biến mất mà tồn tại, dai dẳng tồn tại và được trân trọng bảo tồn cả ở trong Nam lẫn ngoài Bắc. Càng về sau, văn học miền Nam càng được đánh giá một cách tích cực, từ những nhà nghiên cứu chuyên nghiệp cho đến ngay cả từ chính nhà cầm quyền Cộng sản. Trong bài nghiên cứu khá kỹ và ít thiên kiến, “Chiến tranh, xã hội tiêu thụ và thị trường văn học miền Nam 1954 - 1975”, đăng trên tập san “Nghiên cứu văn học”, một trong những cơ quan nghiên cứu văn học hàng đầu của nhà nước Cộng sản, có đoạn viết:

"Thật vậy, những cơ sở báo chí và xuất bản trung thực đã giúp người đọc miền Nam nhìn rõ hơn xã hội ở chung quanh mình, đã liên kết những người thiện chí trong một nỗ lực vận động cho hòa bình, tự do, độc lập dân tộc và một nền văn hóa văn nghệ tiến bộ, cho thấy mặc dù trong hoàn cảnh chiến tranh khắc nghiệt, sinh hoạt văn hóa miền Nam không có tính chất một chiều mà còn có những mầm mống của dân chủ, thông qua tiếng nói phản biện và phản kháng.

Trong đời sống văn học miền Nam, những sáng tác và công trình nghiên cứu chứa đựng những yếu tố dân tộc, nhân đạo, dân chủ và cách tân, xuất hiện trên cái nền của hoạt động báo chí và xuất bản rất đa dạng và phức tạp của nhiều khuynh hướng khác nhau về tư tưởng cũng như về nghệ thuật. Giữa các khuynh hướng đó không có ranh giới tuyệt đối, mà có sự giao thoa, tương tác và chuyển hóa lẫn nhau. Sách báo thân chính quyền cũng có lúc ẩn hành những tác phẩm đả kích quan chức của chế độ, thậm chí bị tịch thu. Sự chuyển biến của sách báo khuynh tả cũng là một quá trình từ tự phát đến tự giác. Trên một tờ báo hay một nhà xuất bản có thể xuất hiện những cộng tác viên đối lập nhau về lập trường chính trị và quan điểm văn học".[15]

Một nhận định văn học khá lạ, nhất là dưới cái nhìn của kẻ thắng cuộc nhìn về kẻ thua cuộc. Nếu không trích dẫn nguồn, có thể chúng ta sẽ cho đó là bài viết của một cây bút VNCH nào đó tự đánh giá văn học miền Nam. Còn lạ hơn nữa, mới đây, Nhân Dân, tờ báo chính thức của Đảng Cộng sản Việt Nam, cho đi một bài của Hạnh Nguyên, Ứng xử với văn học miền Nam trước 1975, trong đó có đoạn:

"Từ chỗ bị phê phán gay gắt, bị loại bỏ, cấm phổ biến, văn học miền Nam dần dần đã được coi là một bộ phận không thể tách rời của văn học Việt Nam, được xuất bản và nghiên cứu nghiêm túc. Nhiều tác giả (nhà văn, nhà phê bình) miền Nam xuất hiện trở lại trong đời sống văn học đương đại, nhiều tác phẩm (sáng tác, nghiên cứu, phê bình, văn học sử) được in lại và được bạn đọc ghi nhận. Báo Văn nghệ của Hội Nhà văn Việt Nam, Diễn đàn văn nghệ Việt Nam của Ủy ban toàn quốc Liên hiệp các Hội VHNT Việt Nam đều từng mở chuyên mục giới thiệu văn học miền Nam trước 1975; nhiều tạp chí chuyên ngành ở trung ương và địa phương cũng đăng tải những nghiên cứu về các tác giả, tác phẩm, hiện tượng văn học, phê bình văn học Sài Gòn trước 1975; không ít luận án, luận văn cao học và không ít đề tài nghiên cứu cấp cơ sở, cấp

Bộ, cấp Nhà nước đã lấy văn học, học thuật miền Nam 1954-1975 làm đối tượng khảo sát, phân tích, đánh giá; một số nhà xuất bản, công ty văn hóa truyền thông đã chọn lọc giới thiệu những "người lạ mặt quen thuộc"... Nói cách khác, sự thay đổi trong thái độ đối với văn học miền Nam diễn ra ở cả khu vực nghiên cứu, xuất bản, giảng dạy, sưu tầm, giới thiệu, phổ biến đến công chúng. Hoạt động được khuyến khích là vượt qua định kiến, thiên kiến, tình tào chọn lọc những tác phẩm có yếu tố dân tộc, tinh thần nhân đạo, dân chủ, yêu nước và tiến bộ, có giá trị cách tân.

Có thể nói, nếu không có không khí cởi mở, chắc chắn những sáng tác của Du Tử Lê, Trần Thị NGH, Đinh Hùng, Nguyễn Sa, Bùi Giáng, Phạm Công Thiện...; những nghiên cứu của Nguyễn Văn Trung, Trần Thái Đình, Lê Tôn Nghiêm, Thanh Lãng, Toan Ánh... không có điều kiện tái xuất hiện trong đời sống văn học. Nhờ sự thay đổi trong cách ứng xử, mới có những nghiên cứu về các trường hợp như Lê Tuyên, Thanh Tâm Tuyền... về tư tưởng triết học và các khuynh hướng lý luận - phê bình văn học ở đô thị miền Nam 1954 - 1975. Theo GS Huỳnh Như Phương: "Từ 1975 đến nay, khoảng 160 tác giả và dịch giả ở các đô thị miền Nam có tác phẩm được tái bản chính thức trong nước, trong đó có người còn sống, người đã mất và một số ít đang định cư ở nước ngoài. Tuy nhiên do nhiều nguyên nhân, việc làm đó chưa thật hệ thống và đầy đủ. Trong thời điểm hiện nay, xúc tiến việc tập hợp, tuyển chọn những tác phẩm, công trình có giá trị là việc làm đúng lúc và cần thiết, không chỉ để cung cấp tài liệu cho các nhà nghiên cứu mà còn góp phần làm phong phú và đa dạng đời sống tinh thần của đất nước".[16]

Từ chỗ "ngăn chặn, chống, phê phán, đấu tranh, quét sạch văn hóa nô dịch, đồi trụy, lai căng; xóa bỏ những xuất bản phẩm phản động, khiêu dâm; trừng trị nghiêm khắc những ai cố ý vi phạm các quy định của Nhà nước..." đến chỗ thừa nhận văn học miền Nam là "một bộ phận không thể tách rời của văn học Việt Nam", "không chỉ để cung cấp tài liệu cho các nhà nghiên cứu mà còn góp phần làm phong phú và đa dạng đời sống tinh thần của đất nước" quả là một thay đổi 180 độ. Đây là động lực của thái độ tích cực đó? Có nhiều lý do, nhưng một trong những lý do chính theo tôi, đó là giá trị thuyết phục của tự bản thân Văn Học Miền Nam. Nhận định về ảnh hưởng của văn hóa nghệ thuật miền Nam đối với miền Bắc, nhà thơ Hoàng Hưng, một

trong những thành viên nòng cốt của trang mạng *Văn Việt* ở trong nước, nhận xét:

Sự tiếp xúc với Văn học miền Nam trước 1975 đã tạo bước ngoặt quyết định về khuynh hướng tư tưởng cho không ít tác giả của nền văn học "chính thống" miền Bắc. Tinh thần tự do, nhân bản và cách tân của nó đã dần dần "tẩy rửa" thói quen "tự kiểm duyệt" và "phục vụ chính trị", giáo điều "hiện thực xã hội chủ nghĩa" ... vốn ngấm sâu vào tâm trí của thế hệ cầm bút "chống Pháp chống Mỹ". Chắc chắn nó đã khơi hứng cho những ý tưởng thay đổi mạnh mẽ của vài nhà lãnh đạo văn nghệ cuối thập niên 1970 như Trần Độ, Nguyễn Ngọc... và của nhiều cây bút thành công từ sau khi có chính sách "Đổi mới" cuối thập niên 1980. Hầu hết những cây bút trẻ hiện nay ở Việt Nam đang đi theo tinh thần ấy. [17]

Trần Doãn Nho
Tháng 4/2020

(còn tiếp 1 kỳ)

* Tài liệu tham khảo:

1. FB Vương Trí Nhàn: https://www.facebook.com/permalink.php?story_fbid=2333771996898058&id=100007958417043
2. Jason Gibbs, *Nhạc vàng hóa vàng* (Nguyễn Trương Quý dịch): <http://www.talawas.org/talaDB/showFile.php?res=4775&rb=0206>
3. FB Nguyễn Lương Hải Khôi: *DH Vạn Hạnh được tiếp quản như thế nào?* <https://baotienqdan.com/2018/12/21/the-nao-la-giai-phong-sau-1975-dh-van-hanh-duoc-tiep-quan-nhu-the-nao/>
4. FB Nhật ký yêu nước: *Đỗ Trung Quân nói về âm nhạc và Nguyễn Long Ẩn* <https://www.facebook.com/nhatkyyeunuoc1/posts/3248934198466638/>
5. Dương Thu Hương
6. *Nhân dân online: Ứng xử với văn học miền Nam trước 1975* (Hạnh Nguyên) <https://www.nhandan.com.vn/cuoituan/item/30680502-ung-xu-voi-van-hoc-mien-nam-truoc-1975.html>
7. Phòng văn Hoàng Hưng (*Diễn Đàn Thế Kỷ*)
8. Nguyễn Văn Trung, *Tướng niệm VNCH (Văn Học (Cali) số 174, 10/2000)*
9. Đoàn Trang & Nguyễn Hữu Long, *Chính trị Việt Nam: một thập kỷ nhìn lại, Luật Khoa tạp chí.*
10. Tạp chí Nghiên cứu văn học, Viện Văn học – Viện Hàn lâm Khoa học xã hội Việt Nam, số 4 – 2015, tr. 27-40. <http://khoavanhoc-ngonngu.edu.vn/nghien-cuu/v%C4%83n-h%E1%BB%8Dc-vi%E1%BB%87t-nam/5393-chin-tranh-xa-hi-tieu-th-va-th-trng-vn-hc-min-nam-1954-1975.html>
11. Đoàn Trang & Nguyễn Hữu Long, *Chính trị Việt Nam: một thập kỷ nhìn lại, Luật Khoa tạp chí.* Xem ở: <https://www.luatkhoa.org/2019/12/chinh-tri-viet-nam-mot-thap-ky-nhin-lai/>

Chú thích

[1] Trong toàn bài, nhóm chữ "Việt Nam Cộng hòa", do phải lặp đi lặp lại nhiều lần, nên để tránh rườm rà, người viết sử dụng chữ tắt VNCH để thay thế.

[2] Michael Bùi, Lucky Ride luckyride9@yahoo.com [ThoVan] thovan@yahoogroups.com, April 25th, 2020.

[3] Dương Thu Hương, Chấn vãng, tiểu thuyết. Có thể xem ở Đinh Quang Anh Thái, Giọt nước mắt người phụ nữ "bên thắng cuộc":

<http://www.buctranhvancau.com/new-blog/2018/11/25/git-nc-mt-ngi-ph-n-bn-thng-cuc-inh-quang-anh-thi-thng-hai-2018>

[4] Để biết rõ hơn về hai Công Hàm này, vào xem ở: Phùng Anh Khương, Há miệng mắc quai: Nếu luật sư Trung Quốc dùng lý lẽ VNCH là "ngụy quyền"...(Luật Khoa tạp chí) <https://www.luatkhoa.org/2020/04/ha-mieng-mac-quai-neu-luat-su-trung-quoc-dung-ly-le-viet-nam-cong-hoa-la-nguy-quyen/>

[5] Công Hàm A/72/692 được ký ngày 26/12/2017 và được đưa vào hồ sơ lưu trữ Liên Hiệp Quốc ngày 30/1/2018. Xem ở: <https://undocs.org/pdf?symbol=en/A/72/692>

[6] <https://baotienqdan.com/2020/04/23/cong-ham-257-hc-nam-2016-viet-nam-gui-lhq-da-khang-dinh-VNCH-la-mot-chinh-the-doc-lap/>

[7] <https://tvtonline.com.au/vi/chuyen-nganh-vi/lich-su-chinh-tri-ton-qiao-van-hoa/le-hieu-dang-suy-nghi-trong-nhung-ngay-nam-binh/>

[8] Nguyễn Văn Trung, "Nhìn Lại Những Chặng Đường Đã Qua", chương 8: Tướng niệm Việt Nam Cộng hòa, Tạp chí Văn Học (Cali) số 174, 10/2000, từ trang 3 đến trang 32. Có thể tìm xem ở thư Viện Người Việt: https://issuu.com/nvthuvien/docs/tapchivanhoc_174?mode=window&viewMode=doublePage

[9] tức là tách biệt tôn giáo khỏi nhà nước.

[10] Hương về Miền Nam Việt Nam, Khởi Hành số 92, tháng 6/2004. Dẫn theo Thụy Khuê, Văn Học miền Nam 1954-1975. Xem ở: <http://vanviet.info/van-hoc-mien-nam/van-hoc-mien-nam/>

[11] Trần Doãn Nho, "Tinh văn học trong Văn Học Miền Nam". Xem ở Da Màu: <https://damau.org/34977/tinh-van-hoc-trong-van-hoc-mien-nam>

[12] Đại Học Vạn Hạnh được tiếp quản như thế nào sau 1975?, FB Nguyễn Lương Hải Khôi. Xem ở Tiếng Dân: <https://baotienqdan.com/2018/12/21/the-nao-la-giai-phong-sau-1975-dh-van-hanh-duoc-tiep-quan-nhu-the-nao/>

[13] Các cuộc hội thảo hay "đêm không ngủ" của sinh viên học sinh chống chính quyền thường được tổ chức trong khuôn viên để tránh bị giải tán hay đàn áp. Lực Lượng Cảnh Sát bố trí bên ngoài, cho người giả dạng sinh viên vào bên trong chỉ để lấy tin tức. Cảnh Sát chỉ can thiệp khi sinh viên kéo nhau ra ngoài đường để đi biểu tình.

[14] Xem Trả lời Tuý Vân của Nguyễn Đăng Thường, Talawas <http://www.talawas.org/talaDB/showFile.php?res=9603&rb=0102>

[15] Tạp chí Nghiên cứu văn học, Viện Văn học – Viện Hàn lâm Khoa học xã hội Việt Nam, số 4 – 2015, tr. 27-40. <http://khoavanhoc-ngonngu.edu.vn/nghien-cuu/v%C4%83n-h%E1%BB%8Dc-vi%E1%BB%87t-nam/5393-chin-tranh-xa-hi-tieu-th-va-th-trng-vn-hc-min-nam-1954-1975.html>

[16] Hạnh Nguyên, Ứng xử với văn học miền Nam trước 1975. Xem ở: <https://www.nhandan.com.vn/cuoituan/item/30680502-ung-xu-voi-van-hoc-mien-nam-truoc-1975.html>

[17] Phòng văn nhà thơ Hoàng Hưng (*Diễn Đàn Thế Kỷ*)

CƠ ĐỒ CỦA ĐẢNG CỘNG

• Tích Cốc Ngô Văn Phát

*Cộng đảng xây dựng cơ đồ
Bằng xác thân của đồng bào vô tội*

Nhân kỷ niệm 89 năm ngày thành lập đảng cộng sản Việt Nam (đảng Việt Cộng) (13.02.1930 - 13.02.2019), Nguyễn Phú Trọng, Tổng Bí Thư đảng, ôm luôn chức Chủ Tịch nhà nước, đã kiêu ngạo, tự hào tuyên bố:

Đất nước ta chưa bao giờ có được cơ đồ như ngày hôm nay!!!

Đúng rồi ông Trọng Lú ơi! Đúng 100%. Vì sao? Vì trong quá trình dựng nước và giữ nước của Tổ Tiên ta trên bốn ngàn năm qua, có lúc thăng trầm, có khi vinh nhục theo vận nước nổi trôi, nhưng không bằng 89 năm đảng Ông thống trị đất nước đã có được cơ đồ như ngày hôm nay. Nhờ vào đâu? Nhờ vào thành tích giết dân cướp đất, buôn dân bán nước, tham ô, những lạm v.v... và v.v...

Tôi năm nay 93 tuổi (Sn.1929), vừa là chứng nhân mà cũng vừa là nạn nhân của cái gọi là thành tích xây dựng cơ đồ của đảng Ông. Tôi chỉ ghi lại **vài thành tích nổi bật nhứt** trong muôn ngàn thành tích mà đảng Ông đã gây ra vô vàn tội ác đối với nhân dân mới có được cơ đồ như ngày hôm nay.

Thành tích số 1: (Nr.One)

Giết dân cướp đất qua cải cách ruộng đất ở Bắc (1949-1956 - CCRĐ).

Với khẩu hiệu long trời lở đất là:
„Trí phú địa hào, đào tận gốc, trốc tận rễ“.

Tô Hữu (4.10.1920 - 9.12.2002), để yểm trợ cho cái đào tận gốc, trốc tận rễ này, nhà thơ nô lệ, thối máu dân lành, Tô Hữu đã làm một bài thơ để cho những đội cải cách làm lá chắn dựa lưng vào mà giết dân:

*Giết giết nữa, bàn tay không phút nghỉ
Cho ruộng đồng lúa tốt, thuế mau xong
Cho đảng bền lâu, cùng rập bước chung lòng*

Thờ Mao chủ tịch, thờ Sít-Ta-Lin bất diệt.

Chiến dịch đấu tố thăm sát tàn bạo này đã gây ra bầu không khí nôi da xáo thịt kinh hoàng khi đồng bào, đồng loại truy quét, tận diệt lẫn nhau, khi những người cùng huyết thống trong gia đình đấu tố, vu cáo, ám hại nhau giẫm đạp lên luân thường đạo lý. Con đấu tố mẹ cha, vợ đấu tố chồng, cháu đấu tố ông bà, người giúp việc đấu tố ông bà chủ... Vì sao phải đấu tố? Tới đây, tôi xin phép ghi lại lời nhà văn Trần Mạnh Hào, nạn nhân của CCRĐ nói:

*Lúc đó tôi mới 10 tuổi. Họ huy động thiếu niên con cái của địa chủ, bắt phải đấu tố bố mẹ, thì bố mẹ mới khỏi bị bắn. Bọn chúng tôi đều nghĩ là họ nói thật nên sợ lắm. Tôi bàn với mẹ, mẹ bảo: „Con không đấu tố thì bố con chết“. Cuối cùng, chúng tôi phải đứng ra nói theo kịch bản của họ là **„Bố tôi rất gian ác“**. Họ bảo chưa được, phải nói nặng thêm. Tôi hét lên **„Bố tôi giết cả làng này“**. Ông đội cải cách rất trẻ tát vào mặt tôi cái bốp, bảo: „Chửi cha vượt chỉ tiêu trên giao. Trên giao cho mày chửi bố có bằng này thôi, sao mày chửi nhiều quá vậy?“ Tất cả địa chủ trong làng xã tôi đều không giàu có gì, vì ngoài Bắc ít có người có ruộng thẳng cánh cò bay như trong Nam bộ. Họ chỉ có vài mẫu ruộng, vài con trâu mà thành địa chủ rồi họ cứ quy và đấu tố, giết chết rất tàn nhẫn và khủng khiếp!*

Theo thống kê chánh thức của đảng Việt cộng đảng trong cuốn lịch sử kinh tế Việt Nam, tập 2 do Gs. Đặng Phong cho biết là cuộc CCRĐ chỉ có mấy năm mà đã có 172.008 người bị giết chết. Trong số 172.008 người bị kết án và bị giết chết đó có đến 123.266 người bị kết án oan. Cứ 10 người thì có 7 người bị oan!!!

Nhưng theo sự nhận xét của Tích Cốc, thì tất cả 172.008 người đều bị giết oan hết, chớ không phải chỉ có 123.266 người. Vì sao? Vì tất cả đều bị cho là thành phần địa chủ và phú nông, những

người này là kẻ thù của đảng, nên họ phải bị đào tận gốc, tróc tận rễ, bị lôi đầu ra đấu tố. Sau đó nếu họ không bị bắn, bị đập đầu bể sọ, hay chôn sống tại chỗ, thì cũng bị lãnh án khổ sai rồi chết trong nhà tù.

Trong 172.008 người bị giết do đảng nêu lên trên đây, tôi phải nhân lên 2 hay 3 lần mới đúng, có nghĩa là trên dưới độ 300.000 người. Tại sao? Tại vì cộng sản là trùm lường gạt, nói láo.

Máu đổ thành sông, sọ chõng thành núi!!!!

Thành tích 2: (Nr. Two)

Sau 30.04.1975, cướp đất, cướp nhà và cướp cả sanh mạng nhân dân miền Nam

Đỗ Mười (02.02.1917-01.10.2018), làm nghề thiện heo trước khi vào rừng theo cộng sản, Phó Thủ Tướng kiêm Bộ Trưởng Bộ Xây Dựng nhà nước XHCN miền Bắc trước năm 1975 đã tuyên bố một câu đố lòm, sặc mùi cộng sản, biểu tượng cho lá cờ đỏ sao vàng phất phới tới đâu là đầu rơi tới đó!!!

„Giải phóng miền nam, chúng ta có quyền tịch thu tài sản, trưng dụng nhà cửa, hăng xưởng, ruộng đất của chúng nó. Xe của chúng nó ta đi. Vợ chúng nó ta lấy. Con của chúng nó ta bắt làm nô lệ. Còn chúng nó thì ta đày đi làm lao động khổ sai tại vùng kinh tế mới, nơi rừng sâu nước độc. Chúng nó sẽ chết dần, chết mòn...”

Sau 30.04.1975, khi cưỡng chiếm được miền Nam, các đồng chí, đồng rận của Đỗ Mười đã thực hiện đúng theo lệnh của ông ta. Từng đoàn xe suốt cả tháng trời, liên tục ngày đêm chở chiến lợi phẩm giải phóng được từ miền Nam ra Bắc. Từ thượng vàng đến hạ cám như tủ lạnh, TV, xe hơi, bàn ghế, chén đĩa v.v... kể cả 16 tấn vàng nằm trong ngân hàng Quốc Gia miền Nam, để chúng nó chia nhau hưởng thụ cái gọi là thành quả cách mạng!

Bước kế tiếp là:

* Cưỡng bức trên một triệu Quân Cán Chính miền Nam (QCCMN, *trong đó có tôi*) đi tù khổ sai không án mà chúng gọi là „*học tập cải tạo*) trên khắp mọi miền đất nước, trong rừng sâu nước độc. Thời gian giam cầm từ 3 năm đến 17 năm!!! Cả chục ngàn người đã chết tức tưởi vì đói không có ăn, đau không có thuốc uống v.v... Tội ác này đã gây ra khổ đau cho hàng triệu thân nhân ruột thịt của họ.

4 hình này tự nó nói lên cái trả thù dã man, vô nhân, độc ác của đảng Việt cộng đối với Quân cán Chính Miền Nam (QCCMN)

* Tổng vợ con QCCMN và những người giàu có đi vùng kinh tế mới, nơi khí ho, cò gáy, nắng cháy bốn mùa, gây ra những cái chết thương đau, oan ức cho nhiều chục ngàn người, để cho đảng rảnh tay cướp nhà cướp đất.

* Con của QCCMN bị xếp vào loại công dân hạng 3, con „ngụy” nên không được học hành đến nơi đến chốn.

Thành tích 3: (Nr. Three)

A) - Bán Nước

Lê Duẩn (07.04.1907-10.07.1986), nhân viên hòa xa, bẻ ghi đường rầy xe lửa Đà Nẵng, người đứng phất cờ mỗi khi tàu ra vào ga. Ông bỏ

nghề, vào rừng theo búa liềm, làm Tổng Bí Thư đảng đã nói một câu như sau:
„Ta đánh Mỹ là đánh cho Liên Xô, cho Tàu”

Đúng vậy ông Duẩn ơi! Ông đánh Mỹ là đánh cho Liên Xô, cho Tàu nên hai nước cộng sản này cung cấp súng đạn cho ông, để ông dùng súng Liên Xô, đạn

Tàu vũ trang bộ đội ông xâm lăng miền Nam bắn giết dân lành vô tội một cách dã man, tàn nhẫn, vô nhân đạo.

Diễn hình là:

Tết Mậu Thân: Việt cộng lưu manh, gian xảo, vi phạm hiệp ước ngưng chiến trong 3 ngày Tết với chánh quyền VNCH, để cho nhân dân hai miền ăn Tết. Bất thành linh vào đêm 30 rạng ngày 31.1.1968, Việt cộng tấn công các thành phố trên toàn lãnh thổ miền Nam, trong đó có Saigon và Huế. Đặc biệt tại Huế, Việt cộng chiếm giữ trong 28 ngày, đã giết chết người dân lành, vô tội như sau:

Theo báo cáo của Ô. Douglas Pike, nhân viên Cục Tâm Lý Chiến của cơ quan Thông Tin Mỹ vào năm 1970, thì người mất tích và chết do Việt cộng giết như sau:

- * Tổng số dân sự tử vong 7.600 người chết lẫn mất tích
- * Chiến trường 1.900 bị thương, 944 thường dân chết vì chiến cuộc.

Nạn nhân trong những ngôi mộ tập thể

- + 1.173 tử thi tìm trong đọt đầu, 1968
- + 809 tử thi tìm trong đọt nhì, kể cả ở đụn cát ngày 3.7.1969
- + 428 tử thi tìm trong đọt 3 trong khu Đá Mài (khu Nam Hoa) tháng 9.1969
- + 300 tử thi tìm trong đọt 4 ở khu Phủ Thứ tháng 11.1969
- + 100 tử thi tìm thấy các nơi trong năm 1969
- + 1.969 mất tích (tính đến năm 1970)

Tất cả các tử thi bị chôn sống, hay bị trói tay đập bể đầu. Tội ác giết người này, theo những người còn sống sót với tư cách là nhân chứng vừa là nạn nhân kể lại là do hai anh em Hoàng Phủ Ngọc Tường, Hoàng Phủ Ngọc Phan, và Nguyễn Thị Đoàn Trinh, Nguyễn Đặc Xuân là bốn tên đồ tể khát máu, là linh hồn của cuộc thảm sát dã man, tàn bạo ở Huế. Họ có học, nhưng vì ngu xuẩn nghe theo lời lường gạt của cộng sản,

bị chúng nó nhồi sọ, tẩy não nên trở thành bốn tên cộng sản cuồng tín giết người không gớm tay, hơn chính người cộng sản!

H.P.N. Tường, H.P.N. Phan, Nguyễn Đặc Xuân

Mùa Hè Đỏ Lửa tháng 3.1972:

Với tội danh Đại Lộ Kinh Hoàng ở Quảng Trị, và Liên Tỉnh lộ 7B từ Pleiku xuống duyên hải trong tháng 3.1975, trên cả trăm ngàn người chạy lánh nạn đã bị pháo kích và bị bắn trực xạ giết chết và bị thương, máu rơi, thịt nát, xương tan, xác chất thành đống, đúng là tội diệt chủng.

H1. Xây dựng cơ đồ bằng xác chết trẻ thơ.
H2+H3 - Cháu gái bú xác chết của Mẹ - Cháu gái được Thiếu Úy Bảo TQLC cứu, được người Mỹ nhận nuôi đặt tên Kimberly Mitchell. Năm 2011, cô làm Trung Tá trong quân đội Mỹ. Thu/Bảo và cô Kimberly gặp lại nhau vào năm 2013 ở Mỹ. Cuộc gặp gỡ vừa bi ai, vừa hỷ lạc có một không hai trong cuộc chiến xâm lăng miền Nam của Bắc cộng.

Sau khi cưỡng chiếm được miền Nam rồi, ông và đồng chí ông trả ơn cho Tàu bằng cách lần lượt hiến dâng đất đai của Tổ Tiên ta trên bốn ngàn năm xây dựng cho Tàu để chúng nó bảo vệ đảng ông độc quyền thống trị đất nước chúng tôi cho đến muôn năm:

- * Hai đảo Trường Sa và Hoàng Sa
- * Trọn Ải Nam Quan và di tích lịch sử
- * Một nửa Thác Bản Giốc, giang sơn gấm vóc của Tổ Tiên
- * Giao vùng Tây Nguyên cho Tàu trọn quyền khai thác Bô-xít,

gây ô nhiễm môi sinh, ảnh hưởng trầm trọng đến sức khỏe người dân địa phương và làm xáo trộn đời sống của người dân toàn vùng.

- * Giao quyền khai thác rừng đầu nguồn
- * Giao đặc khu kinh tế Vũng Áng cho tập đoàn Formosa toàn quyền xây dựng nhà máy luyện thép. Khu vực này ngoài cổng chánh có một cái bảng viết:

*„CẤM NGƯỜI VIỆT NAM
KHÔNG ĐƯỢC VÀO”*

- * Sắp giao ba đặc khu kinh tế cho Tàu là **VĂN ĐỒN** (Quảng Ninh), **BẮC VĂN PHONG** (Khánh Hòa), **PHÚ QUỐC** (Kiên Giang).

B) - Buôn Dân

- * Xuất cảng đàn ông đi làm nô lệ khắp nơi trên thế giới
- * Xuất cảng đàn bà đi làm nô tỳ khắp năm châu:

*Đường dây xuất cảng đàn ông
Đi làm nô lệ, thật không khác tù
Tiền công thời đảng tận thu
Tương lai đen tối, mịt mù xót xa!*

*Đường dây xuất cảng đàn bà
Tuyên truyền rằng: Lấy chồng xa chóng giàu
Sang giàu, đã chẳng thấy đâu
Thân như con điếm, con hầu khác chi!*

*Suốt ngày, làm phân nô tỳ,
Suốt đêm, hứng chịu hành vi dâm loạn!*

*Bán sang Trung Cộng, Đại Hàn
Các cô gái Việt nát tan cuộc đời!*

*Chuyện buồn của Đất Nước tôi
Nói ra hổ thẹn giống nòi Âu Cơ!
Giang Sơn dưới ách Cộng Nô
Viết nên trang Sử nhục nhơ vô cùng!*

Tôi xin ghi lại bài thơ „Chuyện Buồn Nước Tôi” của Trần Quốc Bảo để lột trần những cái mặt mo, mặt xảo của đám tự xưng đầy tớ dân đối với ông bà chủ đất nước. Những cô gái, cháu ngoan của „bác Hồ” nhục nhã ngời chờ những ông già chột mắt, sút môi v.v... từ Tàu cộng, Đài Loan, Đại Hàn v.v... đến chọn lựa mua về làm nô lệ, hứng chịu những hành vi dâm loạn. Ôi! Nhục nhã, đại nhục nhã dưới sự cai trị của đảng Việt cộng.

Thành tích 4: Tham nhũng (Nr. Four)

Câu hỏi được nêu lên là nguyên nhân nào gây ra tham nhũng? Nguyên nhân chính gây ra tham nhũng là: **CHUYÊN CHÍNH ĐỘC QUYỀN**

Việt Nam nước tôi, trong 47 năm qua chỉ có một đảng duy nhất là **đảng Việt cộng chuyên chính độc quyền cai trị**. Từ Lập pháp, Hành pháp, Tư pháp, cho đến Truyền thông báo chí mà người ta gọi là Đệ Tứ Quyền đều do đảng viên đảng Việt cộng độc quyền nắm giữ, một mình một sân, vừa trọng tài, vừa cầu thủ.

Điển hình là sau 30.04.1975, từ một cán bộ, đầu đội nón cối, chân mang dép râu, từ trong rừng tuông ra cưỡng chiếm được miền Nam, nhứt là Saigon, hòn ngọc Viễn Đông thì chúng bắt đầu thi hành lệnh của tên đồ tể Đỗ Mười là khủng bố, khủng bố, cướp, cướp sạch tài sản, đất đai kể cả mạng sống của người dân miền Nam.

Rồi... 47 năm sau, nhờ độc quyền bán nước, buôn dân, cướp tài sản, đất đai của dân, nên những tên quan đò vô sản trước đây, nay trở thành những trí phú, địa hào có hăng tỹ, tỹ đô la mà người dân mĩa mai gọi là **tân tư bản đỏ**.

Biệt thự của quan đở, đầy tớ dân – Mái che làm nhà ở của dân làm chủ. Đây là thành quả vượt bực của cái gọi là Cơ Đờ mà đảng đã và đang tự hào vinh quang đạt được!

Ô. Trọng Lú lẫn-xê chiến dịch „bài trừ tham nhũng”, (người dân mỉa mai gọi là „đốt lò” ẩn nghĩa của chữ „lò” là những tên tham nhũng). Nhưng ông chỉ đốt những cái lò nhỏ từ lưng quần trở xuống mà thôi, còn trên lưng quần có dây mơ rễ má quá sâu, như cựu TBT Nông Đức Mạnh, Mạnh đầu rồng vì ghé ngồi của ông ta được chạm trở đầu rồng có mạ vàng, cựu Thủ Tướng Nguyễn Tấn Dũng, Dũng đô la, Bộ Trưởng công an Tô Lâm, Lâm bò dát vàng, thánh rắc muối, và các Ủy Viên trong Bộ Chánh Trị v.v... và v.v... thì ông không dám đụng tới vì sợ khi khai ra sẽ bị đốt lò cả đám, trong đó có ông, phải không ông Trọng?

Vậy muốn bài trừ tham nhũng, chỉ có một phương cách duy nhất là ông phải có đủ quyền lực trong tay để giải thể cái chế độ chuyên chính độc quyền đảng trị của ông đi, thực hiện một: **„Chánh Quyền Đa Nguyên”**

Muốn có một chánh quyền trong sạch, phải có nhiều đảng phái tham gia, phải được tự do bầu cử. Đảng nào thắng sẽ nắm chánh quyền, đảng thua sẽ trở thành đối lập để kiểm soát lẫn nhau.

Ba cơ quan, Lập pháp (Quốc hội), Hành pháp và Tư pháp (Chánh quyền), cùng với Truyền Thông báo chí (Tư nhân) phải hoạt động trung lập, không đứng về đảng cầm quyền, không nghiêng về đảng đối lập. Hệ thống vận hành như vậy thì không còn chỗ đất cho những tên tham nhũng dung thân. Mà nếu có một vài tên tham nhũng, thì trước sau gì cũng bị đối lập hay báo chí phát giác, phanh phui thì thân bại, danh liệt.

Nếu ông không thực hiện được điều này, khư khư nắm giữ cái chế độ phản dân chủ, đi ngược lại xu thế thời đại, thì người dân sẽ thay ông vùng lên như Hùm như Hồ lật đổ, đốt sạch cái lò tham nhũng, buôn

dân bán nước, thì khi đó ông và đồng chí ông không có chỗ nào để trú ẩn che thân.

Lời cuối:

Điều kỳ lạ là năm 2022, tuổi của bất cứ người lớn hay nhỏ cộng (+) với năm sanh của họ lại sẽ là con số 2022 giống nhau. **Tuổi + Năm Sanh:**

* $93t + 1929ns = 2022$, $19t + 2003ns = 2022$

Quý vị hãy tính tuổi của quý vị xem coi nó cũng sẽ là con số 2022. Chuyện lạ này, các chuyên gia trên thế giới cũng không giải thích được và họ đoán có thể là cả ngàn năm mới xảy ra một lần?

Dựa vào sự kiện trên đây, ông C.H.Parker, nhà tiên tri người Anh dự đoán năm 2022 sẽ xảy ra nhiều sự kiện lớn, nhưng tôi chỉ chọn vài mục quan trọng đã, đang và sẽ xảy ra như sau:

* **Covid. 19** (Virus Wuhan) biến thể Omicron sẽ tiếp tục lây lan cho nhiều người trên thế giới, đến giữa tháng ba rồi sau đó nó sẽ giảm dần... người dân sẽ sống trở lại bình thường

* **Thời tiết:** hạn hán, động đất, bão lụt, sóng thần Tsunami v.v... gây bao tang thương cho nhân loại trên quả địa cầu

* **Nhân danh quan trọng:**

+ Nữ Hoàng Anh Elisabeth (Sn.1926), kế vị vua cha ngày 06.02.1952 sẽ băng hà vào cuối năm 2022, Hoàng Tử Charles sẽ nối ngôi

+ TT.Mỹ Joe Biden không hoàn thành nhiệm vụ, bị mất chức

+ Chủ tịch Bắc Hàn Kim Jong Un có dấu hiệu kém sức khỏe và ông ta sẽ bị truất phế v.v... và v.v...

Xin quý vị hãy chờ xem coi ông thầy bói nói có đúng không?

Còn Việt Nam thì sao? Không thấy ông Parker nói tới, tuy nhiên Tích Cốc tôi vẫn luôn tin tưởng về luật nhân quả, hễ gieo nhân nào, sẽ hái quả đó. Ông Trọng và các đồng chí của ông trong đảng đã xây dựng được Cơ Đờ như ngày hôm nay bằng máu xương, trên thân xác của gần cả chục triệu đồng bào vô tội cả hai miền Bắc và Nam mà tôi đã trình bày ở phần trên trong bài này, có hình ảnh chứng minh.

Ở đâu có cờ đỏ búa liềm cộng sản, ở đó có liềm cắt cổ, búa bổ đầu, có khủng bố chết chóc! Tội ác này, Trời sẽ không dung, Đất sẽ không tha cho những tên đồ tể cộng sản khát máu. Các người đã **gieo trồng cái Nhân quá ác**, gần hay xa, kiếp này hay kiếp sau, các người sẽ phải nhận lãnh **cái quả báo thể lương do các người gây ra.**

Tôi không có nguyên rủa các người đầu, đó là luật nhân quả đã có tự nhiên trong trời đất từ thuở tạo thiên lập địa, chớ không có ai tạo ra nó để dọa ai, là hể: **Gây ác nghiệp, chịu ác báo.**

Lời khẩn nguyện:

Đốt nén hương lòng, chắp tay trước ngực tưởng niệm ngày Quốc Hận 30.04.1975, chúng con:

Kính lạy Mười Phương Phật
Kính lạy Mười Phương Pháp
Kính lạy Mười Phương Tăng

với tất cả tâm thành kính dâng lên lời khẩn nguyện:

* Cầu xin cho các vong hồn chưa siêu thoát, còn vất vưởng trong cõi giới u huyền thuộc Quân Cán Chính và đồng bào vô tội miền Nam, những nạn nhân trong cuộc CCRĐ ở miền Bắc, không phân biệt Tôn Giáo, đã bị đảng Việt cộng trên con đường xây dựng cơ đồ giết chết một cách mọi rợ, dã man, oan ức... được sớm siêu sanh về cõi Vĩnh Hằng hay Miền Cực Lạc.

* Cầu xin cho những người cộng sản bất thiện, vô thần, sát nhân, khát máu biết tin có luân hồi, có nhân quả, có nghiệp báo trả vay mà quay đầu hướng thiện, không gây chiến tranh chết chóc, để cho thế giới được sống hòa bình, nhân sinh an lạc.

Trân trọng kính dâng lên lời khẩn nguyện.

Tích Cốc Ng Văn Phát

Cựu tù nhân „cải tạo" ở Hoàng Liên Sơn
Bắc-Việt
Laatzen ngày 01.03.2022

HÔN CON, BỐ RA TRẬN

*Con ơi!... này bố hôn con,
Trước giờ ra trận, cứu non sông nhà!
Ukraine, Đất Nước chúng ta,
Bị Nga xâm lược, chan hòa máu xương!
Toàn dân tiến ra chiến trường,
Quyết lòng gìn giữ biên cương vẹn tròn!*

*Con ơi!... này bố hôn con,
Nằm trong bụng Mẹ, con còn thai nhi.
Thế mà giờ phút phân ly,
Bào thai máy động, cực kỳ cảm thông!
Bố nghe... đường... tiếng nhi đồng...
"Con yêu bố!... Bố yên lòng cứ đi!..."*

*Vợ yêu ơi!... Biết nói gì?...
Để anh đi nhé!... Cứu nguy Sơn Hà!
Khi nào dẹp hết giặc Nga,
Khải hoàn!... anh sẽ về nhà bằng con.
Tình mình... tiếp nối vuông tròn,
Gia đình hạnh phúc!... Nước Non an hòa !!!*

*Hôn em!... Em ở lại nhà...!
Hôn con lần nữa!... Bố ra trận tiền...!
Thần giao cách cảm, hiển nhiên...
Thai nhi trong bụng vợ hiền rung rinh
- Ukraine trong cuộc chiến chính
Biết bao trường hợp hy sinh tuyệt vời!*

• **Trần Quốc Bảo**
Richmond, Virginia
quocbao_30@yahoo.com

CHU THẦN CAO BÁ QUÁT NGƯỜI CHỈ BIẾT CÚI LẠY HOA MAI

• Lương Nguyên Hiền

Hoa mai

Cách đây không lâu, trong lúc đang đi tìm đọc lại những bài thơ cổ điển Việt Nam, tôi chợt bắt gặp hai câu đối của nhà thơ Chu Thần Cao Bá Quát [1]:

Thập tải luân giao cầu cổ kiếm
Nhất sinh dê thủ bách hoa mai

Dịch:

*Mười năm chu du tìm gươm báu
Đời ta chỉ cúi lạy hoa mai*

Cả hai câu thơ nói lên cái khí phách hiên ngang của con người bốn ba khắp chốn mong cầu được kiếm báu để giúp đời, giúp người nhưng lại có bản lĩnh cúi đầu trước cành hoa mai tượng trưng cho cái đẹp, cái thanh tao, cái cốt cách tinh anh của người anh hùng và đồng thời vẽ lên cho ta một cảnh trí thật hào hùng, một tráng sĩ với khát vọng muốn xoay trời chuyển đất, đang chống gươm cúi xuống lạy hoa mai. Hoa mai tuy mỏng manh nhưng lại chịu đựng được mọi hoàn cảnh khắc nghiệt, khắc phục được mọi thời tiết nắng mưa, bão tuyết thất thường. Nên theo quan niệm của người Á đông, hoa mai biểu tượng cho lòng dũng cảm, sự kiên cường và sự không khuất phục trước bạo quyền. Viết về hoa mai có thi hào Nguyễn Du trong truyện Kiều „Mai cốt cách tuyết tinh thần“, nghĩa là cốt cách thanh tao mảnh dẻ như cây mai và tinh thần trong trắng khôi nguyên như tuyết. Cành mai trong thơ của thiền sư Mãn Giác „Chớ bảo Xuân tàn hoa rụng hết / Đêm qua sân trước một cành mai“ không chỉ là mùa xuân nắng ấm, mà chính là sự tồn tại bất diệt của cái đẹp, sự biến hóa vô thường của vạn vật, trở thành cái lẽ sống muôn đời của nhân sinh.

Thân thế sự nghiệp

Nhà thơ Chu Thần Cao Bá Quát (1808 - 1855) (Ảnh Internet)

Cao Bá Quát tự Chu Thần (bậc thần tử của nhà họ Chu) sống vào thế kỷ thứ 19, người sau này xếp bút nghiên đứng lên phất cờ chống lại triều đình nhà Nguyễn ở Mỹ Lương. Ông sinh 1809 có hiệu là Cúc Đường, biệt hiệu là Mẫn Hiền, người làng Phú Thị, huyện Gia Lâm, tỉnh Bắc Ninh. Ông nổi tiếng vì văn hay chữ tốt ngoài ra còn là một người đầy tài năng mà tính khí lại hào phóng. Ngay đến như ông vua thi sĩ Tự Đức (1829-1883) đã có lần phải khen ngợi "Văn như Siêu, Quát vô Tiền Hán. Thi đáo Tùng, Tuy thất thịnh đường", có nghĩa là Văn như Nguyễn Văn Siêu và Cao Bá Quát thì đến đời Tiền Hán cũng không có, thơ phú mà như Tùng Thiện Vương, Tuy Lý Vương thì đời Thịnh Đường cũng chẳng thấy ai. Tiền Hán và Thịnh Đường là hai thời kỳ hoàng kim rực rỡ nhất của văn học Trung Quốc, đã để lại những nhân vật bất tử như nhà chép sử Tư Mã Thiên hay những nhà thơ lớn như Lý Bạch, Đỗ Phủ,... Không những thế người đương thời còn ca tụng Cao Bá Quát và Nguyễn Văn Siêu, người bạn tâm giao về văn chương với nhà thơ họ Cao, là „Thần Siêu thánh Quát“. Thần Siêu hay Nguyễn Văn Siêu (1799-1872) đậu tiến sĩ năm 1838, nổi tiếng là nhà thơ, là nhà nghiên cứu của Việt Nam. Còn thánh Quát đã mang danh là thần đồng ngay từ khi lúc đầu còn để chỏm. Năm 1821, lúc 13 tuổi ông đã làm thông kinh sử, có tài „xuất khẩu thành thơ“ cùng với người anh sinh đôi là Cao Bá Đạt đi thi khảo hạch ở Bắc Ninh và được đậu thủ khoa, nhưng khi đi thi Hương vì còn quá trẻ nên quan trường không cho đỗ. Tuổi còn trẻ mà tài lại cao, nên dễ sinh ra kiêu ngạo. Ông đã có lần tự phụ nói „Thiên hạ có bốn bề chữ, riêng tôi giữ hai bề, anh tôi Cao Bá Đạt và bạn tôi Nguyễn Văn Siêu giữ một bề, còn một bề chia cho kẻ sĩ khắp thiên hạ“. Có lẽ ông chia không đều, một bề chữ cho thiên hạ thì không đủ, nên thường hay bị ganh ghét đưa đến gặp nhiều trắc trở trên đường hoạn lộ. Năm 1831, thi Hương đỗ Á Nguyên (đỗ thứ nhì) tại trường thi Hà Nội, nhưng sau bị Bộ Lễ kiểm cố xếp xuống hạn chót trong số 20 người đỗ cử nhân. Năm 1832, ông đi tới kinh đô Huế thi Hội, không đỗ và mấy lần sau vào Huế

dự thi, nhưng đều bị đánh hỏng. Không đồ không phải không có tài, mà chỉ vì văn thơ của ông nhiều chỗ vượt ra khỏi khuôn phép nghiêm ngặt hẹp hòi trường thi của triều Nguyễn. Nhưng chính những ngang trái của cuộc đời đã tôi luyện cho ông trở thành một con người có thái độ phản kháng thay vì chỉ cúi đầu "nhai vắn, nhá chữ", bởi như ông tự nhận ông không thể là tấm bia không chữ „Thế sự hà kham một tự bi“.

Mặc dù nhiều tác phẩm của Cao Bá Quát bị thất lạc hay bị vua Tự Đức ra lệnh tiêu hủy. Tuy nhiên, hiện nay người ta vẫn tìm được 1353 bài thơ, 11 bài thể ký, 10 truyện ngắn, 21 bài văn. Một số ít bài viết bằng chữ Nôm nhưng phần đông bằng chữ Hán. Trong đó có bài "Sa hành đoàn ca" (Bài ca ngắn đi trên bãi cát) là một trong những bài thơ nổi tiếng của họ Cao. Ông viết thuở còn đi thi Hội, khoảng từ năm 1832 đến 1841, nói lên nỗi chán chường sau những ngày tháng chạy theo đuổi công danh qua đường thi cử. Đọc 4 câu thơ dưới đây, ta sẽ xúc động, thấm thía nỗi đau xót xa, phần uất của ông đã được gói kín đáo trong bài thơ: Tâm trạng của một người đi trên cát dài, đi đi mãi, càng đi càng lụi và không lối thoát, cho đến khi mặt trời đã lặn mà vẫn còn bước đi với nước mắt chảy dài vì không thấy tương lai.

Trường sa phục trường sa
Nhất bộ nhất hồi khước
Nhật nhập hành vị dĩ
Khách tử lệ giao lạc

Dịch:

*Bãi cát dài, lại bãi cát dài
Đi một bước như lùi một bước
Mặt trời đã lặn mà vẫn còn đi
Lữ khách trên đường nước mắt tuôn rơi*

Rồi cuối cùng ông tự hỏi, ta đứng làm gì ở nơi đây?

Quân hồ vi hồ sa thượng lập?

Dịch:

Anh còn đứng làm chi trên bãi cát?

Hỏi mà không có câu trả lời, Cao Bá Quát đã phát phần nộ khi đứng trước sự bất lực của chính mình. Khi còn trẻ, ông như bao nhiêu kẻ sĩ thời đó, hăm hở lên đường muốn mang tâm huyết, tài năng của mình ra để nhập thế giúp đời, giúp người. Nhưng con đường công danh duy nhất để lập thân dưới thời các vua nhà Nguyễn là thi cử để ra làm quan. Theo đuổi con

đường khoa bảng đã lâu mà chưa thành đạt, ông cảm thấy mệt mỏi, chán nản và bế tắc.

Trong bài „Độc dạ cảm hoài“ (Đêm một mình cảm nghĩ), ông đã ngâm ngùi than thở:

Ý chẩm khan trường kiếm
Hô đăng kiểm tộ cửu
Cưỡng liên tâm lực tại
Cơ ngọa bất tâm sâu

Dịch:

*Tựa gối nhìn thanh kiếm dài
Rọi đèn xem lại áo bông rách
Bực bội vì tâm lực vẫn còn
Mà bị giam cầm nằm một chỗ buồn không chịu nổi*

Nhưng Cao Bá Quát không chỉ biết nhìn đời qua lăng kính màu đen đầy bi lụy. Ông là con người có khí phách, hiên ngang, đầy khát vọng muốn vươn lên, vượt khỏi lẽ tầm thường của một xã hội phong kiến đương thời, trèo lên tận đỉnh núi cao nhất, hát vang thật xa để gọi tấm lòng của mình cho trời cao cho đất rộng như trong bài thơ „Quá Dục Thúy Sơn“ (Qua núi Dục Thúy):

Ngã dục đăng cao
Hạo ca ký vân thủy

Dịch:

*Ta muốn trèo lên đỉnh cao ngất
Hát vang lên để gửi tấm lòng vào mây nước*

Năm 1841, tức là mười năm sau khi đậu cử nhân, ông mới được triệu vào kinh đô Huế giữ chức Hành tẩu bộ Lễ, một chức quan nhỏ trong nguồn máy hành chánh của triều đình nhà Nguyễn. Được ít lâu họ Cao được cử làm sơ khảo trường thi ở Thừa Thiên. Lúc chẩm bài thấy 24 quyển viết hay nhưng lỡ phạm húy, ông lấy muôi đèn làm mực chữa. Việc làm bị phát giác, ông bị kết tội trăm quyết (tử hình), sau đổi xuống thành tội giảo giam hậu, tức được giam lại đợi lệnh. Sau 3 năm tù, có lúc bị nhục hình, lúc bị tra tấn, ông được tạm tha, được đổi thành "dương trình hiệu lực", tức là đi sứ để lấy công chuộc tội. Khoảng cuối năm 1843, ông được triều đình phát phối đi Đà Nẵng, chờ ngày lên tàu theo phái đoàn do Đoàn Trí Phú dẫn đầu đi sứ sang Indonesia, lúc đó đang là thuộc địa của Hòa Lan từ năm 1800. Chính nhờ chuyến đi „dương trình“ này mà họ Cao có dịp trông ra biển rộng trời cao, được nhìn thấy sự phát triển của nền văn minh thế giới. Điển hình trong bài thơ Hồng mao hỏa thuyền ca (Bài ca về tàu hơi nước của người

Anh), ông tỏ ra khâm phục nền kỹ thuật tân tiến của phương Tây. Nhưng khi nhìn thấy cảnh người bản xứ phải kéo xe cho người da trắng, ông đâm bản khoăn, trăn trở cho quê hương mình còn đang trong tình trạng nghèo đói, lạc hậu và có nguy cơ bị các nước khác xâm lược.

Khu tưởng niệm Cao Bá Quát tại xã Phú Thị, huyện Gia Lâm, Hà Nội (Ảnh Internet)

Trở về lại đất nước, ông được cử làm bộ Lễ. Vì tính khinh thế ngạo vật, con đường ra làm quan của Cao Bá Quát không phẳng lặng mà ba chìm bảy nổi, lúc được vớt ra làm quan lúc bị thải về nhà, lúc được triệu vào kinh lúc phải khăn gói về quê. Cuối cùng, năm 1850, ông phải đi làm Giáo thụ ở phủ Quốc Oai, tỉnh Sơn Tây, một nơi xa xôi, hẻo lánh trên xứ Bắc. Thăm thía cái chua chát của kẻ gần như bị đi đày, ông làm hai câu đối treo trước thư phòng:

*Nhà trống ba gian, một thầy, một cô,
một chó cái
Học trò dăm đứa, nửa người, nửa ngợm,
nửa đười ươi*

Cũng chính nơi đây, ở cái xứ „nửa người, nửa ngợm, nửa đười ươi“, ông có dịp nhìn thấy cảnh nghèo nàn, đói khổ và cộng thêm cái bất công của một xã hội quan liêu, thủ cựu, hẹp hòi mà người dân cùng đinh phải chịu đựng. Những bài thơ như Đạo phùng ngã phu (Đi đường gặp người đói), Cái tử (Người ăn xin), Quan chẩn (Quan phát chẩn), Mộ kiều quy nữ (Cô gái về qua cầu chiều), Hiếu lũng quán phu (Thợ tát nước trên đồng cao buổi sáng),... đã tả chân cuộc sống lầm than của đại đa số dân đen thời đó. Như bài thơ Mộ kiều quy nữ (Cô gái về qua cầu chiều), đã kể về một cô gái phải bán cái áo để mua cám cho gia đình ăn. Không áo ấm cô phải chịu rét đi qua cầu gió lồng lộng thổi, nhưng cô vui vì có cám cho người thân đang tựa cửa chờ. Trong bài Hiếu lũng quán phu (Thợ tát nước trên đồng cao buổi sáng), ông đã vẽ lên cảnh những người tát nước trên đồng cao vào buổi sáng sớm trong sương mù dày đặc. Dù trời rét,

bụng đói, môi run run, họ chỉ khoác chiếc áo tơi ngắn mà cứ phải luôn tay thoăn thoắt kéo dây gầu. Bài thơ Đạo phùng ngã phu (Đi đường gặp người đói) lại mang đầy tính nhân bản, người đọc cảm nhận được tấm lòng nhân hậu của họ Cao trước những con người đói khổ. Gặp một người nghèo hành nghề thuốc và bói toán phải bán cả tráp rỗng để về quê, mấy ngày không có hạt cơm trong bụng, ông khuyên thôi hãy đừng khóc, cuộc đời này mấy ai được ung dung, thư thả, hãy ăn cùng tôi, nhưng từ từ đừng nuốt vội, ăn nhanh quá không tốt đâu.

*Y ! tử thả hươu lè,
Nhất quỷ dữ tử hoan.
Du du nghịch lữ trung,
Bách niên thù tự khoan ?
Mạn dã ! Mạc sậu yết,
Bạo doanh phi tráng nhan.*

Dịch:
*Thôi, ông đừng khóc nữa
Một bữa ăn đây, cùng ông vui
Đời người như quán trọ
Trăm năm mấy ai được ung dung
Hãy thông thả, đừng vội nuốt
(Đang đói) ăn nhanh đầy bụng không tốt
đâu.*

Đứng trước những cảnh lầm than của đất nước, họ Cao trăn trở vì chưa làm được gì và tự thẹn là một kẻ sĩ (nhà nho) mà lại tầm thường đến thế, như trong bài Độc dạ - Thành thị huyền ty địa (Đêm ngồi một mình - Thành thị nơi ở thấp ỗn)

*Thái bình vô nhất lược
Lộc lộc sĩ vi nho*

Dịch:
*Không có lấy một sách lược gì làm cho đời
được thái bình.
Thẹn mình là một nhà nho mà lại tầm
thường đến thế!*

Cái bi phần của cuộc đời đã đẩy họ Cao đến hành động. Cuối năm 1850, lấy cớ chịu tang cha, ông xin thôi chức giáo thụ ở Quốc Oai. Năm 1854, miền Bắc bị nạn châu chấu, mùa màng mất sạch, dân tình đói khổ vô cùng. Cao Bá Quát cùng với một số hào mục tôn Lê Duy Cự lên làm minh chủ phát cờ chống quân triều Nguyễn. Ông cho thêu hai dòng chữ lớn trên lá đại kỳ:

Bình Dương, Bỏ Bản vô Nghiêu, Thuần

Mục Dã, Minh Điều hữu Võ, Thang.

Có nghĩa là ở Bình Dương và Bồ Bản không có những ông vua hiền như Nghiêu, Thuấn. Thì ở Mục Dã, Minh Điều có những người như Võ, Thang đứng lên chống lại. Cuộc nổi dậy mau chóng bị vua Tự Đức cho quân triều đình tới dẹp tan. Theo chính sử, đầu năm 1855 Cao Bá Quát bị bắn chết tại trận. Vua Tự Đức cho bêu đầu ông khắp các tỉnh miền Bắc và tru di tam tộc họ Cao. Nhưng cũng có thuyết khác cho là ông bị bắt, bị giam ở kinh đô Huế và sau đó bị chém đầu. Trong thời gian bị giam cầm, nhà thơ họ Cao đã làm mấy câu đối nổi tiếng còn lưu truyền rộng rãi trong dân gian:

*Một chiếc cùm lim chân có để,
Ba vòng dây xích bước còn vương.*

Trong tù, hai chân bị cùm, hai tay bị xích trói mà vẫn „để vương” và trước khi ra pháp trường, vẫn ứng khẩu làm hai câu thơ ngạo đời thì chỉ có mình Cao Bá Quát, người biết cúi lạy hoa mai:

*Ba hồi trống giục, dù cha kiếp,
Một nhát gươm đưa, dẻo mẹ đời!*

Cuối cùng

Nhà văn Pháp Stephane Hessel trong cuốn "Indignez-vous!" (Hãy phẫn nộ!) viết "Thái độ xấu nhất là sự thờ ơ". Họ Cao không thể nhắm mắt thờ ơ trước cảnh nghèo đói, bất công của xã hội, im lặng vô cảm trước cái đau của dân tộc. Và "Khi bất công trở thành luật, phản kháng trở thành nghĩa vụ" [2], Cao Bá Quát đã đứng dậy coi sự phản kháng thành nghĩa vụ của chính mình để đập đổ những bất công đang ngự trị. Mặc dù cuộc nổi dậy của ông đã bị thất bại.

Nguyễn Du (1765-1820) và Nguyễn Công Trứ (1778-1858) là hai nhà thơ nổi danh sống đồng thời với Cao Bá Quát. Nhưng khác với họ Cao, Nguyễn Du con người đã trải qua ba triều đại, nhìn thấy tương lai tăm tối của dân tộc, trước khi nhắm mắt ông đã để lại một câu hỏi:

*Bất tri tam bách dư niên hậu
Thiên hạ hà nhân khấp Tố Như
(Độc Tiểu Thanh ký, Nguyễn Du)*

Ba trăm năm sau, ai là người thương xót ông (Tố Như) mà nhỏ lệ? Một con người tài hoa đã phải sống trong một thời đại oan trái, đau thương mà ông và cả một dân tộc đã phải gánh

chịu, đã đẩy cả một nước vào vòng nô lệ. Ba trăm năm sau, ai là người biết đến điều đó?

Nguyễn Công Trứ, người đã hăm hở hát bài „Chí làm trai”, muốn lên đường vẫy vùng bốn bể cho phi sức:

*Chí làm trai nam bắc đông tây
Cho phi sức vẫy vùng trong bốn bể*

Rồi trải qua bao nhiêu thăng trầm "khóc lộn cười", cuối cùng cũng phải than thân trong bài „Làm quan bị cách”:

*Ra trường danh lợi vinh liền nhục
Vào cuộc trần ai khóc lộn cười.*

Để rồi khi về hưu, Nguyễn Công Trứ đã lấy triết lý „hường lạc” như một tuyên ngôn chống lại những "giáo điều" do phong kiến đặt ra.

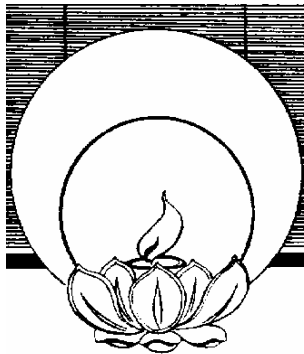
Nhà thơ Cao Bá Quát khác hẳn với Nguyễn Du, không chấp nhận than thân „Hàng thần lơ láo phận mình ra đâu?" (truyện Kiều), cũng không trách phận như Nguyễn Công Trứ "Ông Hi Văn tài bộ đã vào lồng" (Bài ca ngất ngưỡng). Cao Bá Quát muốn chuyển đổi số mệnh, muốn thay đổi thời cuộc và cũng không muốn chết tầm thường nơi chốn văn chương "Dũng phu na tử hàn mặc trường" (Là người dũng cảm, đâu có chịu chết ở nơi văn tự - Đẳng tiên ca). Cao Bá Quát đã đứng lên phất cờ chống lại triều đình nhà Nguyễn với ước mong cứu dân tộc ra khỏi lầm than, đưa đất nước ra khỏi nghèo hèn, lạc hậu. Cuộc nổi dậy bị thất bại đã mang đến hậu quả là cả dòng họ Cao bị tru di, nhưng chính điều đó đã làm Chu Thần Cao Bá Quát và thơ văn của ông trở nên bất tử.

Mùa đông 2021
Lương Nguyên Hiền

[1] Có thuyết cho rằng câu đối „Thập tải luân giao cầu cổ kiếm, Nhất sinh đề thủ bách mai hoa" (Mười năm chu du tìm gươm báu, Đời ta chỉ cúi lạy hoa mai) do Tri phủ nhà Hán là Dương Ngải Tuấn Mỹ tặng Phó sứ Nguyễn Tử Giản trong đoàn sứ bộ vua Tự Đức phái sang triều cống nhà Thanh năm 1868. Sự kiện này được ghi chép trong Yên Thiều Bút Lục của Nguyễn Tử Giản (1823-1890). Tuy nhiên nhiều sách báo, kể cả sách giáo khoa vẫn dựa theo tài liệu được công bố từ năm 1972 cho rằng hai câu đối trên của nhà thơ Chu Thần Cao Bá Quát.

[2] Thomas Jefferson, 1743-1826, là người soạn thảo chính Tuyên ngôn Độc lập và là Tổng Thống thứ ba (1801- 09) của Hoa Kỳ.

HỒN VIỆT ĐÓ, TRONG TỪNG CON CHỮ ELENA PUCILLO

• Đỗ Trường

Thời gian gần đây, những lúc nhức mỏi, tâm trạng không được thăng bằng cho lắm, tôi thường tìm đến thơ Nguyễn Văn Gia, và đọc văn Elena Pucillo. Lời văn tự sự của chị như một liều Aspirin xoa dịu nỗi nhức nhối trong lòng người vậy. Có thể nói, Elena Pucillo là một hiện tượng đặc biệt trên diễn đàn văn chương Việt trong những năm gần đây. Sự đặc biệt ấy, không hẳn bởi tài văn, mà là sự nhào trộn, hòa tan cái văn hóa Ý-Việt vào những trang sách của chị. Đọc văn Elena Pucillo (qua bản dịch của Trương Văn Dân) nếu không biết trước, có lẽ ai cũng nghĩ, tác giả phải là người Việt. Bởi, bối cảnh, tâm lý, hồn cốt nhân vật như đã được Việt hóa hoàn toàn vậy. Có lẽ, cái món văn hóa spaghetti tan chảy vào cái văn hóa nước mắt chẳng? Chẳng vậy, có lần ngồi khật khừ với Nguyễn Đức Minh ở Bischofswerda, người rất thân thiết với vợ chồng Elena Pucillo - Trương Văn Dân, chẳng biết đùa hay thật gã bảo: Làm bất cứ loại Spaghettisoßen nào (nước sốt mì Ý) Elena cũng cho nước mắt cá cơm Bình Định nguyên chất vào. Tôi không tin như vậy. Nhưng mấy năm trước Elena sang thăm tôi, bún mắm tôm cứ thấy chị đả đều đều.

Nhà văn Elena Pucillo người Italia, là tiến sĩ ngôn ngữ và văn học nước ngoài. Chị đã từng là giảng viên Đại học Milano, và Đại học âm nhạc, cũng như Đại học Khoa học Xã hội, Nhân văn Saigon. Nghiên cứu và tiếp xúc với văn chương từ rất sớm, nhưng Elena viết văn muộn. Và chị chỉ viết khi cảm xúc ủa đến bất chợt, buộc phải cầm bút, do vậy văn của chị rất sinh động và chặt lọc. Và nếu không có sự cố vũ, dịch chuyển sang Việt ngữ của người chồng, nhà văn Trương

Văn Dân, thì có lẽ, văn chương của Elena không được nhiều người biết đến như hiện nay. Thật vậy, những tác phẩm: Bóng của ngày, Một phút tự do, Vàng trên biển đá đen, Cùng Bay về Tâm dịch đã xuất bản, và Hạt bụi lênh đênh, cùng Nỗi đau ngọt ngào sắp xuất bản của chị đã được Trương Văn Dân dịch nguyên bản từ tiếng Ý một cách sinh động và tinh tế.

Văn chương Elena gồm hai mảng chính: Truyện ngắn, và tùy bút, tạp văn. Tự sự là nghệ thuật xuyên suốt những trang viết của Elena. Và khi đi sâu vào đọc, ta có thể thấy, Elena là một nhà văn có tài khám phá, miêu tả diễn biến nội tâm, hay mượn cảnh vật thiên nhiên để bộc lộ tâm trạng nhân vật. Nếu được phép tuyển chọn, với tôi Vàng Trên Biển Đá Đen là tập truyện hay và tiêu biểu nhất về nội dung, cũng như thi pháp (hình thức nghệ thuật) sáng tạo này của Elena.

Tính chân thực, với cái nhìn nhân bản.

Có thể nói, ngay từ những ngày đầu nghiên cứu ở Đại học Milano, Elena đã bén duyên với viết lách, nhưng chỉ đến khi về sống và giảng dạy ở các trường Đại học Saigon thì tài năng văn chương của chị mới được phát tiết. Có lẽ, đất và con người nơi đây đã cho chị những cảm xúc đặc biệt chẳng? Có được những trang văn chân thực, làm rung động mọi tầng lớp người đọc như vậy, ngoài bút lực, ta có thể thấy, tình yêu, tình người của Elena sâu đậm biết nhường nào. Để có được những cảm xúc ấy, Elena đã đi vào khám phá nội tâm tư tưởng, hồn vía con người nơi đây, từ đó có một sự đồng cảm sâu sắc. Và "Con chim nhỏ trong lồng" là một truyện ngắn như vậy của chị. Nhà văn đã chọc thẳng ngòi bút vào cái vô cảm, sự mâu thuẫn gia đình, xã hội mà bấy lâu nay dường như đã bị chìm lấp. Lời văn tự sự, hay là tiếng kêu bất lực vọng lên từ những mẹ, người già cô đơn, hiu quạnh trước sự thờ ơ, ghẻ lạnh của con cái, gia đình và xã hội: "Bị giam hãm giữa bốn bức tường, tôi như chết từng ngày, lặng lẽ ngồi cô đơn trên thành giường mà chẳng có căn phòng riêng nào để trú ẩn. Những tiếng động bên kia bức tường là của những người xa lạ, của những người hàng xóm không quen, lạnh lùng, vô cảm trước nỗi đau của tôi." (Con chim nhỏ trong lồng)

Nỗi đau, sự tuyệt vọng ấy, đã đẩy người mẹ đến đường cùng, ngõ cụt. Tự kết thúc cuộc sống là lối thoát duy nhất của bà. Thân phận con người cùng tâm trạng đó đã được nhà văn Elena

lồng vào sự vận vũ của đất trời, thiên nhiên. Sự miêu tả độc đáo, cùng những hình ảnh so sánh, với phép ẩn dụ này, dường như nhà văn muốn làm giảm đi nỗi đau của bi kịch đó, và bật lên tấm lòng vị tha của con người, cũng như của chính tác giả chăng? Tuy vậy, từ cái hiện thực đó ta vẫn nhận thấy cái rẻ mặt của tình người, và nhân cách. Và cái luân lý, đạo đức đã bị đảo lộn từng phèo trong gia đình, xã hội đương thời, gây nhức nhối cho người đọc. Đoạn kết của thiên truyện: Con chim nhỏ trong lồng (dưới đây), tuy rất buồn, nhưng có lời văn nhẹ nhàng, và tuyệt đẹp. Nó không chỉ cho ta thấy rõ những điều đó, mà còn chứng minh tài năng sử dụng biện pháp tu từ của nhà văn Elena:

“Đêm nay có một vầng trăng tuyệt đẹp trên bầu trời, chỉ có một phần rất nhỏ bị che bởi một sợi mây. Tôi bỏ khung hình vào túi áo, đó là kho tàng của tôi, và từ cửa sổ tôi nhìn xuống thành phố đang ngái ngủ. Tia mắt tôi dõi theo ánh đèn màu đỏ của một chiếc xe hơi dọc theo hàng trụ đèn đường. Yên lặng quá. Từ trên cao ánh sáng chiếu xuống mềm mại như bông làm tôi có cảm giác như mình cũng đang đứng trên một cụm mây. Chỉ vài giây thôi! Tôi nhào người, bay qua khung cửa sổ, rơi tự do trong không khí. Trên môi tôi vẫn nở một nụ cười thật ngọt ngào, để khỏi phải hét lên, sợ làm phiền người khác”.

Từ yêu người, dẫn đến tình yêu mảnh đất nơi đây, làm cho Elena gắn bó chặt chẽ với nó. Sự đi lại tìm tòi, khám phá với cái nhìn, quan sát tỉ mỉ cùng sự sẻ chia, cảm thông sâu sắc, như vốn sống để nhà văn viết nên truyện ngắn: Vàng trên biển đá đen, được in trong tập sách cùng tên. Tình tiết đơn giản, lời văn mộc mạc, song đây là một trong những truyện ngắn cảm động, và hay nhất của Elena. Gieo mầm một động từ, hay là hình ảnh, một phép tu từ so sánh: (gieo hạt, và gieo chữ) làm nên cái tứ của thiên truyện. Cái khát khao sống, buộc con người phải vượt qua khắc nghiệt của thiên nhiên. Và cái tình người (gieo chữ, bồi đắp linh hồn) ấy, nhà văn đã mở ra lối thoát cho đất và người nơi cao nguyên núi đá khô cằn:

“Một hạt giống không thể nảy mầm nếu không có đất, và trên núi đá không phù hợp nên họ đào một cái rãnh và đem đất từ nơi khác lấp vào. Một điều đơn giản, mà từ thời nguyên thủy con người đã chiến đấu với thiên nhiên để sinh tồn. Gieo hạt để nảy mầm! Công việc của tôi

cũng vậy. Bây giờ tôi hiểu là mình cũng đang gieo hạt và tìm cách giúp các cậu học trò này mầm cho cuộc sống mới...” (Vàng trên biển đá đen)

Đọc Elena, ta có thể thấy tình yêu, tình người không chỉ dừng lại ở hai người mẹ Việt-Ý, mà sự ấm áp đó của nhà văn làm tan đi giá lạnh của bà cụ cô đơn, hay một bé gái bán vé số... Thật vậy, đọc: Mèo con lạc lồng, và Cho nhau một chút an lành (trong tập truyện Hạt bụi lênh đèn, sắp phát hành) rồi quay lại đọc Thư viết cho mẹ (trong tập Vàng trên biển đen, in năm 2018) tôi bị xúc động mạnh. Cảm xúc tuy khác nhau, song có thể nói, tình yêu, lòng nhân ái ấy làm cho người đọc xa quê, xa tổ quốc gần bốn chục năm như tôi ấm lại. Và hơi ấm đó, dường như xuyên suốt những trang văn Elena. Mỗi truyện ngắn, một tản văn của chị như một bài học luân lý vậy. Nếu đọc Con chim nhỏ trong lồng, ta thấy cái luân lý, đạo đức gia đình, xã hội bị đảo lộn, thì đến Thư viết cho mẹ, Elena đã trả cái luân lý, đạo đức ấy về đúng vị trí của nó. Đọc Elena một cách có hệ thống, ta có thể thấy, dù chị dẫn dắt người đọc đến đâu, và đi đâu chẳng nữa, thì cái đích cuối cùng vẫn quay về với chân thiện mỹ.

Cũng như tác phẩm Nụ Hoa Vàng Của Ngày Si Tình của nhà văn Trần Hoài Thư (đã đọc trước đây) Thư viết cho mẹ của Elena (đọc gần đây), khi ngồi viết những dòng chữ này, tôi chưa biết để ở mục truyện ngắn, tùy bút, hay một trang thư. Và cho đây là một bức thư, thì có lẽ, đây là lá thư thứ hai hay nhất mà tôi đã được đọc. Nếu Nụ Hoa Vàng Của Ngày Si Tình như một sự tiếc nuối tình yêu của cái thuở ban đầu, thì Thư viết cho mẹ là tình yêu, lời tự sự về mẹ của Elena. Đằng sau lời tự sự ấy là câu chuyện thật cảm động về những người mẹ. Thư viết cho mẹ gây cho tôi cảm xúc đặc biệt, không hẳn bởi nội dung, mà do thủ thuật dẫn dắt truyện của tác giả. Thủ thuật kết nối từ một người mẹ (đẻ) sang người mẹ (chồng) một cách bất ngờ ấy của Elena làm tôi nhớ đến cái qui tắc bắc cầu trong toán học, từ cái thuở còn ngồi trên ghế nhà trường. Đây cũng là một trong những truyện tiêu biểu về tính chân, thiện của Elena. Và đọc nó, dường như ta thấy, văn chương cũng như con người chị đang đến gần hơn với tư tưởng, triết lý nhà Phật:

“Bây giờ thì con xin báo cho mẹ biết là trong những ngày tới, mẹ sẽ có một cuộc gặp gỡ quan

trọng. Đến gặp mẹ là một người đàn bà mà mẹ đã từng gặp rất nhiều năm trước: mẹ của chồng con. Con tin chắc rằng hai người sẽ trở thành bạn, sẽ kể cho nhau nghe rất nhiều chuyện, về những cuộc đời ở mãi tận phía bên kia trái đất. Bà ấy hay cười và thích nói đùa. Đây là điều mà con đang tưởng tượng: Hai người ngồi bên nhau như thể là hai người bạn lâu năm, vui đùa, cười nói. Mẹ chồng của con sẽ nói về Việt Nam, sẽ giải thích về lễ Vu Lan, một ngày lễ Phật giáo rất đặc biệt dành cho các bà mẹ vì họ giữ một vai trò quan trọng trong gia đình cũng như ngoài xã hội” (Thư viết cho mẹ).

Có thể nói, truyện ngắn nào của Elena cũng đầy ắp hình ảnh, tình tiết so sánh, liên tưởng. Cùng với lời văn nhẹ nhàng, tinh tế như vậy, hiển nhiên chị đã mang đến người đọc sự rung động và cảm thông sâu sắc.

Tùy bút, tạp văn... với những nét đặc trưng

Như có lần phân tích tác phẩm Miền Ấu Thơ của Vũ Thư Hiên và Sông Lam của Trần Mạnh Hào, tôi đã viết: Có người cho rằng, chỉ có các nhà thơ, nhà văn viết về chính quê hương của mình mới có những tác phẩm hay, và chân thực. Song đi sâu vào văn học sử, cho tôi suy nghĩ ngược lại: Thường những mảnh đất, đồng quê xa lạ mới là đề tài để các nhà văn, thi sĩ đề ra những tác phẩm hay. Thật vậy, nếu không có cái nhìn xa lạ, tò mò khám phá của cậu bé đến từ nơi phố thị, thì sau này Vũ Thư Hiên khó có thể viết được tác phẩm Miền Ấu Thơ về đồng quê hay, đặc sắc có sức sống bền bỉ và lâu dài. Hay nếu sinh ra, và lớn lên ở Nghệ Tĩnh, chưa chắc Trần Mạnh Hào đã viết được Sông Lam, với những hình tượng mới lạ, sâu sắc làm rung động không chỉ người đọc nơi xứ Nghệ. Và nhà văn Elena Pucillo cũng vậy. Đến từ Italia, khi Elena viết về Hà Nội hay Trà Sư, hoặc một vùng đất Việt nào đó sẽ khách quan, mang tính khám phá, sinh động hơn. Nó gây cho người đọc cảm giác thú vị như được tìm hiểu, khám phá vùng quê ấy cùng nhà văn. Hà Nội, nét đẹp bí ẩn là một tùy bút như vậy của Elena. Từ một tiếng rao đêm, hay một gánh đậu hủ non nóng giữa phố thị, hoặc những hàng trái cây bên đường, dưới lăng kính của mình, Elena cho người đọc cùng liên tưởng đến hình tượng (so sánh) thật độc đáo và mới lạ: “Tôi kinh ngạc nhìn các kim tự tháp bằng trái cây đặt trước các cửa hàng bên lề đường,

trái nọ chồng lên trái kia, màu sắc chen nhau, như thách thức quy luật thăng bằng”. Là tiến sĩ văn học Pháp, do vậy Elena đọc, nghiên khá rõ về văn hóa của các nước thuộc địa ở những năm đầu thế kỷ 20. Có được sự đồng cảm và tình yêu ấy, dường như Elena muốn bộc lộ cái tư tưởng, ước vọng của mình. Trở về cái thuở ban sơ của thành phố, như một cánh chim tự do muốn thoát ra khỏi những rào sắt vô tình đó. Vâng, đó cũng là khát khao, ước muốn không chỉ riêng của nhà văn. Một tiệm thuốc, hay nơi bán đồ lưu niệm ở góc phố, hoặc quán bia nơi vỉa hè cũng gây Elena một ấn tượng, một cảm xúc để chị đặt lên trang viết của mình. Có thể nói, Elena Pucillo là một nhà văn giàu trí tưởng tượng, có lời văn nhẹ nhàng, sâu sắc, ngữ nghĩa đa tầng. Và có lẽ, không chỉ tôi mà nhiều người sinh trưởng, gần bó với Hà Nội đọc trang văn này, ít nhiều sẽ được hiểu biết thêm về nó:

“Giống như một giấc mơ giữa ban ngày, tôi tưởng mình đang cưỡi rồng bay trên thành phố, lướt qua khu biệt thự Pháp và những căn nhà thời thuộc địa được che chắn bởi những hàng rào và cổng vào bằng sắt trang trí theo kiểu Liberty của đầu thế kỷ 20. Tôi muốn mình được bay như một cánh chim vừa thoát khỏi lồng, lơ lửng trên những con đường thuốc, với những dụng cụ chưng cất đang hâm nóng bát thuốc trường sinh hay cỡi trên lưng một con cá vàng bơi dọc theo sông Hồng.” (Hà Nội, nét đẹp bí ẩn)

Mượn cảnh vật thiên nhiên để miêu tả nội tâm nhân vật là nghệ thuật không hề mới, gần đây được nhiều nhà văn quay lại sử dụng. Tuy nhiên, không phải ai cũng thành công ở loại hình nghệ thuật này. Đọc Một đêm huyền diệu của Elena chợt làm tôi nhớ đến cái tài, lấy động tả tĩnh trong Thu Điếu của cụ Nguyễn Khuyến “Cá đâu đớp động dưới chân bèo”. Hay ngược lại, mượn cái tĩnh của căn phòng tả tâm trạng động trong “Hộ Chiếu Buồn Những Biên Cương” của Thế Dũng. Và khi đến thăm nhà văn Nguyễn Hoàng Đức, Elena đã mượn đồ vật, cảnh trí trong căn phòng dường như để miêu tả, khắc sâu cuộc sống, tính cách cũng như tâm hồn gia chủ. Thật vậy, với sự liên tưởng độc đáo ấy của Elena, nhà văn Paul Đức (Nguyễn Hoàng Đức) hiện lên lịch lãm như một triết gia, nghệ sĩ, hay hình ảnh chiến binh của Phong trào khai sáng Tây Âu ở thế kỷ 18 vậy. Trích đoạn có lời văn tinh tế dưới đây, không chỉ thấy rõ điều đó, mà

còn cho ta thấy tài năng, cũng như sự quan sát tỉ mỉ của nhà văn Elena:

“Tôi có cảm giác như không phải mình đang ở trong một căn nhà ở Hà Nội, Việt Nam. Tôi tưởng mình là cô bé Alice đang đứng trước chiếc gương thần để khám phá ra một thế giới khác. Tôi tưởng mình đang ở Paris, trên tầng nhà áp mái của một họa sĩ, một nghệ nhân Bohémien, đang ở vùng Montmartre hay ở khu Quartier Latin. Tôi đứng ngẩng người nhìn những bức tranh treo trên tường. Những tủ sách, ôi chao cơ man là sách, nhiều lắm và những bản nhạc mở rộng đặt trên chiếc dương cầm, như thể chàng nghệ sĩ vừa dạo đàn trước đó và trong không gian vẫn còn vang vang những nốt nhạc du dương của Beethoven, của Liszt hay Chopin... Tôi không thể nào rời mắt khỏi những thứ đồ vật vây xung quanh mình. Trên một bức tượng bán thân có phảng phất nét mặt của Paul Đức, được lặp lại trong một bức chân dung được phóng cạ theo phong cách hiện đại, anh xuất hiện như một chiến binh tân thời.” (Một đêm huyền diệu)

Nếu truyện ngắn Elena sắc lạnh, thì tùy bút, chân dung của chị mềm mại, ấm áp. Tình bạn, tình người ủ ấm những trang viết của chị. Tùy bút, tạp văn Elena thường là những ký ức nhỏ, hay cảm xúc bất chợt từ một bạn văn, một nhà sư, một em bé bán vé số, hoặc về một miền quê nào đó... mà chị đã bắt gặp, trải qua. Thật vậy, mỗi (một) người bạn đều cho Elena cảm hứng viết. Và cái hơi ấm tình bạn, tình người ấy, với chị: “thật bình an và sáng khoái, hơn hẳn các loại thuốc hay liệu pháp trị liệu nhóm nào hiện hữu trên thế giới” (Trị liệu nhóm). Tuy nhiên, đọc tùy bút Elena, tôi khoái nhất những trang viết về chân quê, cùng những hình ảnh thân thuộc dưới góc nhìn của chị. Vâng, hình ảnh bà cụ, với tiếng gà kêu quang quác dưới cái lạnh của mưa gió như kéo hồn vía chúng tôi về với đất mẹ vậy. Cái mộc mạc và chân thực ấy, Elena làm cho lòng tôi ấm lại, khi ngồi viết những dòng chữ này, bởi cái tình người còn sót lại:

“Trời mưa lất phất, nên chúng tôi phải nép vào một mái hiên của một căn nhà nhỏ. Bỗng tôi nghe có tiếng lục đục rồi có một bà cụ bước ra mời chúng tôi vào trong nhà nghỉ ngơi cho ấm. lát sau tôi nghe có tiếng gà đập cánh và kêu lên quang quác. Con gà có thể là của để dành của bà, nhưng bà cụ đem ra nấu cháo mời chúng tôi mà chẳng chút đắn đo. Cho đến hôm nay, tôi

vẫn còn nhớ như in bóng dáng bà nhỏ con, chiếc áo bà ba màu nâu phủ lên một thân hình mảnh khảnh và nhất là nụ cười hiền hậu, thương quá, hai khóe miệng còn thắm đỏ màu trà.” (Một đêm huyền diệu)

Không biết Elena có phải là một Phật tử hay không, song đi sâu vào đọc và nghiên cứu, ta có thể thấy Phật giáo, hình ảnh, đức tin thấm đẫm những trang văn của chị. Với cái tư tưởng này, Elena luôn hướng nhân vật hành động, ứng xử nhân hậu, nhìn nhận con người, sự việc ở mặt tích cực, hay mở ra một lối thoát cho họ và xã hội. Khi đọc: Hạt bụi lênh đênh, trong tập truyện cùng tên, sắp in của Elena, càng cho tôi những cảm nhận hơn nữa: Cái chánh tin ấy của chị không chỉ trong sinh hoạt thường nhật, mà ngay cả những lúc ốm đau sinh tử. Sự bình tâm, thanh thản từ nơi Đức Phật chính liều thuốc đã giúp con người vượt qua những đờn đau, ưu phiền đó. Thật vậy, đây cũng là một trong những đặc điểm nổi bật nhất trong tùy bút, văn xuôi của Elena:

“Tôi biết là mình đang ngày ngật vì thuốc. Có lúc tôi cảm thấy như mình đang lơ lửng trong một cái bong bóng đang tan biến. Điều lạ lùng là nằm trong đó tôi không còn nghe đau đớn, chỉ có bình an. Tôi giật mình thức giấc vì bất ngờ có ai đó ngồi bên cạnh mình. Tôi nghe một bàn tay đang đặt lên trái tim và cùng lúc đó cũng có một bàn tay khác đang nắm lấy cổ tay mình. Tôi mở mắt một cách khó nhọc và trời ơi, trước mặt tôi là ánh mắt sáng rỡ của nhà sư mà mình đã gặp trên chuyến bay. Nhà sư nhìn tôi mỉm cười và bàn tay ông dời từ trái tim để đặt lên trán tôi. Ông không nói gì, nhưng sự hiện diện của ông ở nơi đây đã ban tặng cho tôi một sự bình yên không thể nào nói được nên lời” (Hạt bụi lênh đênh)

Có thể nói, mỗi truyện ngắn, tùy bút của Elena Pucillo là một lát cắt của cuộc sống. Cái ác, và sự giả dối, chị vẫn đặt lên trang văn một cách sâu đậm, như để răn mình, răn đời vậy. Và tính nhân văn, khát vọng sống, khát vọng tự do đã làm nên văn chương, tên tuổi Elena Pucillo. Tuy nhiên, văn tự sự, độc thoại nội tâm, dù sâu sắc, nhưng ít đối thoại làm lời văn chậm, cho ta cảm giác mệt mỏi khi đọc. Đây cũng là nhược điểm của loại hình nghệ thuật này.

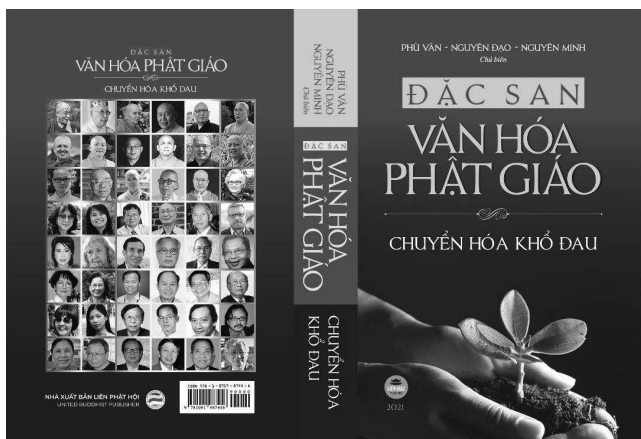
Leipzig ngày 8.1.2022

Đỗ Trường

ĐỌC ĐẶC SAN VĂN HÓA PHẬT GIÁO CHUYỂN HÓA KHỔ ĐAU

• **Từ Hùng**
(tiếp theo VG 246)

Hình thức **các trang thơ** cũng được sắp sọc kỹ nền giấy in mờ cảnh những mỏm đá trên mặt biển vắng, gợi nhớ thạch viên trong Long An tự bên Nhựt, rồi một cảnh đào hồng nhạt, mấy nhánh thủy tiên vàng, cụm hoa trắng và một đóa sen như nơi trang thơ Hòa Thượng cổ vấn. Người xưa làm thơ trên giấy Hoa tiên, ngày nay Đặc san in thơ trên giấy phông hình hoa.

Sư Phụ đã dịch **thơ Đường của vua Trần Nhân Tông**: Tặng bánh ngày xuân:

...
*Hồng ngọc đôi bàn xuân thái bính
Tòng lai phong tục cựu An Nam.*

Chuyện ngữ qua thể lục bát quen thuộc dễ hiểu:

*Hai bàn bánh được trải bày
Long lanh Hồng ngọc sánh tày hào quang
Việt Nam từ thuở hồng hoang
Bánh là lễ vật mang sang tặng người.*

Dịch thơ Đường đã khó, giữ theo thể thơ đúng niêm luật mà còn dùng từ gần gũi dễ hiểu lại càng khó hơn như bài: *Táo mai kỳ nhất_Hoa Mai sớm*:

*Tròn xoe năm cánh, nhụy vàng phơi
Chìm bóng san hô, vảy cá trời
Đông ba tháng lạnh, cành chim trắng
Xuân một ngày hanh, nhánh ấm ngời
Sương ngọt nước hương lay bướm dậy
Đêm ngời ánh nước khiến chim sầu*

*Hằng Nga nếu biết hoa mai đẹp
Bóng quế cung thiềm sẽ chán thôi.*

Rồi đọc đến **Triết lý củ khoai** của nhà văn Tràm Cà Mau vì cũng thích truyện của tác giả này. Nhưng triết lý thì thường khô khan, không hấp dẫn bằng các truyện trước của anh. Ấy vậy mà càng đọc càng thấy lôi cuốn: Từ bài luận văn lớp đệ ngũ bình giải về hạnh phúc như một cái bóng mà mọi người đang theo đuổi, nhưng không bao giờ bắt được.

Khi lớn lên, được đọc kinh Phật, kinh Thánh và nhiều sách triết lý Âu Á, luôn cả kinh Koran và đạo Bahai nữa, anh đã tìm được một triết lý đơn sơ mộc mạc, tạm gọi là "triết lý củ khoai", rồi mang triết lý này vào nhà tù cộng sản và gắng tìm vui qua việc bày tiệc nhái, thưởng trăng, ngâm thơ, hát nhạc cũ, vừa lao động gánh nặng vừa *đánh cờ tướng không bàn*. Theo phương châm "không", tập bình thân tâm trí và luôn tìm cơ hội tận hưởng những thứ hạnh phúc nhỏ nhặt, tập coi thường nhọc nhằn, khó khăn. Chấp nhận nhưng không buông xuôi cho số mệnh. Khi leo lên chiếc thuyền nhỏ bé, qua nhiều trạm kiểm soát, giấy tờ giả mạo, mà cứ vui vẻ, bình tĩnh. Thoát ra được hải phận quốc tế, nhưng thuyền chết máy giữa biển mênh mông nhiều ngày. Rồi khi may mắn đến được trại tỵ nạn, anh xem thời gian qua như nửa năm đi cắm trại, trở về với thiên nhiên như là người sung sướng nhứt đảo.

Qua đến Mỹ lợi tuyết rã cẳng, gió lạnh cắt da, nhưng lòng vẫn vui, vì biết mình còn may mắn, còn tìm được một chân phụ bếp trong tiệm ăn Tàu. Dù phải làm hơn 15 tiếng mỗi ngày, không ngơi nghỉ với thù lao chưa bằng một nửa của lương tối thiểu, mà vẫn vui vì tự lập, sinh sống được. Nhờ té bong gân, phải nghỉ làm, mà có thời giờ tìm được công việc trong nghề cũ, có được hạnh phúc trong công việc, đến lúc thất nghiệp cũng không lo, còn được ngủ nướng. Với đám đồng bạn bè cả tốt xấu lẫn lộn, thì chỉ nên nhìn vào cái tốt, đừng để ý đến cái xấu, vì ngay cả bản thân mình cũng đầy cả nét hư tật xấu. Cả người thân thích nhất là vợ, nhiều khi làm những điều không phải, nói những lời khinh bạc, anh không nổi giận la hét, mà còn thầm bảo, nhiều người đàn bà còn tệ hơn cả trăm lần, mình phải chấp nhận cái tương đối để vui sống.

Câu chốt: *Nếu đời là một giấc mơ, tại sao ta không mơ cho thật đẹp.*

Đọc anh từ Viên Giác qua các Đặc San, tôi muốn biết anh là ai, mà lạ, chỉ có anh không ghi lại tiểu sử. Nên đành hỏi lại anh Chủ bút? Đoán

anh chắc quê Cà Mau, hay người miền Nam, ít ra cũng là người mẫn mộ các nhà văn Bình Nguyên Lộc _ Bình nguyên = Đồng (bằng), Lộc=Nai, Sơn Nam. Các nhà văn này hay nói đến đặc tính của cây tràm, cùng với cây mắm, bần, đước là các giống cây thường mọc trên bãi sinh ven sông ra tận cửa biển đã giữ đất phù sa lập thành các bãi bồi, mở rộng đất đai miền Nam. Thân cây tràm chôn dưới đất bùn rất lâu mục để làm các chân cột nhà sàn cho nhà cửa ven sông và đóng cửa tràm trong xây dựng... Nên các loại cây tràm, mắm, bần, đước có rễ bám giữ đất thường được ví với những người tiên phong vào miền Nam hoang vu khai khẩn đất đai để các thế hệ con cháu về sau mở mang ruộng đồng, khai mương lập vườn và những bụi lúa, cây bắp cùng những cây ăn trái chính là thế hệ con cháu của đám cây tràm xưa kia.

Tôi cũng thích đọc bà E. Pucillo Trương để xem bút pháp lạ của một người Ý viết truyện Việt: Chuyện **VÀNG trên biển đá đen**, được tôi chờ đợi như là một chuyện phiêu lưu tìm vàng tại một vùng biển hoang vu đen tối nào đó. Ai ngờ là tấm bảng đá đen của thời đi học.

Nhưng không phải như tôi tưởng, chỉ là mở ý về chuyện người bạn cầm phấn, sau khi tốt nghiệp, được bổ nhiệm về dạy ở một ngôi trường lớn trong thành phố đã thực hiện được mộng ước. Nhưng một sáng, ông hiệu trưởng đã thông báo Sở Giáo dục đã chuyển cô lên tổ chức các lớp học và giảng dạy trên một vùng cao ở miền Bắc! Chuyện này tôi không lạ vì có người thân đã đậu thủ khoa Đại học Sư Phạm Sài Gòn, được trường đề nghị giữ lại để làm giảng viên và các trường trung học bệ thế Thành phố đặt chỗ trước. Vậy mà họ nhân danh Sở đã chuyển nhẹ cô về Cao Lãnh, tráo chỗ cho con cháu một nhân vật quyền thế Đảng, hoặc đã nhận tiền của một Đại gia nhiều bạc.

Như thế cô giáo trẻ phải lấy xe lửa, xuống xe khách nhỏ chạy theo những con đường ngoằn ngoèo, vượt qua những dãy núi, mỗi lúc một cao, dọc đường đèo ven những vực sâu đầy đe dọa. Bắt đầu sửa lại căn nhà ọp ẹp, bỏ hoang nhiều năm, để biến nó thành "trường học". Rồi đến từng nhà mời các phụ huynh cho con mình đến "lớp".

Dần dà cô cũng quen với dáng núi và những cơn gió lạnh rít qua khe cửa, nhưng vẫn còn nhớ biển, vì suốt tuổi thơ của cô đều qua các kỳ hè với ông bà nội ở thành phố duyên hải.

Năm tháng qua các học trò của cô cũng lớn dần, cái đói, nghèo đã đẩy chúng đi xa để tìm

phương sinh sống. Cho đến lúc một cậu học trò ngoan vắng lớp nhiều ngày, cô tìm đến thăm mới hiểu nỗi khó nhọc của các em, hằng ngày phải cuốc bộ trên sườn núi đầy sỏi đá và vực sâu để có thể học vài trang sách ở trường. Rồi còn những ngày mưa, gió lạnh, khoảng cách ấy như xa thêm, đến được trường có thể được xem như một chiến công của các anh hùng. Muốn thăm cậu học trò đó, cô cũng phải vất vả vượt mấy cây số đường núi bên vực sâu đó và hiểu được trên cao nguyên đá cuộc sống thật khó khăn và đầy bi thảm.

Khi đến nơi, một triền núi thoải thoải có vô số những tảng đá nhọn màu đen nằm cạnh nhau, đỉnh hướng thẳng lên trời. Sườn núi lồi lõm, uốn lượn và những tảng đá hình thù quái dị như những *cơn sóng hình tai mèo* đang phản chiếu ánh mặt trời. Giống như *mặt biển màu đen*, xuất hiện thật bất ngờ. *Một biển đá đang chuyển động, bỗng đứng im, còn để nguyên những cơn sóng đang chồm lên trời, với bọt biển tung tóe giữa những vực sâu.* Trên đó hai cha con đứa học trò lưng trần, đang cuốc một đường rãnh giữa những tảng đá đen để đổ đất từ nơi khác mang đến, gieo hạt, chờ nảy mầm. Họ phải chiến đấu với thiên nhiên để sinh tồn.

Công việc của cô giáo giờ đây cũng đang gieo hạt và tìm cách giúp các trò nhỏ nảy mầm cho một cuộc sống mới, tươi sáng hơn, ngay cả trong môi trường khắc nghiệt và khó khăn như ở vùng núi này...

Trong làng giờ chỉ còn ít người già ở lại, nên từ lâu các dãy băng ghế đều trống rỗng.

Khi cô định khóa cửa ra về, thì bóng một bé gái thoáng qua cửa, xin được vào trường, muốn học để lớn lên giúp đỡ ba mẹ. Cô gọi bé Kim, đến từ làng xa, vào lớp và sẽ dạy bé đọc, dạy những con số và bí ẩn của ngôn ngữ. Cô hứa sẽ dạy về mùi của biển hay sự lấp lánh của những vì sao. Và sau đó, cô sẽ giúp bé làm nảy những hạt mầm vàng trên mặt biển đá đen.

Đọc chuyện này càng thấy quý đất. Sân trước nhà tôi trồng cây hoa kiểng, vườn sau trồng cây ăn trái vẫn còn nhiều chỗ trống, cỏ dại cây hoang mọc lan ra nhanh, phải mất công và thời gian nhỏ, cắt bỏ. Nay tôi phải đào xới, trồng xen một ít rau thơm cho thêm hương vị các món ăn quen thuộc quê nhà.

Đã đọc chuyện của bà Trương, nên đọc luôn chuyện "Chúng tôi bày người" của ông Trương, *nói với đứa con sắp chào đời*:

- Con thử tưởng tượng, một đứa bé vừa sinh ra bất hạnh đã trùm lấy nó, lớn lên gia đình lấy

làm xấu hổ, xã hội từ chối, nó phải trốn chạy, thu mình lại như con nhím, nhưng những mũi nhọn lại tự đâm vào trí não và ý nghĩ của mình!

Bất cứ kẻ nào sinh ra với khuyết tật vẫn phải được sống như một con người. Và không ai có thể nhân danh điều gì để nhốt họ vào một căn phòng lạnh lẽo, chui nhủi như ở trong hang.

Nhưng không phải người khuyết tật nào cũng có một cuộc đời bi thảm:

- Một thiếu niên bị tai nạn xe hơi, một cánh tay và một bàn chân không cử động được, đi đứng khó khăn, cử động chậm chạp khác thường, nên suốt ngày trốn trong phòng, không đến trường, không muốn gặp ai. Anh bị trầm cảm và thường có ý định tự tử. Bà mẹ nhờ văn phòng xã hội giúp. Anh ta giận dữ khi biết mẹ gọi người đến thăm. Cô nhân viên đi tập tễnh vì đeo đôi giày sắt rất nặng, hai tay phải bám vào lan can, đu lên từng bậc thang, rồi buông chân rơi xuống rầm rầm. Anh thiếu niên nghe âm thanh quái dị tiến gần, không thể nhìn được, liền mở cửa phòng ra xem: Anh chấn động, một phụ nữ với đôi chân không thể vận động, lại đến an ủi một thiếu niên như mình... Anh đã cảm thấy một chút thương tích của bản thân thật ra không đáng kể.

Sau đó anh ta tiếp tục đến trường, học rất giỏi và trở thành giáo sư dạy tin học.

Tôi liên tưởng ngay đến người bạn học kiến trúc, đúng ra là đàn anh học trên tôi một lớp. Khi tôi vào học năm thứ nhứt, đã thấy anh bước xuống chiếc xe Mercedes sang trọng hơn các xe của giám đốc và quý vị giáo sư, lại do tài xế riêng lái. Về sau, nghe mọi người gọi anh là T. điếc để phân biệt với anh T. ròm cùng lớp. Anh đeo máy nghe, một dụng cụ trợ thính đắt tiền, phải "còm mắng" từ bên Tây, nhưng anh lại nói ngọng, ú ớ rất khó nghe. Dần dần mới biết anh bị tật từ lúc nhỏ trong một tai nạn xe hơi khi được cha mẹ đưa về thăm quê ngoại. Nhưng làm sao anh có thể theo học và đậu tú tài Pháp và lúc bấy giờ đang học năm thứ hai ĐH. Kiến Trúc. Tôi đã có ý nghi quyền thế và tiền bạc của cha anh, một Tổng Giám Đốc, sống trong một ngôi biệt thự bề thế trên đường Công Lý, đã giúp anh dễ dàng vượt qua mọi trở ngại. Anh vẫn dự lớp, vẫn đưa bản vẽ nhỏ, cho thầy sửa như mọi người. Đến lúc vẽ bài anh cũng căng giấy trên bảng vẽ lớn bằng cái bàn dài, cũng in chì, vẽ mực, đánh bóng như các sinh viên cùng lớp, nhưng được lợi thế như giấy vẽ mua cả cuộn nhập cảng từ Pháp như các tài liệu sách vở..., không phải hùn tiền 5 - 10 người mua về chia cắt và phải vào Thư Viện tìm tài liệu, sách tạp chí ngoại quốc, lắm lúc phải đi

sớm giành nhau mượn những tài liệu hiếm hay sách quý. Dụng cụ vẽ, hộp Compas mạ kền sáng choang, còm mắng từ Thụy Sĩ, mực đen Pélican mua của Đức. Tôi để ý coi anh thi oral (vấn đáp) môn Stéréotomie... (Phép thiết thể và vật liệu kiến trúc). Giáo sư cho vài anh lên bắt thăm chọn đề, rồi xuống ngồi nơi bàn đặt cách xa các bàn kia để soạn câu trả lời trong vài phút rồi lần lượt lên trả lời. Phiên anh thì lên bảng đen viết ra câu trả lời, mọi người đều thấy rõ.

Tôi hiểu anh có khả năng theo cách riêng, học đủ năm tốt nghiệp, có tên trong Kiến Trúc Sư đoàn. Rồi cưới vợ, con gái bác Tài xế chịu lấy Cậu Hai. Họ ăn ở êm ấm sanh mấy đứa con.

Câu chuyện anh bạn khuyết tật có hoàn cảnh may mắn hơn, con nhà quyền thế, giàu có, nên hầu như không gặp khó khăn trở ngại trong cuộc sống, trái ngược với các nhân vật đầy mặc cảm trong truyện kể. Nhưng tôi vẫn cảm xúc và thấm thía hơn. Với lời cuối của tác giả: *"giá trị của một người không phải là khi họ có mọi thứ đều hoàn hảo, mà chính là ở chỗ cách sống của họ có thể làm xúc động bao nhiêu trái tim, hay bao người được họ giúp để mỉm cười hay thoải mái khóc; rằng không có gì quan trọng ở điều mà con thể hiện bề ngoài hay con là ai, mà chính là điều người khác nhận ra giá trị của con. Vì thế con đừng bao giờ sợ hay đừng bao giờ mang trong lòng những mặc cảm yếu hèn, nếu vì một lý do nào đó nó có thể xuất hiện trong đầu con.*

Chuyện **Cây cỏ Gấu** của chị Nhật Hưng gợi cho tôi nhiều tò mò, vì từ nhỏ tôi chỉ biết mấy loại cỏ như cỏ dế cho dế ăn, loại cỏ nhỏ ngang cỡ hơn 1mm gấp hai bên gân lá giữa, dài khoảng gang tay trẻ con, nhổ lên, chìa gốc non vào miệng dế, nó đớp ngay. Cỏ cào cào ngắn và mập hơn trông thành các sần cỏ như ở trước tòa án Mỹ Tho, mà chiều chiều bọn nhỏ hay ra chạy chơi và đuổi bắt cào cào châu chấu về cho chim ăn. Còn cỏ thỏ lớn hơn, ngang bằng lóng tay, dài cỡ gang tay, lại có nhiều lông nhỏ, thẳng bện lồi xóm, thường mang liềm đi cắt đem về nuôi thỏ. Lúc lên Biên Hòa quê ngoại, dì Út tôi thường dắt chị em chúng tôi đi dạo trên đường đất mới, bên lề cỏ mọc cao trở bông tím tím, khi về bông cỏ ghim tua tua như kim găm quanh các ống quần, dì gọi là cỏ may. Vậy cỏ gấu ra sao, tên nghe dữ dằn hơn cỏ dế, cỏ thỏ.

Chị tả là, một loại cỏ dại rất khó tiêu diệt. Trong khi cỏ thông thường thấp lè tè, cỏ gấu cao vài gang tay, lá dài thon gọn như lá lúa, hoa trở từng cánh cứng cáp, bện vào nhau như những con tít, còn có tên rất thơm là: hương phụ. Củ

của nó dùng để chữa trị nhiều thứ bệnh. Nhưng chúng thường mọc tràn lan, bừa bãi, chen chúc với cây cỏ khác, không thẩm mỹ nên mất giá trị, thành cỏ dại vô tích sự, chỉ đem phiền hà trong con mắt mọi người.

Thầy Từ An, tu ở chùa Vạn Phước đã chọn nhổ cỏ gấu mọc chằng chịt trong sân chùa, phía những rìa, hai bên cổng tam quan hàng ngày để hồi hướng công đức, cho nghiệp chướng của cha mẹ sớm tiêu trừ.

Cha của Thầy đam mê cờ bạc, hút xách, nhậu nhẹt, lại đánh mẹ đến mang thương tích, Thầy sợ hãi, chỉ biết khóc nên đã xin mẹ đi tu từ nhỏ. Nhờ tư chất thông minh, học giỏi, sư phụ đã lo cho học đến nơi đến chốn và Thầy xuất sắc cả kinh điển nhà Phật, dần dần được đưa lên đảm nhiệm vai trò phó trụ trì của ngôi chùa lớn.

Nhân khi chùa Vạn Phước tổ chức khóa tu 7 ngày, Thầy thưa với Sư Trụ trì, được mời cha mẹ tham dự và một số bà con lối xóm đi theo... chơi, bao luôn chi phí xe và nơi ăn chốn ở. Thấy mọi người xôn xao chuẩn bị, thêm lời nài nỉ của vợ, ông Mạnh, cha Thầy chịu đi cùng.

Như cùng dự một chuyến du lịch xa và nhờ sự tiếp đón niềm nở của đoàn anh chị em trong chùa, và đặc biệt một bác cùng độ tuổi theo chăm sóc ông Mạnh. Ba nhóm người trong đoàn đều được phát áo tràng, mời những bữa cơm chay ngon miệng. Họ đi từ ngạc nhiên này đến ngạc nhiên khác. Nhứt là ông Mạnh, sau bao năm tháng xa cách, nhớ lại thằng con nhỏ mà mình chưa hề có trách nhiệm gì với nó, nay cao lớn, hình tướng oai nghi, thanh thoát cùng với quý Sư tiến vào chánh điện với lọng che cờ xí, phía trước có đoàn mở đường, sau có đoàn hộ tống và hàng ngàn người xếp hàng hai bên. Một cảm giác tự hào hãnh diện. Rồi những lần Thầy Từ An đăng đàn giảng pháp. Mọi người thích thú nghe, ngưỡng mộ, ông cũng chăm chú nghe và thẩm dẫn... Gần ngày mãn khóa tu, theo sự giải thích hướng dẫn của bạn đạo, ông hoan hỉ ghi danh qui y Tam Bảo.

Như vậy Thầy Từ An đã lần lượt thực hiện những điều mình mong muốn. Thầy vẫn kiên trì nhổ cỏ gấu, vẫn thiết tha khẩn cầu chư Phật cứu độ cho cha mẹ. Phật pháp, nếp sống đạo và sự gần gũi thiện tri thức, với thời gian mới có thể từ từ cảm hóa tâm tánh của cha. Khi cha thay đổi, mang sự bình an cho gia đình cũng cùng là lúc giải nghiệp luôn cho mẹ.

Phần tôi cũng học thêm một cách thực hành hạnh nguyện, dù chỉ là nhổ cỏ.

Đọc qua **Vài suy nghĩ về tiểu thuyết Lịch sử của Hòa Thượng Thích Như Điển**: Theo Đỗ Trường, đây là cuốn sách phân tích, chính xác hơn là lời bàn về lịch sử. Mỗi Tư Vương của Huyền Trân Công Chúa là tác phẩm *đặc trưng nhứt về thủ pháp nghệ thuật lồng ghép truyện trong truyện, đan xen tình tiết, cài cắm tư tưởng khi trần thuật*. Tác giả chịu ảnh hưởng rõ nét tư tưởng, giáo lý của nhà Phật. Nên tính chân thực cùng lòng nhân đạo, nỗi cảm thông luôn đậm nét trong tác phẩm này, sự liên tưởng còn được mở rộng ra những bài học, luận bàn, như từ Huyền Trân Công Chúa lần lên hoàng thân Lý Long Tường của triều trước, xuống các hậu duệ Lý Thừa Văn bên Nam Hàn, Lý Kính Huy ở Đài Loan tới tận mấy triệu con dân đất Việt phải rời bỏ quê hương sau 1975.

Gần hai trăm năm vương triều Trần đã pha trộn Đạo vào Đời, vừa thu phục được nhân tâm, lấy đức để trị quốc, tạo ra sức mạnh đoàn kết chống giặc ngoại xâm, cũng như xây dựng đất nước, vừa phát triển Phật giáo rực rỡ nhứt kể từ khi lập quốc đến nay.

Nhà phê bình đã đề ra những ưu điểm như, về những nhân vật lịch sử, có quá nhiều người trước đây và cùng thời đã viết, nhưng tác giả đã thuyết phục được người đọc, bởi *lối dẫn chuyện truyền thống đơn giản, câu văn mộc mạc, cùng sự liên tưởng đan xen lời phân tích, diễn giải*.

Sách lược mở rộng cương thổ về phương Nam từ cái nhìn sáng suốt của Thượng Hoàng Trần Nhân Tông đến sự thực hành mang yêu sách đất đai của vua Anh Tôn, được nhà văn dùng hình thức, thủ thuật lớp lang che chắn có tính sân khấu, kịch trường, dù rõ ràng sự gả bán này mang tính chính trị. Để rồi khi vén phông màn lên, cũng là lúc khởi đầu cho việc sáp nhập Chiêm Thành vào đất Việt ở các thế hệ sau. Bên cạnh đó người đọc không khỏi rưng rưng, thương cảm cho thân phận một nàng công chúa tâm hồn trong trắng phải gánh sứ mạng hy sinh cao cả, giấu nỗi buồn khi phải vào làm dâu đất Chiêm. Rồi khi chồng chết, phải giữ tiết hạnh "*tam tông, tứ đức*", mà con cũng đã xa rời, thì chỉ còn quay về chốn tu hành.

Tác giả như muốn giải oan cho một cuộc tình qua lời tự sự của Công Chúa với tỳ nữ, *không thể hiểu sai tình cảnh một Ông cậu thuộc thế hệ ông cha, cứu đứa cháu ngoại của chị mình*.

(còn tiếp)

• Từ Hùng

NHỮNG MỐI ĐE ĐỌA TRÁI ĐẤT VÀ NHÂN LOẠI

• Nguyên Trí – Hồ Thanh Trước

Dịch COVID-19 và sự biến đổi tiến hóa của vi trùng này từ Covid-19 sang dạng Delta rồi dạng Omicron đang là mối đe dọa khắp thế giới, nhưng đây không phải là sự đe dọa duy nhất trên Trái đất và mọi loài chúng sanh; theo nhiều nhà khoa học Trái đất và nhân loại còn phải đối diện với nhiều đe dọa và hiểm họa khó lường trước được!

Mỗi cá nhân hay mỗi nhóm khoa học gia đưa ra các giả thuyết về các hiểm họa trên nhiều phương diện khác nhau, nhưng tóm lại những điểm tương đồng trong các giả thuyết của các nhóm này như sau:

Các nhà khoa học dự đoán rằng có 6 thảm họa thiên nhiên đang đe dọa chúng ta.

Các nhà khoa học ước tính Trái đất hình thành khoảng 4 tỷ năm trước và còn «sống» được 2 tỷ năm, sau đó Trái đất sẽ đi vào vùng nóng của Mặt Trời, khô cạn và mọi sự sống sẽ bị hủy diệt. Không cần phải đợi đến ngày tận thế này để gây nguy hiểm cho Trái đất và nhân loại nếu chúng ta đã biết rõ về những hiểm họa do con người gây ra trên Trái đất, những thảm họa thiên nhiên đáng sợ cũng có thể đến gieo rắc tai họa và làm đảo lộn thế giới của chúng ta. Dưới đây là 6 thảm họa thiên nhiên có thể là mối đe dọa đối với hành tinh này và tất cả nhân loại, sinh vật, thực vật:

1./ Sự «thức giấc» của một siêu núi lửa:

Siêu núi lửa «đang ngủ» Yellowstone (Yellowstone Caldera) vẫn đang gây ra nhiều tranh cãi, đặc biệt là sau trận động đất trong khu vực vào ngày 30.3.2014, làm nổi lên những lo ngại mới.

Tuy nhiên, hiện tượng siêu núi lửa ở hồ Toba, trên đảo Sumatra ở Indonesia mới là điều khiến các nhà địa chất lo lắng nhất hiện nay, khói bốc lên từ miệng núi lửa và sức nóng tăng cao trên mặt đất trong khu vực quanh núi lửa, dường như là sự thông báo về một sự hồi sinh của núi lửa này.

Một vụ phun trào có thể sẽ dẫn đến thảm họa sóng thần, và quan trọng nhất là sự thay đổi khí hậu nghiêm trọng nhiều năm trong vùng, giống như nó đã xảy ra cách đây khoảng 75.000 năm.

2./ «The Big One» (Megathrust earthquake – Trận Đại Động Đất):

«The Big One» là tên được đặt cho một trận đại động đất có sức tàn phá lớn - có thể lên tới 8,5 độ Richter hoặc hơn, theo dự đoán sẽ xảy ra ở vùng ven biển miền Tây Hoa Kỳ. Một trận động đất như vậy có thể gây ra cái chết cho khoảng 18.000 người, chưa kể đến vô số thiệt hại về vật chất. Hiện tượng này được các nhà địa chất và chuyên gia động đất nghiên cứu nhiều nhất và dự đoán rằng xác suất 62% nguy cơ xảy ra trước năm 2032 ...

3./ Mức nước biển dâng cao :

Biến đổi khí hậu đã và đang có những tác động đáng kể đến đất đai và con người trên khắp thế giới. Trong số những hậu quả này, có thể kể đến sự gia tăng mực nước biển, theo ước tính của cơ quan NASA mực nước biển sẽ đạt đến 2,25 mét cao hơn mức hiện tại vào cuối thế kỷ 21 này.

Sự sụp đổ các thành phố và các khu vực lũ lụt ở ven biển được ước tính là sẽ ảnh hưởng đến hơn 600 triệu người sống trên các đảo hoặc gần các bờ biển. Mặt khác, nước mặn có thể tràn vào nhiều nguồn nước uống và làm hư hỏng ecosystem, đặc biệt là xói mòn bờ biển và gây sự nhiễm mặn vùng đất trồng trọt có thể đưa đến nạn đói nhiều nơi.

4./ Sự sạt lở đất Hilina:

Sự sụp đổ đất Hilina (Hilina Collapse) là tên gọi của một vụ lở đất trên đảo Hawaii. Các tảng đá ở một khu vực núi lửa Kilauea bị vỡ ra và dần dần trượt vào đại dương mỗi năm, nếu một sự sạt lở đất lớn đột ngột rơi xuống đại dương, có thể gây ra một trận sóng thần lớn tàn phá bờ biển Bắc Mỹ và Úc.

Ngày 29 tháng 11 năm 1975, một sạt lở đất Hilina rộng 60 km đã lao xuống đại dương, gây ra một trận động đất với cường độ 7,2 độ Richter và một cơn sóng thần cao 15 mét.

5./ Bão lửa trên Mặt Trời (Solar Flare):

Bão lửa trên Mặt Trời là một vụ phun trào bức xạ từ trường cường độ cao trong bầu khí quyển của Mặt trời. Theo một tài liệu nghiên cứu của cơ quan NASA, một cơn bão lửa lớn trên Mặt

trời có thể làm gián đoạn tất cả các hệ thống liên lạc, hệ thống lưới điện trên Trái đất của chúng ta và thậm chí «đưa nền văn minh hiện đại trở lại thời thế kỷ 18».

Hiện tượng gây ra bởi sự tích tụ năng lượng từ trường ở đường xích đạo mặt trời, có thể phá vỡ tất cả hệ thống điện và vô tuyến trên mặt đất. Theo NASA, Trái đất đã thoát khỏi một «cơn bão lửa Mặt trời khổng lồ» vào ngày 23.7.2012. Một đợt bão lửa dữ dội cũng đã được quan sát vào tháng 3 năm ngoái bởi Đài quan sát Động lực học Mặt trời (SDO – Solar Dynamics Observatory).

Ngày 13.3.1989, một trận bão lửa mặt trời cực mạnh đã làm tê liệt phần lớn hệ thống lưới dẫn điện ở Canada khiến sáu triệu người không có điện trong chín giờ. Theo NASA, từ trường cực mạnh của trận bão lửa này đã làm tê liệt hệ thống dẫn điện từ trạm phát điện Hydro Québec và thậm chí làm cháy một số máy biến điện ở New Jersey.

6./ Vân thạch và tiểu thiên thể (Meteorite & Asteroid):

Các vân thạch và tiểu thiên thể thực sự có thể đe dọa hành tinh của chúng ta. Tuy xác suất thấp nhưng độ nguy hiểm không phải là không có. Đây là lý do tại sao NASA và ESA đã hợp tác trong việc quan sát và kiểm soát hướng đi của các tiểu thiên thể này để tìm cách chuyển hướng quỹ đạo của nó nếu quỹ đạo của nó đi vào quỹ đạo Địa cầu, bởi vì các nhà khoa học vũ trụ thường nói «các tiểu hành tinh đâm vào Trái đất là một mối đe dọa thực sự đối với nhân loại, nhưng chúng ta khó có thể ngăn chặn sự kiện này».

Tuy nhiên theo tờ báo khoa học «Frontiers in Conservation Science» với sự điều hành của các nhà khoa học thuộc các đại học lớn trên thế giới, Hoa Kỳ, Anh, Úc, Mỹ, Phần Lan, Ba Tây, Canada, Nhật, Nigeria, v.v..., trong một bài báo ngày 13.01.2021 mang tựa đề «Underestimating the Challenges of Avoiding a Ghastly Future» (tạm dịch 'Sự đánh giá thấp về những thách thức của việc tránh một tương lai tẻ hại khủng khiếp') nhóm này đã cảnh giác về các thảm họa như sau:

«Chúng ta đang đối mặt với ba cuộc khủng hoảng lớn đe dọa sự sống trên hành tinh của chúng ta mà ít được quan tâm và cần phải có hành động khẩn cấp: sự xáo trộn khí hậu, sự suy giảm đa dạng sinh thái (biodiversity - nói cách

khác là sự tuyệt chủng các sinh vật trên Trái đất) và sự tăng nhanh dân số thế giới. Trích dẫn hơn 150 nghiên cứu, nhóm này lập luận rằng ba cuộc khủng hoảng này những ảnh hưởng của chúng sẽ ngày càng gia tăng trong những năm tới đặt Trái đất của chúng ta vào một vị trí bấp bênh hơn chúng ta nghĩ..

- Sự gia tăng nhiệt độ toàn cầu dưới hiện tượng «nhà lồng kiến – Greenhouse effect» do các khí thải (Carbon dioxide, Methane, Ozone và hơi nước) chắc chắn sẽ làm gia tăng các sự kiện thiên tai, về số lượng cũng như cường độ. Những thảm họa này có thể đưa đến việc hơn một tỷ người tị nạn khí hậu vào năm 2050, những cuộc di cư ồ ạt có thể làm mất sự cân bằng xã hội vốn đã không bền vững.

- Trái đất đã mất khoảng 50% thực vật trên cạn và khoảng 20% động vật sinh thái đa dạng. Nếu xu hướng hiện tại tiếp tục, có tới 1 triệu trong số 7 đến 10 triệu loài động vật thực vật có thể đứng trước nguy cơ tuyệt chủng trong tương lai gần. Các tác giả viết: Đường nhiên, sự suy giảm đa dạng sinh thái như vậy sẽ phá vỡ tất cả các hệ sinh thái chính trên hành tinh. Điều này ngụ ý rằng sẽ có ít côn trùng hơn để thụ phấn cho thực vật, ít thực vật hơn để lọc không khí, nước và đất, và ít rừng hơn để bảo vệ các khu định cư của con người.

- Cuối cùng, bài báo nhắc nhở chúng ta rằng chúng ta sẽ có khoảng 9,9 tỷ người vào năm 2050. Như vậy sẽ làm gia tăng các vấn đề về sự mất an ninh, lương thực, nhà ở, về việc làm hoặc nạn thất nghiệp. Mật độ dân số tăng cao cũng làm tăng nguy cơ xảy ra đại dịch, khi con người xâm phạm ngày càng nhiều hơn vào các môi trường sống hoang dã, phơi nhiễm nhiều hơn với bệnh truyền nhiễm từ động vật. Trường hợp Covid-19 là một ví dụ và có thể có nhiều trường hợp khác trong tương lai».

Dường như những hiện tượng trên đây chưa đủ làm cho chúng ta lo lắng và sợ hãi, các nhà chuyên môn của nhiều tổ chức quốc tế, các giáo sư đại học trình bày thêm các hiểm họa khác trong một chương trình truyền hình của National Geographic một cơ quan truyền thông, báo chí và truyền hình Hoa Kỳ chuyên về các chủ đề địa lý, khoa học, lịch sử, văn hóa, nhiếp ảnh, đời sống động vật, bảo vệ các loài có nguy cơ tuyệt chủng và khảo cổ học.

Chương trình truyền hình này mang tên Panique sur Terre (Hoảng Hốt trên Địa Cầu) do các khoa học gia dưới đây cùng nhiều khoa học

gia khác trình bày các giả thuyết hợp lý trên phương diện khoa học về tình huống các thảm họa có thể xảy ra trên Trái Đất:

- Jeffrey Stehr, Phân khoa Khoa Học Khí Quyển và Đại Dương Đại học Maryland

- Hakeem Oluseyi, giáo sư Vật lý học và khoa học Không gian Viện Kỹ thuật Floride

- Caleb Scharf, giám đốc Trung tâm khoa học Thiên văn đại học Columbia

- Jennifer Francis, giáo sư khoa học Biển và Ven biển đại học Rutgers

- Les Johnson, chuyên viên Vật lý học cơ quan NASA

- Paul Falkowski, giáo sư khoa học Địa chất đại học Rutgers

Giả thuyết về các thảm họa có thể xảy ra trên Địa cầu như sau:

- Đại lũ lụt (đại hồng thủy): Sự biến đổi khí hậu do các sinh hoạt của nhân loại và động vật trên trái đất gây những trận mưa lũ cường độ ngày càng lớn chưa từng có trong lịch sử, cộng thêm việc băng tan ở bắc cực, nam cực và trên các đỉnh núi tuyết vĩnh cửu sẽ làm tăng cường độ mưa gây lũ lụt. Các khoa học gia trên đây ước tính rằng Trái đất có thể bị va chạm bởi «thủy hành tinh lớn – hành tinh chứa đầy nước», hoặc các thủy hành tinh nhỏ này quay quanh Trái đất thành một vòng đai vệ tinh như vòng đai vệ tinh trên Thổ tinh (Saturn) và lần lượt rơi xuống Trái đất làm mực nước biển dâng cao Địa cầu có thể trở thành «Thủy cầu» và hậu quả khó lường trước được. Giả thuyết này của các khoa học gia được xác định trong chương trình truyền hình của National Geographic bởi Konstantin Batygin nghiên cứu sinh hậu tiến sĩ thuộc Trung tâm Harvard-Smithsonian, David Bartell tác giả các chủ đề Khoa học Giả tưởng và Don Rosio cựu kỹ thuật gia thuộc Quân đoàn kỹ sư quân đội Hoa Kỳ xác nhận với dẫn chứng rằng trong thời gian 1 tỷ đến 3 tỷ năm trước trái đất còn trẻ và khô cạn, một (hay nhiều) thủy hành tinh đã rơi xuống tuy không biến Trái đất thành «Thủy cầu» nhưng đủ tạo nên đại dương, sông ngòi, nguồn nước. Hiện tượng này nếu lặp lại ở cường độ cao, khó tránh khỏi việc biến Trái đất thành Thủy cầu như giả thuyết trên.

- Giá lạnh đến độ đóng băng một phần hay toàn Địa cầu: Vì sự va chạm với một tiểu thiên thể, Địa cầu bị văng ra khỏi quỹ đạo quanh Mặt trời, không còn năng lượng sưởi ấm của Mặt trời,

độ bằng giá tăng cao trên Địa cầu, làm thế nào nhân loại cùng động vật cũng như thực vật bảo vệ sự sinh tồn?

- Bão lớn toàn lục địa: Sự thay đổi khí hậu gây nhiều gió lốc, bão, ngày càng gia tăng số lượng, cường độ và xảy ra cùng lúc trên toàn cầu! Theo ước đoán vận tốc gió có thể lên đến từ 300 đến 600 km/giờ!

- Phun trào đồng thời tất cả núi lửa toàn cầu: «Hố đen – Black hole» là một nơi trong không gian mà trọng lực hấp dẫn của nó rất mạnh đến độ ánh sáng cũng không thể lọt ra ngoài, bởi vì vật chất đã bị ép vào một khoảng không gian cực nhỏ. Hố đen được tạo ra thường là do một ngôi sao đang chết.

Giả thuyết này cho rằng nếu một «Hố Đen» xuyên qua Địa cầu, nó sẽ làm cho tất cả núi lửa trên toàn cầu phun trào đồng loạt tàn phá mặt đất và bầu khí quyển.

Một đại dịch hủy diệt nhân loại: Nhân loại đã biết qua các trận đại dịch, điển hình là «Đại dịch đen – Black Death» vào thế kỷ 14, số tử vong được ước tính khoảng 75 đến 200 triệu sinh mạng. Kế đến «dịch Cúm Tây Ban Nha – Spanish Flu» năm 1918 gây số tử vong trên toàn cầu ước tính 17 đến 50 triệu sinh mạng, nhưng trên thực tế số này có thể đến 100 triệu. Dịch Covid-19 còn đang hoành hành, khó biết được hậu quả như thế nào!

Sự nghiên cứu về khoa Vi sinh vật và Vi trùng học mang lại lợi ích không nhỏ cho nhân loại, tuy nhiên đây là *'dao hai lưỡi'* có thể trở lại tác hại nhân loại nếu không khéo sử dụng hoặc rơi vào những *'bàn tay xấu'* nó sẽ trở thành vũ khí vi sinh; tuy rằng vũ khí vi sinh đã bị cấm trên toàn cầu qua quy ước quốc tế ký kết ngày 12.4.1972 và có hiệu lực từ ngày 26.3.1975. Nhưng trên thực tế vẫn còn những quốc gia không tuân theo quy ước này, âm thầm nghiên cứu và tích trữ các vũ khí này. Giả thuyết này cho rằng một đại dịch hủy diệt nhân loại sẽ xảy ra thí dụ như vi trùng bệnh «chó dại – Rabies» tuy rằng bệnh này tương đối hiếm, nhưng nếu vi trùng bệnh này bị biến đổi tiến hóa dưới bàn tay vô ý hay cố ý của con người hoặc nếu được sử dụng như một loại vũ khí nó sẽ phá hủy hệ thống thần kinh của người bệnh, biến hằng loạt người thành «Zombie – thầy sống», họ cắn người khác gây bệnh, trở thành bộ máy tàn phá hàng loạt, như chúng ta thấy trong các phim ảnh giả tưởng! Xin nhắc lại rằng dịch Covid-19 được cho là đã xảy ra do tại

nạn thất thoát vi trùng tại Trung tâm thí nghiệm vi sinh Vũ Hán.

- Nanotechnology – nanorobotics: «kỹ nghệ nano - Nanotechnology» là một danh từ chung chỉ các ứng dụng trong nhiều lãnh vực khoa học nhưng nói chung bao gồm nghiên cứu về các nguyên tắc và tính chất tồn tại ở kích thước nanometre (một phần tỷ của 1 mét – 1×10^{-9} m), nghĩa là ở mức độ nguyên tử và phân tử. Mục tiêu của công nghệ nano là sản xuất các vật thể hoặc vật liệu nhỏ hơn 100 nanometre. Những vật liệu nano này bao gồm các vật thể nano. Vật liệu nano có thể là kim loại, gốm sứ, carbon, polymer hoặc silicat, ưu điểm là có các đặc tính khác biệt so với các vật liệu này ở dạng kích thước bình thường. Do đó, việc thu nhận các đặc tính hóa lý mới này mở ra một lãnh vực nghiên cứu căn bản và ứng dụng rộng lớn được gọi dưới tên "khoa học nano".

Hóa học hữu cơ là lĩnh vực hóa học nghiên cứu các hợp chất hữu cơ, nghĩa là các hợp chất carbon. Một đặc tính của carbon là khả năng các nguyên tử của nó liên kết với nhau, bằng các kết nối hóa học (Chemical bond), theo kiểu gần như không xác định, để tạo thành các chuỗi carbon rất đa dạng. Vì sự đa dạng này nanotechnology sẽ trở thành một đe dọa cho nhân loại và cả ecosystem nếu được sử dụng sai hoặc dưới những âm mưu xấu.

* Thí dụ điển hình là Ammonium Nitrat một loại phân bón hữu ích trong nông nghiệp, nhưng phải tuân theo điều kiện lưu trữ, xa nguồn nhiệt và chất cháy. Sự bất cẩn trong điều kiện lưu trữ đã gây những vụ nổ sau:

- AZF ở Toulouse Pháp 21.9.2001
- West thuộc tiểu bang Texas 2013
- Beyrouth, Liban 04.8.2020

* Một hữu ích khác dùng làm chất nổ bằng cách pha chế ammonium nitrat với nhiên liệu, sử dụng trong các kỹ nghệ khai thác mỏ than đá, mỏ kim loại vì giá rẻ. Nhưng các âm mưu xấu đã dùng chất nổ pha chế bằng ammonium nitrat đã được sử dụng trong các vụ đặt bom Hội trường Sterling ở Madison, Wisconsin năm 1970; ở Oklahoma năm 1995; ở New Delhi năm 2011; ở Oslo năm 2011 và ở Hyderabad Pakistan năm 2013.

Như nanotechnology, nanorobotic là một lãnh vực kỹ nghệ mới nổi tạo ra các máy móc hoặc robot có các thành phần bằng kích thước nanometre (một phần tỷ của 1 mét – 1×10^{-9} m),

sử dụng sai lầm hoặc cho các âm mưu xấu gây tác hại không nhỏ!

Đa số những mối lo ngại trên đây đều là giả thuyết có thể xảy ra một ngày gần đây và cũng có thể không bao giờ đến hoặc chỉ là viễn cảnh sẽ đến trong hàng trăm, ngàn năm trong tương lai vì tất cả chỉ là dự đoán của các nhà khoa học hay nói cách khác là dự đoán của con người. Vì với nền khoa học hiện nay, sự hiểu biết của các khoa học gia về «sức khỏe và bệnh tình» của quả Địa cầu còn tương đối hạn hẹp, họ còn đang nghiên cứu, quan sát và đôi khi có ý tưởng sai lệch hoặc đối chọi giữa các nhóm khoa học gia; sự hiểu biết về Thái Dương hệ và ảnh hưởng đối với Địa cầu lại càng hạn hẹp hơn, xa hơn nữa là vũ trụ mênh mông.

Dù các giả thuyết về các thảm họa này có đến hay không, chúng ta phải tự đặt câu hỏi:

- Nhân loại phải làm gì để tránh, để không phải đối mặt với các thảm họa này?

- Nhân loại có phương tiện gì để bảo vệ mình khỏi những thảm họa này?

- Tất cả các lực lượng quân đội hùng mạnh cùng vũ khí tối tân trên toàn thế giới có bảo vệ được nhân loại trước các thảm họa này không?

Vấn theo dự đoán của các khoa học gia trong chương trình Panique sur Terre (Hoảng Hốt trên Địa Cầu) do National Geographic trên đây, dù cho tất cả các thảm họa này đều xảy ra trên Địa cầu cùng lúc hay từng phần, bộ mặt của hành tinh này sẽ hoàn toàn thay đổi nhưng vẫn sinh tồn! Nhưng nhân loại, sinh vật, thực vật khó có thể tồn tại.

Nhân loại phải làm gì ngay bây giờ để tránh thảm họa hay là đã quá trễ không thể thay đổi? Đó là câu hỏi chờ đợi sự trả lời và hành động của nhân loại.

• Nguyên Trí – Hồ Thanh Trước

Chú thích các tài liệu tham khảo:

- Chương trình truyền hình Panique sur terre của National Geographic
- Slate Studio France
- Frontiers in Conservation Science
- Britannica Dictionary
- Wikipedia

TRĂNG THÀNH ĐỒ BÀN

*Hiển dăng sự thực
vượt cao hơn những hiển dăng khác
(Kinh Pháp Cú)*

• Lâm Minh Anh

Lâu rồi! Lâu lắm rồi, tôi chưa có dịp trở lại thăm thành Đồ Bàn, nơi có những con voi đá đứng chầu ở các gò đất màu nâu của lớp gạch ong ngổn ngang chung quanh thành đồi. Chẳng ngờ đêm nay tôi lại ngủ ở đây một đêm. Nói là một đêm, song thật ra chưa được nửa của một đêm, bởi lẽ đến quá nửa khuya, tôi mới chợp mắt được một chốc đã bị trăng thành Đồ Bàn đánh thức. Ánh trăng len lỏi qua khung cửa sổ như thúc giục tôi thức dậy làm việc.

Việc làm hằng ngày của tôi chỉ đọc và viết. Viết và đọc đâu phân biệt là ngày hay đêm. Tôi bỗng nhớ câu thơ của Đỗ Phủ: "*Chịu học và đọc nhiều kinh truyện, đặt bút như có thần ở bên mình*". Mà khi đặt bút xuống thì có nghĩa là viết, viết, viết mà thôi! Nếu chỉ có đọc mà không viết, hoặc đọc chỉ để mà thưởng hạ, hoặc vì sự học mà phải đọc... đối với tôi mà nói, những gì của thói quen trước kia đã lui về quá khứ xa xăm. Tôi nhận thấy mẫu người hằng hái với công việc hiện nay, quan niệm sống là coi những năm tháng còn lại trong đời là những ngày phải đọc, phải học lại, cốt tích lũy sao cho học vấn tinh tường, để rồi hạ bút.

Công phu hạ bút là phải nói lên sự thật theo đúng nghĩa nguyên ngữ của Sử. Chữ Sử [史] gồm ở trên là chữ Trung [中] – *trung thực*, và dưới là chữ Thủ [手] – *bàn tay*. Tự dạng Giáp cốt văn [𠄎] với ý nghĩa là người làm tốt với công việc này thì tích được vô lượng công đức. Công

đức của một đời người, có sự hiển dăng nào cao hơn hiển dăng "sự thật".

Có nhiều lúc, tôi không tránh khỏi lên sự hoài nghi với suy nghĩ này. Thử đặt câu hỏi là ai đó, hay như tôi dành cả đời để học, để đọc, để viết... có phải là cần thiết không, có đáng nên làm cho một đời người ở thế gian này chăng? Đôi khi tôi đâm ra chút hững hờ với công việc đã say mê. Vương Thủ Nhân ngày xưa từng xuống bút: "*Thúc thư bất quán*" [束書不觀] – *cầm sách đưa lên trước mắt mà không đọc*. Tôi chỉ biết say sưa gặm nhấm những con chữ khiêm tốn trong sách vở, sao bằng những tháp Chàm của thành Đồ Bàn ngạo nghễ đứng sừng sững với tháng ngày. Như hôm nay!

Hôm nay tôi như đang nghe tiếng trống *Baranung*, tiếng kèn *Saranai*, đang như thấy trước mắt vũ điệu của những Chiêm nương... nó đẹp như trăng nước của bao đời. Bóng và hồn của những Chiêm nữ yêu kiều từ ngàn xưa như còn phảng phất, thanh thoát tự nhiên giữa đất trời nguyên thủy. Còn tôi, chỉ là một kẻ ngây ngô, tâm gò bó, chỉ là những con chữ nhảy múa vô hồn trên trang sử im lìm, trên trang giấy nhàu nát giữa vô tình của người đời. Nhưng hôm nay tôi lại chợt không thể! Không thể vô tình khi bóng những Chiêm nương bỗng chập chờn như những bóng ma than khóc. Vô tình sao được khi những viên gạch Chàm lở lói vẫn rỉ rên bên trong lớp vữa ciment vô hồn.

Người Chiêm xưa là những bộ tộc rải rác dọc dãy Trường Sơn. Sự kết hợp các tiểu quốc lại với nhau đã tạo lập vương quốc Champa, sự lớn mạnh của văn hóa Chăm là làm nên những kiến trúc lưu dấu với thời gian bóng hình nghèo nghèo của người Chiêm. Thế mà tháp thiêng nay chỉ còn mang dáng dấp của nhóm người đang thở than với mỗi hờn vong quốc! Cái gì đã khiến cho Chiêm quốc là mục tiêu đánh phá của lân bang? Bỗng chợt nhớ đến câu của triết gia Francis Bacon: "*Knowledge is power*". Cái gọi là sức mạnh của kiến thức, nó được hình thành như thế nào để xây dựng và phải gìn giữ được những gì đã xây dựng.

Hơn 500 năm trước, định mệnh khắc nghiệt đã xô đẩy người đồng bằng sông Hồng tràn xuống phương Nam. Người Khờ Me và người Xiêm La đành bỏ cuộc, đứng ngoài, chấp nhận gọi người ở đây là Việt gốc Chàm. Những người khai sơn lập địa, gốc tổ bao đời của Champa chẳng mấy chốc bị lãng quên một cách thản nhiên, không một dấu chấm hỏi? Nhân gian lúc

nào cũng bận rộn, ai có thời gian và hơi sức đâu mà nói đến chuyện đạo lý. Suy gẫm cho cùng, xưa nay kẻ mạnh ức hiếp kẻ yếu, cá lớn nuốt cá bé, nước lớn lấn chiếm nước nhỏ... rồi lâu dần, những mỹ từ được đưa ra sử dụng đã khóa lấp mọi thứ, đến nỗi giờ ai ai cũng nhận là con cháu một nhà Nam.

Trước vũ điệu mô phỏng nét uốn mình, khuyên chân của tượng tiên nữ Apsara trên các tháp, giờ có mấy ai tự hỏi vũ công vì mưu sinh, vì nghệ thuật hay vì để lưu giữ nét xưa? người thưởng thức vì háo hức hay tò mò? Được mấy ai trước những gì chứng kiến đã cảm thương và tiếc nuối cho số phận một dân tộc, một vương quốc bị diệt vong? Những truy vấn được đặt ra, những cảm ứng này chỉ đến với những người biết se lòng, xót xa thân phận trước nguy vong mình sắp chẳng khác gì những tượng đá uốn éo kia. Những người hăng suy niệm, được học, được đọc, tắm mình trong những trang sử đau thương của muôn loài trên mọi nơi như vậy, mới có sự cảm hoài man mác chảy tuôn cho ngọn bút xuất thần. Edward Gibbon người Anh, một lần nghỉ mát trên bán đảo nô ra Địa Trung Hải như chiếc ủng, trước sóng vỗ suốt đêm rì rào, trước cảm xúc với cảnh thê lương hoang vắng giữa trời mây non nước, đã để lại đời bộ sử gây tranh cãi *Sự Suy Tàn Và Suy Đổ Của Đế Quốc La Mã* – The History Of The Decline And Fall Of The Roman Empire.

Trăng thành Đồ Bàn treo lơ lửng trên đỉnh tháp Tiên Dực, người ở đây nô nức gọi là Tháp Cánh Tiên, trước kia thì người Pháp đã gọi nó là Tháp Đồng (Tour de Cuivre). Người xưa bản địa giờ ở phương nào, có ai biết ngày xưa xa nữa tháp được gọi là gì? Ánh trăng bỗng trở nên mờ mờ huyền ảo. Với tôi, trước mắt không còn dấu vết điêu tàn thành quách La Mã xưa của Edward Gibbon nữa, mà chỉ có bóng những ma Hời phất phưởng, chứng kiến điệu vũ của ngày xưa, ngậm ngùi cho những vũ công vô tư, không biết là tự mình đang phô bày vết buồn phong tục khổ nạn của chính dân tộc mình, còn quan chúng vô tình không biết mình đang đồng lòng tán thưởng sự bất công đối với một dân tộc.

Nhớ ngày còn đi học, có lần ghé thăm người bạn cùng giảng đường ở một làng quê Phan Rang, nơi đây rõ nét hoang sơ của cuộc sống ngày xa xưa. Đây đó những mái nhà lá thấp lè tè với những ụ rơm chắt đống bên hông, ảng nước bằng đất đặt nằm kề phen cửa bằng nửa bước ra, một vài con gà lang thang dưới trời nắng như

nung đốt... Phong cảnh im lìm như cuộc sống lặng lẽ của những con người ở nơi này. Sinh hoạt của cư dân hầu hết đều chậm rãi, sự chậm rãi mang tàn tích của những tháp cổ chịu đựng cùng tháng ngày sương gió. Tôi có cảm tưởng họ đến từ quá khứ, sống trong quá khứ, trước sau trên dưới trong ngoài đều là quá khứ. Tổ tiên của họ đã quay lưng, ra đi từ lâu. Họ chỉ còn biết lấy quá khứ đối diện với thế giới này. Cuộc sống của họ ngày hôm nay mặt đối diện với quá khứ, lưng ở lại với thế giới. Nhưng thế giới không quên bám riết, gỡ từ sau lưng họ, bắt họ phải trao ra những gì còn có thể được, từ nghệ thuật, tập tục, lao động, sự vật, con người... cho dù tất cả đều thể hiện sự già nua, cũ kỹ.

Tối hôm đó người bạn mang ra khoe di vật đã nhiều đời của gia đình. Đây là mẫu gỗ nhỏ hình dạng một chiếc thuyền, chạm khắc cũng gọi là khéo léo, nhưng chắc không phải từ bàn tay tinh xảo của một nghệ nhân. Mẫu vật rõ nét một thuyền chiến, chẳng giống loại ghe bầu đi biển vận chuyển hàng hóa. Mũi thuyền ngẩng cao như tính cách kiêu hùng của những thủy thủ người Chiêm can trường, thân thuyền thon dài để xé nước lướt cho nhanh, bên hông lô nhô những cọc nhỏ sóng đôi vươn ra mấy chục tay chèo. Nhìn mẫu vật, tôi từng liên tưởng đến những chuyến hải hành mà Chế Bồng Nga đã vượt biển ra đất Bắc, vào tận thành Thăng Long làm rúng động cả triều Trần.

Hôm nay dưới trăng thành Đồ Bàn hình ảnh chiến thuyền đó lại đến với tôi, nhưng nó bỗng hiền lành bên cạnh những tiên nữ Apsara trên các tháp. Trong những hình bóng yêu kiều đó hồ như có dáng của công chúa Huyền Trân, gót sen người con gái đã dẫn dắt bước chân người Việt giẫm lên hai châu Ô, Rí. Những phiến đá góc tường tháp ở đây xòe ra như cánh tiên, chúng là cội nguồn níu chân những con sói biển đổi mặt với trùng khơi. Thuyền chiến của người Chiêm cũng không như thuyền Noah, đủ sức cứu vãn giống loài trước cơn đại hồng thủy. Quá khứ của người Chiêm cũng muốn nuôi dưỡng hình bóng những con thuyền vẫy vùng cùng sóng biển. Nhưng cuộc sống họ giờ trầm lặng, nặng nề như những cổ tháp chịu đựng gió sương.

Ánh trăng rồi sẽ được thay bằng vàng dương rực sáng, thúc giục mọi sinh hoạt thức dậy. Có lẽ nào ai cũng chấp nhận đổi mặt với thế giới gỗ sau lưng, hay lặng lẽ im lìm như những ngôi cổ tháp dưới ánh trăng tàn???

... TIẾC NGƯỜI RA ĐI

• **Nguyễn Hữu Huân**
(K.7/68 KQ/VNCH)

Tối hôm đó vợ chồng tôi vừa ngồi trước TV theo dõi tin lính Nga tấn công xâm chiếm Ukraine, bỗng nghe tiếng điện thoại reo dồn dập, bạn bè khắp nơi báo tin buồn: anh Đào Vũ Anh Hùng vừa ra đi khoảng 9 giờ tối (giờ Dallas, Texas) ngày 18.2.2022, tức 4 giờ sáng tại Đức (-7). Vợ tôi bật khóc, tôi thần thờ không nói nên lời.... Thế là người anh quý mến thân thương đã thật sự cất cánh phi vụ cuối cùng: bay đến cõi vĩnh hằng.

Bảy năm phục vụ trong quân chủng Không Quân/VNCH của tôi vẫn chỉ là một quãng thời gian không đáng kể đối với các bậc niên trưởng thuộc nhiều quân binh chủng khác nhau mà tôi có dịp tiếp xúc gần gũi và học hỏi. Hai niên trưởng tôi quý mến nhất là anh Phan Nhật Nam và anh Đào Vũ Anh Hùng. Cả hai anh đều là người lính viết văn, nhưng tính tình lại là hai thái cực khác nhau rất nhiều. Anh Nam - người Quảng Trị, K.18 Võ Bị Đà Lạt, lính Nhảy Dù, giọng nói oang oang nửa Trung, nửa Nam, đầu đó có chút Bắc kỳ, thêm cái ngang tàng khí khách, coi đời bằng vung và trực tính. Anh Hùng - sinh tại Hà Nội, phi công trực thăng, giọng nói êm ả tử tốn của dân Hà Nội chính gốc, nhã nhặn khéo léo, chừng mực và cũng trực tính. Cũng vì cái trực tính này mà cả hai anh đều có nhiều người thương lẫn không thương - chuyện thật bình thường -.Cái chính trực mà... vàng rơi anh cũng chẳng thềm tiếc và đó chính là Đào Vũ Anh Hùng. Đạo ấy tôi còn trong Trung Tâm Hành Quân Không Trợ 1 tận ngoài Đà Nẵng (DASC = **D**irect **A**ir **S**upport **C**enter) trực thuộc Bộ Chỉ Huy Hành Quân Không Quân (TACC = **T**actical **A**ir **C**ontrol **C**enter), nên hầu như năm thì mười họa mới gặp được các anh. Điều bất ngờ với tôi là hai anh lại là bạn bè thân thiết với nhau, cùng vào sinh ra tử nơi chiến trường, hoặc thỉnh thoảng trong quán cà phê La Pagode đường Tự Do, Saigon. Anh Nam thường nói đùa với anh Hùng rằng: „Những thằng Không Quân chúng mày đi hành quân mà chân hồng không đạp được đất, bọn tao có chết dưới đất vẫn vững vàng hơn. Mày ráng mà sống đi, chứ không tao lại có đề tài để viết thêm bài... cho một người năm xuống“. Mà thật, anh Đào Vũ Anh Hùng vẫn còn đó qua những tháng năm trên bầu trời chinh chiến ấy, nhưng bây giờ anh đã thật sự gác ngã

sau nhiều năm chịu đựng những căn bệnh nan y vô phương cứu chữa.

Tên thật là Đào Bá Hùng, sinh ngày 5 tháng 3 năm 1943 tại Hà Nội, viết văn từ năm 1960, viết thường xuyên cho các báo như Ngày Nay, báo Sống, báo Sóng Thần, báo Lý Tưởng của Không Quân/VNCH... với bút danh Đào Vũ Anh Hùng. Anh gia nhập Không quân khóa 65A, bay trực thăng phi đoàn 215 (Thần Tượng/Nha Trang), có thời gian làm huấn luyện viên hoa tiêu trực thăng và sau đó là phi đoàn 245 (Lôi Bổng/Biên Hòa) cho đến ngày mất nước, cấp bậc cuối cùng Thiếu Tá, phi đoàn phó rồi quyền phi đoàn trưởng. Sau năm 1975, gia đình anh chọn Dallas/Texas làm quê hương mới, chưa một lần trở về quê hương bỏ lại. Tại đây, anh em Không Quân bầu chọn anh làm hội trưởng hội Không Quân Dallas -Fort Worth và là thành viên trong Tổng Hội Không Lực VNCH. Mặc dù phải vật lộn với kế sinh nhai hàng ngày cho gia đình trên quê hương mới, anh vẫn nhận làm chủ biên Đặc San Đường Mây, viết cho báo Cánh Thép và Lý Tưởng Không Quân. Anh thường nói với tôi, nếu không có chị P., (người vợ hiền của anh) luôn hy sinh, cố vũ và khuyến khích anh, thì anh chẳng làm được việc gì nên chuyện. Chính chị P. là người tận tụy ngày đêm quanh quẩn bên giường bệnh của anh suốt từ nhiều năm qua cho đến khi anh trút hơi thở cuối cùng. Có lần tôi tò mò hỏi lý do anh lấy bút danh Đào Vũ Anh Hùng? Anh cười nửa đùa nửa thật kể rằng, anh có người bạn nổi khổ từ hồi còn đi học tên Trần Vũ Anh nhưng lại mất sớm. Thương nhớ bạn, anh ghép tên bạn với tên mình thành Đào Vũ Anh Hùng. Đúng hay sai? Tôi nghĩ chỉ có chị P. mới biết rõ đầu đuôi câu chuyện. Người ta biết nhiều đến anh và gọi tên anh với bút danh này hơn với tên thật của anh. Tôi chọc anh là anh may mắn lắm, nếu anh vẫn giữ nguyên tên thật Đào Bá Hùng của anh mà người ta nói lái lại thành... "Hùng Bá Đạo" thì bỏ xử đấy. Anh xụ mặt nhìn tôi nói: „Ơ hay! sao em lại nói thế, chỉ có cậu mới dám nói với anh như vậy thôi đấy!".

Ở hải ngoại, dù cách xa nửa vòng trái đất, tôi lại gần gũi với anh hơn xưa và có nhiều kỷ niệm riêng tư từ khi liên lạc được với anh. Mỗi lần gọi điện cho anh, thường thì chị P. nhắc máy. Nghe tiếng tôi, chị nhỏ nhẹ vừa cười vừa nói, vẫn với giọng Hà Nội êm ả: „Huân hả, đây anh Hùng đây“. Anh bảo anh chị vừa từ nhà thờ về. Hóa ra mỗi năm vào dịp Tết Ta, anh chị và các cháu đều thay phiên nhau ra nhà thờ Cha xứ gần đó để phụ gói bánh chưng. Anh khoe bánh chưng ở đó ngon nhất nước Mỹ, mỗi năm bốn đạo nhà xứ gói hàng ngàn đòn bánh chưng gửi bán trên toàn

nước Mỹ. Tôi phì cười hỏi ông phi công bay bổng hào hùng ngày xưa bây giờ lại co ro ngồi bệt xuống đất... gói bánh chưng. Anh chữa, anh bảo anh đâu biết gói, anh chỉ làm tài xế mỗi ngày ôm hàng chục thùng bánh chưng ra bưu điện gửi cho người ta thôi mà. Mấy hôm sau anh nói sẽ gửi tặng vợ chồng tôi vài đôn bánh chưng, bảo ăn thử. Vợ chồng tôi nhận quà mà rưng rưng cảm động. Tiền cước từ Mỹ qua Đức gần gấp 4 gấp 5 hai đôn bánh chưng. Tết năm đó vợ chồng tôi được ăn bánh chưng từ phương xa để nuốt trọn cả mối ân tình quý báu của anh chị ưu ái trao tặng.

Biết vợ tôi hay bị tê chân, anh nhắn bảo tôi mua cái... "máy rung chân" của Nhật Bản. Máy có 2 chỗ lỗ để gác 2 cổ chân lên, chỉ cần cắm điện, nhấn nút là hai chân sẽ lắc lư như đuôi cá bơi lội trong nước. Anh bảo bên này anh giới thiệu người ta mua nhiều lắm. Anh còn gửi hình qua email, khuyên nên mua loại nào, giá cả ra sao. Ngày anh qua Đức, vợ tôi khoe anh cái máy rung chân đúng kiểu, đúng hiệu anh khuyên, nhưng giá lại rẻ hơn rất nhiều. Anh ngạc nhiên bảo: „Thế hả, sao bên này lại rẻ thế“. Tôi nhìn về mặt... "tên tò" của anh đâm phì cười nhưng sau đó lại hối hận nhiều. Chắc tại vì thế mà sau này anh chẳng còn giới thiệu món nào „online" cho vợ chồng tôi nữa.

Mỗi lần vợ chồng tôi nói điều gì không đúng hay không hợp ý anh, anh không giận, không trách móc, mà chỉ khoan thai nói „Ơ hay! Sao em lại nói thế?", rồi sau đó mới từ từ giải thích... „Ơ hay! Sao em lại nói thế?", câu nói nghe thân thương làm sao, Bắc kỳ làm sao, anh nói như anh nói với... người tình. Chắc chị P. nghe mãi... cũng nghiền.

Đúng là:

Chim khôn hót tiếng rành rang

Người khôn nói tiếng dịu dàng để nghe

(ca dao)

Hầu hết lính Không Quân/VNCH chúng tôi đều biết câu châm ngôn của quân chủng mình là „Không Bỏ Anh Em, Không Bỏ Bạn Bè", để nói lên tinh thần đoàn kết, tương thân tương ái của người Không Quân với nhau và cả với các quân binh chủng khác trong quân đội. Theo niên trưởng KQ Nguyễn Việt Trường cho biết, tác giả của câu nói đây nhân bản này chính là của anh Đào Vũ Anh Hùng, được anh lấy làm tựa đề cho một bài viết của anh nói về người phi công L19 Trần Duy Nguyễn bị nạn trong phi vụ liên lạc hành quân Nha Trang-Pleiku. Liên tục sau 5 ngày tìm cứu với hàng chục máy bay đủ loại từ trực thăng, khu trục, Cessna và cả C47, nhờ sự tháo vát và quả cảm của chính mình, người phi công

Trần Duy Nguyễn đã thoát nạn trở về trong vòng tay gia đình và các chiến hữu. Cũng theo niên trưởng Nguyễn Việt Trường, Tư lệnh Không Quân lúc đó là tướng Trần Văn Minh, sau khi đọc bài này đã cho người ra Nha Trang tặng tác giả một ngàn đồng tiền mặt và một chiếc đồng hồ mạ vàng và tuyên bố dùng câu „Không Bỏ Anh Em, Không Bỏ Bạn Bè" làm châm ngôn của quân chủng Không Quân/VNCH. Anh Đào Vũ Anh Hùng giữ lại chiếc đồng hồ làm kỷ niệm, còn số tiền mặt anh thêm vào chút tiền nữa đủ để mua một tấm lắc khoảng 2 chỉ vàng tặng cho con trai của người chiến hữu phi công Trần Duy Nguyễn.

Đại đa số thuyền nhân tỵ nạn Việt Nam tại Đức đều được con tàu Đức mang tên „Cap Anamur" cứu sống và được chính quyền Đức tiếp nhận định cư vào thập niên 1980. Đây là một tổ chức nhân đạo hoàn toàn tư nhân do ông Tiến sĩ Rupert Neudeck sáng lập. Con số được cứu sống lên đến trên 11.000 người. Cuối năm 2006 anh em chúng tôi vận động chính quyền để xây dựng một tượng đài thuyền nhân tỵ nạn để tri ân „Cap Anamur" và chính quyền Đức đã mở vòng tay cứu sống và cứu mang mình, đồng thời ra mắt „Hội Xây Dựng Tượng Đài Hamburg" với các thành viên đại diện trên toàn nước Đức và các ban đại diện tại Hoa Kỳ và Úc Châu nhằm kêu gọi sự đóng góp. Tôi mời anh Đào Vũ Anh Hùng tham gia, trong đó có anh Hoàng Anh (San Jose, LA), người được „Cap Anamur" cứu sống và KQ Đặng Quỳnh (Westminster, LA), người cùng khóa 7/68 KQ với tôi. Các anh hăng hái nhận lời ngay - Xin gửi lời chân thành cảm ơn các anh - Sau gần 4 năm vận động với biết bao khó khăn và chống đối từ nhiều phía (từ chính quyền Đức vì chính sách bang giao với CS Việt Nam, từ tòa đại sứ Việt cộng...) chúng tôi cũng đã hoàn thành trọn vẹn được ý nguyện mình và tượng đài thuyền nhân đã được khánh thành vào ngày 12.9.2009 ngay trong khuôn viên của cảng Hamburg, nơi xuất phát và trở về cảng mẹ Hamburg của con tàu nhân đạo CAP ANAMUR, cũng là ngày kỷ niệm 30 năm Ủy ban „Cap Anamur" được thành lập. Tôi mời anh Đào Vũ Anh Hùng sang tham dự. Tôi đón anh về nhà và đây là lần đầu tiên anh đến nước Đức xa xôi lạnh lẽo này. Nhìn anh vẫn khỏe mạnh, nước da ngăm đen, vẫn nhanh nhẹn hoạt bát, vẫn chút tiểu ngạo giang hồ, nhưng lâu lâu lại lộ vẻ trầm tư và ... ít nói hơn xưa.

Vì là trưởng ban tổ chức lễ khánh thành nên tôi phải đến địa điểm sớm để sắp xếp dựng sân khấu, chăng dây, treo cờ... và hẹn trở về đón anh. Anh đòi đi theo để phụ chúng tôi. Buổi lễ rất thành công với hơn 2.000 người Việt lẫn

người Đức từ khắp nơi đổ về, và nhiều quan chức chính quyền trung ương và Hamburg. Từ những cảm xúc bồi hồi rung động trong buổi lễ khánh thành đã được anh tỏ bày trong một đoạn văn anh viết ngay tối hôm đó trong nhà tôi. Trích từng đoạn: *„... Tôi là người từ xa đến từ bên kia quả đất nhưng không hề mang cảm giác lạ lẫm với cảnh với người trên đất nước này. Đa số người Việt tại đây dù không thân biết nhưng tôi vẫn thấy gần gũi, dễ dàng quen thuộc qua ánh mắt, nụ cười phát tỏa thứ tình gọi là tình nghĩa đồng bào, tình lân mẫn của người chung một dòng máu... Tượng đài như cái bào thai có bao nhiêu bà mẹ nóng lòng sốt ruột trông mong đứa con chung cứng quý ra đời ròn rã gần bốn năm trời. Hôm nay đứa bé đã chào đời sưng sỏ, khôi ngô đĩnh ngộ... Đây là dấu tích lịch sử ghi chép lời tri ân nước Đức mà cũng là lời đồng dạ nói với thế giới về thảm cảnh bỏ nước ra đi bằng thuyền, vạch mặt chính danh bọn tàn hung cộng sản Việt Nam là tác nhân gây nên khổ hạnh... Tác phẩm điêu khắc bằng đồng bé nhỏ, giản dị nhưng trang trọng, thanh thoát chứa đầy ý nghĩa do một cô bé Việt Nam 14 tuổi thế hệ thứ hai, thứ ba của thuyền nhân được tàu Cap Anamur cứu sống, trau chuốt gọt ghém tất cả lòng thành và tâm ý tạo nên với những dòng chữ khắc nổi ba ngôn ngữ Đức-Anh-Việt trên hai trang sách mở...”*

Những ngày sau đó vợ chồng tôi dẫn anh rong chơi thành phố Hamburg. Nhiều người muốn gặp anh vì chỉ đọc văn mà chưa thấy người. Ôi thôi thì đủ chuyện, chuyện đời lính, chuyện văn chương, chuyện trước và sau ngày 30 tháng 4, chuyện xứ người xứ ta, kể cả... chuyện cấm cười. Anh bắt đầu thắm mệt! Ông phi công ngày xưa nay đã mon men gần đến cái tuổi „thất thập“, sao chịu nổi những chén trà ly rượu suốt sáng thâu đêm, mặc dù anh chỉ uống trà hay nước sôi vì máu có đường. Biết anh thích ăn cơm Việt hơn cơm Tây, vợ tôi nấu phở, bún bò, bún thang, bánh cuốn... Món nào anh cũng bảo là ngon, nhưng ngay sau đó thì luôn nói thêm câu: „Chị P. ở nhà vẫn nấu món này cho anh ngon lắm đấy!“. Dẫn anh ra siêu thị, vợ chồng tôi định mua vài món quà tặng anh chị, anh lại nói: „Chị P. mua cái này đây nhà anh rồi!“. Hỏi anh học ... “sách hiểu thảo” nào chỉ cho em học với, anh bảo. „Nói thật lòng đấy chứ, làm gì có sách nào“. Chợt nhớ lại ngày vợ chồng tôi đón anh từ phi trường về nhà. Anh đứng ngồi không yên, cứ đi qua đi lại trong phòng khách nhà tôi, miệng lẩm bẩm nói một mình: „Chưa đi đã nhớ! Chưa đi đã nhớ!“. Tôi nheo mắt cười thầm, nhưng vợ tôi lại ngăn người chẳng hiểu

„mô tê” nên hỏi lại: „Anh đi đâu, anh nhớ ai?” Anh nhìn thẳng nói... như quát: „Thì nhớ vợ chứ nhớ ai?”... Ghê thật! Một hôm tôi khoe anh chiếc áo „Alpha Industries Jacket”, na ná giống chiếc áo Jacket của Không Quân thời xưa, trong cam ngoài xám. Anh mân mê có vẻ thích lắm, tôi ướm thử lên anh, thấy cũng vừa vặn, tôi tặng anh luôn. Lần độc nhất anh không nhắc đến chị P. nhưng vẫn không muốn nhận, tôi cười chọc anh; „Cái này em tặng anh chứ không phải của chị P. mua đâu”. Anh hiểu ý tôi, vừa cầm vừa nói: „Cậu cho tôi xin tí, đúng là... thẳng Nỡm” (thẳng Nỡm là tiếng trách mắng nhưng rất thân mật khi không vừa ý mà người Bắc thường dùng).

Năm sau 2010, giỗ đầu của bố tôi bên Úc. Nhân tiện tôi rủ anh và KQ Chu Văn Hải cùng qua Úc. Hải là bạn cùng khóa KQ 7/68 với tôi và cũng là một trong số bạn bè thân thiết nhất từ xa xưa của anh, thuộc ngành Chiến Tranh Chính Trị trong BTL/KQ Tân Sơn Nhất. Anh ngồi hàng giờ tâm tình với mẹ và các em tôi, dành đầy xe lăn cho mẹ tôi khi đi dạo phố. Anh chẳng thiết đi đây đi đó xem phố phường thẳng cảnh của xứ Kangarus, mà chỉ muốn gặp lại bạn bè chiến hữu Không Quân ngày xưa để hàn thuyên, thăm hỏi, ôn lại kỷ niệm vui buồn. Anh vui lắm như trẻ lại, bạn bè cũ lại càng vui hơn, chụp ảnh lia lịa. Anh bảo đây là cơ hội ngàn năm một thuở, chẳng có lần thứ hai. Nhà của chú em út tôi trở thành „trung tâm hành quân”, ra vào tấp nập. Trong không khí tương bừng ấy, tôi còn nhớ mãi câu nói của bạn Hải, vừa nhìn anh vừa thì thầm bên tai tôi: „Ai cũng biết bố này giỏi lắm nhưng lại... sanh bất phùng thời”. Tôi nghĩ bạn Hải nói không sai! Nhưng bây giờ trong niềm vui tái ngộ, anh vẫn vui và lại càng vui hơn khi lần đầu tiên hội ngộ với nhà biên khảo Minh Di, người kém anh gần 10 tuổi nhưng anh rất quý mến và thân phục qua văn phong cũng như nhiều công trình biên khảo. Cuộc hội ngộ này do anh Lý Trung Tín, chủ nhiệm tạp chí Dân Văn tại Đức giới thiệu và sắp xếp.

Lần thứ hai anh Đào Vũ Anh Hùng sang Đức vào năm 2012, qua lời mời của các anh em trong Hội Cựu Quân Nhân, nhân dịp kỷ niệm Ngày Quân Lực 19 tháng 6 tại miền Trung nước Đức. Vợ chồng tôi lại đón anh tại phi trường Hamburg. Phi trường đông nghẹt người ồn ào chen chúc. Máy bay đã hạ cánh từ lâu, nhưng vẫn... “chẳng thấy bóng anh đâu”. Vợ chồng tôi đăm lo, đảo mắt tứ phía đi tìm. Bỗng nghe giọng nói quen thuộc „Anh Hùng đây!”. Tôi giật mình nhìn xuống thấy anh... ngồi xe lăn, được một người phụ nữ Đức đẩy ra. Thấy anh đau chân, tay cầm cây gậy nên nhân viên phi trường giúp anh đưa ra cổng.

Vợ chồng tôi trở mắt nhìn anh, anh vẫn tự tại cười nói huyên thiên, vẫn đứng lên đi đứng như bình thường và không quên ngoảnh đầu cảm ơn người phụ nữ Đức. Anh bảo anh đâu cần ngồi xe lăn, bay đường xa ngồi tê cả chân, họ thấy vậy nên „bế” anh vào xe cho tiện. „Người Đức tốt thật”, anh nói. Vợ chồng tôi lo mua thêm thuốc men cho anh vì biết chuyến này chúng tôi sẽ đưa anh đi ngao du xa.

Ngày hôm sau tôi đưa anh xuống miền Trung Đức tham dự Ngày Quân Lực. Lại một màn thăm hỏi tái diễn. Anh em Không Quân định cư Đức thì ít ỏi, lại sinh sống xa nhau, đây đúng là dịp hiếm có tìm đến với nhau, mừng vui khôn tả. Tình nghĩa „Không Bỏ Anh Em, Không Bỏ Bạn Bè” lại được thể hiện. Anh thuyết trình đề tài „Sự anh dũng và kiên cường của người lính VNCH”. Sau đó tôi đưa anh đến thăm gia đình anh chị L.N.T.H. và gia đình anh chị N.H.M.N. Anh không thích ăn uống ngoài tiệm nên các chị đều nấu nướng ăn uống trong nhà. Món nào anh cũng khen ngon rồi lại vẫn câu thông thường lệ năm lòng...“Chị P. ở nhà vẫn nấu món này cho anh ngon lắm đấy!”. Tôi phì cười gheo anh „Biết rồi khổ lắm nói mãi bố ơi”. Lại cái giọng Hà Nội nhẹ nhàng: „Ơ hay, Sao em lại nói thế? Hôm nào qua chị nấu cho ăn rồi biết”. Tôi tiếc mãi vì có lần mua vé định bay qua Dallas thăm anh chị một lần, để biết nhà anh, được làm quen với chị và cũng mong được thưởng thức các món ăn chị nấu. Nào ngờ trước đó ít ngày vợ tôi phải mổ bàn tay. Anh biết tin, gọi qua dẫn lời cấm không cho tôi đi, phải ở nhà săn sóc vợ.

Những ngày bên Pháp có anh chị N.H.M.N. đi cùng. Anh vẫn đi đứng bình thường với cây gậy, và chúng tôi luôn đi chậm để chờ anh. Hình như anh không quan tâm mấy với phong cảnh của thủ đô Paris mà lại thích thú với vườn trồng nho to lớn bên Đức khi anh chị N.H.M.N dẫn anh đi thăm. Anh hỏi bao giờ cho anh đi Lyon thăm cụ X. Thành phố Paris rộng lớn đông người, xe cộ chạy hỗn loạn, chúng tôi thường đi Metro cho tiện dù phải chen chúc như nêm. Tôi luôn nhắc nhở anh mỗi khi lên Metro thì phải coi chừng bị... móc túi. Ấy thế mà một lần vừa xuống xe, mặt anh tái mét như tàu lá, nói chằng nên lời: „Anh bị móc túi rồi, chúng nó lấy mất hết cả tiền bạc lúc nào không biết!”. Anh bảo anh rất kỹ lưỡng, trước khi đi anh đã để hết giấy tờ quan trọng ở nhà, chỉ mang theo một ít tiền tiêu vặt và một gói tiền nhét kỹ bên trong túi áo khoác do con cháu cụ X. bên Mỹ nhờ anh mang qua cho cụ. Chúng tôi ngược xuôi tìm báo cảnh sát. Mấy ông cảnh sát bên Tây âm ỉm ừ ừ cho xong chuyện. Chúng tôi hỏi anh mất bao nhiêu, anh không nói.

Đề nghị chung tiền đưa lại anh, anh cũng không nhận. Anh buồn, chúng tôi cũng buồn vì phần nào đó cũng mang mặc cảm trách nhiệm đối với anh. Anh đòi về, không đi Lyon thăm cụ X. nữa. Tôi có việc phải về trước, anh chị L.N.T.H. sau đó lặn lội đưa anh về lại Hamburg.

Sau chuyến đi Paris, anh thần thờ, chân đau hơn, đi đứng khó khăn ngưng ngưng hơn, có lẽ vì đi bộ quá nhiều. Tôi đâm hối hận, chờ anh đến thăm anh em qua nhiều mời mọc cho khâu khâu trước ngày anh về lại. Ai cũng mến anh, nài ép mãi anh mới nhận món quà đi đường anh em cùng đóng góp tặng anh.

Ai ngờ, đây là lần hội ngộ cuối cùng với anh. Chúng tôi liên lạc với anh chỉ qua điện thoại hay email. Sức khỏe anh yếu dần qua nhiều năm chống chọi những cơn bệnh nan y. Có lần anh khoe tấm hình anh ngồi xe lăn, chân bó nẹp sắt. Thế là anh thực sự phải ngồi xe lăn mất rồi. Lại nghe tin anh bị đột quỵ khi đang tập thể dục trong công viên, may mà có người cứu kịp và cứu thể vào ra nhà thương nhiều lần. Thời gian ngắn sau bạn bè lại gửi hình, báo tin anh nằm liệt giường, tay giơ lên không nổi nhưng tâm trí anh vẫn tỉnh táo với đôi mắt bùng lung... Cứ thế, cứ thế - sức khỏe anh suy giảm dần và rồi Chúa đã gọi anh về với Người vào lúc 21:10 giờ ngày 18 tháng 2 năm 2022 tại tư gia, hưởng thọ 79 tuổi. Chúa đã gọi anh về với Ngài và anh phải đành bỏ lại anh em, bỏ lại bạn bè. Vẫn biết con người „Sinh, Lão, Bệnh, Tử” là lẽ thường, nhưng những tiếc thương của gia đình, của anh em, của bạn bè chiến hữu vẫn còn đó và không thể xóa nhòa. Giuse Đào Bá Hùng sống một đời người phi công oai hùng, văn võ toàn tài, nếp sống bình dị, trung trực thẳng thắn, chí tình với anh em bạn bè, cũng là một người chồng mẫu mực, một người cha khả ái theo gương Thánh cả Giuse quan thầy của anh trong gia đình Thánh Gia. Thay mặt toàn gia đình và tất cả các anh em bên Đức, xin được chia sẻ nỗi mất mát lớn lao của chị P. và gia đình. Cảm ơn chị đã tận tụy hy sinh những năm tháng vất vả bên anh và đó là cái Phúc suốt đời mà anh có được. Những dòng chữ mộc mạc này viết lên để ghi nhớ mãi những kỷ niệm gần gũi thân thương với anh và nguyện xin linh hồn anh chóng hưởng dung nhan Thánh Chúa.

Lời cuối cùng xin gửi đến anh: VÀNG ROI
KHÔNG TIẾC, TIẾC NGƯỜI RA ĐI

Nguyễn Hữu Huân
(K.7/68 KQ/VNCH)

HIỆN TƯỢNG UKRAINE

• **Trần Gia Phụng**

Điều dễ nhận thấy là các nước Đông Âu luôn nằm giữa hai thế lực chính trị quan trọng. Trước đây là đế quốc Áo-Hung ở phía tây, và đế quốc Nga về phía đông. Từ thế chiến thứ hai (1939-1945), các nước Đông Âu nằm giữa Đức Quốc Xã và Liên Xô. Hai nước này đều độc tài, nhưng hoàn toàn khác nhau về ý thức hệ chính trị, và cả hai đều lăm le nuốt trọn Đông Âu. Ngày nay, Đông Âu cũng nằm giữa hai khối chống đối nhau: Một bên là NATO (North Atlantic Treaty Organization) tức Liên Minh Bắc Đại Tây Dương, lúc đầu gồm các nước tự do dân chủ Tây Âu và Hoa Kỳ, sau có thêm một số nước Đông Âu sau khi thoát ra khỏi khối cộng sản (CS), và bên kia là Cộng Hòa Nga là một nước hậu CS. Tổng Thống Nga Vladimir Putin vốn là một sĩ quan công an CS Liên Xô. Liên Xô bị sụp đổ năm 1991, đổi thành Cộng Hòa Nga.

Trong số các nước Đông Âu hiện nay, các nước giáp giới về phía đông với Nga từ bắc xuống nam là Estonia, Latvia, Belarus và Ukraine. Ukraine là nước rộng nhất và có nhiều dân gốc Nga ở phía đông. Hai nước Estonia và Latvia là thành viên của NATO từ 29.3.2004. Belarus và Ukraine chưa gia nhập NATO. Nói chung, hai nước này đều trung lập, và chịu nhiều ảnh hưởng của Nga.

Bản đồ Đông Âu (Internet)

Vị trí địa lý của các nước Đông Âu gần giống như trường hợp Việt Nam ở Đông Nam Á. Việt Nam nằm về phía đông của Indochina (Anh ngữ) hay Indochine (Pháp ngữ). Rõ ràng Indochina là chữ ghép lại từ hai địa danh là India (Ấn Độ) và China (Trung Hoa). Hai nước India và China có hai nền văn hóa và văn minh cổ xưa rất khác nhau. Ngày nay, Indochina cũng nằm giữa hai thế lực chính trị đối kháng nhau. Đó là Cộng Hòa Nhân Dân Trung Hoa theo chủ nghĩa CS, độc đảng độc tài toàn trị một bên, và bên kia là Hoa Kỳ cùng các nước Tây phương, chủ trương tự do dân chủ.

Năm 2014, hai vùng Donetsk và Lugansk ở phía đông của Ukraine gồm đa số là dân Nga, tách ra ly khai khỏi Ukraine và thành lập hai nước cộng hòa biệt lập. Lúc đầu, hai nước cộng hòa mới này được một số nước nhỏ công nhận, và cho đến ngày 21.2.2022, Tổng Thống Nga Vladimir Putin công nhận nền độc lập của hai nước này.

Có thể vì việc này, Tổng Thống Ukraine là Volodymyr Oleksandrovych Zelensky, một chính khách độc lập, liền cắt đứt quan hệ ngoại giao với Nga ngày 24.2.2022. Tổng Thống Nga quan ngại rằng đây là dấu hiệu Ukraine nghiêng về NATO, liền xua quân đánh Ukraine cùng ngày đó.

Hành động của Vladimir Putin gần giống như hành động của lãnh tụ Đức Quốc Xã là Adolf Hitler trước thế chiến thứ hai. Ngày 1.9.1939, Hitler xua quân tấn công Ba Lan, vì trước đó một tuần, ngày 25.8.1939, Ba Lan ký hiệp định liên minh quân sự với Anh Quốc. Việc này làm cho Hitler lo ngại rằng quân đội và vũ khí Anh sẽ đến Ba Lan và đe dọa Đức Quốc. Vì vậy, Hitler ra tay trước, xua quân tấn công Ba Lan ngày 1.9.1939. Ba ngày sau, Anh Quốc cùng Pháp trả đũa Đức Quốc Xã ngày 3.9.1939. Thế là thế chiến thứ hai bùng nổ. Phải chăng nhà độc tài Vladimir Putin đã học theo bài học của nhà độc tài Adolf Hitler, hay lịch sử đã tái diễn?

Khi Nga, một cường quốc trên thế giới, đưa quân xâm lăng Ukraine, hầu như ai cũng nghĩ rằng Ukraine sẽ nhanh chóng sụp đổ, nhưng không ngờ là Ukraine đã anh dũng chống trả mãnh liệt, chặn đứng, hoặc ít ra cũng đã làm chậm lại bước tiến của quân Nga, đúng như câu ca dao lịch sử của người Việt chúng ta thường truyền tụng: "*Nực cười châu chấu đá xe / Tưởng rằng chấu ngã, ai dè xe nghiêng.*"

Thiên hạ còn mĩa mai rằng Tổng Thống Ukraine, ông Volodymyr Oleksandrovych

Zelensky, chỉ là một diễn viên hài kịch, hay nói nôm na là một "tên hề" trên sân khấu kịch nghệ. Và thiên hạ còn bàn tán rằng một "tên hề" thì làm sao cai trị đất nước và làm sao lãnh đạo quân đội trong cuộc kháng chiến chống xâm lược?

Tuy nhiên, dù bị lực lượng hùng hậu của Nga tấn công, dù bị đe dọa, ám sát, và ba lần thoát chết, dù đã được Hoa Kỳ mời di tản ra nước ngoài, nhưng ông Zelensky tuyên bố chiến đấu đến cùng, cương quyết ở lại Ukraine, lãnh đạo dân chúng Ukraine chống lại cuộc xâm lăng của Nga. Chưa biết tương lai sẽ như thế nào, nhưng cho đến nay, bàn dân thiên hạ trên thế giới đều phải công nhận ông Zelensky là một người yêu nước vĩ đại, cùng sống chết với toàn dân Ukraine chiến đấu chống ngoại xâm. Như thế, kinh nghiệm Ukraine cho thấy thà bầu "tên hề" làm lãnh đạo, còn hơn là bầu lãnh đạo lên làm tên hề, như Cộng Hòa Xã Hội Chủ Nghĩa Việt Nam. "*Cuba thức Việt Nam ngủ...*" đúng là sản phẩm khôi hài đen "ma đề [made] in Việt Nam."

Trong cuộc kháng chiến này, ngoài Tổng Thống Zelensky anh hùng, có thể nói toàn dân Ukraine đều anh hùng. Những thanh niên Ukraine đưa gia đình đi lánh nạn, rồi quay trở về làm nhiệm vụ chiến binh. Những người phụ nữ can đảm nếu không được ở lại để chiến đấu, thì tuyên bố chấp nhận hy sinh, một mình đưa gia đình ra đi lánh nạn, để chồng ở lại chiến đấu, chống ngoại xâm. Cuộc chiến đấu anh dũng của người Ukraine trong nước chẳng những làm cho thế giới khâm phục, mà thế giới còn khâm phục hơn nữa khi nhiều người Ukraine đang sống an vui, sung sướng và thanh bình ở nước ngoài, đã tình nguyện xin về nước để góp sức chiến đấu. Đây mới đúng là đất nước anh hùng như thời nhà Trần chúng ta chống quân Nguyên.

Trong cuộc chiến đấu anh dũng của toàn dân Ukraine chống lại quân Nga xâm lược, truyền thông thế giới loan tin rằng quân đội Ukraine đã chặn đứng được quân Nga nhờ sử dụng tài tình và hữu hiệu hai loại vũ khí quan trọng.

Loại thứ nhất là những máy bay không người lái (drone). Có hai loại drone. Drone làm công việc thám thính, theo dõi đối phương, rồi thông báo tin tức đối phương về hậu cứ để các chuyên viên hậu cứ lên chương trình tấn công địch thủ. Loại thứ hai là loại drone được các chuyên viên dựa vào những tin tức đó, rồi đặt chất nổ lên drone, và gửi đi tấn công mạnh mẽ các đoàn quân Nga xâm nhập vào Ukraine, làm cho quân Nga tiến thoái lưỡng nan, như ăn phải gân gà,

nuốt vào không được, mà nhả ra cũng không xong.

Loại vũ khí quan trọng thứ hai là các hỏa tiễn FGM 148 JAVELIN, là loại vũ khí chống tăng tầm trung rất hữu hiệu, dễ di chuyển, dễ sử dụng do Hoa Kỳ sản xuất, có thể là quân đội Nga chưa có, hoặc cũng có thể quân đội Nga chưa biết đến.

Sự kiện này khiến chúng ta chú ý thêm một điều là chiến tranh là cơ hội sử dụng, trình diễn và tiêu thụ vũ khí, giúp cho sự phát triển kỹ nghệ quân sự. Sau thế chiến thứ hai, Liên Xô (nước Nga CS) viện trợ vũ khí còn tồn đọng từ thế chiến hai cho các nước và các tổ chức thiên tả trên thế giới, từ Á Châu, qua Phi Châu, Nam Mỹ, nhằm tranh đấu để thiết lập các chế độ CS. Chính Liên Xô đã gia tăng viện trợ quân sự gấp bốn (4) lần cho Bắc Việt Nam để Bắc Việt Nam có điều kiện tấn công Nam Việt Nam, trong khi Nam Việt Nam bị phía Hoa Kỳ cắt giảm viện trợ lớn lao sau hiệp định Paris ngày 27.01.1973, đưa đến kết quả ngày 30.4.1975.

Khi Liên Xô chuyển qua Cộng Hòa Nga năm 1991, kỹ nghệ vũ khí Nga tiếp tục phát triển tuy âm thầm nhưng mạnh mẽ, chẳng những cần phải có thị trường tiêu thụ, mà còn cần phải có cơ hội thí nghiệm vũ khí và thi triển võ công mới, vũ khí mới, để chào hàng với thế giới và chiêu dụ khách hàng, cạnh tranh với các nước khác.

Ukraine là cơ hội thuận tiện cho Putin biểu diễn võ công. Vì vậy, Putin mở cuộc chiến tranh ở Ukraine không phải chỉ vì vấn đề Donetsk và Lugansk, mà còn để tiêu thụ kho vũ khí mà Nga đã sản xuất, giới thiệu các sản phẩm quân sự của Nga, và chiêu khách để bán vũ khí.

Vì vậy Putin ra lệnh tấn công Ukraine đúng như câu nói của các cụ đồ nho Việt Nam ngày xưa: "*Đột phá nhưt điểm, khai thông toàn bộ*" (tấn công một điểm, mở ra toàn bộ), nghĩa là Nga chỉ cần đánh Ukraine, thì Nga có thể mở ra được nhiều lối thoát bế tắc của Nga.

Dĩ nhiên các cường quốc kỹ nghệ vũ khí Tây phương cũng không bỏ lỡ cơ hội, đáp ứng ngay cuộc tấn công của Nga, dựa vào thời cơ rất thuận tiện, gửi ngay vũ khí giúp Ukraine chống lại Nga một cách hợp lý, hợp tình, hợp pháp, đồng thời bán ngay vũ khí cho các nước láng giềng của Ukraine để các nước này tự phòng thân, vì biết đâu Putin sẽ dựa vào những lý do vu vơ, tiếp tục lấn sâu, tiếp tục tung quân xâm lăng các nước Đông Âu khác như đã xâm lăng Ukraine.

Gần đây, Tổng Thống Ukraine là Zelenski lên TV kêu gọi Hoa Kỳ và NATO thiết lập vùng cấm

bay ở Ukraine, để ngăn cản hoạt động của phi cơ Nga trên vòm trời Ukraine, nhưng Hoa Kỳ và NATO không đáp ứng. Theo tin truyền thông Tây phương, Hoa Kỳ và NATO không thiết lập vùng cấm bay trên vòm trời Ukraine, vì quan ngại quân đội Hoa Kỳ và NATO sẽ đụng độ với quân đội Nga, thì chiến tranh sẽ lan rộng, có thể đưa đến thế chiến thứ ba. Điều này thoạt nghe thì hợp lý và nhân bản, nhưng Hoa Kỳ và NATO lại khẩn cấp viện trợ vũ khí cho Ukraine thì cũng là một cách tiếp tay với Ukraine chống Nga, vậy cũng có thể làm cho chiến tranh lan rộng.

Ở đây, xin chú ý rằng, nếu thiết lập vùng cấm bay trên không phận Ukraine, thì Nga không có cơ hội thi triển vũ khí mới của Nga, như máy bay, hỏa tiễn, súng đạn... Nếu thế thì các địch thủ của Nga (tức Hoa Kỳ, NATO) không có cơ hội tìm hiểu, quan sát, nghiên cứu vũ khí của Nga đã sản xuất trong thời gian gần đây. Đồng thời các nước địch thủ của Nga cũng sẽ không có cơ hội cung cấp, bán thêm sản phẩm quân sự, vũ khí, máy bay, hỏa tiễn, súng đạn, quân nhu cho các nước có nhu cầu phòng thủ và chống Nga như Ukraine và các nước Đông Âu khác. Vì vậy chuyện cấm bay trên vòm trời Ukraine khó xảy ra. Ngày nay, phức tạp kỹ nghệ quân sự (military industrial complex) sinh lợi không kém các loại kỹ nghệ khác trên thế giới, kể cả kỹ nghệ xe hơi.

Một hiện tượng rõ ràng nhất là từ trước đến nay, do ảnh hưởng của tuyên truyền, người ta cho rằng Nga là một cường quốc quân sự, vũ khí hiện đại tối tân như Hoa Kỳ, nhưng qua những ngày chiến tranh vừa qua, sức mạnh vũ khí của Nga không như người ta tưởng, mà chỉ là huyền thoại đồn đãi mà thôi, khác với Hoa Kỳ.

Có một điểm khá quan trọng xảy ra sau "hiện tượng Ukraine", là ở Nga dân tình chia rẽ khá trầm trọng. Một điều hiếm thấy là sau khi Nga đưa quân vào Ukraine, thì ở bên trong nước Nga xảy ra nhiều cuộc biểu tình chống chiến tranh Ukraine, chống Putin. Quân đội và cảnh sát Nga đã vất vả dẹp bỏ biểu tình và bắt bớ dân chúng. Chẳng những thế, truyền thông Nga nói chung, tức các hãng thông tấn, báo chí, truyền hình, không được đưa tin chiến sự ở Ukraine, mà chỉ loan tin là quân Nga đang qua Ukraine để giúp nhân dân Ukraine xây dựng đất nước. Sao mà rất giống với truyền thông, báo chí, truyền hình Cộng Hòa Xã Hội Chủ Nghĩa Việt Nam hiện nay quá vậy?

Điều này ngược lại ở Hoa Kỳ. Tin tức báo chí cho biết hai đảng Cộng Hòa và Dân Chủ vốn hiện tranh chấp nhau quyết liệt, nay lại cùng nhau lên

án Nga và đòi hỏi trừng phạt Nga. Vì vậy, lúc đầu Tổng Thống Biden còn lưỡng lự, nhưng sau khi thấy lưỡng đảng đồng tình lên án Nga, Tổng Thống Biden liền quyết định trừng phạt kinh tế, ngưng mua dầu khí của Nga.

Cho đến nay, cuộc xâm lăng của quân Nga vào Ukraine chưa kết thúc. Kết quả cuối cùng chưa ngã ngũ. Tuy nhiên cả thế giới đều thấy rõ, chiến tranh Ukraine là một hiện tượng lịch sử đặc biệt sau một thời gian dài hòa bình ở Âu Châu, nhắc nhở rằng lòng yêu nước, tinh thần dân tộc luôn luôn âm thầm nuôi dưỡng con người đứng lên bảo vệ quê hương khi lâm nguy. Và cuồng vọng xâm lăng, làm bá chủ thiên hạ không còn chỗ đứng trong tâm thức của loài người chúng ta. HIỆN TƯỢNG UKRAINE đã chứng minh điều đó.

(Texas, 08.03.2022)

THÀNH KÍNH PHÂN ƯU

Được tin buồn thân mẫu của Cô Dương Thị Ngọc Liên, bút danh Thi Thi Hồng Ngọc, cộng tác viên Báo Viên Giác, là:

Bà Nguyễn Thị Lan

Pháp danh Quảng Huân

Sinh ngày 27.10.1942 tại Việt Nam

Mất ngày 15.3.2022 tại Saigon, Việt Nam

Thượng thọ 81 tuổi.

Chúng tôi chân thành Phân Ưu cùng Cô Dương Thị Ngọc Liên và đại gia đình tang quyến; đồng thời thành kính cầu nguyện cho Hương linh của Phật tử Quảng Huân Nguyễn Thị Lan sớm được vãng sanh Cực Lạc Quốc.

*Bác về an nghỉ nơi cõi Phật
Phiền não cũng tàn hương khói bay
Thị phi nhân ngã thôi rũ sạch
Thanh thản sớm chiều chốn am mây.*

Nam Mô Tiếp Dẫn Đạo Sư A Di Đà Phật

- Hòa Thượng Thích Như Điển, Phương Trượng Tổ Đình Viên Giác, Hannover, Đức Quốc kiêm sáng lập Chủ Nhiệm Báo Viên Giác,
- Phù Vân, Chủ Bút và Ban Biên Tập - Kỹ Thuật Báo Viên Giác.
- Nhóm Bút Nữ Viên Giác
- Đđ.: Nguyễn Đạo Văn Công Tuấn, Lâm Minh Anh

Đồng thành kính Phân Ưu

IN PHẬT SỰ

• Phù Vân phụ trách

GIÁO HỘI PHẬT GIÁO VIỆT NAM THỐNG NHẤT
ÂU CHÂU

LA CONGRÉGATION BOUDDHIQUE
VIETNAMIENNE UNIFIÉE EN EUROPE
THE UNIFIED VIETNAMESE BUDDHIST
CONGREGATION IN EUROPE

Chùa Association Bouddhique Khánh Anh
Evry-Courcouronnes, ngày 06/03/2022

TÂM THƯ KÊU GỌI TRỢ GIÚP NHÂN DÂN UKRANIA TỶ NẠN

Nam Mô Bốn Sư Thích Ca Mâu Ni Phật
Nam Mô Cứu Khổ Cứu Nạn Đại Từ Bi
Quán Thế Âm Bồ Tát

Kính thưa chư Tôn Đức Tăng Ni
Kính thưa toàn thể quý đồng bào đồng
hương Phật Tử
Kính thưa liệt quý vị,

Cuộc chiến tranh giữa hai quốc gia Ukraina và Nga, đã khiến cho đồng bào nhân dân Ukraina, phải chịu cảnh tan nhà nát cửa, thân thuộc ly tán, trẻ thơ mất cha, vợ trẻ mất chồng, cha mẹ mất con, anh em thanh niên đứng chung chiến tuyến, chống giặc ngoại xâm, người già phụ nữ trẻ em phải xin tỵ nạn các nước láng giềng.

Đứng trước tình cảnh bi đát đau thương của đất nước và nhân dân Ukraina lâm nạn chiến tranh. Nay Hội Đồng Điều Hành Giáo Hội Phật Giáo Việt Nam Thống Nhất Âu Châu tha thiết kêu gọi chư Tăng Ni, Đồng Bào Đồng Hương Phật Tử, đồng tâm chia sẻ sự đau buồn này với nhân dân Ukraina và bằng tình thương yêu nhân loại, chúng ta giúp đỡ bằng mọi phương tiện vốn có bằng tiền tài vật chất, thuốc men, áo quần, thực phẩm v.v... Đồng thời, mỗi người con Phật chúng ta đồng nhất tâm tu tập hồi hướng nguyện cầu cho cuộc chiến tranh này sớm chấm dứt và thế giới được hòa bình an lạc.

Kính thưa quý vị,

Để tiện lợi cho sự đóng góp ủng hộ. Giáo Hội yêu cầu quý vị liên lạc với các chùa viện hay văn

phòng Giáo Hội tại địa phương, để gửi tịnh tài giúp đỡ cho Dân Tỵ Nạn Ukraina. Và các chùa viện Giáo Hội tại địa phương sẽ liên lạc và gửi thẳng đến các Hội Từ Thiện Hồng Thập Tự tại quốc gia hay địa phương đó.

Và xin các chùa viện hay Giáo Hội địa phương hoan hỷ gửi về văn phòng Tổng Vụ Từ Thiện Xã Hội của Giáo Hội, để biết tổng kết số tịnh tài đã ủng hộ cho Dân Tỵ Nạn Ukraina.

Hội Đồng Điều Hành GHPGVNTN Âu Châu thành tâm ca ngợi tán thán công đức của chư Tăng Ni Đồng Bào Phật Tử, nguyện khởi lòng từ theo hạnh Bồ Tát Quán Thế Âm cứu khổ cứu nạn, bằng hạnh thí xả vô úy đến Nhân Dân Ukraina trong thời điểm hiện tại.

Kính chúc chư Tăng Ni Đồng Hương Đồng Bào Phật Tử vô lượng an lành cát tường như ý.

Nam Mô Hoan Hỷ Tạng Bồ Tát Ma Ha Tát

T.M. Hội Đồng Điều Hành GHPGVNTN Âu Châu
Đệ Nhất Chủ Tịch
Hòa Thượng Thích Tánh Thiệt
Đệ Nhị Chủ Tịch
Hòa Thượng Thích Như Điển

8 rue François Mauriac. Parc aux Lièvres. 91000 Evry-Courcouronnes. France
Tél: 01.64.93.55.56 - 07.70.07.33.99.
E-mail: thichquangdao@khanhanh.fr

TÂM THƯ kêu gọi ủng hộ nạn nhân chiến cuộc Ukraine

Nam Mô Đại Từ Đại Bi Cứu Khổ Cứu Nạn
Quán Thế Âm Bồ Tát

Kính thưa quý Phật Tử cùng quý đồng hương,

Ngày 24.02.2022, nước Nga, dưới sự chỉ đạo của Tổng Thống Putin, đã phát động chiến tranh để chiếm đoạt Ukraine. Bom rơi đạn lạc, nhiều

thành phố bị phá hủy, cửa nhà tan nát, con mất cha, vợ xa chồng, gia đình ly tán. Đến nay đã có hơn hai triệu người rời khỏi quê hương Ukraine để sang các nước phương Tây tỵ nạn. Người Việt chúng ta cũng đã từng sống trong thời gian chiến tranh và cũng phải bỏ nước đến xứ người. Nỗi thống khổ cùng cực và sự sợ hãi trước cái chết của bom đạn bởi chiến tranh phần lớn người Việt chúng ta đã trải qua.

Để chia sẻ sự đau buồn, chia ly và mất mát của nạn nhân, chúng tôi viết thư này thiết tha kêu gọi quý Phật tử và quý đồng hương khởi tâm từ, quyên góp tịnh tài cứu trợ và đồng tinh tấn tu tập, hồi hướng nguyện cho chiến tranh tại Ukraine sớm chấm dứt và thế giới được hòa bình an lạc.

* Tịnh tài xin quý vị gửi về:

- **Congregation d. Verein. Vietn. Buddhist. Kirche e.V.**

- **IBAN: DE40 2505 0180 0910 4030 66**

Sparkasse Hannover

- **Mục đích: Cứu trợ nạn nhân chiến tranh tại Ukraine hoặc Nothilfe für die Menschen aus der Ukraine**

Danh sách ân nhân và số tịnh tài quyên góp sẽ được cập nhật trên trang nhà của chùa Viên Giác. Chúng tôi sẽ chuyển số tịnh tài ấy đến các cơ quan từ thiện tại Đức.

Chúng ta đồng chấp tay nguyện cầu Tam Bảo, Chư Phật, Chư Bồ Tát gia hộ cho chiến tranh tại Ukraine sớm chấm dứt và tất cả người dân trên thế giới được sống trong hòa bình an ổn.

Kính chúc quý vị cùng gia quyến được nhiều phước duyên và vạn sự an lành.

Kính nguyện

TM. GHPGVNTN, Chi Bộ Đức Quốc

Chi Bộ Trưởng TM. Hội Phật Tử Việt Nam Tỵ

Nạn tại Đức

Tỳ Kheo Thích Hạnh Bốn

Trụ Trì Tổ Đình Viên Giác, Hannover - Đức

Minh Dũng - Nguyễn Văn Hùng

Hội Trưởng Hội PTVNTN tại Đức

THƯ MỜI

Viết bài đóng góp cho Đặc San Văn Hóa Phật Giáo

Hamburg, ngày 01.3.2022

Kính bạch Chư Tôn Đức,

Kính thưa quý Pháp hữu và Thân hữu,

Qua 3 số Đặc San Văn Hóa Phật Giáo phát hành hằng năm kể từ năm 2019, chúng ta đã đề

cập đến bức tranh tổng thể giữa Phật giáo và cuộc đời, như Phật giáo và đời sống, chuyển hóa khổ đau...

Cho nên kể từ số VHPG năm 2022 trở đi Nhóm Chủ Biên¹ chúng con/chúng tôi đề nghị: chúng ta sẽ đi sâu vào **phương thức** và **nhận thức** của người Phật tử **đôi với Kinh điển**, tức là Giáo pháp của đức Như Lai. Chủ đề này sẽ xoáy sâu vào các phương thức tiếp cận, phương thức học tập, nghiên cứu và hành trì v.v... theo Kinh điển.

Với chủ đề này, Chư Tôn Đức, quý Pháp hữu và Thân hữu đóng góp bài vở: có thể viết theo kinh nghiệm của bản thân hoặc theo kiến thức đã tu học được, cách nào cũng có thể chia sẻ với người khác những điều cần thiết để có thể tiếp cận Kinh điển một cách chân chánh và hiệu quả, bất kể đó là phương pháp trì chú của Mật tông, hay thực hành thiền, tụng kinh, niệm Phật. Chắc chắn quý Chư Tôn có nhiều kinh nghiệm chia sẻ giáo pháp với đại chúng; và mỗi người Phật tử có hành trì đều có thể chia sẻ ít nhiều kinh nghiệm tu học của bản thân.

Hy vọng theo phương cách này, qua nhiều năm nữa, các số Đặc San VHPG cũng có thể trở thành một bộ sưu tập hay một dạng tài liệu học Phật pháp dành cho đông đảo Phật tử thuộc mọi tầng lớp, với mỗi năm một chủ đề chuyên sâu. Và như vậy cũng phù hợp với nỗ lực hiện nay của Hội Đồng Hoằng Pháp với các hoạt động chuyển dịch và hoằng truyền Giáo pháp.

Một cách giản dị và gần gũi hơn, cuốn Đặc San Văn Hóa Phật Giáo năm 2022 có chủ đề là: **TÔI HỌC PHẬT**.

Kính mong quý Chư Tôn Đức, quý Pháp hữu và thân hữu dành thời gian viết bài đóng góp cho nội dung cuốn Đặc San VHPG thêm phong phú và khởi sắc hơn.

Bài gửi cho Đạo hữu Phù Vân:

E-Mail : vongatuong@yahoo.de

Thời hạn cuối: 31.5.2022

Phát hành trong dịp Lễ Vu Lan, tháng 8.2022

Thành kính cảm niệm Chư Tôn Đức, quý Pháp hữu và Thân hữu.

Trân trọng,

Đại diện Nhóm Chủ Biên.

Phù Vân

¹ Nhóm Chủ Biên: Phù Vân, Nguyễn Đạo, Nguyễn Minh – Cổ vấn: HT Thích Như Điển

IN SINH HOẠT CỘNG ĐỒNG

• Đại Nguyên phụ trách

* Biểu tình ủng hộ Ukraine:

Ngày 24/2/2022 Putin đem quân xâm lăng Ukraine, cả thế giới tự do đồng loạt lên tiếng phản đối cùng với những biện pháp trừng phạt nước Nga. Để đồng hành cùng người dân Ukraine, Cộng đồng tỵ nạn Cộng Sản Việt Nam là những người yêu chuộng hòa bình và phần lớn đã trải qua những kinh nghiệm đơn thân chống trả lại sự xâm lăng của cộng sản, trong đó có sự hỗ trợ của Liên Bang Xô Viết Nga, rất cảm thông với những đau thương của người dân Ukraine với những chết chóc, tàn phá, gia đình ly tán và thường dân bị giết chết một cách vô tội vạ. Khác với đại diện đảng CSVN tại Hội Đồng Bảo An Liên Hiệp Quốc không khôn ngoan, dững khí mà vô cảm bỏ phiếu trắng không thể hiện lập trường chống tên độc tài Putin ra lệnh cho quân Nga xâm lăng Ukraine. Cộng Đồng Tỵ Nạn Cộng Sản Việt Nam khắp nơi trên thế giới không thể ngồi yên trước lòng dũng cảm và tinh thần chiến đấu kiên cường của người dân và Quân Đội Ukraine.

Thứ bảy ngày 5/3 và Chủ nhật 6/3 Cộng Đồng Người Việt ở: California ở (Little Saigon Westminter), Boston (MA), Canada, Paris, Munich, Hamburg, Berlin... tham gia biểu tình, thả nến Cầu Nguyên cho Ukraine. Truyền thông Đức ZDF, NDR chiếu lại có đủ hình với sự tham dự của Cộng Đồng Việt Nam Tỵ Nạn Cộng Sản với biểu tượng cờ Vàng ba sọc đỏ tung bay. Người Việt từ Bremen, Odenburg, Hamburg tập

trung về trung tâm thành phố Hamburg có hàng chục ngàn người thể hiện tinh thần yêu tự do dân chủ và hòa bình, biểu tình chống lại cuộc chiến tranh xâm lược của Nga ở Ukraine.

* Dân Nhật biểu tình: Không việc gì phải hỗ trợ cho Việt Nam, một đất nước tham những tràn lan:

Thủ Tướng Nhật Shinzo Abe tuyên bố sẽ hỗ trợ Việt Nam mọi mặt từ kinh tế đến khí tài quân sự nếu căng thẳng tại Biển Đông trở thành chiến tranh khiến dân chúng Nhật phẫn nộ và biểu tình khắp các con phố ở Kyoto. Dân Nhật cho rằng không việc gì phải đi hỗ trợ một đất nước yếu kém mọi mặt, tham những tràn lan... việc hỗ trợ sẽ mang lại nguy hiểm với chính người lính, người dân Nhật trong khi điều đó (chiến sự ở Biển Đông) không liên quan gì đến Nhật. Trong cuộc biểu tình, họ dùng loa hô vang "giúp Việt Nam để người dân Việt Nam sang đây phá hoại

nước Nhật” (dân Nhật cho rằng người VN qua Nhật chỉ để ăn trộm ăn cắp, bỏ trốn ở lại khi hết hạn visa lưu trú)..

(Lý Thi Thi JanluSmartyt 2ii6ho, 0t201r7ed)

* **Biểu tình tại Berlin phản đối Trung Cộng chà đạp nhân quyền:**

Nhân buổi khai mạc Thế Vận Hội Mùa Đông tại Bắc Kinh, nhiều nơi trên thế giới các cộng đồng người Tây Tạng, người Duy Ngô Nhĩ, người Mông Cổ, người Hồng Kông, người Việt Nam cùng các tổ chức nhân quyền khác đã tổ chức biểu tình trước công luận.

Tại Berlin Liên Hội Người Việt Tỵ Nạn tại Cộng Hòa Liên Bang Đức cùng sánh vai với các tổ chức nêu trên biểu tình tại quảng trường lịch sử Brandenburger Tor.

Đài truyền hình Berlin đưa tin buổi biểu tình này vào buổi tối cùng ngày.

(Hoàng Uyên)

* **Diễn Hành Tết Nhâm Dần:**

WESTMINSTER, California - Diễn Hành Tết Nhâm Dần 2022 với chủ đề “Xuân An Bình” được tổ chức bắt đầu lúc 9 giờ sáng Thứ Bảy, 5/2/2022. Lộ trình vẫn dọc theo đạo lộ Bolsa Trần Hưng Đạo, từ đường Magnolia đến đường Bushard.và chấm dứt lúc 12 giờ trưa, diễn hành trên đại lộ Bolsa - Trần Hưng Đạo tại Little Saigon, nam California đã trở thành nếp văn hóa đặc thù không thể thiếu trong sinh hoạt nhộn nhịp, tưng bừng và tươi vui của Cộng Đồng Người Việt tỵ nạn trong mấy ngày Tết Nguyên Đán truyền thống dân tộc Việt tại hải ngoại.

Năm nay, ba đơn vị chính đứng ra đồng tổ chức cuộc Diễn Hành Tết “Xuân An Bình” là Cộng Đồng Người Việt Quốc Gia Nam California, Liên Hội Cựu Chiến Sĩ Việt Nam Cộng Hòa Nam California, và Trung Tâm Điều Hợp Tây Nam Tập Thể Chiến Sĩ Việt Nam Cộng Hòa. Việc chọn chủ

đề “Xuân An Bình” cho diễn hành Tết năm nay là để vinh danh và tri ân tất cả các chiến sĩ thuộc các quân binh chủng của Quân Lực Việt Nam Cộng Hòa.

Để vinh danh và tri ơn chiến sĩ VNCH đã hy sinh rất nhiều trong chiến trận, Ủy Ban Xây Dựng Tượng Đài Tái Chiếm Cổ Thành Quảng Trị cũng đã giới thiệu những quân binh chủng Quân Lực VNCH đã tham dự trực tiếp, gián tiếp và yểm trợ trong trận đánh lịch sử này.

Dẫn đầu đoàn diễn hành là đền thờ Quốc Tổ Hùng Vương, tiếp đến là đoàn xe diễn hành của Liên Hội Cựu Chiến Sĩ Nam California trong đó có các Quân Binh Chủng Quân Lực Việt Nam Cộng Hòa, Cảnh sát Quốc Gia đã lần lượt đi qua trước khán đài chính. Tiếp theo nhiều phái đoàn với xe hoa của Cộng Đồng Người Việt ...

Hàng ngàn người đứng chật hai bên Đại Lộ Bolsa, mà nay còn được vinh dự lấy tên của vị anh hùng dân tộc là danh tướng Trần Hưng Đạo, để xem hàng chục chiếc xe hoa đủ màu đủ kiểu đi diễn hành chào mừng Tết Nhâm Dần năm 2022.

(Tin tổng hợp tóm lược từ Việt Báo, báo Người Việt)

THÔNG BÁO

Liên Hội Người Việt TNCS CHLB Đức kêu gọi đóng góp tiền giúp nạn nhân chiến tranh Ukraine.

Liên Hội người Việt Tỵ Nạn tại Cộng Hoà Liên Bang Đức, kêu gọi Đồng Hương đóng góp dù ít hay nhiều tùy theo khả năng gởi giúp người tỵ nạn Ukrainian, hàng triệu người bỏ chạy vì bom đạn do quân Nga tàn phá quê hương họ, nhiều người mất hết tài sản gia đình ly tán. Khổ đau như chúng ta trong 20 năm cuộc chiến tại miền Nam, súng đạn cũng do Cộng sản Nga-Tàu cung cấp. Tiền có thể gởi về Konto dưới đây

1/ Konto: NGUYỄN VĂN RI, VOLKSBANK, MÖNCHENGLADBACH eG

IBAN DE03 3106 0517 2208 4110 15 BIC: GENODED1MRB

Spenden Hilfe für die Menschen in der Ukraine

2/ Commerzbank Spenden Konto
Commerzbank

IBAN: D65 100 400 600 100 400 600

Stickwort ZDF Nothilfe Ukraine

3/Gemeinnütziger Verein der deutsch-ukrainischen Zusammenarbeit e.V. (VDUZ)

Bekannt als „Feine Ukraine“ Postbank

IBAN: DE02 1001 0010 0994 1081 20

Verwendungszweck: Humanitäre Hilfe für die Ukraine

IN NƯỚC ĐỨC

● Lê Ngọc Châu

* Qua chiến tranh xâm lăng Ukrain của Nga, cựu Thủ tướng Đức Gerhard Schroeder tự "hủy diệt" thanh danh:

Hàng loạt chỉ trích Schroeder vì sự gần gũi với Vladimir Putin. Cựu Thủ Tướng Đức đã bị công chúng chỉ trích nhiều vì trách nhiệm "quản lý" của mình tại các công ty do nhà nước Nga kiểm soát, đặc biệt là kể từ khi chiến tranh leo thang ở Ukraine. Trong số những thứ khác, Schroeder là Chủ tịch Hội đồng quản trị của Nord Stream 2 AG và là thành viên được chỉ định của Ban kiểm soát của Tập đoàn Gazprom. Với Vladimir Putin cựu Thủ tướng Đức đã là bạn của nhau lâu năm.

Việc Schroeder từ chối giữ khoảng cách với Putin và lên án cuộc chiến tranh xâm lược Ukraine của ông ta đã bị chỉ trích gay gắt từ nhiều nơi. Đường kim Thủ Tướng Đức Olaf Scholz (SPD) đã kêu gọi Schroeder trong tuần này từ chức khỏi các vị trí của mình tại các công ty năng lượng nhà nước của Nga. Đó là lý do tại sao một thủ tục thưa kiện đã đệ trình hiện đang được tiến hành trong nội đảng SPD chống lại Schroeder. Tuy nhiên, ban điều hành liên bang của đảng cho đến nay vẫn chưa tham gia vào việc này. (AFP)

- Ngày 04.3.2022: "Quá cháy". Năm 2018 tại Moscow việc G. Schroeder thân cận Vladimir Putin từng được coi là một lợi thế. Bây giờ nó đã kết thúc. Ông được nhiều người kính trọng, nổi tiếng. Giờ đây, cựu Thủ Tướng Đức từ chối chấm dứt tình bạn với Putin. Điều gì thúc đẩy ông ta? Bạn có thể nghĩ rằng ông ấy muốn tự trừng phạt mình.

- Cập nhật 08.03.2022: Các cáo buộc hình sự đã được đệ trình chống lại cựu Thủ Tướng G. Schroeder (SPD) và những người khác. Văn phòng công tố viên ở Hannover đã xác nhận điều này với NDR ở Niedersachsen. Đơn kiện đã được chuyển đến Văn phòng Công tố viên Liên bang ở Karlsruhe. "Badische Latest News" trước đó cho biết rằng các cáo buộc hình sự đã được đệ trình chống lại Schroeder và những người khác vì **"tội ác chống lại loài người"**. Schroeder đã bị chỉ trích trong nhiều ngày bởi vì, bất chấp chiến tranh Ukraine, ông vẫn không từ bỏ các chức vụ của mình tại các công ty năng lượng của Nga và không xa rời nguyên thủ quốc gia Nga, Vladimir Putin.

Cựu Thủ Tướng Đức G. Schroeder (SPD) hiện cũng mất Giải thưởng Hòa Bình của Hiệp hội Phúc lợi Công nhân (Arbeiterwohlfahrt (AWO)). AWO cáo buộc ông ta không tách biệt rõ ràng với Vladimir Putin và **do đó ủng hộ một chế độ phi dân chủ**. Quân đội của Putin đã tấn công Ukraine và chiến tranh bùng phát ở nước này kể từ đó.

Sự Schroeder không xa lánh Putin không tương ứng với các giá trị của AWO thỏa thuận với SPD. Đó là lý do tại sao AWO rút lại Giải thưởng Hòa Bình Heinrich Albertz từ năm 2005, được cho biết.

* Đại hội Đảng bầu Friedrich Merz làm tân chủ tịch CDU:

Berlin, ngày 22.1.2022: Friedrich Merz gần đạt được mục đích. Một hội nghị kỹ thuật số của đảng đã bầu Merz làm lãnh đạo đảng. Ông ấy có được một niềm tin lớn. Tuy nhiên, vì lý do pháp lý, một cuộc bỏ phiếu qua bưu điện bây giờ phải diễn ra.

CDU đã bầu chính trị gia kinh tế Friedrich Merz làm tân chủ tịch. Tại hội nghị của đảng liên bang kỹ thuật số, 915 trong số 983 đại biểu đã bỏ phiếu cho người 66 tuổi, 16 người bỏ phiếu trắng. CDU đã tính toán sự chấp thuận từ đó là 94,62%.

Ban lãnh đạo hoàn toàn mới sau kết quả bầu cử tồi tệ trong lịch sử của CDU. Merz là chủ tịch CDU thứ ba chỉ trong hơn ba năm sau khi Thủ Tướng Đức khi đó là Angela Merkel tuyên bố vào năm 2018 rằng bà sẽ từ chức lãnh đạo đảng sau 18 năm. Trong hai lần tranh cử chức chủ tịch đảng trước đây, chuyên gia kinh tế này đã thua Annegret Kramp-Karrenbauer vào tháng 12/2018 và trước Laschet vào tháng 01/2021.

Do hậu quả của thảm họa trong cuộc bầu cử liên bang với kết quả tồi tệ nhất trong lịch sử là 24,1%, CDU cũng muốn bầu lại toàn bộ ban lãnh đạo cao nhất của mình. Thành viên của Quốc hội và cựu nghị sĩ Berlin về các vấn đề xã hội Mario Czaja sẽ được bầu làm Tổng thư ký. Ông che chở cán nhân viên cho chuyên gia kinh tế Merz.

* Các ứng cử viên cho vị trí đại diện: Trong số năm phó chủ tịch trước đây, chỉ có Silvia Breher, thành viên của Quốc hội từ Niedersachsen ra ứng cử lại. Bộ trưởng Giáo dục Schleswig-Holstein Karin Prien, Thống đốc tiểu bang Sachsen Michael Kretschmer, Thượng nghị sĩ từ Baden-Wuerttemberg, Andreas Jung, thành viên của Quốc hội Đức và chuyên gia kinh tế Carsten Linnemann nộp đơn cho bốn chức vụ phó khác.

Tám phụ nữ và nam giới tranh cử bảy vị trí khác trong đoàn chủ tịch đảng, gồm có chủ tịch Hội Liên hiệp Phụ nữ, Annette Widmann-Mauz, phó lãnh đạo đảng và cựu Bộ trưởng Y tế Jens Spahn. Một nửa trong số 54 ứng cử viên cho các cơ quan lãnh đạo là phụ nữ. Các đối thủ của Merz trong cuộc khảo sát thành viên, chính trị gia nước ngoài Norbert Roettgen và cựu Thủ tướng Helge Braun, không tranh cử một vị trí đứng đầu đảng.

*** Mức lương tối thiểu sẽ tăng lên 12 euro/1 giờ từ tháng 10:**

Ngày 21.1.2022: Thời gian biểu để tăng mức lương tối thiểu theo luật định được đặt ra: "Mức lương tối thiểu sẽ tăng lên 12 euro/giờ kể từ ngày 1 tháng 10", Bộ trưởng Lao động Hubertus Heil cho biết trong một video được phát trên Twitter. "Hàng triệu người ở Đức sẽ được hưởng lợi từ điều này - trước hết, phụ nữ và nhiều công nhân ở Đông Đức".

Sự gia tăng này là "một câu hỏi về sự công bằng trong hoạt động và sự tôn trọng đối với những người làm việc chăm chỉ ở Đức", Heil nói về dự thảo luật do Bộ ông tạo ra. Đó là "những người dọn dẹp hoặc những người giữ cửa hàng hoạt động trong lĩnh vực hậu cần kho hàng, đặc biệt là trong thời kỳ đại dịch". Họ xứng

đáng được "tôn trọng hơn và được công nhận nhiều hơn chứ không chỉ là những lời nói ấm áp. Điều đó phải được "thể hiện" trong ví của bạn."

Trên RTL, Heil phản bác lo ngại rằng mức lương tối thiểu cao hơn có thể dẫn đến việc cắt giảm việc làm. Bộ trưởng cho biết, không chỉ thị trường lao động sẽ không bị tổn hại, mà tiền lương tối thiểu còn là một câu hỏi về lý do kinh tế. Ông nhấn mạnh: "Mức lương cao hơn, đặc biệt trong lĩnh vực này, đồng nghĩa với sức mua lớn hơn. Ông cũng không mong đợi lạm phát cao hơn từ mức lương tối thiểu.

Hiện mức lương tối thiểu là 9,82€ một giờ; việc tăng lên 12€ đã được đồng ý trong thỏa thuận liên minh. "Có những tính toán với giả thuyết rằng sức mua tăng thêm gần mười tỷ euro do tăng lương tối thiểu," trích dẫn "Passauer Neue Presse" từ một bài báo của Heil.

Hiện mức lương tối thiểu là 9,82 một giờ; việc tăng lên 12 euro đã được đồng ý trong thỏa thuận liên minh.

Stefan Koerzell, thành viên hội đồng quản trị DGB, giải thích: "Điều này giúp ngăn chặn tình trạng phá giá công việc và hàng triệu nhân viên trong tương lai sẽ được công nhận nhiều hơn cho công việc hàng ngày của họ. Chủ tịch công đoàn dịch vụ Verdi, Frank Werneke giải thích rằng chính phủ qua đó đã "đưa ra một tín hiệu quan trọng, vạch ra một ranh giới cho nhân viên trong khu vực lương thấp và về lâu dài, góp phần quan trọng vào việc chống đói nghèo ở tuổi già".

Việc tăng lên 12 euro chỉ là một bước duy nhất. Sau đó, Ủy ban tiền lương tối thiểu, trong đó đại diện cho các cuộc thương lượng tập thể quyết định về các điều chỉnh tiếp theo như trước đây. Theo "Passauer Neue Presse", chi phí tăng thêm cho các nhà tuyển dụng bị ảnh hưởng ước tính vào khoảng 1,63 tỷ euro cho năm 2022. Điều đó có thể dẫn đến việc tăng giá hàng hóa và dịch vụ ở mức "vừa phải".

Ông Werneke, Xếp của Verdi cảnh báo các chủ hãng chống lại các nỗ lực nhằm lật đổ luật tăng lương tối thiểu một cách hợp pháp: "Nếu các chủ hãng thực sự kiện ngược lại luật này, đó sẽ chẳng khác gì là một nỗ lực nhằm củng cố mức lương cho người nghèo".

*** Khoảng 46 tỷ euro chi phí cho công việc ngắn hạn:**

Nürnberg 19.2.2022: Cơ quan Việc làm Liên bang ước tính tổng cộng chi phí dự tính cho công việc ngắn hạn vì đại dịch Corona là 46 tỷ euro.

"Công việc trong thời gian ngắn đã tiêu tốn của chúng tôi khoảng 42 tỷ euro kể từ đầu năm 2020, khi cuộc khủng hoảng Corona nổ ra. Nếu cuộc khủng hoảng kết thúc vào năm nay, cuối cùng có thể đã là 46 tỷ euro - nhưng đó là số tiền được chi tiêu tốt, "Ông Detlef Scheele cho báo "Rheinische Post" biết. "Sự gia tăng số người thất nghiệp sẽ đắt hơn gấp ba lần."

Con số việc làm thời gian ngắn hạn ít hơn dự tính. Scheele cho biết con số cho công việc trong thời gian ngắn không cao như dự tính của cơ quan liên bang vào đầu đợt sóng Corona thứ tư vào tháng 11.2021. Đã có 25.000 báo cáo trong mỗi hai tháng qua. "Trung bình hàng năm chúng tôi có 300.000 người làm việc tốt trong thời gian ngắn", Scheele xác nhận. Nhưng vào cuối năm, thâm hụt của cơ quan liên bang sẽ vượt quá một tỷ euro.

Theo thông tin từ cuối tháng 01.2022, cuộc khủng hoảng Corona đã khiến Cơ quan Liên bang thiệt hại tổng cộng khoảng 52 tỷ euro. Theo Giám đốc tài chính Christiane Schoenefeld, sẽ mất nhiều thời gian để xây dựng nguồn tài chính dự trữ nhằm chống lại cuộc khủng hoảng sau những năm Corona. Vào cuối tháng Giêng, bà cho biết trong ngân sách năm 2022 vẫn còn khoảng chênh lệch là 1,3 tỷ euro. Tiền có thể được tiết kiệm sớm nhất từ năm 2023.

*** Andrea Nahles trở thành người đứng đầu Cơ quan Việc làm Liên bang:**

Ngày 25.01.2022: Cựu lãnh đạo SPD Andrea Nahles trở thành Xếp mới của Cơ quan Việc làm Cộng Hòa Liên Bang Đức. Các chủ hãng và công đoàn đã đồng ý về nhân sự tại Cơ quan Việc làm Liên bang (BA) với một xếp mới, Andrea Nahles. Điều này xuất hiện từ một tuyên bố của Liên đoàn các Hiệp hội chủ nhân Đức và Liên đoàn Công đoàn Đức (DGB).

Chính phủ Đức vẫn phải phê duyệt "Các cuộc đàm phán đang được tổ chức với Andrea Nahles là Giám đốc điều hành, được biết do đề nghị bởi nhóm nhân viên, Tiến sĩ Katrin Kroemer và Vanessa Ahuja là thành viên hội đồng, do nhóm sử dụng lao động đề cử". Những người này sẽ phải được bầu bởi hội đồng quản trị và các nhóm đại diện. Do đó, cựu lãnh đạo SPD và Bộ trưởng Bộ Lao động Liên bang Nahles sẽ kế nhiệm ông Xếp BA Detlef Scheele.

Christina Ramb, Phó Chủ tịch Hội đồng Quản trị của BA và đại diện của ngân hàng của giới chủ hãng giải thích: "Chúng tôi rất vui mừng rằng, với Tiến sĩ Katrin Kroemer và Vanessa Ahuja, chúng tôi đã có thể tuyển dụng hai chuyên gia đã được chứng minh về nhân sự và chính sách thị trường lao động. Cùng với Nahles và Terzenbach, hội đồng quản trị phải đối mặt với những thách thức lớn mà chính quyền phải đối mặt.

Anja Piel, Chủ tịch Hội đồng Quản trị của BA, thay mặt DGB giải thích: "Với Andrea Nahles là người lãnh đạo, cùng Tiến sĩ Katrin Kroemer, Vanessa Ahuja và Daniel Terzenbach, chúng tôi với tư cách là các "đối tác" xã hội đã tìm thấy một nhóm người quản lý có năng lực, mạnh mẽ và có động lực cao. Từ việc vượt qua cuộc khủng hoảng Corona đến việc thiết kế thay đổi và chuyển đổi cơ cấu sang số hóa và sự thiếu hụt công nhân lành nghề - đội ngũ quản lý có vị trí lý tưởng cho tất cả các nhiệm vụ này với kinh nghiệm và ý chí chung để định hình mọi thứ".

*** Lang và Nouripour được bầu chọn là bộ đôi tân chủ tịch của đảng Xanh**

Ngày 29.01.2022, Berlin - Sau khi gia nhập chính phủ "đèn giao thông" của Cộng Hòa Liên Bang Đức, đảng Xanh đã bầu hai chủ tịch mới. Chính trị gia xã hội cánh tả Ricarda Lang (28 tuổi) và chính trị gia đối ngoại của Realo Omid Nouripour (46 tuổi) được chọn làm bộ đôi lãnh đạo mới tại hội nghị trực tuyến của đảng. Theo đảng Xanh, Lang nhận được 75,93% số phiếu bầu, Nouripour được 82,58%. Các phiếu bầu kỹ thuật số hiện phải được xác nhận chính thức bằng phiếu bầu qua bưu điện, diễn ra trước ngày 14 tháng 2. Sau đó, hai người mới chính thức nhậm chức.

Annalena Baerbock và Robert Habeck phải nghỉ. Hai nhà lãnh đạo tiền nhiệm của Xanh, Baerbock và Habeck, hiện là Bộ trưởng Ngoại giao Đức và Bộ trưởng Kinh tế và Bảo vệ Khí hậu trong chính phủ liên bang mới với SPD và FDP. Theo quy chế của đảng Xanh, họ không thể tiếp tục là lãnh đạo đảng. Họ song song đã dẫn dắt đảng Xanh trong bốn năm. Lang ứng cử không đối thủ. Theo quy chế, bộ đôi lãnh đạo của Xanh phải bao gồm ít nhất một phụ nữ. Lần này không có ứng cử viên nào khác cho vị trí dành riêng cho phụ nữ.

- LNC (Munich Tháng 02+3.2022)

Sưu tầm và dịch từ báo der Spiegel, SZ, FAZ, die Welt, Handelsblatt, Focus, N-TV, AFP, DPA, ZDF, RTL, ARD...

* CsVN tăng cường lực lượng dân quân hàng hải trên biển Đông:

Năm con tàu của "Hải đội dân quân tự vệ thường trực" tỉnh Bà Rịa – Vũng Tàu (Hình: Tuổi Trẻ)

CsVN gần đây bắt đầu tăng cường lực lượng dân quân trên biển của họ. Vào cuối tháng 1, csVN tổ chức lễ thượng cờ cho một đơn vị dân quân gồm 5 chiếc thuyền vỏ thép tại Vũng Tàu. Các nhà nghiên cứu Trung Cộng cáo buộc rằng những chiếc tàu này được trang bị súng máy hạng nặng. Hành động của Việt Nam được xem là một phản ứng nhằm chống lại nỗ lực xác lập quyền kiểm soát bất hợp pháp trên biển Đông của Trung Cộng. Dù csVN cố gắng tăng cường lực lượng dân quân trên biển, nhưng lực lượng dân quân Trung Cộng vẫn lấn át về số lượng cũng như về các hệ thống trang thiết bị tối tân. Các nhà phân tích Trung Cộng cho rằng việc Việt Nam trang bị vũ khí cho lực lượng dân quân biển có thể gây ra căng thẳng và đe dọa an ninh khu vực. CsVN khẳng định lực lượng dân quân của họ hoạt động "hoàn toàn vì mục đích phòng vệ và phù hợp với luật pháp quốc tế". Không có dữ kiện chính thức về quy mô của lực lượng dân quân biển Việt Nam, tuy nhiên theo ước tính của Viện Nghiên cứu Quốc gia về Biển Đông của Trung Cộng, lực lượng này có khoảng từ 46.000 đến 70.000 người vào năm 2021. Theo thông tin từ Sách trắng Quốc phòng năm 2010, Trung Cộng tuyên bố rằng họ có tám triệu thành viên dân quân trên toàn quốc, bao gồm cả lực lượng

dân quân hàng hải. Các nhà phân tích cho rằng những hoạt động táo bạo của Trung Cộng ở Biển Đông, nơi Bắc Kinh tuyên bố chủ quyền đối với gần 90% vùng biển, đã khiến csVN phải gấp rút mở rộng lực lượng dân quân và tự vệ biển của họ.

* 22 nhân viên tòa đại sứ các nước Châu Âu tại Việt Nam viết thư cho nhà cầm quyền CSVN kêu gọi ủng hộ Ukraine:

Vào ngày 8/3/2022, trên trang mạng của Phái đoàn EU tại Việt Nam đã đăng bức thư do 22 nhân viên Tòa đại sứ của EU tại Việt Nam với nội dung kêu gọi nhà cầm quyền csVN theo lập trường ủng hộ Ukraine, thay vì bỏ phiếu trắng. Đầu bức thư, các đại sứ đã viết rằng họ dùng những từ ngữ mạnh mẽ nhất có thể để lên án hành xâm lăng quân sự của Nga đối với Ukraine. Và khẳng định, Nga đang vi phạm nghiêm trọng luật pháp quốc tế, cũng như nguyên tắc của Hiến chương LHQ, phá hoại sự ổn định, và an ninh của châu Âu trên toàn cầu. Nga phải chịu trách nhiệm về hành động xâm lăng Ukraine, cũng như sự tàn phá, thiệt hại về người mà phía Ukraine đang gánh chịu. Vào ngày 2/3, Đại hội đồng LHQ đã thông qua một số nghị quyết về "Hành động xâm lăng Ukraine, với 141 phiếu ủng hộ, 5 phiếu chống, và 35 phiếu trắng. Trong đó, các thành viên ASEAN đã bỏ phiếu ủng hộ với số phiếu áp đảo, chỉ có csVN và Lào bỏ phiếu trắng. Các Tòa đại sứ cho rằng, họ hiểu được mối quan hệ lịch sử quan trọng giữa csVN và Liên Xô. Nhưng Liên Xô đã tan rã từ lâu, và xã hội loài người đang sống trong kỷ nguyên mới. Về mặt khoảng cách địa lý, Việt Nam có những lợi ích riêng, và một số quan điểm khác với các nước ở châu Âu. Nhưng trong thời điểm khủng hoảng này, tất cả các nước phải tự đặt câu hỏi căn bản về việc Nga xâm lăng Ukraine. Và Việt Nam liệu có được lợi ích khi thế giới bị cai trị bằng logic này hơn là bằng luật pháp quốc tế, và giải quyết các tranh chấp một cách hòa bình. Người Việt Nam cũng từng trải qua chiến tranh, nên sẽ hiểu rất rõ những gì mà người dân Ukraine đang phải trải qua.

* Biện pháp trừng phạt của SWIFT làm căng thẳng thêm tranh chấp nhà máy nhiệt điện Việt – Nga:

Nhà máy nhiệt điện Long Phú 1, hiện vẫn còn thi công dang dở, từ lâu đã trở thành tâm điểm của cuộc tranh cãi về việc liệu nhà thầu phía Nga có nên được trả công cho những đóng góp của họ hay không. Mọi thứ trở nên phức tạp

hơn gần đây sau khi Hoa Kỳ áp đặt các lệnh trừng phạt mới đối với Nga sau cuộc chiến của nước này vào Ukraine, đặt ra thách thức rằng liệu việc thanh toán có còn khả thi hay không. Câu hỏi mà chính phủ Nga và Việt Nam nhiều năm nay phải đau đầu suy nghĩ chính là bên nào sẽ phải chịu trách nhiệm về sự gián đoạn của công trình xây dựng nhà máy nhiệt điện than Long Phú 1. Sau cuộc xâm lăng của Nga vào nước láng giềng Ukraine hôm ngày 24/2, Hoa Kỳ và một số quốc gia khác đã tung ra một loạt các biện pháp trừng phạt, bao gồm cả việc loại bỏ một số ngân hàng Nga khỏi hệ thống thanh toán toàn cầu SWIFT. Hội đồng quản trị dự án Long Phú mong muốn tìm kiếm nhà thầu thay thế công ty Power Machines của Nga, trước đó đã bị cấm vận do cáo buộc liên quan đến bán đảo Crimea vào năm 2018. Vào thời điểm này, dự án nhiệt điện Long Phú 1 đã hoàn thành được khoảng 72% quá trình xây dựng. CSVN né tránh việc gọi các hành động của Nga ở Ukraine là một cuộc chiến tranh hay xâm lăng, chọn bỏ phiếu trắng trong buổi bỏ phiếu do Liên Hiệp Quốc tổ chức ngày 2/3 nhằm chỉ trích Moscow. CSVN phụ thuộc rất nhiều vào nguồn vũ khí cung cấp bởi Nga và là một trong số ít các quốc gia châu Á tham gia vào thỏa thuận thương mại mang tên Liên minh Kinh tế Á Âu do Moscow đứng đầu.

*** Khủng hoảng Ukraine – Nga có thể gây ảnh hưởng đến khai thác dầu mỏ tại Việt Nam:**

Công ty Dầu khí Quốc gia PetroVietnam cho biết cuộc xung đột Ukraine-Nga gây ảnh hưởng nghiêm trọng đến hoạt động khoan dầu mỏ của Việt Nam. Theo thông tin từ Offshore-technology, PetroVietnam cho biết trong một tuyên bố trong tuần này rằng ngành công nghiệp dầu mỏ của Việt Nam phụ thuộc rất nhiều vào các thiết bị của Nga và do đó có thể gặp trở ngại và khó khăn trong tương lai nếu không tìm kiếm được nhà cung ứng nào thay thế. Tuyên bố cũng nêu rõ những vấn đề phát sinh liên quan đến việc giá năng lượng tăng cao và nhu cầu sụt giảm do giá dầu cao hơn, đồng thời nhấn mạnh rằng điều này có thể ảnh hưởng xấu tới mối quan hệ hợp tác lâu dài trong lĩnh vực năng lượng của Việt Nam. Khoảng 1/3 sản lượng dầu thô của Việt Nam do liên doanh Việt-Nga Vietsovpetro sản xuất. Trong liên doanh này, 51% cổ phần thuộc sở hữu của công ty dầu khí nhà nước Zarubezhneft của Nga và 49% thuộc công ty PetroVietnam. Tính đến giữa năm

2021, liên doanh này đã sản xuất được 30 triệu tấn dầu thô kể từ khi thành lập vào năm 2008.

Mặc dù nhiều quốc gia châu Á tiếp tục cam kết duy trì mối quan hệ thương mại với Nga, song sự gián đoạn trong thương mại quốc tế và việc Nga bị loại khỏi nền tảng thanh toán toàn cầu SWIFT khiến việc kinh doanh bình thường trở nên bất khả thi đối với những quốc gia mong muốn tìm kiếm nguồn hàng nhập cảng ổn định từ Nga. Trong một cuộc tổng hợp ý kiến chuyên gia của Reuters về cuộc khủng hoảng, ông Matthew Tuttle, Giám đốc đầu tư tại Tuttle Capital Management, cho biết tình hình căng thẳng hiện nay có thể gây ra nhiều biến động và bất cứ điều gì cũng có thể xảy ra.

*** Hàng triệu nông dân Việt Nam đối mặt với khó khăn vì cuộc chiến tranh Nga-Ukraine:**

Hàng triệu nông dân Việt Nam đang đứng trước nguy cơ khủng hoảng khi giá phân bón trên thế giới tăng 8% đến 12%, do tác động của cuộc chiến tranh Nga xâm lăng Ukraine đã làm tác động mạnh đến nguồn cung. Cơ quan Bảo vệ thực vật của Bộ Nông nghiệp và phát triển nông thôn Cộng sản cho biết, vào năm 2021, Việt Nam đã nhập cảng trên 5.1 triệu tấn phân bón. Chỉ tính riêng hai tháng đầu năm 2022, Việt Nam đã nhập khẩu 706.769 tấn phân bón, riêng lượng phân bón nhập của Nga là 73.801 tấn với số tiền 40,390 triệu Mỹ kim. Theo cơ quan Bảo vệ thực vật, Nga là một trong những nhà cung cấp phân bón lớn hàng đầu thế giới. Năm 2021, Việt Nam nhập cảng 320.045 tấn phân bón của Nga, với số tiền 123,5 triệu Mỹ kim, chiếm 7,74% so với tổng giá trị phân bón nhập cảng. Từ khi Nga mang quân đi xâm lăng Ukraine, việc nhập cảng phân bón từ Nga đã gặp nhiều khó khăn, đặc biệt là phân kali do Nga và Belarus chiếm gần 50% lượng Kali của thế giới. Trong khi Việt Nam đang trong giai đoạn thu hoạch, và sẽ bắt đầu vụ mùa mới từ đầu nửa tháng 4, còn các tỉnh miền Bắc đang bước vào vụ chăm bón lúa Đông Xuân nên nhu cầu phân bón tăng dần. Vì vậy, các công ty đưa ra dự báo là sẽ thiếu hụt trầm trọng DAP 64% nhập cảng trong quý 2, và khả năng giá cũng sẽ tăng. Việc giá phân bón tăng cao khiến nông dân rơi vào khủng hoảng, đẩy giá thành sản xuất lên cao. Hiện tại có nhiều nông dân đã xuất hiện tâm lý từ bỏ vườn cây, không chăm sóc cây trồng vì chi phí sản xuất tăng cao, còn giá bán nông sản lại rất thấp.

*** Đền lượt hải sản của Việt Nam bị kẹt tại cửa quan với Trung Cộng:**

Báo Thanh niên ngày 10/3 loan tin, khoảng 500 xe hàng hải sản đông lạnh, và 25 xe hàng hoa quả của Việt Nam đang bị kẹt tại cửa quan quốc tế Móng Cái, tỉnh Quảng Ninh vì Trung Cộng tạm dừng các hoạt động xuất, nhập cảng tại các cửa quan trên địa bàn thành phố Phòng Thành Cảng, thuộc khu tự trị dân tộc Choang Quảng Tây vì có hàng chục người nhiễm dịch Covid-19. Theo Ủy Ban Nhân Dân thành phố Móng Cái, tình trạng trên đã xảy ra gần nửa tháng qua, bắt đầu từ ngày 25/2 đến nay. Do phía Trung Cộng siết chặt công tác phòng chống dịch, theo chính sách "Zero Covid". Ngoài cửa qua Móng Cái thì có nhiều cửa qua khác cũng bị đóng cửa như Hoàn Mô, Bắc Phong Sinh vì phía Trung Cộng chống dịch. Mọi hoạt động tại cửa quan đã bị đứng yên vì tất cả đều phụ thuộc hoàn toàn vào Trung Cộng. Trước tình trạng trên, ban Cai quản cửa quan quốc tế Móng Cái đề nghị các công ty, và người dân tạm dừng đưa hàng hóa ra cửa quan Móng Cái, tự tìm thị trường tiêu thụ trong nước, hoặc xuất cảng sang nước khác để giảm áp lực hàng hóa bị tồn đọng ở vùng biên, và giảm chi phí thuê kho, bãi cho các công ty. Trước tình hình này, thành phố Móng Cái đã lập "vùng xanh an toàn" tại cửa quan Móng Cái, để yêu cầu các tài xế chở hàng xuất, nhập cảng phải ăn ở tập trung, cai quản tập trung, giảm thời gian xét nghiệm người tham gia các hoạt động xuất, nhập cảng từ 72 giờ xuống còn 48 giờ theo yêu cầu của Trung Cộng.

*** Nông dân trồng thanh long rao bán đất trả nợ vì Trung Cộng lại ngừng nhập cảng:**

Vào ngày 7/3 vừa qua, Trung Cộng lại tiếp tục đóng cửa quan thông với cửa quốc tế Hữu Nghị ở tỉnh Lạng Sơn, vì có một người nhiễm Covid-19 đã khiến cho nhiều nông dân trồng trái cây Việt Nam gặp khó khăn vì không bán được hàng. Phía Trung Cộng đưa ra nguyên nhân là, họ đã phát hiện có tài xế Trung Cộng dương tính với dịch, nên phải dừng hoạt động xuất nhập cảng để xét nghiệm cho toàn bộ thành phố Bằng Tường. Sự việc đã khiến cho nhiều nông dân Việt Nam gặp khó khăn, phải rao bán cả đất để trả nợ, đặc biệt là nông dân trồng thanh long, và dưa hấu ở Bình Thuận. Hiện tại, giá thanh long ở Bình Thuận rẻ như cho không, nhiều vườn thanh long đã chín nhưng không có người mua. Có những vườn trái nhiều thì bán với giá chỉ tầm 2 đến 3 triệu đồng cả vườn cho tiểu thương để họ

dọn vườn. Ông Nguyễn Minh, một chủ vườn thanh long tại xã Tân Hải, thị xã La Gi, tỉnh Bình Thuận cho biết, ông đã trắng tay, thua lỗ vì năm nay thanh long bị rớt giá. Vì vậy, dù không đành lòng nhưng ông Minh đã phải rao bán tất cả để trả nợ, đoạn tuyệt với cây thanh long. Không chỉ ông Minh, mà nhiều nông dân khác cũng phải bán đất để trả nợ tiền vay đầu tư. Ngoài thanh long, thì dưa hấu cũng rơi vào tình trạng tương tự với giá bán hiện tại chưa đến 2.000 đồng một kg. Giá rẻ đã đành, nhưng tiểu thương đến mua cũng rất ít, vì phụ thuộc vào thị trường Trung Cộng, trong khi họ liên tục đóng cửa quan, ngừng nhập cảng.

*** Việt Nam dừng xuất cảng cá tra sang Nga:**

Vì ảnh hưởng lệnh trừng phạt, Việt Nam quyết định dừng xuất cảng cá tra sang Nga. Theo BNN Bloomberg, sau khi Hoa Kỳ và Âu Châu áp đặt lệnh trừng phạt đối với Nga vì xâm lăng Ukraine, những đơn vị xuất cảng cá tra và cá ngừ Việt Nam tạm dừng các chuyến hàng đến Nga và Ukraine, đồng thời không ký hợp đồng mới. Một số lô hàng đến Nga và Ukraine cũng bị trả lại. Theo Hiệp Hội Chế Biến Và Xuất Cảng Thủy Sản Việt Nam (VASEP), bên mua người Nga từ chối thanh toán đơn hàng vì giá đồng rúp lao dốc xuống mức thấp kỷ lục, đồng thời họ cũng không thể thanh toán qua hệ thống ngân hàng. Trên trang mạng của mình, VASEP cho biết các hãng tàu ngừng nhận container đến Nga. Năm 2021, Việt Nam là nước xuất cảng thịt cá trắng lớn thứ ba vào Nga, với tổng giá trị 32,5 triệu Mỹ Kim, tăng 73% so với năm 2020. Tuy nhiên hồi Tháng Giêng, các lô hàng đến Nga giảm 30% so với một năm trước đó, chỉ còn 2,2 triệu Mỹ Kim.

*** CSVN tố cáo Trung Cộng xâm phạm đặc khu kinh tế Việt Nam:**

Nhà cầm quyền CSVN vừa cáo buộc Trung Cộng diễn tập quân sự và xâm phạm vùng kinh tế của mình. Theo tờ BNN Bloomberg, trước những câu hỏi của phóng viên về thông báo tập trận của Cơ Quan Quan Thuế Tỉnh Hải Nam, Trung Cộng, bà Lê Thị Thu Hằng, phát ngôn viên Bộ Ngoại Giao CSVN, tuyên bố phía Việt Nam yêu cầu Trung Cộng ngừng các cuộc tập trận xâm phạm vùng đặc quyền kinh tế và thềm lục địa của Việt Nam. Theo bà Hằng, Trung Cộng không nên có những hành động làm phức tạp hóa tình hình ở Biển Đông. Thông báo trước đó từ Cơ Quan Hàng Hải Trung Cộng cho thấy các cuộc tập trận sẽ diễn ra ở vùng biển giữa tỉnh Hải

Nam và Việt Nam. Bà Hằng tuyên bố đây là vùng đặc quyền kinh tế và thềm lục địa Việt Nam được xác định theo Công Ước Liên Hiệp Quốc Về Luật Biển năm 1982.

*** Bị Hoa Kỳ cấm vận, nhà thầu Nga muốn rút khỏi dự án 1.2 tỷ mỹ kim ở Việt Nam:**

Báo Tuổi trẻ ngày 8/3 loan tin, Tập đoàn Power Machines của Nga, là thành viên đứng đầu liên doanh xây dựng nhà máy nhiệt điện Long Phú 1, ở tỉnh Sóc Trăng nhiều năm qua tìm cách rút khỏi dự án này để không bị lỗ sau khi bị Hoa Kỳ cấm vận. Ban cai quản dự án nhà máy nhiệt điện Long Phú 1 cho biết, đơn vị đã đề nghị tập đoàn Dầu Khí Quốc Gia Việt Nam giải quyết hợp đồng cho phía Power Machines, vì sau khi bị Hoa Kỳ cấm vận thì họ khó có thể tiếp tục thực hiện dự án như trong hợp đồng. Theo Tuổi trẻ, nhà máy nhiệt điện Long Phú 1 có công suất 1.200 MW, với tổng giá trị hợp đồng là 1.2 tỷ Mỹ kim, do liên doanh Power Machines và Tổng công ty cổ phần Dịch vụ kỹ thuật dầu khí Việt Nam thực hiện. Hợp đồng được ký vào cuối năm 2014, theo dự trù thời gian vận hành của tổ máy 1/10/2018, với 2 máy vận hành vào tháng 2/2019. Nhưng khi dự án mới thực hiện được 72% khối lượng thì vào năm 2018, Hoa Kỳ đã cấm vận Power Machines do liên quan đến bán đảo Crimea.

Sau khi công ty Power Machines bị cấm vận thì dự án nhiệt điện Long Phú 1 đã bị dừng. Đến tháng 2/2019, công ty Power Machines thông báo muốn chấm dứt hợp đồng, xin rút lại tiền đã đầu tư vì nguyên nhân "bất khả kháng". Tuy nhiên, phía chủ đầu tư Việt Nam không đồng ý. Đến tháng 9/2019, công ty Power Machines khởi kiện chủ đầu tư và thành viên liên danh PTSC ra Trung tâm Trọng tài quốc tế, nhưng vẫn đề nghị phía Việt Nam đàm phán, hòa giải để được rút khỏi dự án mà không bị lỗ. Theo ban Cai quản dự án, khi Nga xâm lăng Ukraine, khiến Nga bị loại khỏi hệ thống thanh toán toàn cầu SWIFT thì việc thanh toán tiền bạc qua ngân hàng bị chặn. Nên nếu hai bên thống nhất được việc hồi hoàn cho Power Machines thì phía Việt Nam cũng không thể thanh toán cho đối tác được.

*** Giá cà phê Việt Nam giảm mạnh do xung đột Nga-Ukraine:**

Giá cà phê ở London và nội địa Việt Nam giảm trong hôm 3/3 trong bối cảnh chuỗi cung cấp, phương thức thanh toán bị gián đoạn do xung đột Nga-Ukraine đang diễn ra. Reuters viện

dẫn dữ kiện từ Refinitiv Eikon cho hay, giá cà phê trên sàn London ICE kỳ hạn giao tháng 5 đã giảm 6,8% tương đương 149 Mỹ kim trong tuần qua, với mức giao dịch là 2030 Mỹ kim trên 1 tấn. Đây là mức thấp nhất kể từ tháng 9 năm ngoái.

Theo một nhà xuất cảng cà phê, giá toàn cầu giảm một phần là do cuộc khủng hoảng Nga-Ukraine, các lệnh trừng phạt đây gây khó khăn cho một số khách hàng lớn ở Nga. Người này cũng lo lắng khó khăn sắp tới trong việc vận chuyển cà phê cũng như phương thức thanh toán cho số đơn hàng này. Tại Tây Nguyên, vùng trồng cà phê lớn nhất của Việt Nam, giá cà phê ở mức 38.900 đến 41.000 đồng trên 1 kg, giảm so với mức 40.600 đến 41.800 đồng hồi tuần trước. Một thương gia cho biết một số lô hàng vẫn đang bị kẹt tại cảng, do giá vận chuyển vẫn ở mức rất cao. Các thương nhân tại Việt Nam chào giá cà phê robusta loại 2 kỳ hạn giao tháng 7 với mức chiết khấu 325 Mỹ kim cho 1 tấn, so với mức chiết khấu hồi tuần trước là 330 đến 340 Mỹ kim. Xuất cảng cà phê Việt Nam trong 2 tháng đầu năm có khả năng tăng 3,4% so với năm trước, đạt 293.000 tấn. Trong đó, lô hàng cà phê trong tháng 2 ước tính đạt 130.000 tấn, trị giá 304 triệu Mỹ kim.

***Hàng nông sản của Việt Nam xuất cảng sang Nga bị tạm dừng:**

Báo Vietnamnet ngày 4/3 loan tin, hành động xâm lăng Ukraine của Nga đã tác động lên nền kinh tế Việt Nam, khi toàn bộ mặt hàng nông sản của Việt Nam xuất cảng sang Nga đã bị tạm dừng. Theo bộ Nông nghiệp và phát triển nông thôn Cộng sản, Việt Nam đã bị tác động xấu về kinh tế do ảnh hưởng của cuộc chiến, đặc biệt là các rủi ro về thanh toán quốc tế, đứt gãy chuỗi cung ứng cả về xuất cảng lẫn nhập cảng. Điều khiến nhà cầm quyền lo nhất đó là các hãng tàu lớn đã tuyên bố không vận chuyển hàng hóa đến Nga, cũng như từ Nga đến nước khác. Ngoài ra, chi phí vận chuyển hàng hóa cũng tăng. Bộ Nông nghiệp và phát triển nông thôn Cộng sản cho biết, hàng năm, nguồn thu kinh tế từ việc xuất cảng nông sản của Việt Nam sang Nga đạt khoảng 500 triệu Mỹ kim, riêng năm 2021 đạt 550 triệu Mỹ kim. Khi cuộc chiến tranh xâm lăng xảy ra, các giao dịch xuất cảng sang Nga của Việt Nam đều phải tạm dừng vì rủi ro về giao dịch ngân hàng. Trước tình hình này, các công ty phải theo dõi để giải quyết hàng hóa bị tồn kho hoặc tìm cách xuất cảng sang nước khác. Ở chiều ngược lại, hàng năm Việt Nam đều nhập

hiều nguyên liệu của Nga và Ukraine cho sản xuất nông nghiệp như khoảng một triệu tấn lúa mì, nhiều tấn ngô để làm thức ăn chăn nuôi, và phân bón. Vì vậy, cuộc chiến tranh đã làm tăng giá nguyên liệu đầu vào lên khoảng 10 đến 20%, giá phân bón tăng thêm 20%, gây ảnh hưởng xấu đến ngành nông nghiệp. Trong một diễn biến khác, suốt 3 tháng nay, một số mặt hàng nông sản của Việt Nam xuất cảng sang Trung Cộng cũng bị ngưng trệ, khiến giá các mặt hàng giảm mạnh như dưa hấu, và thanh long chỉ còn 1000 đồng đến 2000 đồng một kg.

* Việt Nam bỏ phiếu trắng tại cuộc họp Đại Hội Đồng Liên Hiệp Quốc:

Đại Sứ Ukraine tại Việt Nam thất vọng vì nhà cầm quyền cộng sản bỏ phiếu trắng tại Liên Hiệp Quốc.

Rạng sáng 3/3, bà Nataliya Zhyunkina, Đại diện lâm thời của Tòa đại sứ Ukraine tại Hà Nội đã viết trên trang Facebook cá nhân của mình rằng, bà rất thất vọng khi nhà cầm quyền Cộng sản đã bỏ phiếu trắng tại cuộc họp Đại hội đồng Liên Hiệp Quốc vào ngày 2/3, để lên án hành động xâm lăng Ukraine của Nga, và yêu cầu Nga rút lực lượng quân sự của mình ra khỏi Ukraine. Bà Nataliya Zhyunkina cho biết, trong tất cả các nước thành viên của ASEAN thì chỉ có mỗi Việt Nam và Lào bỏ phiếu trắng, những nước còn lại ủng hộ việc lên án Nga. Trong đó, Việt Nam là nơi mà bà Nataliya Zhyunkina đã xem như là quê hương thứ 2 của mình. Theo thông báo của Liên Hiệp Quốc thì có 141 nước trong tổng số 193 nước thành viên đã ủng hộ lên án hành động xâm lăng của Nga; 5 nước bỏ phiếu chống Nga là Bắc Hàn, Syria, Belarus, và Eritre; có 35 nước bỏ phiếu trắng trong đó có một số nước như Việt Nam, Trung Cộng, Cuba, Lào. Trước hành động trên của nhà cầm quyền Cộng sản, FB Võ Hồng Ly bình luận rằng, việc nhà cầm quyền bỏ phiếu trắng là để thực hiện cái gọi là "không can thiệp vào nội bộ của nước khác". Đây là hành động thể hiện sự hèn nhát, bạc nhược của nhà cầm quyền Cộng sản. Bà Ly cho rằng, đến giờ này mà nhà cầm quyền vẫn đi hai hàng, và lợi ngược lại dòng văn minh nhân loại. Và ví như là hành động "chơi dao có ngày đứt tay", khi chính cái chính sách đu dây này sẽ phản tác dụng nếu sau này Trung Cộng xâm lăng Việt Nam thì thế giới sẽ quay lưng bỏ phiếu trắng.

● **Quảng Trực**
(Tháng 2 & 3.2022)

THÀNH KÍNH PHÂN ƯU

Vừa được tin thân phụ của anh Trần Xuân Hải là:

Ông TRẦN XUÂN HIỀN
Pháp danh: Thiện Hậu
Nguyên Chi Hội Trưởng Chi Hội Phật Tử
Reutlingen và vùng phụ cận.

Sinh ngày 17.6.1927, tại làng Niêm Phò,
huyện Quảng Điền, tỉnh Thừa Thiên, Huế,
Việt Nam.

Mệnh chung sáng Chủ Nhật ngày 6.02.2022,
(nhằm ngày 6 tháng Giêng năm Nhâm Dần)
tại Stuttgart, Đức Quốc.
Thượng thọ 96 tuổi.

Chúng tôi xin thành kính Phân Ưu cùng anh Trần Xuân Hải và đại gia đình tang quyến, đồng thời xin nguyện cầu mười phương chư Phật, chư Bồ Tát thủy từ gia hộ cho Hương linh Đạo hữu Thiện Hậu sớm siêu sinh về cõi Tịnh Độ của Đức Phật A Di Đà.

Nam Mô Tiếp Dẫn Đạo Sư A Di Đà Phật

- Hòa Thượng Phương Trưởng Tổ Đình Viên Giác và Chư Tăng Ni Giáo Hội PGVNTN Đức Quốc.
- Toàn thể Phật Tử Reutlingen vùng phụ cận.
- Các Gia đình: Hàn Cường, Lê Thọ Hạng, Dương Tường, Trần Văn Huyền, Nguyễn Thái Hùng.

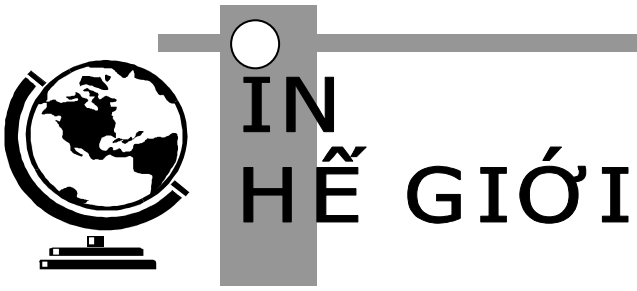
THÀNH KÍNH PHÂN ƯU

Được tin
Anh Giuse ĐÀO BÁ HÙNG
Bút danh ĐÀO VŨ ANH HÙNG

Sinh ngày 05.3.1943 tại Hà Nội Việt Nam,
Đã bay vào vĩnh cửu theo lời Chúa gọi về hồi
21 giờ 10, ngày 18.02.2022
(nhằm ngày 18 tháng Giêng năm Nhâm Dần)
tại Richardson Texas,
Hưởng thọ 79 tuổi.

Nhóm thân hữu tại Đức Quốc thành thật Phân Ưu cùng đại gia đình tang quyến; đồng thời xin nguyện cầu cho linh hồn anh Giuse Đào Bá Hùng sớm được hưởng dung nhan Chúa.

G/đ Nguyễn Hữu Huấn, Lý Trung Tín, Phạm Văn Hóa, Dương Anh Dũng, Lê Thị Túy Hương, Phạm Văn Thế, Huỳnh Thoảng, Lê Văn Hồng, Phù Vân.

• Quảng Trực phụ trách

* `Thời khắc quyết định' đối với TQ và Tập Cận Bình:

Giới chức Mỹ cho hay Nga đã kêu gọi Trung cộng cấp vũ khí quân sự và hỗ trợ kinh tế. Lời kêu gọi này đang đưa mối quan hệ Nga-Trung trở thành tâm điểm chú ý, chỉ vài tuần sau khi hai nước tuyên bố rằng quan hệ đối tác của họ là "không có giới hạn". Về mặt công khai, chính phủ Trung cộng đã kêu gọi Nga và Ukraine giảm leo thang căng thẳng ở Ukraine - và đáng chú ý là không coi hoạt động quân sự của Nga là một "cuộc xâm lược". Nga-Trung có quan hệ kinh tế - thương mại mạnh mẽ đạt mức kỷ lục 147 tỷ đôla Mỹ vào năm ngoái. Mặc dù vậy, và mối quan hệ cá nhân thân thiết giữa Vladimir Putin và Tập Cận Bình đã được thể hiện tại Thế vận hội mùa đông gần đây, Trung cộng có thể phải đối mặt với những hệ quả xuất phát từ việc tiếp tục ủng hộ Nga. Trong một tweet (14/3), Richard Haass, một nhà ngoại giao Mỹ và là Chủ tịch Hội đồng Quan hệ Đối ngoại, đã mô tả tình thế tiến thoái lưỡng nan đối với ông Tập.

* Tổng Thư ký Nato nói Nga có khả năng sử dụng vũ khí hóa học nhằm vào Ukraine:

Hôm 13/3 Reuters trích lời của Tổng Thư ký Nato Jens Stoltenberg nói rằng Nga có khả năng sử dụng vũ khí hóa học nhằm vào Ukraine và cho biết thêm rằng Kremlin đang dựng nên những cái cớ để biện minh cho cuộc tấn công. Ông Stoltenberg nói rằng những cáo buộc từ phía Nga cho rằng Mỹ đang hậu thuẫn Ukraine phát triển vũ khí hóa học và sinh học là điều ngu xuẩn. Ông Stoltenberg nói Nga sử dụng vũ khí sinh học tại Ukraine thì đây sẽ là tội ác chiến tranh. Theo một phân tích của phóng viên an ninh Frank Gardner của BBC thì việc sử dụng vũ khí sinh học hay hóa học là một lần ranh đỏ đối với phía Nga. Tuy nhiên nếu Nga bị sa lầy vào một cuộc chiến kéo dài và nhằm làm suy giảm tinh thần của kẻ thù thì vũ khí hóa học lại là một cách hiệu quả. Đó là điều mà chính quyền của Tổng thống Bashar al-Assad tại Syria đã thực hiện nhằm vào chính người dân của mình.

* Pháp, Đức hội đàm với Putin:

Thông tin chi tiết về cuộc điện đàm hôm 13/3 giữa Tổng Thống Pháp Emmanuel Macron, Thủ Tướng Đức Olaf Scholz và Tổng Thống Nga Vladimir Putin. Tổng Thống Pháp đã công bố thêm thông tin về cuộc trò chuyện kéo dài gần 90 phút. Pháp mô tả đây là một cuộc thảo luận khó khăn. Macron và Scholz yêu cầu ngừng bắn và chấm dứt các hành động thù địch trước khi bắt đầu một cuộc thảo luận về các động thái tiếp theo. Văn phòng của ông Macron cho biết Putin không thể hiện sự sẵn sàng chấm dứt chiến tranh ở Ukraine. Pháp nói các biện pháp trừng phạt mới sẽ được các thành viên EU xem xét trong những ngày tới tại Brussels. Các biện pháp trừng phạt sẽ tính đến những diễn biến chiến tranh mới nhất bao gồm cuộc bao vây Mariupol.

* Gần 1,6 triệu người chạy sang Ba Lan

Cơ quan Biên phòng Ba Lan cho biết gần 1,6 triệu người (1,596 triệu người) đã chạy khỏi Ukraine đến Ba Lan kể từ khi chiến tranh nổ ra (24/2/2022). Không phải tất cả những người tị nạn đều ở lại Ba Lan. Maciek Duszczyk, Phó hiệu trưởng nghiên cứu tại Đại học Warsaw ước tính khoảng một triệu người tị nạn vẫn còn ở Ba Lan, và số còn lại đã rời đi các nước khác.

* Nato gửi quân tập trận ở Na Uy:

Khi Ukraine bước vào ngày thứ 17 dưới sự xâm lược của Nga, Nato cho hay sẽ gửi quân đến Na Uy vào thứ Hai ngày 14/3. Khoảng 30.000 quân, 200 máy bay và 50 tàu từ 27 quốc gia dự kiến sẽ tham gia cuộc tập trận Phản ứng Lạnh 2022, cuộc tập trận lớn nhất có sự tham gia của quân đội NATO trong năm nay. Bắt đầu từ ngày 14/3, các cuộc diễn tập sẽ cho phép các quốc gia phương Tây trau dồi kỹ năng chiến đấu trong điều kiện khí hậu lạnh giá của Na Uy, bao gồm ở Bắc Cực, trên mặt đất, trên biển và trên không. Cuộc tập trận sẽ được tổ chức cách biên giới Nga vài trăm km. Mặc dù được lên kế hoạch từ rất lâu trước khi Moscow xâm lược Ukraine, nhưng giờ đây cuộc tập trận đã trở nên quan trọng hơn do chiến tranh. Bộ trưởng Quốc phòng Na Uy Odd Roger Enoksen cho biết: "Cuộc tập trận này có ý nghĩa cực kỳ quan trọng đối với an ninh của Na Uy và các đồng minh. Chúng tôi sẽ thực hành một đợt tăng cường đồng minh của Na Uy". Cuộc tập trận dự kiến sẽ kết thúc vào ngày 1/4.

* Zelensky: 'Hỡi Châu Âu! Quý vị đã thấy. Quý vị đã biết':

Trong bài phát biểu hôm 10/3, ông Zelensky cũng kêu gọi người dân Châu Âu làm nhiều hơn để gây áp lực cho chính phủ các nước can thiệp

vào tình hình Ukraine. “Hỡi người dân Châu Âu. Quý vị sẽ không thể nói là không chứng kiến những gì đã xảy đến đối với người dân Ukraine, cư dân thành phố Mariupol. Quý vị đã thấy. Quý vị đã biết”, ông nói. Ông Zelensky kêu gọi phương Tây gia tăng các lệnh trừng phạt nhằm vào Nga, và “gây áp lực” lên Moscow để bắt buộc quốc gia này đàm phán và chấm dứt chiến tranh. “Chúng tôi chưa làm và sẽ không bao giờ làm điều tương tự như tội ác chiến tranh này ở bất kỳ thành phố nào như Donetsk, Luhansk và vùng khác”, ông nói, đề cập đến những vùng ly khai ở miền đông Ukraine. “Và đối với bất kỳ thành phố nào trên trái đất”. Ông nói thêm rằng các cuộc di tản dân thường đang diễn ra, và 35.000 người đã được giải cứu. Những người được sơ tán vào ngày 09/03 đã xuất phát từ các thành phố Sumy, Kyiv và Enerhodar.

*** Nga xâm lược Ukraine: Đại hội đồng LHQ tổ chức phiên họp khẩn trong vòng 40 năm:**

Đại hội đồng Liên hiệp quốc vào ngày 28/2 tiến hành phiên họp khẩn cấp để thảo luận việc Nga tấn công Ukraine. Đây là phiên họp khẩn cấp đầu tiên của Đại hội đồng LHQ trong vòng 40 năm qua và là lần thứ 11 trong lịch sử của định chế quốc tế này. Truyền thông quốc tế trong cùng ngày cho biết các thành viên của Hội đồng Bảo an vào ngày chủ nhật 27/2 nhất trí tiến hành phiên họp khẩn vừa nêu, dĩ nhiên ngoại trừ Nga không đồng ý. Tại phiên họp khẩn nhiều vị đại sứ các nước tại Liên hiệp quốc lên án việc Nga tiến hành tấn công quân sự vào lãnh thổ Ukraine. Tổng thư ký Liên hiệp quốc Antonio Guterres nói với các quan chức ngoại giao quốc tế rằng: “Súng đạn đang lên tiếng, nhưng con đường đối thoại cần phải luôn rộng mở và hiện nay chúng ta cần hòa bình”. Thụy Sĩ, nước thường giữ quan điểm trung lập và được biết đến như một nơi an toàn cho tài chính toàn cầu, công bố sẽ áp đặt những biện pháp trừng phạt như Liên hiệp Châu Âu và lệnh cấm du lịch đối với năm quan chức thân cận với Tổng Thống Nga Putin. Đại sứ Ukraine tại LHQ nói rõ “Nếu Ukraine không sống còn, thì không thể ngạc nhiên nếu nền dân chủ bị thất bại tiếp đó”. Đại sứ Ba Lan tại LHQ cho biết nước này rất tự hào về sự sẵn sàng đón tiếp những người Ukraine chạy loạn, các gia đình Ba Lan đang mở rộng cửa nhà để tiếp rước những người tỵ nạn Ukraine.

*** Nhóm tin tặc Anonymous tuyên bố chiến tranh mạng với Nga:**

Nhóm tin tặc Anonymous đã tấn công vào một số trang web của Chính phủ và Kênh truyền hình Nga- RT, chính thức tuyên chiến

với Nga, ủng hộ Ukraine. Trên Twitter của nhóm vào sáng 25/2 (giờ Việt Nam) có nội dung “*Tập thể Anonymous chính thức tham gia chiến tranh mạng chống lại chính phủ Nga*”, đã thu hút hơn 70 ngàn lượt thích và 14 ngàn lượt chia sẻ. Theo tin, sau gần một tiếng đồng hồ đăng nội dung trên, nhóm này thông báo đánh sập website kênh truyền hình Nga- RT bằng kỹ thuật tấn công từ chối dịch vụ phân tán (DDoS). Ngoài kênh truyền hình Nga RT, các trang web của chính phủ Nga, điện Kremlin, Hạ viện Nga, Bộ Quốc phòng Nga đều bị ảnh hưởng vì các cuộc tấn công mạng. Trong khi đó nhiều trang web khác truy cập chậm hơn và một số trang thì bị chuyển sang chế độ ngoại tuyến trong thời gian dài. Trang tin Business Insider cho rằng các tài khoản của nhóm tin tặc Anonymous thường sử dụng các thẻ (tag) bắt đầu bằng #OpRussia và #OpKremlin trên mạng xã hội Twitter, tương tự như chiến dịch #OpISIS đã được phát động trước đó nhằm triệt hạ các nỗ lực tuyên truyền trực tuyến của tổ chức khủng bố Nhà nước Hồi giáo (IS). Bên cạnh đó, DailyMail cho biết tuyên bố chiến tranh mạng của nhóm Anonymous có thể kéo theo nhiều cuộc tấn công từ các nhóm tin tặc khác trong vài ngày tới. Hôm 15/2, nhóm hacker này đã đăng tải video tuyên bố tấn công các hệ thống điều khiển công nghiệp của Nga nếu căng thẳng Ukraine leo thang. Anonymous được xem là nhóm tin tặc lớn, nổi tiếng nhất hoạt động từ năm 2003. Nhóm này lấy biểu tượng mặt nạ Guy Fawkes và đã tấn công vào hệ thống máy tính của nhiều tập đoàn đa quốc gia như PayPal, Mastercard, Visa và một số thành phố lớn. Cũng trong ngày 25/2, một ngày sau khi Tổng Thống Nga Vladimir Putin tuyên bố dùng vũ lực với Ukraine, Reuters cho biết chính phủ Ukraine đang tìm kiếm các tình nguyện viên, hacker ngầm của nước này để giúp đỡ, bảo vệ hạ tầng quan trọng và thực hiện nhiệm vụ chống lại gián điệp mạng từ quân đội Nga. Ông Yegor Aushev, Đồng sáng lập công ty an ninh mạng có trụ sở ở Kyiv cho biết trên Reuters mình đã viết bài đăng này theo yêu cầu của một quan chức cấp cao từ Bộ Quốc phòng Ukraine. Ông này cũng xác nhận đến hiện tại đã nhận được phản hồi từ hàng trăm nghìn ứng viên.

*** Mỹ lên án vấn đề nhân quyền của Nga nhân khóa họp 49 Hội đồng Nhân quyền LHQ:**

Ngoại trưởng Hoa Kỳ Antony Blinken hôm 28/1 đã có thông cáo báo chí lên án Nga vi phạm nhân quyền khi tấn công xâm lược nước láng giềng Ukraine. Thông cáo đưa ra nhân khai mạc khóa học thường kỳ lần thứ 49 của

Hội đồng Nhân quyền Liên Hiệp Quốc tại trụ sở của LHQ ở Geneva, Thụy Sĩ với sự tham gia của lãnh đạo cấp cao và đại diện 47 nước thành viên và hơn 100 nước quan sát viên của Hội đồng Nhân quyền, cùng các tổ chức quốc tế khác. Thông cáo của Ngoại trưởng Hoa Kỳ lên án: “Nga tấn công Ukraine vì Ukraine theo đuổi con đường dân chủ. Việc xâm lược của Nga đã tàn phá các trường học, bệnh viện, trạm phát thanh, nhà cửa, giết hại và làm bị thương dân lành bao gồm cả trẻ em”. Theo thông cáo, vào ngày 1/3, Ngoại trưởng Antony Blinken sẽ có bài phát biểu tại Hội đồng Nhân quyền và nhân cơ hội này sẽ lên án Nga, cảnh báo mối đe dọa từ Nga. Trong phiên họp khai mạc, Tổng thư ký LHQ Antonio Guterres và Cao Ủy Nhân quyền LHQ, bà Michelle Bachelet đã có bài phát biểu nhấn mạnh tầm quan trọng của sự bình đẳng trong tiếp cận với vắc-xin ngừa COVID-19 và các vấn đề nhân quyền khác trong đại dịch. Lãnh đạo các quốc gia của hơn 140 nước sẽ có các bài phát biểu tại Khóa họp lần này trong ba ngày và vấn đề Nga xâm lược Ukraine sẽ được đề cập nhiều trong khóa họp lần này. Hội đồng Nhân quyền LHQ cũng đã thống nhất tổ chức phiên họp khẩn về vấn đề Nga xâm lược Ukraine theo đề nghị của Ukraine. 29 trong số 47 quốc gia thành viên của Hội đồng đã bỏ phiếu thông qua phiên họp khẩn này. Năm nước bỏ phiếu chống là Trung cộng, Nga, Cuba, Venezuela, và Eritrea. Hiện Việt Nam cũng đang chạy đua vào một ghế thành viên của Hội đồng Nhân quyền khóa 2023 - 2025.

*** Liên hiệp quốc: người dân thế giới đang cảm thấy bất an:**

Cứ sáu trên bảy người khắp thế giới cảm thấy bất an trong tình hình hiện nay. Báo cáo của Chương trình Phát triển Liên Hiệp Quốc (UNDP) công bố vào ngày 8/2 đưa ra kết luận vừa nêu. Bản báo cáo, tựa đề ‘Những mối đe dọa mới cho an ninh con người trong thời đại hiện nay’, đưa ra những dữ liệu và phân tích cho thấy cảm giác an toàn của con người bị xuống đến mức thấp nhất tại hầu hết các quốc gia trên thế giới. Ngay cả tại những nước giàu có nhất với nhiều năm thành công về tăng trưởng cũng xảy ra tình trạng đó. Giới được hưởng một số quyền lợi y tế, an sinh, giáo dục cao nhất cũng cho biết họ có những mối lo lớn hơn trong chục năm qua. COVID-19 khiến tuổi thọ con người giảm sút thời gian trong hai năm liên tiếp vừa qua. Biến đổi khí hậu cũng được cho là một nguyên nhân chính dẫn đến tử vong trên khắp thế giới. Dự báo cho rằng dù có giảm thiểu tương đối lượng phát thải khí nhà

kính, đến trước cuối thế kỷ 21 này sẽ có chừng 40 triệu người chết vì nhiệt độ Trái đất thay đổi. Thống kê trong báo cáo cho thấy chừng 1,2 tỷ người đang sống trong những khu vực có xung đột. Tiến bộ trên toàn cầu không tự động mang lại cảm giác an toàn hơn. Do đó UNDP kêu gọi cần phải có sự đoàn kết và chú tâm vào những nỗ lực phát triển. Theo UNDP yêu cầu cần hành động ngay chưa bao giờ rõ ràng như vào thời điểm hiện tại. Theo những tác giả của báo cáo, các nhà hoạch định chính sách cần phải xem xét các biện pháp bảo vệ, đoàn kết sao cho những giải pháp phải đồng bộ, không để giải pháp cho tình trạng này gây tệ hại cho tình trạng khác. Khái niệm an ninh con người được UNDP nêu lên trong báo cáo phát triển hồi năm 1994. Lúc bấy giờ đã có cảnh báo an ninh con người không thể chỉ đánh giá bởi an ninh lãnh thổ mà phải xem trọng những nhu cầu căn bản, phẩm giá và sự bảo đảm được sống an lành của con người.

*** Hai hàng không mẫu hạm Mỹ tập trận ở Biển Đông:**

Hai nhóm tác chiến hàng không mẫu hạm của Hoa Kỳ vừa vào Biển Đông. Mục đích được cho biết để tiến hành công tác huấn luyện nhằm chống lại ‘ảnh hưởng độc hại’ tại khu vực biển có tranh chấp này. Reuters ngày 24/1 phát đi bản tin từ Đài Loan, dẫn thông báo của Bộ Quốc Phòng Mỹ đưa ra trong cùng ngày. Theo đó, hai nhóm tác chiến hàng không mẫu hạm USS Carl Vinson và USS Abraham Lincoln từ ngày Chủ nhật 23/1 đã bắt đầu hoạt động tại Biển Đông. Các hoạt động gồm diễn tập chống chiến tranh tàu ngầm, chiến tranh trên không, đánh chặn trên biển. Tất cả nhằm tăng cường khả năng sẵn sàng chiến đấu. Theo lời của một chỉ huy cấp cao trong thông cáo thì hoạt động này nhằm bảo đảm với đồng minh quyết tâm chống lại ảnh hưởng mà Hoa Kỳ gọi là ‘độc hại’ ở Biển Đông. Đây là một trong những khu vực căng thẳng giữa Hoa Kỳ và Trung cộng. Bắc Kinh tuyên bố chủ quyền gần trọn Biển Đông rồi cho xây dựng căn cứ quân sự trên những đảo nhân tạo mà Hoa Lục chiếm đóng và bồi lấp nên. Khu vực biển này được đánh giá có trữ lượng dầu khí dồi dào, một ngư trường hải sản phong phú và cũng là một tuyến đường hàng hải nhộn nhịp. Sáu quốc gia và vùng lãnh thổ có tuyên bố chủ quyền tại Biển Đông gồm Trung cộng, Đài Loan, Brunei, Mã Lai, Phi Luật Tân và Việt Nam.

Quảng Trục
(tháng 2 & 3.2022)

CÁO PHÓ VÀ CẢM TẠ

Gia đình chúng tôi trân trọng báo tin buồn là Cha
và Ông của chúng tôi

Ông TRẦN XUÂN HIỀN

Pháp Danh Thiện Hậu

**Sinh ngày 17 tháng 6 năm 1927,
tỉnh Thừa Thiên, Huế, Việt Nam.**

Từ giả trần gian sáng Chủ Nhật
ngày 6 tháng 2 năm 2022,
(nhằm ngày 6 tháng Giêng năm Nhâm Dần)
tại Stuttgart, Đức.
Thượng Thọ 97 tuổi.

Tang lễ cử hành vào lúc 10:00 giờ ngày thứ Sáu 18
tháng 02 năm 2022 tại nghĩa trang Neuer Friedhof
Weilimdorf, Köstlinstr. 189, 70499 Stuttgart.

Chúng con xin thành tâm đánh lễ và tri ân

- Hòa Thượng Thích Như Điển, Phương Trưởng và
Chư Tăng Ni Tổ Đình Viên Giác, đã cầu
nguyện và gửi lời phân ưu.
- Sư cô Thích Nữ Hạnh Trang, Trụ Trì Chùa Viên
Quang ở Tübingen đã chủ lễ Cầu Siêu và tiễn đưa
Hương Linh tại nghĩa trang Stuttgart Weilimdorf,
với sự trợ giúp của những Phật Tử tại Reutlingen,
Stuttgart, Pforzheim, Karlsruhe và Rotweil.

Chúng tôi xin chân thành cảm tạ

- Ông Hội Trưởng Hội Người VN Tỵ Nạn tại
Reutlingen và vùng phụ cận.
- Quý đạo hữu Phật Tử tại chi hội Reutlingen,
Stuttgart, Pforzheim, Karlsruhe và Rotweil.
- Quý bạn hữu và thân quyến tại vùng Stuttgart.
Đã đến tham dự, chia buồn, phúng điếu và trợ giúp
trong buổi lễ cầu siêu và hạ huyệt Cha Ông
chúng tôi ngày 18.02.2022 tại nghĩa trang Stuttgart
Weilimdorf.
Trong lúc tang gia bối rối không sao tránh khỏi
thiếu sót, kính mong Quý Sư Cô và tất cả Quý Vị
lượng tình tha thứ.

Tang Gia Đồng Kính Bái và Cảm Tạ

- Trưởng Nữ: Trần Thị Diệu Hương và các Con
- Thứ Nam: Trần Xuân Hải và Con

THÀNH KÍNH PHÂN ƯU

Chúng tôi hay tin
Từ Phụ của Anh Chị ĐỖ-NGỌC BÁCH-ĐIỀN:

Cụ ông

Vincent TRƯƠNG CÔNG CỪU

- Cựu Bộ Trưởng Văn Hóa Xã Hội VNCH
- Cựu Bộ Trưởng Bộ Ngoại Giao VNCH

**vừa từ trần tại Pháp Quốc
ngày 9. 3. 2022**

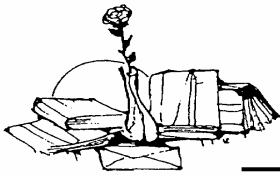
Thượng thượng thọ 103 tuổi

Chúng tôi chân thành phân ưu cùng
Bà Quả phụ Evelyne Trương.
Anh Chị ĐỖ-NGỌC BÁCH-ĐIỀN
và đại gia đình tang quyến

Xin cầu nguyện cho hương linh
Vincent Trương Công Cừu được yên nghỉ
bên
Nhan Thánh Chúa

Đồng thành kính phân ưu

- Gđ. Cao Xuân An
- Gđ. Phạm Văn Phước
- Gđ. Bùi Mạnh Căn

HỘP THƯ VIÊN GIÁC

Trong thời gian qua VIÊN GIÁC đã nhận được những thư từ, tin tức, tài liệu, bài vở, kinh sách, báo chí của các Tổ Chức, Hội Đoàn, Tôn Giáo và các Văn Thi Hữu khắp các nơi gửi đến.

* THƯ TÍN

- **Đức:** HT Thích Như Điển, Tích Cốc Ngô Văn Phát, Đỗ Trường, Từ Hùng Trần Phong Lưu, Diệu Danh, Phù Vân, Trần Đan Hà, Lê Ngọc Châu, Nguyễn Hữu Huấn, Nguyễn Quý Đại, Thi Thi Hồng Ngọc.

- **Pháp:** Hoang Phong, An Tiêm Mai Lý Cang, Nguyễn Thị Cỏ May, Song Thao.

- **Thụy Sĩ:** Trần Thị Nhật Hưng, Lưu An Vũ Ngọc Ruấn.

- **Italia:** Elena Pucillo Truong, Trương Văn Dân.

- **Áo Quốc:** Nguyễn Sĩ Long.

- **Hoa Kỳ:** Nguyễn Tánh Nguyễn Hiền Đức, Nguyễn Thị Thềm, Sue Phan, Nguyễn Cát Thịnh, Trần Doãn Nho, Lâm Minh Anh, Lam Ngọc, Lê Đình Khấn, Trần Trung Đạo, thylanthao, Tâm Thường Định, Trần Quốc Bảo, Tuệ Nga, Tuyền Anh.

- **Canada:** Thái Công Tụng, Nguyễn Thượng Chánh.

- **Úc Châu:** TK Thích Viên Thành, Quảng Trực Trần Viết Dung.

* THƯ & SÁCH BÁO

- **Đức:** D & C + E & Z Nr. 01-02/22.

- **Thụy Sĩ:** Mục Vụ số 403.

- **Úc Châu:** Mừng Xuân Nhâm Dần 2022 – Chùa Pháp Bảo.

PHƯƠNG DANH CÚNG DƯƠNG

(Tính đến ngày 28. 02. 2022)

Trong thời gian gần đây, Chùa Viên Giác có nhận được tiền của quý Đạo Hữu gửi bằng cách chuyển qua Ngân Hàng hay bằng Bưu Phiếu, nhưng không ghi rõ mục đích. Thí dụ như Cúng Dương, Tu Bồ Chùa, Ấn Tống Kinh, Pháp Bảo V.V...

Ngoài ra có Đạo Hữu nhờ người khác đứng tên chuyển tiền nhưng không rõ chuyển tiền giùm cho ai để Cúng Dương hoặc thanh toán vấn đề gì. Do đó khi nhận được tiền, Chùa không thể nào ghi vào sổ sách được.

Để tránh những trở ngại nêu trên, kính xin quý Đạo Hữu khi chuyển tiền hoặc gửi tiền về Chùa nhớ ghi rõ Họ & Tên, địa chỉ đầy đủ và mục đích để Chùa tiện ghi vào sổ sách.

Ngoài ra khi quý vị xem Phương Danh Cúng Dương xin đọc phần trên cùng là tính đến ngày?... tháng?... để biết rằng tiền đã chuyển đi ngày nào và tại sao chưa có tên trong danh sách.

Chùa có số Konto mới và Tu Viện Viên Đức cũng đã có số Konto (xin xem phía sau). Kính xin quý vị thông cảm cho.

Thành thật cảm ơn quý Đạo Hữu.

Danh sách PDCD của quý Đạo Hữu & Phật Tử, chúng tôi xin phép chỉ đánh máy một lần chữ ĐH (Đạo Hữu) ở bên trên.

* TAM BẢO

ĐH. Ai Linh Zuidema 100€. An Chính Trần Thị Dung 100€. Ấn danh 30€. Anna Vu 20€. Bà Thái Lạp 100€. Babel 10€. Bác Võ Thị Mỹ Huệ 100€. Beng Pramudji 20€. Benjamin Dinter 10€. Bích Trâm, Thị Muối & Khai Phúc 50€. Nguyễn Drebelow Thị Bình 20€. Blumenthal 40€. Boric Kallea 20€. Bùi Đức Mạnh 50€. Bùi Mạnh Hùng 25€. Bùi Nga 50€. Bùi Quốc Việt 100€. Bùi Thành Hưng 100€. Bùi Thị Hiền & Nguyễn Trọng Quỳnh 5€. Bùi Thị Hồng 50€. Bùi Thị Mân 100€. Bùi Thị Yến 20€. Bùi Tuệ Anh 200€. Bùi Văn Khai 50€. Bùi Văn Tuấn 10€. Bùi Văn Tùng 20€. Bùi Việt Anh 10€. Cao Phan Cường 50€. Cao Thị Năm 10€. Cao Thị Thu Cúc 400€ HHCL SC Hạnh Ân. Cao Thị Thuyết 20€. Cheng Sui Cú 50€. Chi & Alexander Majewski 10€. Chi Thimai 50€. Chiên Brendel & Lena Brendel 5€. Christine Pardey & Johana Pardey 50€. Chú Quán An (Quảng Niệm) 20€. Chu Thị Giang & Chu Thị Hồng Ngọc 40€. Chu Thị Hoa 30€. Chu Thị Thu Trang 20€. Chung Thái An 80€. Đặng Thị Hồng 20€. Đặng Thị Hồng Phúc 20€. Đào Ngọc Sơn 50€. Đào Thị Tấn 20€. Đào Thị Thắm 50€. Đào Thu Hương 40€. David Đức Dương Pd Đồng Niệm 50€. Diệu Bích 10€. Diệu Chi Nguyễn Thị Quế 20€. Diệu Đức Đỗ Thị Mai 20€. Diệu Đức Đỗ Thị Mai Hương 20€. Diệu Hạnh Nguyễn Thị Đức & Đạo Tâm 200€. Diệu Hồng Chu Minh Hồng 100€. Diệu Hương Nguyễn Thị Lan Hương 10€. Diệu Liên Lê Bích Hà 40€. Diệu Mai Đặng Thị Tuyết 20€. Diệu Nghĩa Nguyễn Thị Bảo Khuyến 200€. Diệu Nguyệt Nguyễn Thị Hồng 100€ HH cầu an Bồ Nguyễn Bá Nhân & Mẹ Nguyễn Thị Phán Pd Triệu An. Diệu Như, Phúc Hải, Thiện Phương, Thiện Hải, Diệu Bạch, Diệu Bảo & Quảng Hiếu 600€. Diệu Tâm Hoàng Thị Năm 50€. Diệu Thọ Trần Tú Anh & Từ Bích Hứa Tích Chương 100€. Diệu Thu Đỗ Thị Thanh Thủy 50€. Diệu Trang Nguyễn Thị Hồng Uyên 50€. Diệu Tường Trịnh Thị Mai 50€. Diệu Yên Nguyễn Thị Bình 20€. Đinh Chương 100€. Đinh Đa & Võ Thị Kim Chi 50€. Đinh Matheu Ngọc Anh 40€. Dirk Buhren 20€. Đỗ Huy 50€. Đỗ Mạnh Hoàng 50€. Đỗ Ngọc Linh 10€. Đỗ Nhật Linh 20€. Đỗ Thị Hằng 20€. Đỗ Thị Kim Nga 10€. Đỗ Thị Tuyết Mai 30€. Đỗ Trung Kiên 5€. Đoàn Thị Cúc, Trần Thị Huệ & Quân 150€. Đoàn Thị Huệ 100€. Doi Dang Thang & Trần Thị Yến 50€. Đồng Bạch Nguyễn Thị Liên 50€. Đồng Diệu Nguyễn Quý Hạnh 50€. Đồng Duyên Liên Tế Linh 30€. Đồng Duyên Trần Ngọc Huệ 30€. Đồng Giới & Đồng Thanh 20€. Đồng Hạnh Dương Thị Quỳnh Hoa 120€ cầu an cho Cha, Mẹ, Cô và gia đình. Đồng Hạnh Lê Thị Kim Dung 50€. Đồng Hương Nguyễn Lan Phương 30€. Đồng Hương Nguyễn Thị Thanh Phương 300€. Đồng Kim Nguyễn Thị Thu Hà 50€. Đồng Nguyễn 20€. Đồng Nhi Nguyễn Bạch Yến 100€. Đồng Như Trần Hải Yến 10€. Đồng Phúc 20€. Đồng Quang & Đồng Duyên 20€. Đồng Tâm & Thị Dũng 100€. Đồng Tâm Huỳnh Chung Hiệp 200€. Đồng Thanh Phạm Minh Hoàng 30€. Đồng Thuận Phạm Thị Thảo 30€. Đồng Tinh Phan Thị Thanh Thủy 70€ HH cho Cha & Mẹ và các con. Đồng Tinh Phan Thị Thanh Thủy 20€ HH cho Chu Quý Minh, Nguyễn Thị Thanh, Chu Quốc Nhân & Chu Thủy Tiên. Đồng Trí & Đồng Chân 50€. Đồng Vinh Phan Bích Vân 50€. Dr. Thoi-Trang Đào 108€ HHHL Tổng Trang. Đức Xuân Nguyễn Thị Luyệt 50€. Dương Lan Phương 30€. Dương Quốc Bằng 50€.

Dương Thanh Sang Pd Tuệ Tam Trọng 50€. Fam. Đào 70€. Fam. Do 40€. Fam. Guisler Nhung 10€. Fam. Ng. 10€. Fam. Nguyễn Hữu 20€. Fam. Trương (Trương Minh Tuấn) 100€. Fam. Zhang 60€. Ferit Agrimann 10€. Francisco Struzynski & Sina Struzynski 52€. Frau Len 10€. Frau Ngô Anh 30€. Gđ. Chu Thị Thành 50€. Gđ. Diệu Dung 30€. Gđ. Đông Huệ Lê Thị Hải Yến, Đông Quang Phạm Hoàng Minh, Đông Hà Phạm Hoàng Hải & Đông Mỹ Phạm Hoàng Bảo Mỹ 50€. Gđ. Đông Viên Hoàng Lê Holste 50€. Gđ. Dương Thị Loan 50€. Gđ. Hoàng Thị Chung 50€. Gđ. Hoàng Thị Vinh 10€. Gđ. Huỳnh (Diana Lu) 85€. Gđ. Liên Hạnh 50€. Gđ. Ngô Thị Thủy 20€. Gđ. Nguyễn Tài Nhân 30€. Gđ. Phạm Văn Sơn (tức Hải) & Đông Hoa Nguyễn Thị Hương 20€. Gđ. Pt Đông Tĩnh & Ngọc Hiều 100€. Gđ. PT Đông Tĩnh, Đông Thiện, Đông Anh & Đông Hiếu 10€. Gđ. Quách Tuấn 50€. Gđ. Thiên Học 200€. Gđ. Thiên Pháp 50€. Gđ. Tiên Dân Quỳnh & Thiên Hỷ Lê Thị Ngọc Hân 200€. GDPT Tâm Minh cùng quý Phật Tử 615€. Giang Chung 250€. Hà Đoàn Thục Như 1.000€. Hải Hoàng 10€. Hải Hùng Trao 20€. HH. Alir Albayrak & Nguyễn Quang B. 20€. HHHH Lư Trường Hưng Pd Đông Trọng 530€. HHHH Phan Bê Ái 10€. HL. Ai Phan Be 820€. HL. Lê Vinh Thiện 20€. Hồ Mỹ Linh 20€. Hồ Văn Hiến Pd Tỉnh Hiệp 20€. Hoa Khai Nguyễn Kim Huế 20€. Hoàng Phi Holste 20€. Hoàng Thị Nhung 10€ HHHH Hoàng Văn Lịch. Hoàng Thị Sen 50€. Hoàng Thị Thanh Hương 20€. Hoàng Thị Thu Hằng 20€. Hoàng Thị Thủy Dương 50€. Hoàng Văn Vinh 100€. Hồng Dũng Trương Kim Lan 30€. Hứa Thúy Hiền 105€ HHHL SC TN Hạnh An. Hứa Ýêu Huỳnh 100€ cầu an, cầu siêu Diệu Thu Trần Tử Anh, Diệu Bích Hứa Tích Chương & Diệu Nga Hứa Lê Nga. Huệ Phước Trần-Đặng Nhật Minh 50€. Hương Thu Vũ 50€. Huỳnh Minh Nhứt 30€ HHHH cho mẹ Trần Thị Hai. Huỳnh Phi Phi 50€. Huỳnh Thị Liên Hoa 155€. Jarin Krongsap & Manfred Kuhat 20€. Jonh Mare & Chris Mare 50€. Jürgen Selch Westfeld 50€. Karl-Heine Karberg 10€. Kiều Việt Hưng & Nguyễn Thị Minh Phương 50€. Kim Ang Schulz 50€. Kim Sinh & Thiên Hân 30€. Klaus Brinkop, Wen-Kuan Yang, Maria Ya Wen Yang & Yasemin Jie Yi Yang 20€. Lâm Hải Lie 50€. Lâm Thanh Vũ 20€. Lâm Xuân Anh 70€. Lan Phương Delabe 50€. Lê Anh 10€. Lê Chi Gruber 600€. Lê Minh Hà 30€. Lê Minh Kiên 10€. Lê Thị 30€. Lê Thị Cẩm Nhung 100€. Lê Thị Gấm 550€. Lê Thị Hai 20€. Lê Thị Hòe 50€. Lê Thị Huệ 50€. Lê Thị Huyền 30€. Lê Thị Tiên 25€. Lê Thị Tiên 25€. Lê Trọng Kỳ 100€ HHHH Trần-Lê Tâm An. Lê Xuân Trường & Hứa Phương Quỳnh 40€. Liu Yuen Sing 20€. Lu Thi Hoi 140€. Lương Thị Phước 50€. Lưu Anh 100€. Lưu Nguyệt Thìn 23,19€. Lưu Thị Lan 20€. Lý Cẩm Trúc 50€. Lý Hồng Tiên 300€ HHCL SCTN Hạnh An. Lý Khánh Minh (Thích Hạnh Bốn) 348€. Lý Thị Quỳnh Như 20€. Lý Trung Hà 20€. Ma Thị Bích Thủy 20€. Mai Thanh Hà 10€. Mai Thủy My 10€. Mai Trà Mi 10€. Mai Xuân Tân 10€. Melanie Kiefer 50€. Minh Lam & Diem Yen Van 15€. Mỹ Hạnh Kathleen Phạm 50€. N.H. Ho Eo 50€. Ngô Kim Duyên 20€. Ngô Lan Hương 20€. Ngô Quang Diễm Phi 50€. Ngô Thị Ân 50€. Ngô Văn Dũng 20€. Ngô Văn Nau 20€. Ngọc Chánh Đạo Thị Kim Loan 50€. Ngọc Diệp & Nguyễn Thị Tuyết 40€. Ngọc Hoa Wenderoth 90€. Ngô Anh Vinh 30€. Nguyễn Bạch Thúy Anh 20€. Nguyễn Bích Liên 30€. Nguyễn Chí Cường & Lê Thanh Bình 20€. Nguyễn Đức Tiến & Nguyễn Thị Văn Anh 50€. Nguyễn Duy Khanh & Đỗ Hoài Nam 100€. Nguyễn Hải Đăng & Nguyễn Hồng Châu 100€. Nguyễn Hải Yến 10€. Nguyễn Hiều Nghĩa 20€. Nguyễn Hồng 10€. Nguyễn Hữu Trí Quan 50€. Nguyễn Lan Phương 20€. Nguyễn Mai Lan 10€. Nguyễn Mạnh Hùng 20€. Nguyễn Minh Đức 10€. Nguyễn Minh Hưng 10€. Nguyễn Minh Tuấn 50€. Nguyễn Ngọc Đông 20€. Nguyễn Ngọc Lâm 20€. Nguyễn Ngọc Lan 200€. Nguyễn Ngọc Mai 20€. Nguyễn Ngọc Mai Linh 100€. Nguyễn Phước 20€. Nguyễn Phương Lan 30€. Nguyễn Quốc Hà 20€. Nguyễn Quốc Hùng 50€. Nguyễn Thanh Chăm 10€. Nguyễn Thanh Chung 40€. Nguyễn Thanh Huyền 50€. Nguyễn Thanh Sang & Thủy Vy Jasmi 80€ cầu an Nguyễn Thủy Vy. Nguyễn Thanh Tuyết, Trần Đức Long & Trần Đức Thành 100€. Nguyễn Thanh Văn 20€. Nguyễn Thế Anh 20€. Nguyễn Thị Ánh Tuyết 60€. Nguyễn Thị Bảo Ngọc 10€. Nguyễn Thị Bích Như 20€. Nguyễn Thị Bình 30€. Nguyễn Thị Cường 20€. Nguyễn Thị Hải Yến 20€. Nguyễn Thị Hạnh 30€. Nguyễn Thị Hồng Thủy 20€. Nguyễn Thị Hồng Tĩnh 50€. Nguyễn Thị Hùng 20€. Nguyễn Thị Hương 20€. Nguyễn Thị Khánh Ly 20€. Nguyễn Thị Liên 50€. Nguyễn Thị Mai Anh 10€. Nguyễn Thị Minh Lý 50€. Nguyễn Thị Ngọc Anh 100€. Nguyễn Thị Ngọc Lan 100€ HHHL Mẹ Nguyễn Thị Phụng. Nguyễn Thị Ngọc Thảo 25€. Nguyễn Thị Nhân 20€. Nguyễn Thị Phương Anh 20€. Nguyễn Thị Quỳnh 20€. Nguyễn Thị Thanh Thảo 20€. Nguyễn Thị Thanh Văn 30€. Nguyễn Thị Thu 65€. Nguyễn Thị Thủy 5€. Nguyễn Thị Tuyết Chinh 20€. Nguyễn Thị Tuyết Nhung 20€. Nguyễn Thị Văn 20€. Nguyễn Thị Văn Anh 10€. Nguyễn Thị Việt 50€. Nguyễn Thị Vinh 20€. Nguyễn Thị Xoa 10€. Nguyễn Thị Yên 10€. Nguyễn Thu Hoài 60€. Nguyễn Thu Trang 50€. Nguyễn Văn An 100€. Nguyễn Văn Hòa 40€. Nguyễn Văn Nguyễn 50€. Nguyễn Văn Phúc 10€. Nguyễn Văn Tân 20€. Nguyễn Văn Toàn 150€. Nguyễn Xuân Giao 20€. Nguyễn Thị Hồng Diệp 20€. Nguyệt Quỳnh Kim 20€. Nhuận Trí Phạm Quang Tuấn 20€. Nhuận Trung & Đông Nguyệt 50€. Nhung 20€. Oliver Schmidt 10€. Ong Low Kee Keong 100€. Phạm Đình Hải 30€. Phạm Doãn Dương 100€. Phạm Đức Hiếu 20€. Phạm Đức Thắng 70€. Phạm Đức Thọ 10€. Phạm Mạnh Hùng 50€. Phạm Quang Hải 20€. Phạm Thị Sen 50€. Phạm Thị Thu 5€. Phạm Thị Toàn 50€ HHHL Đông Liên Trinh Hoàng Thủy Phương. Phạm Trang 20€. Phan Hồng Sơn 20€. Phan Minh Hòa 50€. Phan Thanh Thủy 20€ HHHL Cha Chu Quý Minh, Mẹ Nguyễn Thị Thanh và con Chu Quốc Nhân & Chu Thủy Tiên. Phan Thị Trang 20€. Phan Văn Hữu 50€. Phật Huệ Nguyễn Thủy Hải 100€. Phật Tử Hannover & VPC 100€. Phùng Chí An 50€. Phùng Văn Hoàng 10€. Phương Hạnh Trinh 10€. Phương Tân 30€. Prajna Upadesa Foundation 440,72€. Pt. Đông Hoa Lâm Thị Huệ 50€. Pt. Đông Tâm Nguyễn Hồng Thu 30€. Pt. Huệ Tâm 50€. Pt. Thiên Tâm Lê Thị Phú 200€. Quảng Châu Dương Thị Bích Ngọc 80€. Quảng Đạo & Chiêu Pháp 20€. Quảng Hoa Nguyễn Văn Tây 20€. Ralf Dinter 10€. Sabine Nguyen 50€. Sandra Nguyen 50€. Schülerin in Göttingen 75€. Silina An 20€. TN Phường Lâm Lưu 70€. Tạ 50€. Tạ Mạnh Toàn 100€. Tạ Thanh Bình 100€. Tâm Cầu Trần Thị Trúc 50€. Tăng Bích Phấn 100€. Tăng Thị Kim Oanh 20€. Thái Nguyệt Cưng 200€. Thái Quang Minh 2.000€. Thái Văn Anh & Thái-Trần Thị Ý Nhi 20€. Thanh Peak 20€. Thiên Châu Ly Cẩm Trúc 100€. Thiên Học 100€. Thiên Huệ Dương Thị Cúc 20€. Thiên Thọ 50€ HHCL SC Hạnh Ân. Thọ Tam Nguyễn Minh Thanh 100€. Thủy 20€. Tiến Đức 5€. Sư Cô TN Hạnh Bình, Thiên Huỳnh, Thiên Hậu, Thiên Đức, Thiên Xuân, Thiên Mỹ & Lê Thị Dung 100€. Tô Quốc Tuấn 30€. Tô Thị Nhung 30€. Tobias Young Gon Kim 20€. Trần Bội Chân 20€. Trần Đại Hứa 20€. Trần Đình Toàn 100€. Trần Đức Nghĩa 15€. Trần Duy Hoàng 100€. Trần Hải Hòa & Hứa Thị Dục Tú 30€. Trần Hữu Tài 50€ HHCL SC Hạnh Ân. Trần Huy Linh 40€. Trần Kinh Hưng 50€. Trần Lan Hương 10€. Trần Lý Ai Phương 50€. Trần Ngọc Lan 50€. Trần Nguyệt Bằng 80€. Trần Quốc Cường 10€. Trần Thanh Thủy 20€. Trần Thị Ánh Hồng 100€. Trần Thị Mai Phương 10€. Trần Thị Ngọc Thủy 250€. Trần Thị Nguyệt 15€. Trần Thị Phương 20€ HHHL Nguyễn Bá Dũng. Trần Thị Thanh Hương 30€. Trần Thị Thiên Trang 10€. Trần Thị Thu 40€. Trần Thị Thủy Ngân 20€. Trần Thị Thủy Như 20€. Trần Tố Hà 50€. Trần Tú Anh 100€. Trần Tuấn Anh 20€. Trần Tuấn Đạt 50€. Trần Văn Diệp 200€. Trần Văn Linh 50€. Triệu Nam & Huỳnh Thị Thu Thủy 20€. Trịnh Thành 20€. Trịnh Thị Hào 20€. Trinh Văn Hị 60€. Trương Nhiều Qua 50€. Trương Thị Diệu Linh 100€. Trương Thị Diệu Linh & Nguyễn Thị Thanh Kim 200€ HHGL SC Hạnh Ân. Trương Tuấn Minh 100€. Từ Tố Nga 10€. Văn Nại Tường & Lưu Thị Hương 50€. Văn Thị Tường Vân 100€. Văn Trí Tài 50€. Võ Hồng Hà 50€. Võ Kiều Oanh 50€. Võ Ngọc Hiền 200€. Võ Thị Đào 20€. Võ Thị Kim Quyên 40€. Võ Thị Mỹ Huệ 100€. Võ Thị Thủy Hằng 20€. Vũ Hồng Văn 50€. Vũ Như Hằng 30€. Vũ Quan Thắng 5€. Vũ Thị Hồng 20€. Vũ Thị Khánh Ngọc 50€. Vũ Thị Kim Nhiên 30€. Vũ Thị Văn 20€. Vũ Tuấn Anh 100€. Vũ, Sinh, Kỳ, & Tuệ (Tố Xây Dựng) 400€. Vương Văn Mạnh 100€. Yen Reinholz 200€. Phan Thị Hạnh (Schmölln) 20€. Hoàng Lân & Thị Nụ Nguyễn (Alfeld) 40€. Đỗ Thị Thu Hương (Apolda) 30€. Ma Thị Quyên (Arnsberg) 30€. Gđ. Bùi Sĩ Nghĩa & Vũ Hương Giang và các con Bùi Vũ Nhân, Bùi Việt Bách, Bùi Vũ Gia Phúc (Ascherleben) 50€. Phạm Thị Phương Anh 200€.

Gđ. Thiên Huệ (Augsburg) 55€. Nguyễn Thị Mỹ 50€. Nguyễn Hữu Đoàn & Trần Tuấn Anh (Aurich) 10€. Vũ Thu Thủy & Trần Minh Mẫn (Augsburg) 100€. Tien Rohr (Bad Berka) 30€. Lê Văn Xuân (Bad Essen) 50€. Phạm Muội (Bad Iburg) 50€. Đặng Thị Tuyết (Bad Oeynhausen) 20€. Nguyễn Thị Tuyết Hồng 60€. Vương Tuấn Phong (Bad Pyrmont) 10€. Nguyễn Thị Kim Thoa (Bad Wildungen) 50€. Nguyễn Thị Thu Hương (Barsinghausen) 15€. Bùi Ngọc Huệ (Bayreuth) 20€. Pt. Thiên Hằng & Trung Đạo (Benthe) 50€. Nguyễn Văn Tường (Bergheim) 20€. Bùi Thanh Hòa (Berlin) 10€. Đặng Tú Dũng & Dương Thị Việt Hồng 30€. Đoàn Thị Minh Hằng 30€. Gđ. Hoàng Thanh Tuấn 50€. Gđ. Phạm Quốc Trung 20€. Gđ. Thân Văn Thành 20€. Huỳnh Quang Đăng 20€. Lê Thị Kim Thắm 20€. Ngô Ngọc Hiều 50€. Nguyễn Đình Tâm 50€. Nguyễn Thanh Hoa 20€. Nguyễn Thị Thủy 10€. Phan Thị Hạnh 20€. Phan Thị Hạnh 20€. Quan Long Thành 50€. Vũ Trọng Huy 40€. Lê Thị Đức Thủy (Bernburg) 50€. Phạm Thị Tuyết Mai 50€. Fam. Wong Kee Cheung (Bielefeld) 100€. Gđ. Pt Minh Đạt 50€. Lương Thị Hương 20€. Lương Thị Kim Phụng 50€. Nguyễn Trần 30€. Trần Kim Anh, Trần Huy Anh & Trần Trương Anh 30€. Phạm Thị Ngọc (Bitburg) 60€. Chu Hải Thanh (Bochum) 50€. Trần Thị Hoa 20€. Nguyễn Văn Thuận (Bonn) 10€. Vương Khắc Vũ (Borkum) 70€. Hoàng Thu Quỳnh (Brandenburg) 20€. Cao Ngọc Lang (Braunschweig) 10€. Gđ. Nguyễn Duy Tiến & Phạm Thị Huế 30€. Nguyễn Thị Tâm 20€. Nguyễn Văn Hùng 20€. Gđ. Lương & Nguyễn (Bremen) 200€. Hàng Nhứt Quang 20€. Nguyễn Thị Mỹ Dung 200€. Nguyễn Văn Đức 50€. Phan Thị Bích Thủy 10€. Trần Thị Mỹ Kim 50€. Nguyễn Thị Hồng Nhung (Bremerhaven) 20€. Nguyễn Việt Dũng 20€. Tô Mỹ Huệ & Faulkus 50€. Cáp Trọng Dũng (Bremervörde) 20€. Trương Công Thuận (Buchholz) 50€. Gđ. Thịnh Trã (Büchberg) 20€. Trần Thị Hoài Thu (Budapest) 100€. Pt. Nguyễn Thị Minh (Burg) 50€. Dương & Hứa (Celle) 120€. Hồng Lợi 50€. Lê Thị Lan Hương 10€. Lương Việt Phương & Nguyễn Ngọc Bích 50€. Một Chị ở Celle 50€. Ninh Văn 70€. Trần Văn Hoàn 20€. Stefan Bittner (Chemnitz) 50€ và 8 ngọn nến. Đoàn Khánh Toàn (Cloppenburg) 30€. Cu Say Hung (Coesfeld) 20€. Lê Thị Tiên 50€. Trần Thanh Huệ 200€. Trần Vinh Cam 50€. Nguyễn Văn Hào (Diedorf) 20€. Nguyễn Thị Thuần (Dissen) 100€. Nguyễn Thị Hồng (Donauschingen) 30€. Bùi Mạnh Hùng (Dorsten) 20€. Trần Thị Hiền Lương (Dortmund) 30€. Đỗ Bá Sứ & Nguyễn Thị Kim Thanh (Dresden) 20€. Đỗ Thị Tuyết Lan 20€. Gđ. Hồ Minh Tiến & Dương Thu Hương 70€. Nguyễn Thị Liễu (Duisburg) 20€. Hứa Mỹ Hiền (Düsseldorf) 30€. Huỳnh Thị Guoi 50€. Tung Lam 20€. Đào Thị Hồng Nguyễn (Edewecht) 50€. Lê Nhật Hiền (Egelsbach) 100€. Thụy Spitzner (Eibenstock) 100€. Thụy Spitzner 100€. Nguyễn Văn Hiệp & Nguyễn Thị Viên (Eilsleben) 30€. Nguyễn Chí Cường, Lê Thanh Bình, Nguyễn Hoàng Minh & Nguyễn Minh Hoàng (Elsfleth) 20€. D. Nguyen (Emden) 25€. Đầu Thị Linh Thơ 20€. Gđ. Nguyễn Kiên Trung 30€. Hồ Hưng & Nguyễn Thị Thanh Hương 50€. Hồ Hưng (Restaurant Sawatdy) 50€. Ngô Thị Hải 150€. Nguyễn Thị Hoa 20€. Lê Minh Quang (Emmendingen) 50€. Lưu Nguyệt Thìn (England) 115,54€. Adamy (Emsdorf) 50€. Đỗ Đức Chinh (Erfurt) 30€. Lê Thanh Thị 50€. Nguyễn Thị Huệ (Eschenburg/Eibelhausen) 40€. Nguyễn Thị Hương (Eschwege) 20€. Trần Thị Thanh (Esens) 10€. Đỗ Thị Liên (Essen) 200€. Nguyễn Văn Thủy 30€. Trần Ngọc Minh 10€. Trịnh Văn Thịnh & Nguyễn Thị Tâm 50€. Trần Nguyệt Minh (Euschkirchen) 50€. Đỗ Việt Phương & Nguyễn Thị Kim Tra (Feucht) 30€. Lê Thị Hoa (Filderstadt) 20€. Ân danh (TKQ) (France) 82,50€. Đặng Hữu Phát 47,50€. Nguyễn Năng Cường 42,50€. Nhân Phương Huỳnh Dương Thị Tâm 20€. Trần Kim Lý 47,50€. Trần Thị Ngọc Dung (France/Vannes) 200€. Nguyễn Gia Vinh (Frankenthal) 10€. Ngô Thị Thắng (Frankfurt) 100€. Nguyễn Hải Yến 5€. Nguyễn Hai (Frankfurt/M) 10€. Quách Thị Ngọc Huệ (Frankfurt/M-Sossenheim) 50€. Bùi Thủy Hà (Freiburg) 30€. Nguyễn Thị Cam 20€. Nguyễn Thị Cam (Freiburg/Sach) 70€. Nguyễn Thị Đức Thái (Freising) 20€. Lê Thị Gấm (Friedberg Hesen) 20€. Kha Hiền Thanh (Fulda) 50€. Hồ Thanh (Fürth) 20€. Đặng Đình Nam (Gardelegen) 20€. Kiều Công Thái (Gärtringen) 25€. Lê Thu Giang (Georgsmarienhütte) 30€. Hứa Thị Phúc (Gerolstein) 30€. Trần Tú Ngọc (Gifhorn) 20€. Nguyễn Hữu Thanh (Glauchau) 50€. Vũ Quỳnh Hoa (Göppingen) 50€. Đỗ Thị Thu Phương & Nguyễn Thành Tín (Göttingen) 5€. Đông An Trần Thị A 300€. Gđ. Dương Thị Hương 200€. Gđ. Nguyễn Thị Trâm 30€. Gđ. Thiên Chánh Nguyễn Xuân Trang 150€. Gđ. Thiên Giáo Nguyễn Xuân Nghiêm 50€. Hoàng Thị Ngọc Loan 100€. Nguyễn Ngọc Anh & Phạm Thị Khuyên 20€. Nguyễn Ngọc Thái 200€. Nguyễn Thị Giang 50€. Trần Anh Tuấn 10€. Trần Văn Nam & Nguyễn Thị Văn 20€. Nguyễn Văn Hữu (Großbreitenbach) 20€. Điều Hoàn Phạm Thị Tố Hòa (Hafenlohn) 30€. Phan Quang (Hagen) 50€. Nguyễn Cao Cường (Halberstadt) 50€. Bùi Quốc Việt (Halle) 50€. Bùi Đức Hoàng (Halle/Saale) 10€. Bình Thị Mai 50€. Bùi Phương Thảo 40€. Bùi Thị Thanh Hà 30€. Huỳnh Thị Chang 60€. Lâm Chấn Can 30€. Lê Thị Mai 450€ HHHL Huỳnh Thị Trung Pd Diệu Thành. Lữ Thu Trinh 40€. Nguyễn Thị Vinh & Bùi Đức Phương 50€. Nguyễn Thu Hà 200€. Nguyễn Thu Trang 200€. Quách Anh Trí 20€. Staron Jennifer Ngọc Phương 108€. Trần Thủy Diễm 100€. Võ Văn Trung (Hamburg) 3.000€ HHCL Sư Cô Thích Nữ Hạnh Ân. Gđ. Nguyễn Thanh Bình (Hanneln) 20€. Gđ. Phạm Ngọc Nam 20€. Nguyễn Văn Hùng (Hanau) 20€. Fam. Trần (Hannover) 40€. Bùi Quang Tào 30€. Bùi Thị Thái Halder 30€. Chioing 300€. Đào Thu Hương 20€. Đỗ Thị Thanh Tâm 20€. Gđ. Bùi Hoài Nam & Nguyễn Thị Phương 25€. Gđ. Diệu Ngọc Nguyễn Thị Thu & Phúc Tín Trần Xuân Tú 50€. Gđ. Pt Ngọc Cảnh Trần Thị Lan 150€. Gđ. Pt. Thiên Dũng 100€. Lê Thị Kim Sa 50€ HHHL Mẹ Lê Thị Liễu. Lê Thị Lan 30€. Lê Thị Xuyên-Eitner 100€. Lương Tô Tú 100€. Ngô Thị Thủy 30€. Ngọc Cẩm Trần Thị Lan 50€ HHHL Bắc Nguyễn Thị Sâm. Phạm Thị Thu 30€. Phùng Gia Cường & Phạm Trinh 50€. Pt. Đông Kim Quy Minh Thủy 50€. Pt. Trần Hoàng Việt 20€. Sư Cô Hạnh Bình 50€. Thiên Dũng Nguyễn Quang Mạnh 200€. Trần Thị Hoài Thanh 20€. Trần Đức Triết 10€. Tuyết Mai Bùi-Kluess (Hardegsen) 30€. Cao Hữu Đức (Haren Ems) 20€. Diệu Lộc Huỳnh Thị Bé (Helmsstedt) 50€. Fam. Trần (Trần Kinh Hùng) 120€. Huỳnh Tú Dung 130€. Lâm Văn Hoàng (Hemmingen) 50€ HHHL Lâm Văn Tốt & Trần Thị Phụng. Antony Trần (Hilden) 50€. Đinh Hùng Minh (Hildesheim) 30€. Ngô Thị Ngọc Oanh 20€. Nguyễn Thị Hiệp 20€ HHHL Phan Bê Ái. Nguyễn Thị Kim Nhung 20€. Gđ. Trọng Lan (Hof) 200€. Nguyễn Thị Hương 10€. Trần Thị Bích Nga, Bùi Quang Thịnh, Trần Huyền Trang & Trần Gia Bảo (Hohenstein-Er.) 20€. Trần Thị Thu Hà (Holland) 50€. Đinh Anh Tuấn (Hoppenheim) 30€. Dương Thị Mộng Mai (Horb am Neckar) 20€. Nguyễn Thị Thủy (Hötzum-Sicke) 120€. Gđ. Trần Văn Hiến, Nguyễn Thị Kim Anh & Trần Jasmine Thủy An (Ibbenbüren) 20€. La Ngọc Dung 50€. Nguyễn Thị Thu (Ihlow) 50€. Nguyễn Thị Thanh (Ingelfingen) 20€. Hà Phước Mai (Isselburg) 90€ HHHL Ô.Bà Trần Văn Tuấn, Trần Thị Lu & Ô.Bà Hà Văn Tư và Triệu Thị Sanh. Trần Thị Thiên Hương (Italia) 100€. Nguyễn-Drebelow Thị Bình (Jesteburg) 20€. Nguyễn Thị Thanh Hai-Reich (Jever) 20€. Nguyễn Mỹ Lưu Hạnh Dung (Kalsruhe) 100€. Vũ-Nguyễn Thị Ngọc Dung (Kamen) 50€. Huỳnh Quốc Cường (Karlruhe) 50€. Lê Thị Tuyết 20€. Nguyễn Sáu 10€. Thiên Thọ Trần Thị Xê 20€. Gđ. Phạm Đăng Anh Tuấn (Kassel) 200€. Trần Thị Mỹ Dung (Kleve) 20€. La Thị Lanh (Köln) 30€. Lê Thị Cẩm Quyên 50€. Lê Văn Tiêt & Lê Thị Nga 30€. Minh Bạch Hoàng 20€. Nguyễn Chi Hiếu 50€. Nguyễn Đức Chính & Nguyễn Thị Vi Hoa 50€. Nguyễn Thị Thu 200€. Quách Tai & Chi Ma (Krefeld) 20€. Quách Thị Mùi 21€. Trần Minh Tuấn 20€. Cao Thị Thanh Liên (Kulmbach) 30€. Đông Liên Phan Thị Xuân (Laatzten) 50€. Thị Tâm Ngô Văn Phát 50€. Thiên Pháp Nguyễn Văn Luan 50€. Trương Mỹ Phương 50€. Trần Đình Hy (Laer) 30€. La Phan Hoàn (Landshut) 45€. Nguyễn Thị Bích Ngọc (Landstuhl) 50€. Schneider Van & Đặng Xuân Trường (Langen) 100€. Cao Thị Thuý (Langlingen Wiedenrode) 30€. Lâm Y Xuân (Leer) 100€. Gđ. Phạm Văn Sơn (tức Hải) & Nguyễn Thị Thu Hương (Lehrte) 45€. Hàng Nam 20€. Hoàng Trọng Vinh 20€. Nguyễn Thu Hằng (Leifelden Echterdingen) 20€. Gđ. Diệu Khanh (Leipzig) 50€. Phan Thị Ngoan 50€. Trần Thọ Tuấn, Nguyễn Thủy Dương, Trần Thị Đức & Trần Thọ Việt 5€. Điền Văn Nhơn (Lengenfeld) 100€. Điền Văn An (Leverkusen) 10€. Hoàng Thị Nga 10€. Kim Chi & Kaspar Nguyen (Lindenberg) 20€. Phạm Hoàng Tố Hoa (Linkemheim-

Hochstetten) 30€. Ngô Thị Nam (Lippstadt) 20€. Lý Diệu Anh (Lohne) 120€. Lý-Huyền Ai Khanh 60€. Nguyễn Minh Tiến & Lê Thu Hà 50€. Phạm Thị Thanh Hiền 50€. Du Tấn Tùng (Lörrach) 40€. Tạ Thị Thu Hằng (Lübbeck) 60€. Nguyễn Thị Hà (Lüneburg) 20€. Phùng Kim Oanh 20€. Vũ Thị Kiên 20€. Hồng Y Vết Thị Thủy (Magdeburg) 20€. Hoàng Thanh Hải 20€. Nguyễn Minh Tu 10€. Nguyễn Đình Hồng (Mannheim) 20€. Hoàng Thị Thủy (Marburg) 25€. Nguyễn Lan Anh 20€. Phùng Cát Dũng 100€. Lý Hoa (Meppen) 30€. Lê Hoàng Oanh (Minden) 20€. Phan Văn Hòa & Ngụy Thị Thanh Phương 20€. Quách Huệ Linh 20€. Hue Wollenberg (Moers) 30€. Phạm Ngọc Sơn (Mönchengladbach) 120€. Hứa Hiền & Hứa Phú Kiều (Mönchengladbach) 50€. Phạm Phương Đông & Trần Mỹ Bình (Mörfelden-Walldorf) 50€. Đào Thị Hải (München) 30€. Diệu Sơn Nguyễn Thị Gia Tuyền 30€. Trần Hữu Nghiệp (Münster) 30€. Trương Mỹ Anh 30€. Dr. Dương Hồng Ân (Neckartenzlingen) 150€. Fam. Trần (Neu Anspach) 200€. Bùi Thị Kim Tuyền (Neu Isenburg) 50€. Cao Thị Mơ (Neu-Anspach) 20€. Hồ Thị Phái (Neuss) 20€. Phan Tô Hà (Nienburg) 20€. Vũ Trọng Thủ 35€. Tạ Thu Kiều (Nienburg/Weser) 20€. Châu Văn Huỳnh (Norden) 30€. Đào Minh Thắng 30€. Lê Thị Hồng Yếu 20€. Nguyễn Như Cường 5€. Nguyễn Thị Hoa 10€. Dương Tuấn Anh (Norderney) 20€. Nguyễn Thị Lê Hằng 50€. Ân danh (PP & DS) (Nürnberg) 50€. Huỳnh Hiền 20€. Vũ Thị Tường Nhân 20€. Fam Lư Vương (Oberhausen) 20€. Hương Nguyễn 10€. Sầm Chí Vinh 50€. Nguyễn Thị Kiều Hạnh (Oberstorf) 100€. Dr. Thị Trinh Neukamm (Nguyễn) (Obertshausen) 200€. Bùi Thị Kim Chi (Oldenburg) 20€. Đặng Ngọc Hiếu 20€. Fam. Sasitorn Nakot (Osburg) 20€. Đức Xuân Nguyễn Thị Lượ (Osnabrück) 50€. Phạm Thị Kim Nhung 55€. Lý Trung Hà (Osnabrück) 20€. Trần Minh Châu (Österreich) 20€. Đăng Quốc Chí & Lý Tô (Paderborn) 50€. Gđ. Phương Phạm 20€. Lj. Trần Thị Phương (Pforzheim) 50€. Lương Văn Xinh 100€ HH Chân Linh SC TN Hạnh Ân. Mã Tú Phần 20€. Trần Quê Lang 50€. Phạm Thị Nhung (Quedlinburg) 50€. Trần Trung Sơn (Rastede) 10€. Huỳnh Bá Thuận (Ratingen) 50€. Ngô Hương (Reutlinegn) 200€. Gđ. Nguyễn Vũ Bằng & Trương Thị Hồng Phúc (Rheine) 100€. Hằng Ngọc Hoa 50€. Marie-Noel Kungze (Yén) (Rehburg-Loxum) 40€. Tôn Quốc Vinh (Saarbrücken) 20€. Nguyễn Thị Liễu (Salzgitter) 20€. Bùi Thủy Hằng (Salzgitter) 20€. Gđ. Đông Nhã Bùi Thu Trang 10€. Thân Thị Bích Ngọc & Nguyễn Quốc Tường (Salzgitter-Thiede) 50€. Bích Ngọc Rüttiger (Sandber Langenleiten) 100€. Tạ Huyền (Sande) 50€. Hoàng Khanh Dung (Phật Ngọc Nhung) (Schöntal) 300€. Nguyễn Thị Diệp Thanh (Schorndorf) 40€. Lê Trường Sinh (Schwäbisch-Hall) 140€. Tô Khải Đức (Schweinfurt) 30€. Frau Somsong Fehlmann (Schweiz) 47€. Gđ. Thiên Thế 188€ (tiền "Bo" của khách hàng). Đàm Thị Bích Nhuận (Schwetzinger) 30€. Phạm Thị Thu Hiền (Seesen) 50€. I-Wiese (Sehunde) 10€. Nguyễn Thị Hiền (Sömmerda) 30€. Fam. Phạm Ngọc Hạnh (Spremburg) 100€. Phạm Hoàn 200€. Đông Thị Hương (Springe) 20€. Nghiêm Thị Hà (Stade) 20€. Bùi Hữu Thoa (Stadthagen) 50€. Đông Diệu Tạ Thu Hiền 100€. Đỗ Thị Dung (Staßfurt) 10€. Nguyễn Thị Thái Lan 30€. Đoàn Thị Dung (Trần Khương Ninh) (Steinfurt) 30€. Nguyễn Minh Nguyệt (Steinhude) 50€. Chùa Phổ Hiền (Straßburg/France) 4.000€. Trần Thủy Hằng (Stuhr) 100€. Nguyễn Đức Lương (Stuttgart) 50€. Nguyễn Thị Phúc Lợi 20€. Phan Kim Oanh (Sugenheim) 15€. Bùi Thị Thu Hiền & Hoàng Văn Quý (Suhl) 100€. Hoàng Văn Chiến 100€. Lương Man Long (Syke) 20€. Lê Văn Anh & Nguyễn Thị Ngọc (SZ) 50€. Nguyễn Ngọc Thanh (Taufkirchen) 50€. Huỳnh Thị Kiều Liên (Taufkirchen (bei Mü)) 20€. Nguyễn Khắc Hiếu (Timmendorfer Strand) 200€. Thích Nữ Hạnh Trì (USA) 1.413,92€. Nguyễn Thị Thanh (Uslar) 50€. Bùi Thị Tam (Vechna) 20€. Đoàn Quý Trung 20€. Nguyễn-Franz 20€. Hoàng Thị Hồng Ngân (Viersen) 20€. Nguyễn Khánh Anh (Waiblingen) 25€. Nguyễn Thị Phương (Waldkirch-Kollau) 5€. Lê Văn Nhi (Wallerstein) 20€. Tạ Ngọc Hoa (Wedel/Holstein) 100€. Fam. Vo (Westerstede) 50€. Bàn Tâm Sơn (Wiesbaden) 10€. Dương Thị Thu Thủy (Wilhelmshaven) 20€. Hoàng Thị Hồi 50€. Nguyễn Thị Liễu 20€. Nguyễn Lê Dân & Nguyễn Thu Thủy (Wittlich) 40€. Lê Thị Hiền (Wittmund) 20€. Đỗ Thu Thủy & Nguyễn Thị Phương Lan (Wolfsburg) 10€. Đỗ Nhật Linh & Lâm Ngọc Hải 20€. Đỗ Thu Thủy & Nguyễn Thị Phương Lan 20€. Gđ. Đào Xuân Hồng, Nguyễn Thị Anh, Đào Huyền Mỹ & Đào Bảo Nam 100€, Gđ. Trần Thị Mỹ Dung, Hồng Khanh Nguyễn, Randy Trần & Ruby Nguyễn 20€. Nguyễn Thị Bích Hằng (Worms) 50€. Ngô Hoàng Mỹ Le (Wuppertal) 100€. Trần Thị Nhài (Würselen) 50€. Khách Quýết Đạt (Würzburg) 20€. Vũ Đức Khánh (Zingst) 40€. Đào Tu Uyên & Lê Văn Thạc (Zwickau) 50€.

HHHL Đh Thanh Hà Trần Thị Thâm: Bùi Thị Thu Dung (Hannover) 30€. Diệu Hạnh (Ingolstadt) 20€. Nguyễn Thị Tiên (Hannover) 30€. Lương Hiền Sanh & Lâm Yến Nga (Seelze) 50€. Anh Nhuận (Hannover) 20€. Gđ. Bắc Viên Tuyết (Laatzten) 60€. Anh Trung & Chi Hương (Hamburg) 50€ & Thiên Hà Đặng Thị Hằng Teickner (Langenhagen) 10€.

* ĐH. Phạm Trịnh & Phùng Gia Cường (Hannover) 50€. Đông Tâm Nguyễn Hồng Thu (*) 50€. Gđ. SC Hạnh Ân (*) 150€ HH Chân Linh Sư Cô TN Hạnh Ân & HL Nội Tô Vết Thị Lê, Hoàng Ngọc Minh (France) 200€. ĐĐ Thích Hạnh Nhân (Hannover) 50€ HHHL Thân mẫu Đào Thị Dần Pd Đồng Sanh. Gđ. SC Hạnh Ân (*) 250€ HH Chân linh SC TN Hạnh Ân. Thiên Hạnh Trần Thị Xuân (*) 100€. Đông Thanh (Mannheim) 50€. Tiền Đan Quỳnh & Thích Hy Lê Thị Ngọc Hân 150€. Diệu Nguyệt Hoàng Thị Nga 100€. Gđ. Đh Thanh Hóa Trần Thị Thâm (Laatzten) 400€ HHHL Thân mẫu Thanh Hà Trần Thị Thâm. Phạm Thị Tố Hòa (Hafenlohn) 30€. Diệu Căn (Hannover) 50€. Thiên Nam & Thiên Hồng (Bamberg) 100€. Đức Hoàng 50€. Đông Tâm & Thị Dũng (Osnabrück) 50€. Diệu Thiên Lý Hương (*) 100€. Duyên Ngọc (Rheine) 50€. Cô TN Thông Chân (Hamburg) 100€. Trình Thu Huệ (Paderborn) 100€. Quảng Ngộ & Diễm Hiền (Hannover) 100€. Từ Vũ (Australia) 100€. Tịnh Thất Hòa Bình (SC TN Hạnh Trì) (USA) 910€. Nguyễn Trí & Nguyễn Tuệ (Wilhelmshaven) 50€. Giới Hương 50€. GĐPT Tâm Minh (Hannover) 50€. Quý Phật Tử (Đức Quốc) 50€. Nguyễn Hằng (Osnabrück) 20€. (Schweiz): Thiên Thế 189€. Ni Sư TN Như Minh 100€. Sư Cô TN Đàm Thuận 94€. Diệu Sinh Vũ Thị Ngọc Hoat 472€. Diệu Thanh 50€. Huệ Nhũ 100€. Thiên Duyệt 50€. Chùa Viên Minh 500€. Đặng Thị Nga 100€. Hạnh Mỹ & Quảng Duy & Thiên Công 100€. Quảng Tin 100€. Đồng Sanh & Đồng Thủy 472€. Diệu Nghiêm & Tâm Niệm (Australia) 62€. Thượng Tọa Thích Hạnh Tấn (Chemnitz) 300€. Diệu Tâm 40€. Chùa Phổ Hiền (France) 2.000€. Fam. Bửu (France) 91€. Ni Trưởng TN Diệu Phước (Rostock) 500€. (Denmark) Phật Tử VN tại chùa Liễu Quán 150€. PT chùa Liễu Quán 269€. Từ Hải Tuệ 50€. Sa Di Ni Quảng Diệu 100€. Lê Đức Nguyễn Hữu Phước 91€. Sư Cô TN Diệu Phước 100€. Đăng Tiên, Diệu Phúc, Nguyễn Thị Mỹ Hạnh, Đông Tâm & Đặng Hữu Bình 67€. Tâm Hoa 67€. Tâm Liên 67€. Diệu Liên 67€. Diệu Như & Thiên Duyên 200€. Diệu Hồng 134€. Huệ Nhã 27€. Huệ Minh 134€. Chùa Quan Thế Âm 200€. Chùa Quan Thế Âm 269€. Chùa Quang Minh 941€. PT chùa Quang Minh 1.344€. Nguyễn Thị Bạch Hương 50€. Thiên Phạm Chu Bá Tước (USA) 91€. Phạm Thị Tố Hòa (Hafenlohn) 30€. Thiên Quang (Mönchengladbach) 200€ HHHL Quý Quốc Thành. Thị Phước & Thị Hạnh (USA) 273€. Gđ. Sư Cô Hạnh Ân (Hamburg) 200€ HH Chân linh SC TN Hạnh Ân. Chùa Viên Giác, Chùa Phổ Hiền & Quý PT Hannover & Pháp 250€ HH Chân linh SC TN Hạnh Ân. Đông Thanh & Hoài Anh Fopeic (Mannheim) 100€. Thiên Giáo & Thiên Sanh (Göttingen) 50€. Đông Nhã & Đông Hồ (Hannover) 100€. Sư Cô TN Hạnh Trì (USA) 1.364€. Lư Thị Kim Dung & Lư Hiếu (France) 100€. Thiên Huệ (Augsburg) 50€. TT. Thích Hạnh Hòa (Nürnberg) 300€. Trần Hoàng Bảo (Denmark) 1.000€. Lư Nguyệt Thành (England) 58€. Chùa Thảo Đường (Nga) 300€. Jenestine – Elizabeth Müller 50€. Quý Đạo Hữu & Phật Tử ấn danh 660€.

Quý Đạo Hữu và Phật Tử cúng dường thực phẩm và bánh trái vào dịp Tết Nhâm Dần và Rằm Tháng Giêng

Asia Kim Đổ Hương Thủy: 5 thùng mì chay Đại Hàn, 10 gói tàu hủ ky, 10 gói bột năng, 10 gói bột gạo, 10 gói đậu xanh cà và 10 gói bột bánh xèo. -Cố Đức Hòa (Osnabrück) 500 cái bánh chưng. -Nguyễn Minh Hải (Delmenhorst) 1.000 bánh xu xuê. -Nguyễn Minh Đức (Delmenhorst) 1.000 bánh xu xuê. -Nguyễn Thị Huệ (Bremen) 40 bánh tết lớn & 50 bánh tết nhỏ.

-Chi Hội Phật Tử Wilhelmshaven và Phật Tử Oldenburg cúng dường bánh chưng, Bánh ú và gói bột ít trần nhân đậu xanh: -Đh. Chi Hội Trường cúng các PT Nguyễn Trí, Nguyễn Tuệ, Thiên Hương, Diệu Thiên, Đông Đạo, Đông Pháp, Thiên Dinh, Diệu Tâm Hoàng Thị Năm (Wilhelmshaven) ủng hộ tịnh tài và 700 bánh ít nhân đậu xanh, 170 bánh chưng lớn & 235 bánh chưng nhỏ. -Phật Tử Quảng Lộc, Quảng Thiện, Đông Hạnh Trần Thị Viện, Đông Ân Lý Lê Hồng, Đông Văn Lê Thị Sương và Nguyễn Thị Minh Hằng (Oldenburg) ủng hộ tịnh tài & 280 bánh ú. Frau Somsong Fehlmann (Schweiz) 1 bao gạo. -Mai Thị Hoa (Bielefeld) 500 bánh qui.

* BÁO VIÊN GIÁC

Ấu Hà Thị Hồng 30€. Bùi Mạnh Hùng 20€. Chung Thái An 20€. Đào Minh Sang 20€. Đông Thanh Phạm Minh Hoàng 20€. Dr. Nguyễn Vinh 100€. Dr. Nguyễn Mạnh Hùng 100€. Dương Thị Ngọc Liên 50€. Frau Ngô Anh 20€. Gđ. Nguyễn Tài Nhân 20€. Hồ Mỹ Linh 20€. Hồ Thanh Trước 50€. Hương Otte 50€. Lê Chi Gruber 100€. Lê Văn 30€. Lý Thu Thủy & Nguyễn Tấn Sĩ 50€. Ngô Thị Lê 20€. Ngu Anh Vinh 20€. Nguyễn Văn Thịnh 25€. Nguyễn Duy Kiên (Đăng báo Phân Ưu Nguyễn Thị Huệ) 130€. Nguyễn Minh Nga 37,5€. Nguyễn Ngọc Thạch 30€. Nguyễn Văn Lý 30€. Nguyễn Văn Thuận 50€. Phạm Đoàn Dương 100€. Quách Thị Anh Hoa 20€. Quý Thanasak Rigelsberg 20€. T N Phương Lâm Lưu 30€. Tô Quốc Tuấn 30€. Trần Thị Thu 20€. Ung Minh Trung (đăng cáo Phó) 200€. Mỹ Nhân Lê (Aachen) 20€. Lý Phương (Bad Iburg) 50€. Vương Thị Tuyết Hồng (Bad Oeyhausen) 20€. Nguyễn Thị Tinh (Bad Pymont) 30€. Trình Minh Tân 20€. Frau Thượng Ziegler (Bayreuth) 20€. Lư Khả Vinh (Belgique) 40€. Huỳnh Kim Thủy (Berlin) 20€. Huỳnh Thanh Yên 30€. Lâm Thanh Minh 20€. Lê Tam 30€. Lê Thị Kim Thảo 30€. Phan Đức Trí 20€. Trần Thọ Hoàn 20€. Trần Văn Sang 50€. Dương Văn Hào (Bielefeld) 25€. Lương Thị Hương 30€. Phạm Thị Ngọc (Bitburg) 20€. Vương Khắc Vũ (Borkum) 30€. Huỳnh Thị Chan (Braunschweig) 20€. Lê Thị Huệ Mỹ 20€. Nguyễn Văn Hùng 20€. Đông Thiên Lương Bá Thủy (Bremen) 100€. Hoàng Thị Ngọc Linh 100€ (Đăng Ph.Ư.Ưu Bá Quả Phật Nguyễn Thị Liên). Trần Thị Mầu Đơn (Danmark) 50€. Hoàng Quốc Hữu (Darmstadt) 25€. Nguyễn Thu Hồng (Donaueschingen) 20€. Lê Bình (Dorsten) 20€. Hưng Nguyễn (Dortmund) 20€. Nguyễn Hoàng Nha 40€. Đỗ Thị Phương (Duisburg) 20€. Đỗ Văn Nghiêm 20€. Lê Minh Hoàng 20€. Tạ Thị Thảo 20€. Hứa Mỹ Hiền (Düsseldorf) 30€. Lê Nhật Hiền (Egelsbach) 60€. Cao Văn Hoa (Eggenfelden) 30€. Huỳnh Văn Dân (Emmendingen) 20€. Lâm Tấn Khôi 20€. Mme Alice Le Dinh (England) 30€. Phạm Chi Huy (Erfstadt-Liblar) 20€. Lê Xuân Nguyễn (Erfurt) 20€. Nguyễn Thị Huệ (Eschenburg-Eibelhausen) 25€. Đỗ Thị Liên (Essen) 200€. Dương Văn Phương 20€. Vũ Ngọc Trinh 40€. Nguyễn Thị Liễu (France) 50€. Lê Chang 30€. Lư Hiếu 100€. Nguyễn Năng Cường 50€. Nhân Phương Huỳnh Dương Thị Tâm 30€. Nhứt Hòa Võ Văn Thắng (HH cho phu nhân Diệu Hạnh) 30€. Thích Nữ Châu Tâm 60€. Trần Thị Kiều Văn 32,5€. Vo Joséphine (Chúc Ân) 50€. Nguyễn Gia Vinh (Frankenthal) 10€. Ngô Thị Thăng (Frankfurt) 50€. Nguyễn Muôn 20€. Nguyễn Hai (Frankfurt/M) 200€. Quách Thị Ngọc Huệ (Frankfurt/M-Sossenheim) 30€. Nguyễn Thị Thu Thủy (Fürstentfeldbruck) 30€. Hồ Văn Minh (Gau-Algesheim) 20€. Lê Thị Vân (Geretsried) 30€. Hứa Thị Dung (Gerolstein) 20€. Nguyễn Thị Hình 20€. Trần Tú Ngọc (Gifhorn) 20€. Nguyễn Việt Đức (Vũ Quỳnh Hoa) (Göppingen) 30€. Trương Hoàng Thủy Tiên (Göttingen) 20€. Lâm Thuận Hi (Hagen) 20€. Biên Thị Mai (Hamburg) 20€. Huỳnh Thị Chang 40€. Lâm Chân Can 20€. Lữ Thục Trinh 40€. Nguyễn Thị Sáu 200€. Nguyễn Thị Văn 20€. Sharon, Jennifer Ngọc Phương 50€. Võ Victoria 50€. Nguyễn Văn Hùng (Hanau) 10€. Bảo Phương Straub (Hannover) 30€. Lương Tô Từ 30€. Nguyễn Thị Hà 60€. Tuyệt Mai Bùi-Kluess (Hardeggen) 30€. Đinh Hùng Minh (Hildesheim) 20€. Phạm Văn Dũng & Đỗ Thị Cúc 30€. Hứa Mỹ Hằng (Holland) 30€. Lâm Thủy Trí (Ibbenbüren) 200€. Nguyễn Thị Đức (Ingolstadt) 20€. Hà Phước Mai (Isselburg) 30 € (HHHL Ô Bà Trần Văn Thuận, Trần Thị Lu & Ô Bà Hà Văn Tư & Triệu Thị Sanh). Báo Chi (Italia) 30€. Phạm Minh Đức 30€. Phạm Thị Ngọc Thủy 30€. Nguyễn-Drebelow Thị Bình (Jesteburg) 30€. Đỗ Thị Lê Châu (Jülich) 20€. Vũ-Nguyễn Thị Ngọc Dung (Kamen) 50€. Trần Thị Thanh Thủy (Karlsbad) 50€. Thiên Thọ Trần Thị Xê (Karlsruhe) 20€. Nguyễn Bá Mỹ (Kleinostheim) 20€. Nguyễn Văn Lâm 50€. Trần Thị Mỹ Dung (Kleve) 25€. Diệu Khai Phạm Thị Quyên (Krefeld) 30€. Phạm Xuân Thiệp 40€. Quách Thị Mùi 30€. Cao Thị Thanh Liên (Kulmbach) 20€. La Phan Hoan (Landshut) 20€. Nguyễn Thị Kim Chi 20€. Hồ Tuấn Kiệt (Langen/Hessen) 50€. D.C. Winkler (Lauffen) 25€. Lâm Ý Xuân (Leer) 30€. Trần Ngọc Sơn (Lemgo) 20€. Điền Văn An (Leverkusen) 30€. Trần Thị Nguyễn (Limburgerhof) 20€. Kim Chi & Kaspar Nguyen (Lindenberg) 20€. Trương Thu Văn (Lindenberg Allgau) 20€. Ngô Thị Nam (Lippstadt) 30€. Nguyễn Ngọc Hào (Moers) 20€. Nguyễn Văn Rị (Mönchengladbach) 30€. Phạm Ngọc Sơn 20€. Nguyễn Văn Hiền (München) 20€. Trần Tú Trinh 50€. Trần Văn Tùng 20€. Nguyễn Anh Trâm (Münster) 20€. Nguyễn Quyên 50€. Trần Hữu Nghiệp 20€. Trương Mỹ Anh 20€. Dr. Dương Hồng Ân (Neckartenzlingen) 50€. Trần Ngọc Khứ (Neuss) 10€. Trần Tú Anh 30€. Nguyễn Văn Đông (Norway) 50€. Trần Thị Cúa & Trần Chính Chiến 45€. Huỳnh Hiền (Nürnberg) 30€. Lê Thừa Nghiệp 20€. Nguyễn Danh Thăng 25€. Vũ Thị Tường Nhân 20€. Sầm Chí Vinh (Oberhausen) 50€. Trần Quý Ninh 20€. Trần Minh Châu (Österreich) 30€. Lương Văn Khoa (Paderborn) 20€. Koummarasy Kien (Pforzheim) 60€. Trần Văn Nam 20€. Huỳnh Bá Thuận (Ratingen) 30€. Trần Hữu Tố (Recklinghausen) 30€. Hoàng Văn Thanh (Regensburg) 20€. Trần Văn Huỳnh (Reutlingen) 50€. Hằng Ngọc Hoa (Rheine) 20€. Thân Thị Bích Ngọc (Salzgitter) 30€. Bích Ngọc Rüttiger (Sandber Langenleiten) 20€. Lý Tùng Phương (Schermbek) 20€. Nguyễn Thị Diệp Thanh (Schorndorf) 30€. Trần & Bùi (Schramberg) 30€. Tô Khải Đức (Schweinfurt) 20€. Diệu Sinh Vũ Ngọc Hoat (Schweiz) 94€. Huỳnh Sang 200€. Trần Bích Nhung 50€. Đàm Thị Bích Nhuận (Schwetzinger) 30€. Trương Quốc Việt (St. Georgen) 30€. Nguyễn Thị Thái Lan (Staßfurt) 20€. Đoàn Thị Dũng (Trần Khương Ninh) (Steinfurt) 40€. Vũ Thị Phương Dung (Stuttgart) 20€. Vuur Thị Mai (Sweden) 50€. Lương Man Long (Syke) 30€. Nguyễn Minh Tuấn (Trier) 200€. Trương Đắc 20€. Nguyễn Văn Trụ (Unkel) 20€. Lê Thị Kim Oanh (USA) 50€. Bùi Thị Ngọc Yến (Wachenheim) 30€. Nguyễn Khánh Anh (Waiblingen) 25€. Nguyễn Thị Phương (Waldkirch-Kollau) 20€. Lê Văn Nhi (Wallerstein) 30€. Tạ Ngọc Hoa (Wedel/Holstein) 20€. Lương Hà (Weissbach) 30€. Vogtlander, Bích Trâm & Gerhard (Wiesbaden) 50€. Hoàng Thị Hồi (Wilhelmshaven) 30€. Nguyễn Lê Dân & Nguyễn Thu Thủy (Wittlich) 200€. Nguyễn Đức Hoàn (France) 100€.

* ẤN TỔNG

Bùi Duy Nguyễn 100€. Nguyễn Minh Giang 50€ HHHL Nguyễn Tiến Đức. Thanh Hương Roukens 900€. Trần Thị Thiên Hương (Italia) 100€. Nguyễn Thị Hoàng Liên (Köln) 10€. Phi Sai Ngươn (Sweden) 10€. Diệu Hòa Lại Thị Bình (Danmark) 108€.

- Kinh Dược Sư: Đông Nhi Nguyễn Bạch Yến 100€. Dương Thị Mộng Mai (Horb am Neckar) 20€.

- **Diệu Pháp Liên Hoa:** Trần Mạnh Thắng 25€.

-**Tư Tưởng PG trong thi ca Nguyễn Du & Tổng Quản về nghiệp:** Nhân Phụng Huỳnh Dương Thị Tâm (France) 50€.

* TƯỢNG PHẬT

-**Tượng Quan Âm:** Đồng Liêm 4,25€. Frau Thượng Ziegler (Bayreuth) 20€. Gđ. Pt Minh Đạt (Bielefeld) 20€. Lâm Kim Khánh (M'Gladbach) 150€. Fam Lư Vương (Oberhausen) 10€. Đàm Thị Bích Nhuận (Schwetzingen) 20€.

-**Tượng Địa Tạng:** Giang & Phần (Laatzen) 50€ HHCL Sư Cô Thích Nữ Hạnh Ân.

-**Thiên Thủ Thiên Nhân:** Thiên Hà Đặng Thị Hằng Teickner (Langenhagen) 30€.

-**Tôn tượng hóa thân Quan Âm:** Gia Nghi Hồng 200€.

* TẾT & RTG

Alan Wong, Truc Wong, Kenneth Wong & Sara Ann Wong 50€. An Bạch Nguyễn Thị Thanh Vân 20€. Ân danh 10€. Bohan Lin & Wenli Zeng 20€. Bùi Hải Bằng 20€. Bùi Thị Mỹ Linh 10€. Bùi Thị Thủy Hồng 50€. Bùi Thị Tường Vi 10€. Bullerdielk Sunt 50€. Châu Kim Nga, Châu Stanley, Châu Kien Hai & Sen Jin 80€. Chu Văn Hồng 20€. Đặng Duy Hiền 300€. Đặng Kim Thu 20€. Đặng Minh Hoàng 10€. Đặng Thị Hà 20€. Đặng Thị Mỹ Hạnh 20€. Đặng Thị Vân Hà 10€. Đào Ngọc Sơn 50€. Đào Thị Hiền 50€. Đào Thị Liên 30€. Đào Thu Thoa 20€. Diệp Húc Đông 50€. Dietmar Emstong 20€. Diệu Hiền Nguyễn Thị Kim 50€. Diệu Trí Hoàng Thị Hương 20€. Đinh Hùng Minh 20€. Đỗ Ngọc Anh 10€. Đỗ Thị Lệ Minh 10€. Đỗ Thị Thu Hằng 20€. Đỗ Việt Hùng 100€. Đoàn Bích Ngọc 20€. Đoàn Thị Bích Thủy 50€. Đoàn Thủy Hằng 50€. Đông Ngọc Lê Xuân Vương 20€. Đông Ngọc Phùng Thị Kim Dung 10€. Đồng Thứ Trần Kim Dung 20€. Đồng Thuận Ngô Thị Chính 40€. Đồng Thuận Vũ Như Hằng 50€. Đồng Vũ Nguyễn Thị Thủy Oanh 10€. Dương Đức Long, Diêm My Hoàng, Jamie Anh Khôi Hoàng & Mía Hải Anh Hoàng 20€. Dương Kiều Trang 10€. Emmy 40€. Fam. Đặng 20€. Fam. David 30€. Fam. Mai Quang Tuyền 50€. Fam. Sutjipto 20€. Gđ. Alexy 20€. Gđ. Ân Thịnh Đỗ Thị Hoàng Ngân 50€. Gđ. Liu & Hiếu 30€. Gđ. Nguyễn Thị Thùy Linh & Nguyễn Thị Hà Phương 70€. Gđ. Nguyễn Thị Trâm 20€. Gđ. Trương Minh Dũng & Đoàn Thị Thủy Nga 30€. Gđ. Võ Thị Tuyết Hương 20€. Gia Nghi Hồng 100€. Hang Nguyen 20€. Heidi S. 5€. Hồ Hồng Hương (Fam. Do) 20€. Hoa Vu 10€. Hoàng Minh Hạnh 10€. Hoàng Phong Ngô 100€. Hoàng Thị Bích Lệ 20€. Hoàng Thị Hiếu 20€. Hoàng Thị Kim Anh 5€. Hoàng Thị Thu Hương 50€. Hoàng Văn Thái 20€. Hồngng Diệp 30€. Huỳnh Thị Mỹ Hạnh 50€. Kha Hiền Hân, Tô Lê Yến, Kha Anny & Kha Emily 50€. Ku, Suvaphon, Tanjarath & Donjai 20€. Lan Phương Hà 20€. Lan Weber 40€. Le Ba Xao 50€. Lê Châu Dương 10€. Lê Hồng Nhung, Hà Quang & Ha Lia An Chi 50€. Lê Hồng Sơn 10€. Lê Thành Công 5€. Lê Thị Anh Đào 50€. Lê Thị Ngọc Hiếu 100€. Lê Thị Phương Lan 10€. Lê Thị Tuyết 40€. Lê Văn Dũng 20€. Lê Vũ Hoàng Nam 20€. Liêu Ngọc Nga 30€. Liu Yuen Sinh 20€. Lizhe 10€. Lưu Cẩm Châu 50€. Lưu Thị Huyền Anh & Trần Thị Duy Thanh 10€. Lý Bảo Anh 10€. Lý Hi 10€. Lý Quốc Thái 100€. Mạch Hưng Tân 50€. Mai Diệu Hồng 10€. Mai Thị Đậu 90€. Mai Thị Huệ 10€. Mai Thị Oanh 20€. Melanie Kiefer 50€. Ngô Anh Diệc 50€. Ngô Hoàng Lan 20€. Ngô Linh Chi 50€. Ngọc Hoa 20€. Nguyễn Anh Huy 10€. Nguyễn Anh Tuấn 30€. Nguyễn Anh Tùng 20€. Nguyễn Đoàn Huyền Trang 50€. Nguyễn Đức Dũng 10€. Nguyễn Đức Thành 40€. Nguyễn Hoài Phương 20€. Nguyễn Hoàng Hà 40€. Nguyễn Hồng Anh 50€. Nguyễn Hồng Kim 20€. Nguyễn Hồng Phong 20€. Nguyễn Hồng Sơn 20€. Nguyễn Hồng Yến 100€. Nguyễn Hữu Minh 20€. Nguyễn Kiều My 20€. Nguyễn Mậu Hạnh 20€. Nguyễn Ngọc Anh 30€. Nguyễn Ngọc Đan 20€. Nguyễn Phương Lan 30€. Nguyễn Thanh Lan 20€. Nguyễn Thanh Phạm Minh Trang 20€. Nguyễn Thị Bảo Ngọc 10€. Nguyễn Thị Bích Hà 20€. Nguyễn Thị Cẩm Anh 20€. Nguyễn Thị Hiền 20€. Nguyễn Thị Hoàng Giang 20€. Nguyễn Thị Hương 5€. Nguyễn Thị Hương Lý 20€. Nguyễn Thị Kim Nhung 20€. Nguyễn Thị Kim Thoa 30€. Nguyễn Thị Luân 20€. Nguyễn Thị Mai Hương 50€. Nguyễn Thị Mai Phương 10€. Nguyễn Thị Minh Phương 15€. Nguyễn Thị Nha Trang 20€. Nguyễn Thị Oanh 20€. Nguyễn Thị Thanh Minh 70€. Nguyễn Thị Thảo Vy 10€. Nguyễn Thị Thu Hà 50€. Nguyễn Thị Thu Hương 20€. Nguyễn Thị Thu Huyền 10€. Nguyễn Thị Thủy 5€. Nguyễn Thị Trang Dung 10€. Nguyễn Thị Trưng 20€. Nguyễn Thị Tú Anh 5€. Nguyễn Thị Văn Anh 20€. Nguyễn Thị Xuân 20€. Nguyễn Thị Xuân Minh 20€. Nguyễn Thu Hằng 30€. Nguyễn Thu Thảo 20€. Nguyễn Thu Trang 50€. Nguyễn Tuyết Minh 50€. Nguyễn Văn Lý 100€. Nguyễn Văn Sứ 20€. Pähler Ingo 30€. Phạm Đức Thu 10€. Phạm Quốc Dũng 20€. Phạm Quỳnh Nga 20€. Phạm Thị Bích Ngọc 30€. Phạm Thị Hoa 25€. Phạm Thị Liễu Huyền 2€. Phạm Thị Thu Trang 6€. Phạm Thị Xoan 20€. Phạm Thu Hương 40€. Phạm Trung Nhân 50€. Phạm Văn Hùng 100€. Phạm Văn Thịnh 50€. Phạm Văn Tuấn 10€. Phan Thị Hồng Vinh 20€. Phan Tô Hà 50€. Phùng Chi An 50€. Phùng Minh Khánh 20€. Phùng Thị Kim Dung 50€. Quảng Hòa Nguyễn Văn Tây 20€. Quảng Huyền Triêu Thị Thục 20€. Ruppelt Mai 10€. Sarl Lê Bình 50€. Sunny Le 10€. Susanne Heine Trần 10€. Tạ Khai Ty 10€. Tan, Yanxi 20€. Thạch Thị Tuyết Trinh 10€. Than Thị Nhan 20€. Thị Hoàng Nhan Nguyen 50€. Thùy Trang Köhn 20€. Timon Adamski 20€. Tô Văn Phong 5€. Trần Chí Thành 20€. Trần Duyệt Sanh 20€. Trần Kim Ngà 40€. Trần Nhật Hoàng 5€. Trần Quốc Khanh 40€. Trần Thái Sơn 20€. Trần Thị Bích Nga 50€. Trần Thị Ngân 20€. Trần Thị Phương 10€. Trần Thị Thắm 20€. Trần Thị Thanh Hiệp 20€. Trần Thị Thu Phương 20€. Trần Thủy Tiên 10€. Trần Tuấn Anh 10€. Trần Văn Lam 50€. Trần Văn Thìn 50€. Trần Văn Vinh 30€. Triệu Quốc Cầu & Vương Phong 20€. Triệu Thanh 20€. Trịnh Phương Hạnh 20€. Trương Châu Sơn 100€. Trương Hoa 10€. Trương Thị Hải Yến 5€. Trương Thị Thu Trang 10€. V. Trang & L. To Trang 30€. Vinh Hoa Le Ban & Tuyết Le Banh 25€. Võ Thu Hà 70€. Vũ Hồng Minh 10€. Vũ Minh Huyền 50€. Vũ Minh Nghĩa 20€. Vũ Ngọc Sơn & Liên Hương Vũ Thị Hiền 50€. Vũ Quý Lệnh 10€. Vũ Thị Bích Phương 20€. Vũ Thị Phương & Hồ Văn Tiến 10€. Vũ Thu Phương 5€. Vũ Văn Đàn 50€. Wang Ya Tje 10€. William Thái 180€. Zheng Dong 20€. Lạc Chân Hưng (Achim) 20€. Tâm Hiệp (Ahiten) 20€. Gđ. Bùi Sĩ Nghĩa & Vũ Hương Giang và các con Bùi Vũ Nhân, Bùi Việt Bách, Bùi Vũ Gia Phúc (Ascherleben) 30€. Nguyễn Thị Phương Thảo (Bad Laer) 20€. Giang Thị Phương Hoa (Bad Lauterberg) 20€. Nguyễn Thị Tinh (Bad Pyrmont) 10€. Gđ. Phạm Thị Thu Thủy (Berlin) 150€. Huỳnh Kim Thủy 60€. Đoàn Tường Khánh (Bielefeld) 30€. Trần Huệ Nữ (Asia Supermarkt) 50€. Võ Thị Thượng (Bielefeld) 50€. Cao Ngọc Lang (Braunschweig) 10€. Ngọc Dương Phan 20€. Nguyễn Thị Tuyết Hồng 50€. Than Thị Nhân 20€. Thị Thu Hà Gille & Daniel Hiệp Gille 30€. Trần Xương (Breitenbach) 30€. Nguyễn Thị Hồng Nhung (Bremerhaven) 20€. Lâm Sang (Celle) 50€. Nguyễn Thị Minh Hạnh 50€. Thị Minh Fung Pd Tjinh An 50€. Trần Văn Hoàn 20€. Vũ Thị Bích Liên 20€. Huỳnh Thị Lượng (Chemnitz) 20€. Đào Phương Quang (Dessau-Roßlau) 10€. Trịnh Hòa An (Donauschingen) 30€. Phạm Văn Việt (Duderstadt) 20€. Trần Thị Bích Hiền 20€. Lê Minh Hoàng (Duisburg) 50€. Lê Thị Kim Ngọc (Düsseldorf) 20€. Huỳnh & Trần (Einbeck) 50€. Nguyễn Văn Phong (Eisenach) 20€. Jenny Tran (Elmshorn) 25€. Đặng Thị Linh Thơ (Emden) 10€. Phạm Chí Huy (Erfstadt-Liblar) 10€. Hồng Anh Nguyễn (Essen) 10€. Mme Geneviere Lê Đình Thủy Tiên (France) 50€. Nhut

Hòa Võ Văn Thắng 50€ HH cho phu nhân Diệu Hạnh. Bùi Thị Hà (Freiberg) 10€. Nguyễn Thị Ngọc Diệp 20€. Nguyễn Anh Quân & Trần Thị Dung (Garbsen) 100€. Gđ. Pt Lê Minh Oanh (Göttingen) 30€. Trịnh Thị Phi Yên (Hamburg) 50€. Võ Victoria 100€. Trjinh Xuân Phong (Hameln) 20€. Đinh Thanh Thủy (Hannover) 100€. Đỗ Thị Thanh Tâm 20€. Đồng Nguyệt Đặng Thị Minh 20€. Dương Ngọc Minh 20€. Fam. Chan 20€. Fam. Truýt Duyệt Khanh 50€. Gđ. Kim Anh & Tri 10€. Gđ. Như Thân 50€. Gđ. Phương Lợi 50€. Hoàng Thị Tân 100€. Huỳnh Thị Hà Hưng 20€. Jolie Kỳ 20€. Loh Kok Min & Hải 20€. Minh Thảo & Phước 150€. Ngụy Nhật Thứ 50€. Nguyễn Quang Trung, Hoàng Thị Thu Thanh & Nguyễn Quang Đức 30€. Nguyễn Thị Đạt 5€. Pt. Trần Hoàng Việt 20€. Thiên Dzung Nguyễn Quang Mạnh 70€. Tô Quang Vinh 20€. Trần Bích Thuận 20€. Trần Thị Hoài Thanh 20€. Lôi Thị Thu Cúc (Haren) 30€. Nguyễn Phúc Hưng & Hoàng Thị Thanh Hằng (Harpsted) 20€. Nguyễn Quang Chánh (Hemstedt-Ulzburg) 50€. Đỗ Thị Lệ Minh (Hildesheim) 10€. Fam. Hà & Nguyễn 45€. Ngô Thị Ngọc Oanh 20€. Liêu Ngọc Trân (Hilter) 50€. Phạm Thị Vân Anh (Ingolstadt) 30€. Phan Thị Minh Thu (Jade) 30€. Bùi Thị Thiệt (Jaderberg) 20€. Nguyễn-Drebelow Thị Bình (Jesteburg) 10€. Diệu Ngọc & Quảng Tâm (Karlsbad) 50€. Nguyễn Minh Tiên (Kassel) 50€. Nguyễn Thị Hoàng Liên (Köln) 10€. Diệu Khai Phạm Thị Quỳnh (Krefeld) 20€. Nguyễn Thị Thu Hương 50€. Phạm Xuân Thiệp 60€. Quách Thị Mùi 50€. Thúy Wick (Krostitz) 20€. Trần Thái Xương (Laatzen) 50€. Fam. Nguyễn (Lehrte) 30€. Nam Hằng 30€. Nguyễn Đình Thắng 20€. Nguyễn Thị Loan 20€. Nguyễn Thị Tâm 20€. Nguyễn Thị Thu & Đào Diệu Linh 20€. Hùng & Linh Quách (Lübeck) 50€. Phạm Thị Thanh Thúy 50€. Dương Siêu (Lüneburg) 30€. Trần Thị Tuyết Mai 20€. Gđ. Trần Thị Thanh Hương (Magdeburg) 20€. Diệu Hiền Trương Thị Thảo (Meppen) 30€. Ngọc Bình Ở Thị Hai 50€. Thủy & Nghĩa 30€. Dr. Trương Ngọc Thanh & Nguyễn Thị Huyền Linh (Minden) 100€. Nguyễn Thủy Vương 20€. Phạm Ngọc Sơn (Mönchengladbach) 20€. Thái Nguyệt Cau (Moschheim) 25€. Gđ. Lục Tô Hà (Nienburg) 20€. Lee Luc Nhan Khanh 50€. Đoàn Thị Phước & Đoàn Thị Hoa (Norderney) 20€. Nguyễn Anh Sơn (Norderstadt) 10€. Lê Bạch Yến & Phạm Ngọc Anh (Northeim) 20€. Ngô Thanh Bình (Nürnberg) 50€. Nguyễn Danh Thắng 25€. Fam Lư Vương (Oberhausen) 10€. Nguyễn Thị Kiều Hạnh (Oberstorf) 50€. Gđ. Tinh & Dung (Oldenburg) 20€. Phạm Khánh Ly 10€. Phạm Thị Trang & Đào Thị Liên 30€. Trần Thị Hồng Thủy 20€. Royal Nails (Oludenscheid) 50€. Fam. Nguyễn (Paderborn) 30€. Ngô Long Du 50€. Koummarasy Kien (Pforzheim) 40€. Trần Thị Ba 50€. Trần Văn Nam 20€. Nguyễn Thị Thu Hiền (Rastede) 50€. Nguyễn Thị Lan (Recklinghausen) 20€. Võ Thị Thảo & Thủy Võ (Rheine) 50€. Ngô Nhật Thành (Schleiz) 50€. Đỗ Thị Vân (Schöningen) 20€. Đàm Thị Bích Nhuận (Schwetzingen) 10€. Vũ Quang Tú (Seelze) 200€. Nguyễn Phú Đức (Springe) 50€. Nguyễn Thị Thái Lan (Stabfurt) 20€. Đông Tuy Nguyễn Văn Đức (Steinbach) 50€. Trương Thị Bình (Stuhr) 30€. Bùi Linh (Uelzen) 50€. Nguyễn Văn Trụ (Unkel) 30€. Trịnh Thị Bích Hằng (Uslar) 20€. Tạ Ngọc Hoa (Wedel/Holstein) 50€. Lê Công Viên (Wernigerode) 100€. Vogtlander Bích Trâm & Gerhard (Wiesbaden) 50€. Dương Thị Thu Thủy (Wilhelmshaven) 20€. Trần Thị Hằng 30€. Gđ. Nguyễn Minh Phụng (Wolfsburg) 50€. Lương Văn Sơn 10€. Trần Thị Anh Vân 10€. Hồ Văn Long (Wunstorf) 20€. Đào Thị Đức Thái (Würzburg) 20€. Trịnh Thị Nga 20€.

* SỬA CHÙA

Vũ Thu Thủy & Trần Minh Mẫn (Augsburg) 100€. Nguyễn Phi Hùng (Bad Iburg) 60€. Nhut Hòa Võ Văn Thắng (France) 120€ HH cho phu nhân Diệu Hạnh.

* ĐÈN ĐƯỢC SỬ

Chị Đồng Hạnh 20€. Đông Ngọc Lê Xuân Vương 30€. Giang Chung 100€. Hồ Mỹ Linh 10€. Hoàng Bích Nga 30€. Lê Thị Gấm 50€. Lukas Dương 36€. Phạm Lạc & Thủy Hằng 20€. Phạm Thị Tiêt Hồng 20€. Quách Thị Anh Hoa 30€. Trần Hải Hòa & Hứa Thị Dục Tú 30€. Mỹ Nhân Lê (Aachen) 20€. Nguyễn Phi Hùng (Bad Iburg) 10€. Nguyễn Thị Tinh (Bad Pyrmont) 10€. Trịnh Minh Tân 20€. Frau Thượng Ziegler (Bayreuth) 30€. Huỳnh Kim Thủy (Berlin) 20€. Huỳnh Thanh Yên 20€. Lâm Thanh Minh 30€. Lương Thị Kim Phụng (Bielefeld) 50€. Huỳnh Kim (Bremen) 50€. Lương Bá Truyền 50€. Huệ Bửu Hồ Thị Lô (Deggingen) 100€. Phạm Chí Huy (Erfstadt-Liblar) 10€. Trịnh Khắc Huy (Essen) 30€. Trịnh Minh Hoàng 30€. Hà Văn Thành (Frankfurt) 50€. Gđ. Đức Hương & Diệu Tịnh (Fürth) 100€. Lữ Thục Trinh (Hamburg) 10€. Đồng Khoa Lưu Lệ Linh (Hannover) 20€. Đông Kim Ngụy Minh Thủy 30€. Gđ. Trần Hoàng Việt 30€. Lê Thị Thanh Hiền 20€. Nguyễn Nhật Thứ 50€. Pt. Tâm Pd Đồng Nhiên 100€. Thiên Phú Lê Thị Bích Lan 30€. Tuyết Mai Bùi-Kluess (Hargegden) 20€. Nguyễn-Drebelow Thị Bình (Jesteburg) 10€. Thiên Thọ Trần Thị Xê (Karlsruhe) 20€. Nguyễn Bá Mỹ (Kleinostheim) 30€. Trần Thị Mỹ Dung (Kleve) 5€. Quách Thị Mùi (Krefeld) 49€. Hứa Hiền & Hứa Phú Kiều (Mönchengladbach) 100€. Trương Mỹ Anh (Münster) 20€. Hồ Thị Phái (Neuss) 5€. Mỹ Duyên Lôi Ngọc Thanh 20€. Vũ Ngọc Khải 20€. Lee Luc Nhan Khanh (Nienburg) 50€. Lý Trung Hà Pd Ngawang Samdrup (Osnabrück) 49€. Trần Thị Minh Hiền Pd Hạnh Hiền 49€. Li, Trần Thủy Phương (Pforzheim) 50€. Trần Quê Lang 50€. Marie-Noel Kunde (Yên) (Rehburg-Loccum) 5€. Đàm Thị Bích Nhuận (Schwetzingen) 10€. Trương Quốc Việt (St. Georgen) 20€. Nguyễn Thị Thái Lan (Stabfurt) 20€. Trương Đức (Trier) 20€. Lê Quang Dinh (Vechna) 20€. Ngọc Tâm Tạ Thị Hương & Huỳnh Lê Văn Pd Ngọc Cẩm (Westerstede) 20€. Hoàng Thị Hôi (Wilhelmshaven) 20€.

* TRAI TẶNG

Diệu Như, Phúc Hải, Thiên Phương, Thiên Hải, Diệu Bạch, Diệu Bảo & Quảng Hiếu 400€. Đồng Hạnh Dương Thị Quỳnh Hoa 30€ cầu an cho Cha, Mẹ, Cô và gia đình. Đông Ngọc Lê Xuân Vương 25€. HHCL SC TN Hạnh Ân (49 ngày) 1.500€. Hồng Dũng Trương Kim Lan 30€. Lê Minh Chu 10€. Nguyễn Thị Ngọc Anh 310€. Pt Diệu Hương Bekker 50€. Quý Phật Tử Hội Nürnberg, Fürth & Erlangen 1.300€. Trương Nhiều Qua 50€. Gđ. Pt Minh Đạt (Bielefeld) 50€. Diệu Hoàn Phạm Thị Tô Hòa (Hafenlohn) 20€. Trần Thị Thiên Hương (Italia) 100€. Nguyễn-Drebelow Thị Bình (Jesteburg) 20€. Thiên Hà Đặng Thị Hằng Teickner (Langenhagen) 20€. Diệu Hương (Münster) 50€. Nguyễn Thị Kiều Hạnh (Oberstorf) 50€. Gđ. Đông Nhã Bùi Thu Trang (Salzgitter) 50€. Bùi Hữu Thoa (Stadthagen) 20€. Trương Đắc (Trier) 20€. Ngọc Tâm Tạ Thị Hương & Huỳnh Lê Văn Pd Ngọc Cẩm (Westerstede) 20€.

* TỪ THIỆN XÃ HỘI

-**Cô nhi, Cùi, Mù & Dưỡng lão:** Hồng Dũng Trương Kim Lan 30€. Lê Chi Gruber 500€. Lê Thị Hoe 140€. Nguyễn Văn An 200€. Mỹ Nhân Lê (Aachen) 20€. Đào Hoàng Anh (Edewecht) 50€. Đông An Trần Thị A (Göttingen) 100€. Dr. Nguyễn Thị Minh Ngọc (Hamburg) 50€. Tuyết Mai Bùi-Kluess (Hargegden) 20€. Phi Nam (Karlsruhe) 30€. Đặng Thị Hằng Teickner (Langenhagen) 20€. Fam Lư Vương (Oberhausen) 30€.

-Nghèo đói: Quách Thị Ngọc Huệ (Frankfurt/M-Sossenheim) 50€. Hue Wollenberg (Moers) 20€. Li, Trần Thúy Phương (Pforzheim) 50€. Nguyễn Thị Thái Lan (Staufurt) 30€. Nguyễn Lê Dân & Nguyễn Thu Thủy (Wittlich) 20€.

-Bảo lụt: Đồng Hạnh Dương Thị Quỳnh Hoa 30€ cầu an cho Cha, Mẹ, Cô và gia đình. Hồng Dũng Trương Kim Lan 30€.

-Nỗi chao tình thương: Đồng Hạnh Dương Thị Quỳnh Hoa 20€ cầu an cho Cha, Mẹ, Cô và gia đình. Hồng Dũng Trương Kim Lan 30€. Mỹ Nhân Lê (Aachen) 20€. Nguyễn Thị Diệp Thanh (Schorndorf) 30€. Phi Sai Ngươn (Sweden) 10€. Trương Đắc (Trier) 20€. Nguyễn Lê Dân & Nguyễn Thu Thủy (Wittlich) 10€.

-Xe lăn: Thiện Hà Đặng Thị Hằng Teickner (Langenhagen) 10€. Li, Trần Thúy Phương (Pforzheim) 50€. Nguyễn Lê Dân & Nguyễn Thu Thủy (Wittlich) 20€.

-Mồ mắt tìm lại ánh sáng: Mỹ Nhân Lê (Aachen) 20€. Phi Quang (Karlsruhe) 30€. Đặng Thị Hằng Teickner (Thiên thủ thiên nhân) (Langenhagen) 10€. Nguyễn Lê Dân & Nguyễn Thu Thủy (Wittlich) 30€.

-Phóng sanh: Đào Thị Hồng Nguyên (Edeweicht) 50€. Nguyễn-Drebelow Thị Bình (Jesteburg) 10€.

* Trung Tâm Nghiên Cứu & Tu Học VG:

Thị Kim Hoa Giglberger 50€ (Họa tiết kiem 1528). Bành Tâm Sơn (Wiesbaden) 20€.

* Học bổng Tăng Ni Việt Nam

Bành Tâm Sơn (Wiesbaden) 20€.

Ngày..... tháng ..... năm 20 ....

PHIẾU ỦNG HỘ BẢO VIÊN GIÁC

Số hiệu độc giả (SH) .....

Họ và tên : .....

Địa chỉ : .....

Tel./Email : .....

Số tiền : .....

Giấy chứng nhận khai thuế : Có Không

Độc giả mới Độc giả cũ

Nếu thay đổi địa chỉ nhận báo, xin ghi rõ địa chỉ cũ dưới đây :

.....
.....

**Congr.d.Verein Vietn.Buddh.Kirche
Abteilung i.d
Sparkasse Hannover
Konto Nr. 910 403 066
BIC: SPKHDE2HXXX
IBAN: DE40 2505 0180 0910 4030 66**

TÌM NGƯỜI NẤU BẾP & SANG TÊN
- Chúng tôi cần đang tìm người nấu Bếp món ăn Việt và Sushi.
- Cần sang tên 1 tiệm ăn ở Trung tâm Hannover

Xin liên hệ số điện thoại **01714247623**

* KÝ TỰ

Hoàng Thị Nhung 10€ HHHL Hoàng Văn Lịch. Nguyễn Thị Ngọc Lan 100€ HHHL Mẹ Nguyễn Thị Phụng. Trần Thị Mẫu Đơn (Danmark) 50€. Bùi Thị Thanh Hà (Hamburg) 20€. Lữ Thục Trinh 10€. Kim Chi & Kaspar Nguyen (Lindenberg) 10€. Bùi Thủy Hằng (Salzgitter) 10€.

* QUẢNG CÁO

Ngô Phú Hải (Berlin) 280€.

*ĐỊNH KỲ tháng 1 & 2/2022

Anh Châu Thị Trần Lê 10€. Chöling 600€. Đặng Quốc Minh 20€. Diệu Khai, Diệu Ngọc & Quảng Tâm 100€. Đỗ Thái Bằng 60€. Đỗ Thị Hồng Hạnh 10€. Đoàn Thanh Vũ Phước 10€ HHHL Võ Thị Hai Pd Đồng Phước. Đồng Giới Nguyễn Thị Thu 20€. Dương Lệ Thủy 20€. Gđ. Thiên Nam & Thiên H. 100€. Hà Ngọc Kim 50€ HHHL Diệu Hạnh Đình Thị Hợi. HL. Đồng Phước Võ Thị Hai 10€. Hồ Thị Nguyệt 50€. Hoàng Thị Phúc 20€. Hoàng Thị Tân 120€. Hồng Nghiệp Phan Quỳnh Trâm 10€. Hứa Thiện Cao 10€. Hue Wollenberg 20€. Kim Loan Lam Thị Maier 20€. Lâm Đức Toàn 10€. Lâm Thị San 20€. Lê Hoàng Nhi 10€. Lê Minh Sang 40€. Lê Thị Hồng (Bad Urach) 200€ (Định kỳ năm 2022). Lê Thị Ngọc Hân 100€. Lê Văn Đức 20€. Lý Kiến Cường 30€. Lý Lăng Mai 30€. Manuela Horn 20€. Ngô Thị Thăng 20,46€. Nguyễn Hòa 30€. Nguyễn Hữu Mừng Chi 20€. Nguyễn Liên Hương 40€. Nguyễn Ngọc Dương 10€. Nguyễn Quốc Định 30€. Nguyễn Thị 40€. Nguyễn Thị Hiền 20€. Nguyễn Thị Hồng Quyên 20€. Nguyễn Thị Kim Lê 20€. Nguyễn Thị Minh Sáu 40€. Nguyễn Thị Thanh Phương 20€. Nguyễn Thị Thu Nguyệt 20€. Nguyễn Thiện Đức 90€. Nguyễn Thị Hiền 10€. Nguyễn Việt Châu 20€. Phạm Thị Mai & Minh Trương 60€. Phạm Văn Dũng & Đỗ Thị Cúc 12€. Phan Thị Lan 14€. Phùng Văn Thanh 10€. Quách-Lê Thị Kim Thu 50€. Sabine & Phan Trương Trần Vũ 100€. Tạ Thị Ngọc Dung 60€. Thái Kim Sơn 80€. Thái Quang Minh 200€. Thị Bích Lan Nguyễn-Erhart 30€. Thị Thiện Phạm Công Hoàng 50€. Thiên Độ Ngô Quang Đức 40€. Thiên Sanh Trần Văn Yên 20€. Thiên Thọ 60€. Thiên Thủy Vũ Thị Xuyên 30€. Thủy Phương Weber (Frechen) 20€. Tôn Thúy 40€. Trần Lăng Hĩa 20€. Trần Mạnh Thăng 100€. Trần Tân Tiếng 22€. Trần Thị Kim Lê 10€. Trần Thị Thu Thủy 10,22€. Trần Thúy Lan 20€. Trần Văn Dân 14,50€. Trần Văn Lục 30,68€. Trương Ngọc Liên 100€. Tu Bình Spyra 20€. Uông Minh Trung 20€. Viên Tú Nguyễn Thị Anh 20€. Võ Thị My 20,46€. Võ Thị Mỹ 20€. Võ Văn Hùng 30€. Vũ Đình Đức 30€. Vũ Quang Tú 100€. Vũ Thị Phương Thảo 20€. Vũ Thị Tường Nhân 20,46€. Young Thị Thanh 30€.

*

* *

Khi chuyển tịnh tài cúng Chùa, xin quý vị vui lòng ghi vào nơi (Verwendungszweck = mục đích cho việc gì) để văn phòng dễ làm việc. Quý vị ở xa ngoài nước Đức cũng có thể gửi tiền mặt hoặc Check trong thư, có thể gửi thường hoặc bảo đảm về chùa. Xin thành thật cảm ơn quý vị.

Tất cả mọi sự Cúng Dường định kỳ hoặc những lễ lạc khác cho Chùa, quý vị đều có thể lấy Giấy Khai Thuế lại (bằng tiếng Đức) để cuối năm quý vị có thể khai khấu trừ thuế với Chính Phủ. Quý vị nào cần, xin liên lạc về Chùa qua Email: **buero@viengiac.de** bằng thư hoặc điện thoại, cho đến cuối tháng 4 mỗi năm; chúng tôi sẽ gửi giấy đến quý vị.

Quý vị chuyển tịnh tài về Chùa, xin chuyển vào Konto mới như sau:

**Congr.d.Verein Vietn.Buddh.Kirche
Abteilung i.d
Sparkasse Hannover
Konto Nr. 910 403 066
BIC: SPKHDE2HXXX
IBAN: DE40 2505 0180 0910 4030 66**

Ngoài ra Tu Viện Viên Đức ở Ravensburg có số Konto như sau:

**Kloster Vien Duc
BIC: SOLADES1RVB
IBAN: DE53 6505 0110 0111 3020 68
Kreissparkasse Ravensburg**

VIÊN GIÁC

TẠP CHÍ CỦA KIỀU BÀO
VÀ PHẬT TỬ VIỆT NAM TỶ NẠN
TẠI CỘNG HÒA LIÊN BANG ĐỨC

Zeitschrift der Vietnamesen und Buddhistischen Vietnam-
Flüchtlinge in der Bundesrepublik Deutschland

CHỦ TRƯỞNG (HERAUSGEBER)

Congr. d. Verein Vietn. Buddh. Kirche e. V.
Karlsruher Str.6 - 30519 Hannover - Deutschland

SÁNG LẬP CHỦ NHIỆM

Hòa Thượng Thích Như Điển

CHỦ BÚT

Phù Vân Nguyễn Hòa

QUẢN LÝ TÒA SOẠN

Thị Tâm Ngô Văn Phát

BAN BIÊN TẬP & CỘNG TÁC VIÊN

HT. Thích Như Điển - Phù Vân - Lê Ngọc Châu - Quảng Trực
Trần Việt Dung — Đại Nguyên

✘ và Các Văn - Thi Hữu ✘

* **Đức:** Tích Cốc Ngô Văn Phát – Nguyễn Đạo Văn Công
Tuấn - Tử Hùng Trần Phong Lưu - Tùy Anh - Dr. Trương
Ngọc Thanh - Phan Ngọc - Trần Đan Hà - Đỗ Trường -
Lương Nguyên Hiền - Nguyễn Quý Đại - Nguyễn Hạnh HTD
- Trần Thị Hương Cau - Hoa Lan Thiện Giới - Thị Thị Hồng
Ngọc - Phương Quỳnh - Dr. Văn Công Trâm - Quỳnh Hoa -
Trần Thế Thi - Hoàng Quân.

* **Pháp:** Dr. Hoang Phong Nguyễn Đức Tiến.

* **Thụy Sĩ:** Trần Thị Nhật Hưng - Song Thư LTH - Lưu An
Vũ Ngọc Nhuận.

* **Hòa Lan:** Nguyễn Trí-Hồ Thanh Trước.

* **Ý Đại Lợi:** Huỳnh Ngọc Nga - TS. Elena Pucillo Trương &
Trương Văn Dân.

* **Hoa Kỳ:** Tuệ Nga - Họa Sĩ Vi Vi Võ Hùng Kiệt & Cát Đơn
Sa - Diễm Châu - Lâm Minh Anh - thylanthao.11^^

* **Canada:** Dr. Thái Công Tung - GS. Trần Gia Phụng -
DVM Nguyễn Thượng Chánh,

* **Úc Châu:** TT. Thích Nguyễn Tạng - TS. Lâm Như Tạng.

KỸ THUẬT AN LOẠT (Layout)

Chùa - Pagode Viên Giác - Hannover CHLB Đức

CÙNG SỰ CỘNG TÁC CỦA (Mitwirkung von)

Hội Phật Tử VNTN tại Cộng Hòa Liên Bang Đức
Vereinigung der Buddhistische-Vietnamflüchtlinge i. d. BRD

TÒA SOẠN

Chùa – Pagode Viên Giác

Karlsruher Str.6 - 30519 Hannover

Tel. 0511 - 87 96 30 . Fax : 0511 - 87 941 200

Homepage: <https://www.viengiac.info>

E-mail : info@viengiac.de

Email : bureau@viengiac.de

E-mail : baoviengiac@viengiac.de

E-mail : vongatuong@yahoo.de

VIEN GIAC erscheint 6 mal jährlich

- Viên Giác phát hành mỗi 2 tháng vào những tháng chẵn. Nhằm mục đích phục vụ lợi ích cộng đồng người Việt tỵ nạn tại Đức Quốc trên mọi mặt.
- Viên Giác bảo tồn và phát huy truyền thống Văn Hóa Phật Giáo và Dân Tộc Việt bên cạnh những sinh hoạt Tôn Giáo, Xã Hội hoàn toàn không có tính cách thương mại, tuy nhiên mọi ủng hộ qua hình thức cúng dường. Viên Giác xin chân thành cảm tạ.
- Ủng hộ hiện kim cho Viên Giác. Quý vị sẽ nhận được biên nhận theo sự yêu cầu để làm đơn xin quân bình thuế lương bổng hoặc lợi tức hàng năm.
- Những bài viết được đăng hay trích đăng, cũng như Quảng Cáo thuê đăng trên báo Viên Giác không nhất thiết là tư tưởng, lập trường hay chủ trương của Ban Biên Tập. Tác giả những bài viết, hay những người thuê đăng quảng cáo chịu hoàn toàn trách nhiệm về việc này.

Ủng hộ tịnh tài xin gửi qua trương mục:

Congr. d. Verein Vietn. Buddh. Kirche

Abteilung i.d.

Sparkasse Hannover

Konto Nr. 910 4030 66

BIC: SPKHDE2HXXX.

IBAN: DE40 2505 0180 0910 4030 66

MỤC LỤC

• Tôn Giáo

2.- Thư Tòa Soạn

4.- Ngày trọng đại (Cư sĩ An Tiêm Mai Lý Cang)

8. Có những chữ Tình (Thích Như Điển)

11. Sao Mai lấp lánh – Sao Mai rực sáng (Nguyễn Hiền-Đức)

14. 50 Năm – Cuộc Đăng Trình (1972 – 2022) (THƠ Tùy Anh)

16. Người con ưu tú của xứ Quảng (THƠ Tâm Thường Định)
Trăng – HT Thích Như Điển dịch Thơ Đường của Vua Trần Nhân Tông

• Chủ Đề

17. Trận chiến thăm lặng (Chúc Thanh)

20. Chớp tắt cuối chân trời (Nguyễn Thượng Chánh)

27. Đưa con lai... hải tặc (Nguyễn Cát Thịnh)

31. Những tên cướp cạn (Trần Thị Nhật Hưng)

34. Tuổi thơ ngày ấy (Lam Ngọc)

37. VNCH lừng lững đi vào lòng đất nước (Trần Doãn Nho)

43. Cơ đồ của đảng Cộng (Tích Cốc Ngô Văn Phát)

• Văn Học Nghệ Thuật

49. Cao Bá Quát người chỉ biết cúi lạy Hoa Mai (Lương Nguyên Hiền)

53. Hồn Việt đỏ, trong từng con chữ Elena Pucillo (Đỗ Trường)

57. Đọc ĐSVHPG chuyển hóa khổ đau (Từ Hùng)

61. Những mối đe dọa trái đất và nhân loại (Nguyễn Trí-Hồ Thanh Trước)

65. Trăng thành Đồ Bàn (Lâm Minh Anh)

67. ... Tiếc Người Đi (Nguyễn Hữu Huấn)

71. Hiện tượng Ukraine (Trần Gia Phụng)

• Tin Tức

74. Tin Phật Sự (Phù Vân phụ trách).

76. Tin Sinh Hoạt Cộng Đồng (Đại Nguyên phụ trách).

78. Tin Nước Đức (Lê Ngọc Châu phụ trách).

81. Tin Việt Nam (Quảng Trực phụ trách).

86. Tin Thế Giới (Quảng Trực phụ trách)

• Phân Ưu – Cáo Phó Cảm Tạ

73, 85, 89

92. Hộp Thư Viên Giác – Phương Danh Cúng Dường

95. Mục Lục

• Thơ:

7. *Tấm hình Xưa (Tuệ Nga)*

22. *Hôn con, Bỏ ra trận (Trần Quốc Bảo)*

• Hình bìa: Gia đình ly tán vì Nga xâm lược Ukraine.

• **Cáo lỗi:** Vì số trang báo có giới hạn nên bài viết của Quý Văn Thi Hữu gửi đến, cũng như Phương Danh Cúng Dường không thể đăng hết trong kỳ này. Chúng tôi sẽ lần lượt đăng trong các số báo tới. Xin thành thật cáo lỗi cùng Quý Phật Tử và Độc Giả.

• Báo Viên Giác